

**Agencja
Rynku
Rolnego**

Sprawozdanie z działalności Agencji Rynku Rolnego w 2012 roku

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

**Sprawozdanie z działalności
Agencji Rynku Rolnego
w 2012 roku**

Zatwierdził

Prezes Agencji Rynku Rolnego

Radosław SZATKOWSKI

Opracowano w Biurze Analiz i Programowania

Warszawa 2013

Anna Pińto

W imieniu Kierownictwa ARR mam przyjemność przekazać Państwu sprawozdanie z działalności Agencji Rynku Rolnego w 2012 roku. Był to rok, w którym jubileusz 50-lecia wspólnej polityki rolnej zbiegł się z ożywioną dyskusją nad jej przyszłym kształtem i budżetem na lata 2014-2020. Dla ARR był to również kolejny rok działań na rzecz zrównoważenia rynku i poprawy konkurencyjności sektora rolno-spożywczego.

Działania Agencji skierowane były do producentów rolnych, przetwórców i eksporterów produktów rolno-spożywczych, a także do konsumentów. Polska to jeden z największych unijnych producentów żywności. Nasza żywność zdobywa coraz większe uznanie nie tylko w Europie, ale i na świecie. ARR z dużym zaangażowaniem uczestniczyła w realizacji działań wspierających promocję produktów rolno-spożywczych. W 2012 r. współfinansowała branżowe kampanie promocyjno-informacyjne, a także inicjowała działania promujące produkty żywnościowe wytwarzane w ramach systemów gwarantowanej jakości, regionalne, tradycyjne i ekologiczne. Rozpoczęto realizację programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych na rynkach wybranych krajów unijnych i pozaunijnych.

Z powodzeniem kontynuowano działania wywierające wpływ na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych u najmłodszych i wspierające spożycie zdrowych produktów. W programie „Szkłanka mleka” uczestniczyło ponad 2,4 miliona dzieci i młodzieży, a z bezpłatnych dostaw świeżych owoców, warzyw oraz soków w ramach programu „Owoce w szkole” skorzystało niemal milion dzieci. Agencja, realizując od 10 lat program pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności, zdobyła w tym zakresie bogate doświadczenie. Żywność jest tym wyjątkowym produktem, który łączy ludzi wokół idei niesienia pomocy najbardziej potrzebującym poprzez udzielanie realnego, niezbędnego wsparcia tym, którzy tego najbardziej potrzebują. W 2012 r. przekazano ok. 4 milionom osób ponad 100 tys. ton gotowych artykułów spożywczych.

Rolnicy po raz kolejny otrzymali dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego. Systematyczny wzrost tych dopłat świadczy o dużym zapotrzebowaniu na tego rodzaju wsparcie. Kontynuując realizację Krajowego Programu Restrukturyzacji, związanego z reformą rynku cukru, w 2012 r. wypłacono rolnikom dofinansowanie do zakupu maszyn i urządzeń, a przedsiębiorcom do inwestycji w zakresie przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne. ARR finansowała pomoc dla sektora pszczelarskiego, szczególnie istotną wobec pogarszającej się kondycji rodzin pszczelich. Realizowane były również dopłaty do prywatnego przechowywania masła. W zakresie kwotowania produkcji mleka Agencja obsługiwała ponad 150 tys. dostawców mleka. Monitorowała rynek cukru, tytoniu, wina, biokomponentów i biopaliw ciekłych oraz produkcję biogazu rolniczego. Administrując obrotem towarowym z zagranicą m.in. wypłacała eksporterom refundacje do wywozu mięsa czerwonego, drobiowego i jaj.

Rolnicy i przedsiębiorcy otrzymywali z Agencji wsparcie informacyjne w postaci publikowanych systematycznie raportów o sytuacji na rynkach rolnych i prognoz cen. Rozszerzono także działania informacyjne prowadzone w celu ułatwienia kontaktów handlowych przedsiębiorcom z sektora rolno-żywnościowego.

Prawidłowość transakcji wykonanych przez Agencję Rynku Rolnego w 2012 r. została potwierdzona Certyfikatem Rocznych Rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji wydanym przez Ministerstwo Finansów oraz pozytywną oceną Najwyższej Izby Kontroli w zakresie wykonania planu finansowego w 2012 r. Audit odnowienia Systemu Zarządzania potwierdził skuteczność wdrożonego Systemu Zarządzania oraz spełnianie przez ARR uznanych międzynarodowych standardów jakości.

Zapraszam Państwa do zapoznania się z informacją na temat działań realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego.

Radosław Szatkowski

Prezes Agencji Rynku Rolnego

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	10
1. AGENCJA RYNKU ROLNEGO – AGENCJĄ PŁATNICZĄ	20
1.1. Status prawny i zakres działalności Agencji Rynku Rolnego	20
1.2. Struktura organizacyjna Agencji Rynku Rolnego	21
1.3. Ocena działalności ARR przez jednostki zewnętrzne	23
2. DZIAŁANIA ARR PROWADZONE W RAMACH ADMINISTROWANYCH MECHANIZMÓW	25
2.1. Działania interwencyjne na rynkach rolno-żywnościowych	29
2.1.1. Rynek zbóż	29
2.1.1.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	31
2.1.1.2. Handel zagraniczny na rynku zbóż	34
2.1.1.3. Handel zagraniczny na rynku ryżu	34
2.1.2. Rynek mięsa czerwonego	35
2.1.2.1. Wieprzowina	35
2.1.2.1.1. Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny	37
2.1.2.2. Wołowina i cielęcina	38
2.1.2.2.1. Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	40
2.1.3. Rynek drobiu i jaj	42
2.1.3.1. Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj	43
2.1.4. Rynek mleka i przetworów mlecznych.....	45
2.1.4.1. Mleko surowe	45
2.1.4.1.1. Kwotowanie produkcji mleka	47
2.1.4.1.2. Program „Szkłanka mleka”	54
2.1.4.1.2.1. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	55
2.1.4.1.2.2. Dofinansowanie z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach	56
2.1.4.1.2.3. Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	57
2.1.4.2. Masło	60
2.1.4.2.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	62
2.1.4.2.2. Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	63
2.1.4.2.3. Wystawianie certyfikatów dla masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE	64
2.1.4.3. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)	64
2.1.4.3.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku	65
2.1.4.4. Sery	66
2.1.4.5. Handel zagraniczny na rynku mleka	67
2.1.5. Rynek cukru	68
2.1.5.1. Handel zagraniczny na rynku cukru	70
2.1.5.2. Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru	72

2.1.5.3.	Przetwarzanie cukru przemysłowego	76
2.1.5.4.	Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego	77
2.1.5.5.	Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego	77
2.1.5.5.1.	Zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”	78
2.1.5.5.2.	Inwestycje obejmujące przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”	79
2.1.6.	Rynek skrobi ziemniaczanej	82
2.1.6.1.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	82
2.1.6.2.	Płatności dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej	83
2.1.6.2.1.	Płatność związana – sektor skrobi ziemniaczanej	83
2.1.6.2.2.	Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej	85
2.1.7.	Rynek tytoniu	88
2.1.7.1.	Płatności dla producentów surowca tytoniowego	88
2.1.7.2.	Odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego	89
2.1.8.	Rynek nasion	90
2.1.8.1.	Dopłaty do materiału siewnego	90
2.1.9.	Rynek produktów pszczelich	93
2.1.9.1.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	94
2.1.10.	Rynek suszu paszowego	98
2.1.10.1.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	98
2.1.11.	Rynek lnu i konopi	99
2.1.11.1.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	99
2.1.11.2.	Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi	100
2.1.12.	Rynek owoców i warzyw	100
2.1.12.1.	Program „Owoce w szkole”	100
2.1.12.2.	Administrowanie rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży ...	106
2.1.12.3.	Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw	107
2.1.12.4.	Handel zagraniczny na rynku bananów	107
2.1.13.	Rynek wina	107
2.1.13.1.	Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina	107
2.1.14.	Rynek biopaliw	109
2.1.14.1.	Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych	109
2.1.14.2.	Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego	111
2.1.14.3.	Gromadzenie informacji o infrastrukturze energetycznej	114
2.1.14.4.	Kontrola wykorzystania roślin energetycznych	114
2.1.14.5.	Pomoc do plantacji trwałych	115
2.1.15.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej	116
2.1.16.	Wspieranie promocji żywności	118
2.1.16.1.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	118

2.1.16.2.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	121
2.1.16.3.	„Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	126
2.1.16.4.	Działania ARR w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych, w szczególności produktów rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz innych wytwarzanych w ramach uznanych systemów jakości żywności	127
2.1.16.5.	Branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych	129
2.1.17.	Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	131
2.2.	Podsumowanie działań ARR w 2012 r. w ramach regulacji handlu zagranicznego	132
2.3.	Podsumowanie wsparcia sektora rolno-żywnościowego przez ARR w 2012 r.	136
3.	SYTUACJA EKONOMICZNO-FINANSOWA ARR	140
3.1.	Działalność Agencji Rynku Rolnego w 2012 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR	143
3.1.1.	Obrót środkami finansowymi na działalności WPR	143
3.1.2.	Prefinansowanie.....	145
3.1.2.1.	Działania interwencyjne na rynkach rolno-spożywczych	147
3.1.3.	Współfinansowanie, płatności uzupełniające oraz podatek VAT od WPR	147
3.1.3.1.	Działalność w zakresie współfinansowania mechanizmów z udziałem środków Unii Europejskiej	147
3.1.3.2.	Działalność w zakresie płatności uzupełniających dla producentów rolnych	148
3.1.3.3.	Działalność w zakresie rozliczeń podatkowych – VAT od WPR	149
3.1.4.	Zabezpieczenia w zakresie mechanizmów WPR	149
3.1.5.	Wierzytelności z tytułu WPR	150
3.2.	Krajowa działalność ARR w 2012 r.	152
3.2.1.	Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej	152
3.2.2.	Rozliczenie środków finansowych na działalności krajowej w 2012 r.	154
3.2.2.1.	Działalność administracyjna	154
3.2.2.2.	Działalność w zakresie realizacji mechanizmów krajowych	156
3.2.2.3.	Działalność w zakresie realizacji pomocy technicznej PROW 2007-2013	157
3.2.2.4.	Działalność w zakresie realizacji programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”	158
3.2.3.	Wydatki inwestycyjne	159
3.2.4.	Branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych	160
3.2.5.	Zabezpieczenia na działalności krajowej	161
3.2.6.	Wierzytelności z tytułu działalności krajowej	161
4.	SYSTEM INFORMACYJNY	164
4.1.	Cele i formy upowszechniania informacji	164
4.2.	Opracowania i informacje przygotowywane przez ARR	169
4.2.1.	Raporty rynkowe	170
4.2.2.	Opracowania analityczno-prognostyczne	170
4.3.	Nagrody i wyróżnienia	171
4.4.	Monitorowanie poziomu zadowolenia klientów ARR	172
4.5.	ARR w opinii badanych mieszkańców wsi	172

5.	WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ	174
5.1.	Realizacja programów pomocowych	174
5.1.1.	Wsparcie techniczne udzielane przez ARR za pośrednictwem TAIEX	174
5.1.2.	Projekty programów pomocowych na rzecz współpracy dwustronnej	175
5.2.	Współpraca z instytucjami zewnętrznymi	175
5.2.1.	Realizacja porozumień o współpracy z instytucjami sektora rolno-spożywczego	175
5.2.2.	Udział ARR w międzynarodowych konferencjach, seminariach i spotkaniach dotyczących funkcjonowania agencji płatniczych oraz WPR	176
5.2.3.	Organizacja wizyt delegacji zagranicznych w ARR	178
5.3.	Udział ARR w pracach związanych ze stanowieniem prawa Unii Europejskiej	178
5.3.1.	Udział w pracach organów UE oraz w unijnym procesie decyzyjnym	178
5.3.2.	Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej	179
5.4.	Wdrażanie w ARR Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM), Systemu Europejskiej Wymiany Dokumentów – Polska (EWD-P)	180
5.4.1.	System ISAMM	180
5.4.2.	System EWD-P	180
5.5.	Udział ARR w pracach legislacyjnych oraz zapewnienie obsługi tłumaczeniowej	181
5.5.1.	Udział w pracach legislacyjnych	181
5.5.2.	Zapewnienie obsługi tłumaczeniowej	181
5.6.	Prowadzenie działalności informacyjnej o możliwościach współpracy handlowej i inwestycyjnej z krajami trzecimi w sektorze rolno-żywnościowym	182
5.6.1.	Udział ARR w międzynarodowych seminariach i spotkaniach gospodarczych	182
5.6.2.	Organizacja przez ARR misji gospodarczych dla polskich przedsiębiorców	183
6.	SYSTEM KONTROLI	185
6.1.	Audyt wewnętrzny	185
6.2.	Kontrola wewnętrzna	187
6.3.	Służby techniczne	190
6.4.	Funkcjonowanie kontroli zarządczej w ARR	193
7.	SYSTEM ZARZĄDZANIA W ARR	195
7.1.	Odnowienie certyfikacji Systemu Zarządzania	196
7.2.	Szkolenia pracowników ARR w zakresie Systemu Zarządzania	196
7.3.	Audyty wewnętrzne w zakresie nadzoru nad Systemem Zarządzania w ARR	196
7.4.	Opracowywanie i weryfikacja dokumentacji Systemu Zarządzania	197
7.5.	Ocena skuteczności Systemu Zarządzania	197
7.6.	System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji	198
7.7.	Plan Zachowania Ciągłości Działania	198
8.	ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE	199
8.1.	Dostosowania legislacyjne	199
8.1.1.	Akty prawne regulujące organizację i zadania ARR	199
8.1.2.	Akty prawne regulujące działania ARR na rynkach rolnych	200
8.1.3.	Monitorowanie regulacji prawnych UE	202

8.2.	Zarządzanie kadrami	203
8.3.	Szkolenia	204
8.4.	Realizacja programu informatyzacji	205
8.5.	Zamówienia publiczne	206
8.6.	Zaangażowanie ARR w spółkę prawa handlowego ELEWARR	206
8.7.	Rejestracja przedsiębiorców	207
SPIS TABEL		208
SPIS WYKRESÓW		211
ANEKSY		214

STRESZCZENIE

Agencja Rynku Rolnego – agencją płatniczą

1. Agencja Rynku Rolnego (ARR) jako akredytowana agencja płatnicza realizowała w 2012 r. politykę interwencyjną na rynkach rolnych, administrując mechanizmami wspólnej polityki rolnej (WPR) zgodnie z zasadami określonymi w prawodawstwie unijnym i krajowym. **Źródłem finansowania mechanizmów** były Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) i budżet krajowy. ARR obsługiwała także fundusze promocji produktów rolno-spożywczych.
2. **W 2012 r. Agencja przekazała na rzecz sektora rolno-żywnościowego środki w kwocie 764,4 mln zł.** W ramach administrowanych mechanizmów z EFRG wypłacono 488,9 mln zł, a z budżetu krajowego – 275,5 mln zł. Wartość gotowych artykułów spożywczych przekazanych w ramach pomocy żywnościowej wyniosła **324,9 mln zł.** Z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych wydatkowano **48,3 mln zł.** Ponadto ARR **na dochody budżetu państwa** przekazała kwotę **116,7 mln zł.** W ramach uczestnictwa w mechanizmach WPR w 2012 r. składano **zabezpieczenia gotówkowe i gwarancje instytucji finansowych**, których najwyższa wartość w 2012 r. wyniosła **819,9 mln zł.**

Realizacja wsparcia finansowego kierowanego do uczestników rynku nie wyczerpuje zakresu zadań Agencji Rynku Rolnego. Oprócz działań skutkujących płatnościami Agencja **administrowała również szeregiem mechanizmów niefinansowych** – kwotowaniem produkcji mleka, mechanizmami handlu zagranicznego, a także mechanizmami monitorowania i kontroli procesu produkcji oraz przetwórstwa (na rynkach: wina, cukru, mleka i przetworów mleczarskich, tytoniu, owoców i warzyw oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii).

3. **Od akcesji Polski do UE do końca 2012 r. ARR wypłaciła beneficjentom funkcjonującym w sektorze rolno-żywnościowym 10,7 mld zł.** Ponadto w okresie tym, w ramach realizacji programu pomocy żywnościowej, przekazano najuboższej ludności gotowe artykuły spożywcze

o wartości **2,1 mld zł**. Dodatkowo z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych wypłacono **183,4 mln zł¹**.

Wspieranie producentów i rynków rolnych

1. Producenci zbóż, ziemniaków i roślin strączkowych otrzymali w 2012 r. z Agencji, w ramach pomocy *de minimis* w rolnictwie, wsparcie finansowe w wysokości **98 mln zł** do 884,9 tys. ha gruntów omych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany. Producenci rolni w 2012 r. złożyli w Agencji **65,2 tys. wniosków o dopłaty do materiału siewnego**, tj. o 4,2% więcej w porównaniu z liczbą wniosków o udzielenie pomocy *de minimis* w rolnictwie złożonych w roku 2011.
2. ARR była w pełni przygotowana do prowadzenia **zakupów interwencyjnych zbóż**. Jednak z uwagi na wysoki poziom cen rynkowych pszenicy, znacznie przekraczający poziom ceny interwencyjnej, w 2012 r. przedsiębiorcy nie oferowali do sprzedaży pszenicy na zapasy interwencyjne UE.
3. Agencja **wspierała rynek mięsa** przez wypłatę refundacji wywozowych. W 2012 r. **wydatkowano 63,3 mln zł refundacji wywozowych do 74,4 tys. ton świeżej i mrożonej wołowiny oraz 322 sztuk bydła, a także 9,1 mln zł do 8,4 tys. ton przetworów wieprzowych**. Eksporterom drobiu i jaj wypłacono ogółem **1,7 mln zł refundacji** do wywozu 1,8 mln sztuk piskląt, 0,4 tys. ton mięsa drobiowego i 1,2 tys. ton jaj w skorupkach oraz produktów z jaj.
4. W 2012 r. prowadzono szereg działań wspierających **rynek mleka i produktów mlecznych**. Agencja zarządzała **kwotowaniem produkcji mleka**, realizowała **program „Szkłanka mleka”**, wystawiała certyfikaty dla masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE, obsługiwała Fundusz Promocji Mleka i administrowała mechanizmem dopłat do prywatnego przechowywania masła. Ponadto, w ramach regulacji handlu zagranicznego na rynku mleka i jego przetworów, ARR wydawała pozwolenia na wywóz produktów mlecznych, a także wypłacała refundacje wywozowe w ramach rozliczenia wniosków złożonych przez beneficjentów w latach poprzednich.

¹ Od 2004 r. do 30 czerwca 2009 r. ARR obsługiwała Fundusz Promocji Mleczarstwa, a od lipca 2009 r. dziewięć funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

W zakresie mechanizmu „Kwotowanie produkcji mleka” ARR w 2012 r. wydała 86,2 tys. decyzji administracyjnych.

Agencja zawarła 41 umów na prywatne przechowywanie 913,6 tony masła. W 2012 r. (wg stanu na 31 grudnia) przedsiębiorcy wycofali z mechanizmu 787,6 tony masła, a ARR wypłaciła 65 tys. zł z tytułu przechowywania 247,2 tony masła. Agencja wystawiła również 76 certyfikatów, które dotyczyły 2,4 tys. ton masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania masła w Holandii, Wielkiej Brytanii i Niemczech.

W związku z wysokim poziomem cen rynkowych odtłuszczonego mleka w proszku i masła (w porównaniu z ich cenami interwencyjnymi), unijni przedsiębiorcy w 2012 r. nie zaoferowali tych produktów do sprzedaży na zapasy interwencyjne UE. Zmagazynowane interwencyjnie **825 kg odtłuszczonego mleka w proszku** (zakupionego w 2009 r.) zostało przekazane na realizację mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”.

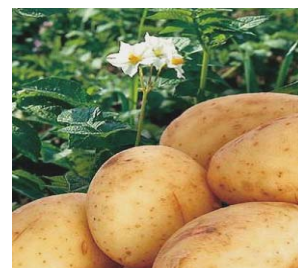
5. **Na rynku cukru**, w związku z realizacją działań w ramach **Krajowego Programu Restrukturyzacji**, ARR w 2012 r. **wypłaciła ponad 21,7 mln zł producentom rolnym** na dofinansowanie zakupu maszyn i urządzeń w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” oraz **26,4 mln zł**

przedsiębiorcom na dofinansowanie inwestycji związanych z przetworzeniem produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”. W 2012 r. Agencja zakończyła realizację wypłat w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji. Ogółem w latach 2010-2012 beneficjenci uzyskali wsparcie w kwocie **127,5 mln zł**.

ARR monitorowała także przetwarzanie cukru przemysłowego. W ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” w 2012 r. od producentów cukru i izoglukozy pobrano opłaty w wysokości **112,8 mln zł**, które zostały przekazane do budżetu państwa.

6. W zakresie ustalonej dla Polski krajowej kwoty produkcyjnej, wynoszącej 144 985 ton skrobi, z tytułu dopłat w ramach **kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne)** wypłacono 9,2 mln zł do 96,2 tys. ton wyprodukowanej skrobi.

Producenci rolni w ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w sektorze skrobi ziemniaczanej otrzymali w 2012 r. 39,7 mln zł, z tego na płatność związaną z produkcją – 29,9 mln zł i na płatność niezwiązaną z produkcją – 9,8 mln zł. Ogółem na **rynku skrobi ziemniaczanej** Agencja w 2012 r. wydatkowała **48,9 mln zł**.

7. Agencja po raz ostatni realizowała wypłaty płatności niezwiązanych z produkcją **dla producentów surowca tytoniowego** (za rok 2011) w ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich. Od 15 marca 2012 r. zadania związane z realizacją tych płatności przejęła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Producenci surowca tytoniowego w 2012 r. w ramach płatności niezwiązanej otrzymali **0,4 mln zł**.

W ramach mechanizmu „**Odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego**” ARR realizowała zadania polegające na: zatwierdzaniu pierwszych przetwórców surowca tytoniowego, prowadzeniu rejestru pierwszych przetwórców, zatwierdzaniu punktów odbioru surowca tytoniowego oraz potwierdzaniu spełniania przez surowiec tytoniowy wymagań jakościowych. Na 31 grudnia 2012 r. było zatwierdzonych **9 pierwszych przetwórców surowca tytoniowego** oraz **28 punktów odbioru surowca tytoniowego**, a w rejestrze było wpisanych **10 pierwszych przetwórców**, w tym jeden podmiot prowadzący działalność poza terenem Polski.

8. ARR, realizując **Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce**, refundowała koszty poniesione przez podmioty uprawnione (m.in. związki, stowarzyszenia, zrzeszenia i spółdzielnie pszczelarskie) na działania w sektorze pszczelarskim. W ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” Agencja rozliczyła 331 umów na realizację działań i **wypłaciła podmiotom uprawnionym 20,5 mln zł**. Poniesione wydatki zostały sfinansowane przez budżet unijny i krajowy (po 50%). Największym dofinansowaniem objęto zakup leków przeciwko warrozie (38,7% wypłat), zakup sprzętu pszczelarskiego i szkolenia (32,5%) oraz zakup pszczoł (25,4%).

9. W zakresie przydzielonej Polsce maksymalnej gwarantowanej ilości wyprodukowanego **suszu paszowego** wynoszącej 13 538 ton, w odniesieniu do której mogła zostać przyznana pomoc, ARR w 2012 r. udzieliła wsparcia zatwierdzonym przedsiębiorstwom przetwórczym w łącznej wysokości **0,3 mln zł**.

10. W ramach rozliczenia **dopłat do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno** z roku gospodarczego 2010/2011 ARR w 2012 r. wypłaciła 4 przetwórcom **0,2 mln zł do 496,3 tony** włókna lnianego i konopnego.

11. W roku gospodarczym 2012/2013 (stan z 31.12.2012 r.) w ewidencji prowadzonej przez Prezesa ARR znajdowało się **37 producentów i przedsiębiorców**, którzy wyrabiali wino – z winogron pozyskanych z upraw winorośli położonych

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przeznaczone do wprowadzenia do obrotu. Winnice znajdujące się w ewidencji zajmowały **powierzchnię 93,8 ha**. Na podstawie informacji przekazywanych przez podmioty wpisane do ewidencji produkcję wina w roku gospodarczym 2012/2013 szacuje się na **1 473,9 hl**.

12. W ramach **monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych** w prowadzonym przez ARR rejestrze wytwórców na 31 grudnia 2012 r. znajdowało się **35 podmiotów** wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów. Ze sprawozdań kwartalnych złożonych przez wytwórców w ARR wynikało, że 8 przedsiębiorców w 2012 r. wytworzyło 602,2 tys. ton estrów metylowych, a 5 przedsiębiorców wyprodukowało 168,6 tys. ton bioetanolu. W rejestrze rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek na koniec 2012 r. wpisanych było 16 rolników. Wyprodukowali oni łącznie 187,4 litra estrów metylowych.

Agencja monitorowała także **produkcję biogazu rolniczego**. Na 31 grudnia 2012 r. zarejestrowanych było 28 biogazowni rolniczych należących do 21 podmiotów gospodarczych. Do wytworzenia biogazu rolniczego zużyły one 917,1 tys. ton surowców (2-krotnie więcej niż w 2011 r.). W procesie fermentacji metanowej z ww. ilości surowców przedsiębiorstwa energetyczne wytworzyły łącznie 73,2 mln m³ biogazu rolniczego, z którego wyprodukowano 141,8 GWh energii elektrycznej i 160,2 GWh ciepła.

W 2012 r. ARR prowadziła również prace przygotowawcze w celu uruchomienia od 2013 r. mechanizmu „**Gromadzenie informacji o infrastrukturze energetycznej**”.

13. ARR, administrując obrotem towarowym z zagranicą, **wydała** w 2012 r. **blisko 3,8 tys. pozwoleń na wywóz i przywóz produktów rolno-spożywczych**, najwięcej na rynkach wołowiny (2,7 tys.), zbóż (0,3 tys.) oraz ryżu i świeżych owoców i warzyw (po 0,2 tys.). Eksporterom towarów do krajów trzecich wypłacono **refundacje wywozowe** w łącznej kwocie **74,2 mln zł** (27% więcej niż w 2011 r.).

Wspieranie konsumpcji

1. Z roku na rok wzrastała liczba dzieci i szkół podstawowych uczestniczących w **programie „Owoce w szkole”**. Od jego uruchomienia w roku szkolnym 2009/2010 liczba dzieci otrzymujących nieodpłatnie owoce i warzywa wzrosła 3-krotnie, a liczba szkół uczestniczących w programie – 4-krotnie.

W II semestrze roku szkolnego 2012/2013 umowy ze 106 zatwierdzonymi dostawcami podpisało 10,4 tys. szkół podstawowych (462 szkoły więcej niż w I semestrze), a 7 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa. Z programu skorzystało 950,8 tys. dzieci (blisko 33 tys. więcej niż w I semestrze), które stanowiły 86% grupy docelowej uczniów objętych programem.

Na realizację programu „Owoce w szkole” ARR w 2012 r. wypłaciła **36,8 mln zł**, z tego 27,6 mln zł (75%) pochodziło ze środków UE, a 9,2 mln zł (25%) z budżetu krajowego.

2. ARR poprzez realizację programu „Szkłanka mleka” wspiera spożycie mleka i jego przetworów, co przyczynia się do kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W roku szkolnym 2011/2012 z programu „Szkłanka mleka” skorzystało w kraju **2,44 mln dzieci i uczniów** (blisko 40 tys. więcej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 2,13 mln uczniów ze szkół podstawowych. Dzieci i uczniowie uczęszczali do 14,36 tys. placówek oświatowych, spośród których 83% stanowiły szkoły podstawowe.

ARR w 2012 r. wypłaciła w ramach programu „Szkłanka mleka” łącznie – z tytułu dopłaty unijnej, dopłaty krajowej i z Funduszu Promocji Mleka – **148,2 mln zł**. Z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji sfinansowano 27% (40,8 mln zł) wydatkowanych środków, 72% (106,1 mln zł) wypłat pochodziło z budżetu krajowego, a dofinansowanie programu z Funduszu Promocji Mleka wyniosło 1,3 mln zł (1%).

Pomoc żywnościowa

W 2012 r., w ramach realizacji programu pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności UE, Agencja wydatkowała **262 mln zł** z tytułu: zakupu artykułów spożywczych na rynku, kosztów transportu gotowych artykułów spożywczych do magazynów organizacji charytatywnych oraz kosztów administracyjnych i przechowywania poniesionych przez ww. organizacje. Środki te pochodziły z budżetu UE. Gotowe artykuły spożywcze w ilości **102 tys. ton**, o wartości **324,9 mln zł**, dostarczono do ok. 4 mln osób najuboższych w Polsce. W ramach programu żywność była przekazana do 141 magazynów zlokalizowanych na terenie całej Polski. W dalszej dystrybucji artykułów spożywczych do osób najuboższych uczestniczyło 7,5 tys. lokalnych organizacji charytatywnych.

Wspieranie promocji żywności

1. Agencja w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” udzieliła wsparcia finansowego na realizację następujących **branżowych programów promocyjnych i informacyjnych**: „Kampania informacyjna na temat mięsa wieprzowego świeżego, schłodzonego lub mrożonego produkowanego zgodnie z krajowym systemem jakości Pork Quality System (PQS)”, „Europejski stół – tradycja, nowoczesność, jakość”, „Tradycja, jakość i europejski smak”, „5 porcji warzyw, owoców lub soku”, „Nowa jakość w drobiarstwie”, „Pokochaj olej rzepakowy”, „Jabłka każdego dnia” i „Makarony Europy”. W związku z realizacją powyższych programów ARR wydatkowała **25,6 mln zł**, co stanowiło 3-krotny wzrost wydatków w porównaniu z rokiem 2011. Ponadto rozpoczęto działania związane z nowymi, zaakceptowanymi w 2012 r. przez Komisję Europejską programami promocyjno-informacyjnymi: „Mam kota na punkcie mleka” i „QMP – wołowina zawsze dobra” oraz „Trzy znaki smaku” i „Europejskie mięso – tradycja, jakość i smak”.
2. ARR, pełniąc funkcję podmiotu wdrażającego, uczestniczyła w zadaniach delegowanych w ramach **działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie PROW 2007-2013**, przyjmując i rozpatrując projekty działań promocyjno-informacyjnych. O wsparcie mogły się ubiegać grupy producentów wytwarzających żywność wysokiej jakości w ramach następujących systemów: Wspólnotowego systemu certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych (obejmującego System Chronionych Nazw Pochodzenia, System Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz System Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności), Rolnictwa ekologicznego, Integrowanej Produkcji, Jakość Tradycja, jak również Quality Meat Program (QMP). W 2012 r. w ARR złożono 12 wniosków o przyznanie pomocy.
3. Agencja w 2012 r. prowadziła **działania w zakresie promocji produktów rolno-spożywczych, w szczególności produktów rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz innych wytwarzanych w ramach uznanych systemów jakości żywności**, m.in. poprzez organizację stoisk promujących polskie kulinarne specjalności, prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących zasad prawidłowego żywienia, jak również poprzez publikowanie broszur i wydawnictw promujących polskie produkty regionalne oraz tradycyjne.

- Od 2012 r. ARR realizuje **branżowy program promocji branży polskich specjalności**, którego celem jest wykreowanie nowych, silnych marek, które będą rozpoznawalne na świecie i kojarzone z Polską. ARR umożliwia przedsiębiorcom kompleksową i usystematyzowaną promocję ich produktów za granicą, m.in. przez organizację wystąpień przedsiębiorców na wybranych polskich i zagranicznych imprezach targowo-wystawienniczych. Program obejmuje swoim zasięgiem następujące rynki docelowe: Rosji, Niemiec, Chin, Francji, Ukrainy oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Będzie on realizowany do 2015 r.

Obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych

ARR w 2012 r. obsługiwała **dziewięć funduszy promocji produktów rolno-spożywczych**, tj.: mleka, mięsa wieprzowego, mięsa wołowego, mięsa końskiego, mięsa owczego, ziarna zbóż i przetworów zbożowych, owoców i warzyw, mięsa drobiowego oraz ryb. Na rachunki bankowe funduszy obsługiwanych przez ARR w 2012 r. wpłynęło **46,9 mln zł**. Na realizację projektów promocyjnych i informacyjnych, finansowanych lub współfinansowanych ze środków funduszy promocji, wydatkowano **48,3 mln zł**. Celem zadań finansowanych z funduszy jest wspieranie marketingu rolnego, zwiększenie spożycia i promocja produktów rolno-spożywczych.

Funkcja informacyjna

- ARR prowadziła szereg **działań informacyjnych** o mechanizmach administrowanych przez Agencję i warunkach uczestnictwa w tych mechanizmach oraz o sytuacji na rynku rolno-żywnościowym. Działania te służyły jak najlepszemu przygotowaniu beneficjentów do wykorzystania środków unijnych i krajowych.

Agencja gromadziła, analizowała, przetwarzała oraz udostępniała dane rynkowe dotyczące produktów rolnych i żywnościowych. Informacje zamieszczano na stronie internetowej Agencji www.arr.gov.pl, w **wydawnictwach** (broszury i „Biuletyn Informacyjny ARR”), a także w **raportach rynkowych oraz opracowaniach analityczno-prognostycznych**, prezentujących sytuację podaży-popytu i cenową na wybranych rynkach rolnych.

- Zgodnie z przyjętą „Polityką Jakości i Polityką Antykorupcyjną Agencji Rynku Rolnego” monitorowano poziom zadowolenia klientów, których większość stanowili beneficjenci mechanizmów rynkowych administrowanych przez Agencję. Spośród ankietowanych **98%** nie spotkało się z trudnościami podczas załatwiania spraw w ARR.

3. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców wsi wynika, że Agencja cieszy się **dobrą opinią w środowisku wiejskim**. Rolnicy pozytywnie odbierają działania podejmowane przez ARR w ramach administrowanych mechanizmów.

Współpraca z zagranicą

1. W ramach **współpracy z zagranicą** działania ARR w 2012 r. koncentrowały się na następujących obszarach aktywności: udzielaniu merytorycznego i technicznego wsparcia zagranicznym instytucjom sektora rolnego, udziale w pracach organów przygotowawczych Komisji Europejskiej i Rady UE, upowszechnianiu pozytywnego wizerunku polskiego rolnictwa i polskich produktów rolno-spożywczych oraz wymianie doświadczeń z partnerami zagranicznymi, m.in. poprzez uczestnictwo w konferencjach i spotkaniach.
2. W ramach **programów pomocowych** realizowanych ze środków wspólnotowych na rzecz krajów spoza UE Agencja udzielała wsparcia eksperckiego instytucjom sektora rolnego Chorwacji i Turcji.
3. Agencja, współpracując z agencjami płatniczymi UE i Komisją Europejską, uczestniczyła w przygotowaniach **propozycji uproszczeń przepisów wykonawczych prawodawstwa UE**, które następnie prezentowała na posiedzeniach grup roboczych KE, Konferencjach Dyrektorów Agencji Płatniczych, a także podczas bieżących prac Grupy Learning Network.
4. ARR **uczestniczyła w wielu konferencjach i spotkaniach poświęconych poszerzaniu współpracy międzynarodowej oraz rozwojowi handlu produktami rolno-spożywczymi**, m.in. w konferencjach Dyrektorów Agencji Płatniczych UE w Danii i na Cyprze, w targach BioGas World oraz Solar Energy 2012 w Berlinie, a także w konferencji AMADEUS w Estonii. ARR była również organizatorem spotkań z przedstawicielami organów unijnych, instytucji państw członkowskich UE oraz krajów trzecich.

W ramach prowadzenia działalności informacyjnej dotyczącej możliwości współpracy handlowej i inwestycyjnej z krajami trzecimi w sektorze rolno-żywnościowym ARR pozyskiwała oraz upowszechniała informacje w tym zakresie z wykorzystaniem strony internetowej. Zorganizowano międzynarodowe misje gospodarcze dla polskich przedsiębiorców, m.in. w Algierii, Kanadzie i Malezji.

Kontrola i System Zarządzania

1. Zadaniem służb technicznych ARR jest prawidłowe wykonywanie kontroli mających na celu potwierdzenie realizacji wymogów stawianych przez prawodawstwo unijne i krajowe beneficjentom oraz uczestnikom mechanizmów administrowanych przez Agencję. W 2012 r. **kontrolerzy służb technicznych ARR** przeprowadzili w tym zakresie **12,7 tys. kontroli**.
2. Funkcjonujący w ARR od 2010 r. **System Zarządzania** obejmuje System Zarządzania Jakością oraz System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. W 2012 r. w ARR odbył się audit odnowienia Systemu Zarządzania, przeprowadzony przez niezależnych auditorów Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. Certyfikaty przyznane Agencji potwierdziły skuteczność wdrożonego Systemu Zarządzania, umożliwiającego wykorzystanie procesowego i kompleksowego podejścia do zarządzania. Potwierdziły również spełnianie przez ARR uznanych międzynarodowych standardów jakości i odpowiedzialności za jakość usług.
3. W 2012 r. w ARR przeprowadzone zostały działania kontrolne, m.in. przez: Komisję Europejską, Najwyższą Izbę Kontroli, Ministerstwo Finansów oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Kontrole krajowe i audyty unijne potwierdziły właściwe rozdysponowanie płatności w ramach administrowanych mechanizmów oraz stosowanie wysokich standardów obsługi beneficjentów.

Zagadnienia organizacyjne

1. W **Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców** prowadzonym w ARR w 2012 r. zarejestrowano **14,6 tys. nowych podmiotów**. Od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2012 r. zostało zarejestrowanych **601 tys. uczestników mechanizmów** administrowanych przez Agencję. W ARR w 2012 r. wydano **233,5 tys. rozstrzygnięć administracyjnych**.
2. ARR w 2012 r. kontynuowała działania mające na celu utrzymanie ciągłości działania i rozbudowę **Zintegrowanego Systemu Informatycznego**, którego zadaniem jest wspomaganie realizacji mechanizmów WPR oraz mechanizmów krajowych.
3. W 2012 r. w ramach corocznego przeglądu zaktualizowano następujące **dokumenty dotyczące bezpieczeństwa informacji**: Politykę Bezpieczeństwa Informacji, Zasady Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji oraz wytyczne bezpieczeństwa informacji dla różnych odbiorców. Realizując wymagania normy PN-ISO/IEC 27005:2010, opracowano i wdrożono księgę procedur „Zarządzanie ryzykiem” oraz przeprowadzono analizę ryzyka zagrożeń siedziby, krytyczności procesów oraz bezpieczeństwa informacji.

1. AGENCJA RYNKU ROLNEGO – AGENCJĄ PŁATNICZĄ

1.1. Status prawny i zakres działalności Agencji Rynku Rolnego

ARR w 2012 r. realizowała zadania m.in. na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 633, z późn. zm.) oraz statutu Agencji Rynku Rolnego, nadanego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**Agencja
Rynku
Rolnego**

z dnia 7 lutego 2008 roku² oraz innych obowiązujących przepisów prawa.

Po uzyskaniu akredytacji oraz statusu agencji płatniczej³, ARR zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym, administrowała w Polsce mechanizmami wspólnej polityki rolnej (WPR) finansowanymi i współfinansowanymi z budżetu UE oraz mechanizmami finansowanymi z budżetu krajowego. Akredytacja w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) została przyznana Agencji na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 roku⁴. W świetle przepisów prawa krajowego ARR jest od 1 stycznia 2012 r. agencją wykonawczą⁵.

ARR jako agencja płatnicza została zobowiązana do: wypłacania beneficjentom środków finansowych, prowadzenia rachunków księgowych oraz pełnienia nadzoru i kontroli wydatkowanych środków finansowych zgodnie z wymogami EFRG (funkcja płatnicza), prawidłowej implementacji prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego mechanizmów WPR (funkcja wdrażająca), a także pośredniczenia w przekazywaniu informacji między organami Unii Europejskiej a uczestnikami mechanizmów WPR (funkcja informacyjna).

Zadania Agencji ukierunkowane były głównie na stabilizację rynku rolno-żywnościowego, poprawę konkurencyjności unijnych produktów rolno-spożywczych na rynkach światowych, a także na

² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 30, poz. 181, z późn. zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 76, poz. 713, z późn. zm.).

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Rynku Rolnego akredytacji jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (Dz. U. Nr 204, poz. 1507, z późn. zm.).

⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.) – art. 92 ust. 1 pkt 1) lit. f).

wspieranie konsumpcji i promocji żywności. W ramach administrowania mechanizmami WPR Agencja Rynku Rolnego prowadziła następujące działania:

- wydawała indywidualne rozstrzygnięcia skierowane do beneficjentów,
- prowadziła kontrolę w zakresie potwierdzenia prawa przedsiębiorców do uzyskania płatności bądź praw do produkcji w ramach WPR,
- wypłacała środki finansowe uczestnikom poszczególnych mechanizmów,
- informowała uczestników mechanizmów o decyzjach podjętych na szczeblu UE w odniesieniu do realizowanych mechanizmów WPR,
- przekazywała do Komisji Europejskiej informacje dotyczące realizacji mechanizmów WPR.

Uczestnicząc w procesie decyzyjnym UE, Agencja monitorowała i opiniowała projekty unijnych aktów prawnych. Jednocześnie, współpracując z instytucjami płatniczymi innych państw członkowskich UE i organami unijnymi, zapewniała harmonijne wdrażanie ustawodawstwa wspólnotowego w zakresie administrowanych mechanizmów WPR. Ponadto ARR opracowywała i rozpowszechniała informacje o bieżącej oraz prognozowanej sytuacji w sektorze rolnym, a także prowadziła działania informacyjne służące poszerzaniu wiedzy uczestników rynku rolnego w Polsce na temat możliwości oraz warunków uczestnictwa w administrowanych mechanizmach.

Agencja udzielała również wsparcia państwom kandydującym do UE oraz państwom trzecim przez zapewnienie im pomocy eksperckiej w ramach programów pomocowych, finansowanych ze środków krajowych i unijnych.

1.2. Struktura organizacyjna Agencji Rynku Rolnego

Agencją Rynku Rolnego zarządza Prezes ARR przy pomocy Zastępców Prezesa i dyrektorów Oddziałów Terenowych ARR (OT ARR). Prezes Agencji jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Zastępców Prezesa Agencji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rynków rolnych. Dyrektorów OT ARR powołuje i odwołuje Prezes Agencji Rynku Rolnego.

W 2012 r. funkcję pełniącego obowiązki Prezesa sprawowali Andrzej Łuszczewski (od 29 grudnia 2011 r. do 9 września 2012 r.), a następnie Lucjan Zwolak (od 10 września 2012 r.). Funkcje Zastępców Prezesa ARR pełnili: Artur Brzóska, Lucjan Zwolak oraz Andrzej Łuszczewski.

Siedziba Centrali ARR mieści się w Warszawie. W skład struktury organizacyjnej Agencji wchodzi również 16 oddziałów terenowych, których zasięg działania obejmuje obszar poszczególnych

województw. Strukturę wewnętrzną Agencji określa „Regulamin Organizacyjny Agencji Rynku Rolnego”, zawierający m.in. zakres działania komórek organizacyjnych Centrali i OT ARR.

Zgodnie ze statutem ARR w Centrali działały wydzielone piony, w których wyodrębniono – zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym ARR z 2012 r. – następujące komórki organizacyjne:

1) pion organizacyjno-prawny:

- Biuro Koordynacji,
- Biuro Prawne,
- Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim,
- Biuro Informacji,
- Biuro Systemów Jakości,
- stanowiska samodzielne:
 - Rzecznik Prasowy,
 - Pełnomocnik Prezesa ds. Ochrony Informacji Niejawnych i Spraw Obronnych,
 - Pełnomocnik Prezesa ds. Nadzoru Właścicielskiego,
 - Inspektor Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych,
 - Pełnomocnik Prezesa ds. Ochrony Danych Osobowych,

2) pion kontrolny:

- Biuro Audytu Wewnętrznego,
- Biuro Kontroli Technicznych,
- Biuro Kontroli Wewnętrznej,

3) pion finansowo-administracyjny:

- Biuro Finansowo-Księgowe,
- Biuro Teleinformatyki,
- Biuro Administracyjne,

4) pion analiz i interwencji:

- Biuro Produktów Roślinnych,
- Biuro Wspierania Konsumpcji,
- Biuro Produktów Zwierzęcych,
- Biuro Cukru i Biopaliw,
- Biuro Analiz i Programowania,

5) pion współpracy europejskiej i obrotu towarowego z zagranicą:

- Biuro Współpracy Międzynarodowej,
- Biuro Wymiany Towarowej z Zagranicą,

- Biuro Promocji Żywności,

6) pion kwotowania i innych mechanizmów wspólnej polityki rolnej lub mechanizmów krajowych:

- Biuro Kwotowania Produkcji Mleka.

W skład struktury organizacyjnej Oddziału Terenowego ARR wchodzi Sekcje: Interwencji, Kwotowania Produkcji Mleka, Finansowo-Księgowa, Informacji i Promocji, Administracji, Kontroli Technicznych oraz Stanowisko ds. Obsługi Prawnej i Stanowisko ds. Teleinformatyki.

Mapa 1. Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego

Schemat organizacyjny Centrali Agencji Rynku Rolnego przedstawiono w aneksie 1, natomiast schemat organizacyjny Oddziału Terenowego ARR – w aneksie 2 (schematy wg stanu na 31.12.2012 r.).

1.3. Ocena działalności ARR przez jednostki zewnętrzne

Działania kontrolne w ARR były przeprowadzone m.in. przez Ministerstwo Finansów oraz Najwyższą Izbę Kontroli.

W okresie od kwietnia 2012 r. do stycznia 2013 r. zespół audytowy, składający się z ponad 50 audytorów Ministerstwa Finansów oraz kontrolerów Urzędów Kontroli Skarbowej, przeprowadził coroczny audyt certyfikacyjny za rok EFRG 2012. Badaniu poddano wybrane płatności na łączną kwotę około 70 mln EUR, co stanowiło ponad 54% wydatków dokonanych przez ARR w roku EFRG 2012. Audytem objęta została Centrala oraz OT ARR. Wyniki audytu potwierdziły, że wszystkie zbadane płatności zostały

dokonane przez ARR prawidłowo, we właściwej wysokości oraz terminowo, co wskazuje na wysoką jakość pracy i sprawność działania Agencji. Po zakończonym audycie ARR otrzymała:

- **Certyfikat Rocznych Rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji Agencji Rynku Rolnego**, w którym stwierdzono, że „sprawozdania przekazywane do Komisji za rok finansowy EFRG 2012 kończący się w dniu 15 października 2012 r. są prawdziwe, kompletne i dokładne we wszystkich istotnych aspektach dotyczących całkowitych wydatków netto z EFRG” oraz że „w oparciu o przegląd zgodności procedur Agencji Płatniczej z kryteriami akredytacyjnymi, kontrole wewnętrzne Agencji Płatniczej funkcjonują w stopniu zadowalającym w odniesieniu do EFRG”,
- **Opinię bez zastrzeżeń w sprawie poświadczenia wiarygodności rocznych rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji Agencji Rynku Rolnego**, w której stwierdzono, że „poświadczenie wiarygodności za rok finansowy od 16 października 2011 r. do 15 października 2012 r. jest zgodne we wszystkich istotnych aspektach z art. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006 oraz wytyczną Komisji nr 4”.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w ARR w 2013 r. Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie w 2012 r. planu finansowego Agencji Rynku Rolnego oraz wydatków z budżetu środków europejskich. Pozytywna ocena, zarówno ogólna, jak i wszystkich siedmiu ocen częściowych, została uzasadniona:

- prawidłowym wykonaniem przychodów, dochodów, kosztów i wydatków,
- terminowym sporządzaniem sprawozdań budżetowych,
- rzetelnym realizowaniem zadań ustawowych.

Najwyższa Izba Kontroli zaopiniowała pozytywnie:

- skuteczność funkcjonowania procedur kontroli zarządczej oraz zgodność i wiarygodność ksiąg rachunkowych,
- przeprowadzenie i rozliczenie inwentaryzacji w 2012 r.,
- wykonywanie zadań przez audyt wewnętrzny oraz kontrolę wewnętrzną.

Ocena końcowa wykonania planu finansowego ARR, zawarta w sporządzonej przez NIK „Informacji o wynikach wykonania planu finansowego ARR w 2012 r.”, jest pozytywna i jej wynik końcowy wynosi 5. Ocenę tą uzyskano jako sumę ocen częściowych przy zastosowaniu kryteriów opartych na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w „Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2012 roku”.

W lipcu i sierpniu 2012 r. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. przeprowadziło w ARR niezależną i bezstronną ocenę funkcjonowania wdrożonego Systemu Zarządzania. Wynikiem tego auditu była decyzja o odnowieniu certyfikacji na kolejne 3 lata oraz ponowne przyznanie Agencji Rynku Rolnego certyfikatów PCBC S.A. i Międzynarodowej Sieci Jednostek Certyfikujących IQNet.

2. DZIAŁANIA ARR PROWADZONE W RAMACH ADMINISTROWANYCH MECHANIZMÓW

Działania Agencji Rynku Rolnego towarzyszą ewolucji sektora rolno-żywnościowego od momentu urynkowania polskiej gospodarki, przez okres jej przebudowy i dostosowywania do wymogów związanych z przystąpieniem naszego kraju do UE, aż po okres funkcjonowania według zasad wspólnej polityki rolnej (WPR) na jednolitym rynku unijnym. W związku z tym kierunki aktywności ARR zmieniają się w czasie, zgodnie z potrzebami rynku i zasadami polityki rolnej.

W 2012 r., który był jubileuszowym rokiem 50-lecia wspólnej polityki rolnej UE i jednocześnie rokiem ożywionej dyskusji nad przyszłym kształtem tej polityki, Agencja Rynku Rolnego realizowała powierzone jej zadania na rzecz **stabilizacji rynku rolno-żywnościowego i poprawy konkurencyjności produktów rolno-spożywczych, a także zmiany wzorców konsumpcji oraz propagowania rodzimych tradycji kulinarnych. Działania ARR służyły więc nie tylko producentom rolnym, przetwórcom i eksporterom, lecz także – w coraz szerszym zakresie – konsumentom.**

W ramach ustawowych zadań ARR realizuje mechanizmy wspólnej polityki rolnej zgodnie z zasadami określonymi w prawodawstwie unijnym i krajowym. Źródłem finansowania mechanizmów były Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) i budżet krajowy. ARR obsługiwała także fundusze promocji produktów rolno-spożywczych⁶.

Od akcesji Polski do UE do końca 2012 r. ARR wypłaciła beneficjentom funkcjonującym w sektorze rolno-żywnościowym 10,7 mld zł. Ponadto najuboższym w ramach realizacji programu pomocy żywnościowej przekazano gotowe artykuły spożywcze o wartości **2,1 mld zł**. Dodatkowo z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych wypłacono **183,4 mln zł**⁷.

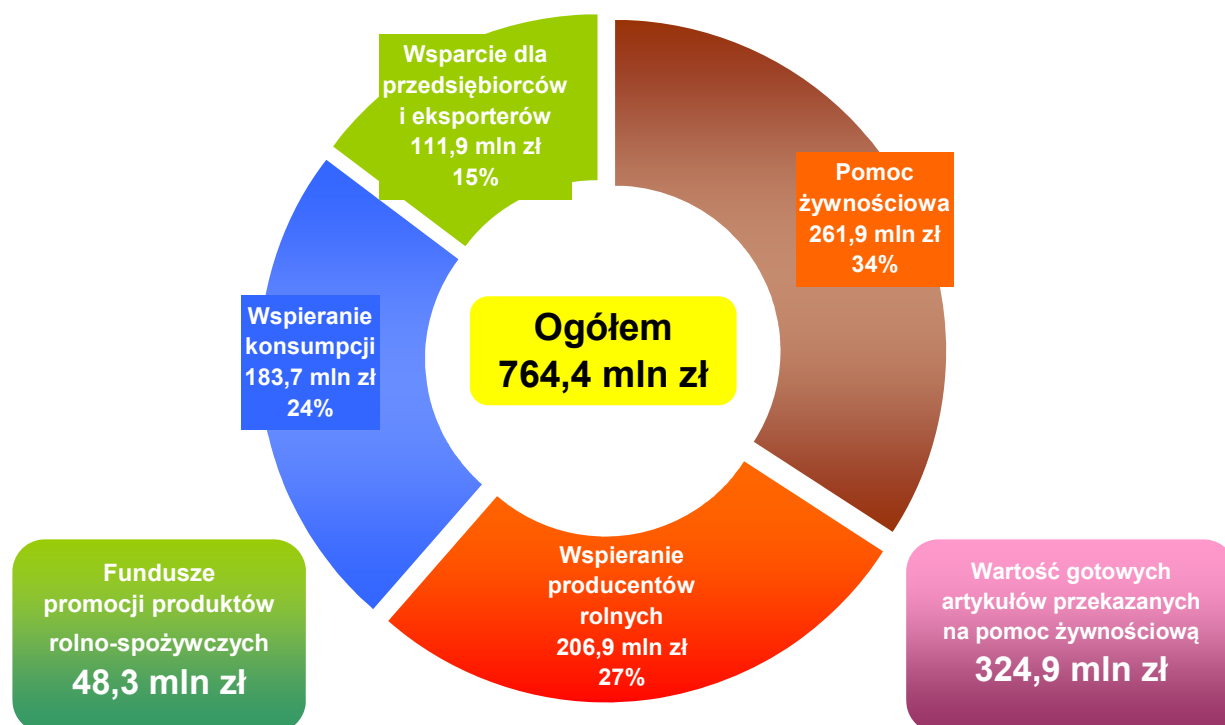
W 2012 r. ARR wypłaciła ogółem 764,4 mln zł. W ramach prefinansowania mechanizmów WPR wydatkowano 488,9 mln zł, a na realizację mechanizmów finansowanych z budżetu krajowego – 275,5 mln zł. Ponadto, w ramach realizacji programu pomocy żywnościowej, najubożsi otrzymali gotowe artykuły spożywcze o wartości **324,9 mln zł**. Z funduszy promocji produktów rolno-

⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.).

⁷ Od 2004 r. do 30 czerwca 2009 r. ARR obsługiwała Fundusz Promocji Mleczarstwa, a od lipca 2009 r. – dziewięć funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

-spożywczych wypłacono **48,3 mln zł**. Agencja Rynku Rolnego w 2012 r. przekazała **na dochody budżetu państwa** kwotę **116,7 mln zł**.

Wykres 1. Wsparcie przekazane przez ARR na rzecz sektora rolno-żywnościowego w 2012 r.

Źródło: dane ARR.

W strukturze wydatków Agencji 58% środków przeznaczono łącznie na wsparcie konsumpcji i pomoc żywnościową, 27% ogółu środków finansowych stanowiły wypłaty dla producentów rolnych, a do przedsiębiorców działających w obszarze przetwórstwa rolno-spożywczego i handlu zagranicznego trafiło 15% środków finansowych.

Wsparcie finansowe kierowane do beneficjentów to niejedyny efekt realizowanych przez ARR zadań. Oprócz działań skutkujących płatnościami **Agencja administruje szeregiem mechanizmów niefinansowych** – kwotowaniem produkcji mleka, mechanizmami handlu zagranicznego, a także mechanizmami monitorowania i kontroli procesu produkcji oraz przetwórstwa (na rynkach: wina, cukru, mleka i przetworów mlecznych, tytoniu, owoców i warzyw oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii).

W 2012 r. Agencja Rynku Rolnego realizowała działania w zakresie:

- **wspierania konsumpcji** – ARR propagowała spożycie mleka i jego przetworów wśród dzieci i młodzieży szkolnej (program „Szlanka mleka”) oraz owoców i warzyw wśród uczniów klas I-III szkół podstawowych (program „Owoce w szkole”);
- **pomocy żywnościowej** w ramach mechanizmu WPR „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”;

- **wspierania promocji żywności** – Agencja współfinansowała branżowe kampanie promocyjne i informacyjne, zapewniała obsługę dziewięciu funduszom promocji produktów rolno-spożywczych, realizowała działanie delegowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, inicjowała działania promocyjne mające na celu rozwój lokalnej produkcji (ze szczególnym uwzględnieniem produktów żywnościowych regionalnych, tradycyjnych i ekologicznych oraz wytwarzanych w ramach systemów gwarantowanej jakości żywności), a także rozpoczęła realizację branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych;
- **kwotowania produkcji** mleka, cukru i izoglukozy oraz skrobi ziemniaczanej;
- **wspierania producentów i rynków rolnych** – ARR realizowała dopłaty do materiału siewnego, wypłacała pomoc na rynku cukru (w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji) przeznaczoną na zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej przez plantatorów buraków cukrowych oraz na realizację inwestycji obejmujących przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne, a także wspierała rynek produktów pszczelich;
- **płatności uzupełniających**, skierowanych głównie do producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej, w ramach limitów środków finansowych przyznanych przez KE;
- **administrowania wymianą towarową z zagranicą** – ARR wydawała pozwolenia na przywóz/wywóz produktów rolno-spożywczych na rynkach: cukru, drobiu i jaj, mleka i przetworów mlecznych, lnu i konopi, świeżych owoców i warzyw, zbóż, ryżu, wieprzowiny i wołowiny oraz zaświadczenia P2 w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I. Wypłacała również refundacje do wywozu wybranych produktów rolno-spożywczych, tj. do wołowiny, przetworów wieprzowych, drobiu i jaj, serów, a także cukru zawartego w przetworach owocowych;
- **dopłat do prywatnego przechowywania** masła;
- **dopłat do przetwórstwa i produkcji** – Agencja dopłacała do produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne), do produkcji suszu paszowego oraz do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno;
- **działań monitorujących i kontrolujących procesy produkcji oraz przetwórstwa** – ARR administrowała potencjałem produkcyjnym winorośli i wina, jak również odbiorem i przetwórstwem surowca tytoniowego, wystawiała certyfikaty dla masła przeznaczonego do wykorzystania w mechanizmach WPR w innych państwach członkowskich UE, monitorowała rynek biokomponentów i biopaliw ciekłych oraz produkcję biogazu rolniczego, kontrolowała wykorzystanie roślin energetycznych, administrowała rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, monitorowała rynek cukru, kontrolowała przetwarzanie cukru przemysłowego oraz wydawała pozwolenia na przywóz cukru do rafinacji.

ARR w 2012 r. przygotowywała się również do uruchomienia od 2013 r. nowego mechanizmu w zakresie odnawialnych źródeł energii, tj. pozyskiwania i gromadzenia informacji dotyczących istniejącej, będącej w budowie lub planowanej do budowy infrastruktury energetycznej służącej do wytwarzania biokomponentów oraz energii elektrycznej z biogazu rolniczego.

Administrowanie mechanizmami WPR wiązało się z szeregiem działań o charakterze organizacyjno-technicznym, różnych w przypadku poszczególnych mechanizmów. Należały do nich: kontrole techniczne, prowadzenie rejestrów oraz ewidencji, wybór uczestników (m.in. w drodze przetargu), autoryzacja i kontrola magazynów przechowalniczych oraz chłodni, autoryzacja producentów (dostawców), a także zatwierdzanie (rejestracja) dostawców, beneficjentów, przetwórców i punktów odbioru.

Producenci rolni, przetwórcy, eksporterzy oraz inni beneficjenci uczestniczący w mechanizmach administrowanych przez ARR zobowiązani są do zarejestrowania się w Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców (CRP) prowadzonym przez Agencję Rynku Rolnego. **Od akcesji Polski do UE do końca 2012 r. w CRP zarejestrowano 601 tys. przedsiębiorców, w tym w 2012 r. dokonano rejestracji 14,6 tys. nowych uczestników mechanizmów.**

W 2012 r. ARR wydała 233,5 tys. rozstrzygnięć administracyjnych, z tego 217,5 tys. w OT ARR i 16 tys. w Centrali.

W ramach realizacji ustawowych zadań ARR prowadziła również **działania o charakterze informacyjno-analitycznym (sporządzała m.in. cykliczne i doraźne analizy rynkowe, prognozy, informacje oraz opracowania)** mające na celu systematyczne dostarczanie danych uczestnikom rynku rolno-żywnościowego. Agencja podejmowała również szeroko zakrojone **działania informacyjne** mające na celu poszerzanie wiedzy uczestników rynku rolno-żywnościowego w Polsce o zasadach realizacji mechanizmów WPR administrowanych przez ARR oraz o warunkach uczestnictwa w tych mechanizmach. Ponadto, w ramach **współpracy międzynarodowej**, ARR uczestniczyła w unijnym procesie decyzyjnym oraz udzielała wsparcia państwom kandydującym do UE przez zapewnienie im pomocy eksperckiej w ramach programów pomocowych finansowanych ze środków krajowych i unijnych. Prowadziła również działania wspierające nawiązywanie i umacnianie kontaktów handlowych z zagranicą przez polskich producentów produktów rolno-spożywczych.

2.1. Działania interwencyjne na rynkach rolno-żywnościowych

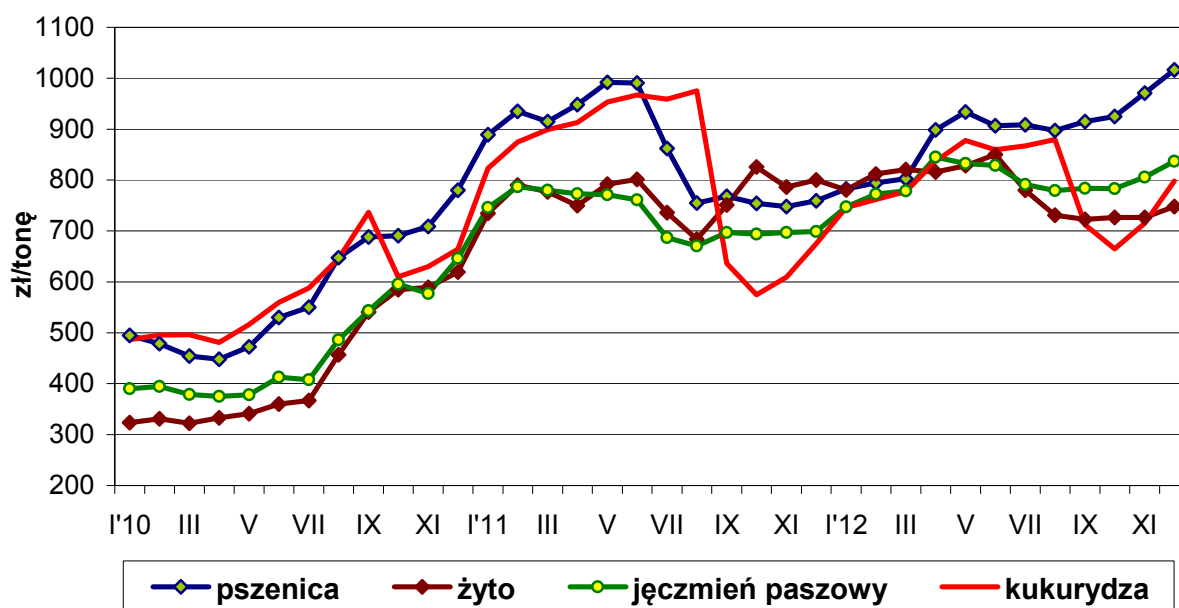
2.1.1. Rynek zbóż

W 2012 r. globalne zapotrzebowanie na zboża było większe od bieżącej produkcji, co przy małych zapasach powodowało, że ceny kształtowały się na wysokim poziomie.

Niewystarczająca podaż zbóż w niektórych krajach członkowskich UE, zwłaszcza na południu Europy, wynikająca z niskich zbiorów spowodowanych suszą, wywierała presję na wzrost cen. Dodatkowym czynnikiem pobudzającym wzrost cen był mniejszy niż rok wcześniej eksport zbóż z Rosji oraz z Ukrainy, będący konsekwencją słabych zbiorów w tych krajach.

Wykres 2. Ceny skupu zbóż w kraju

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

W 2012 r. na giełdzie w Niemczech za pszenicę konsumpcyjną przeciętnie płacono 259 EUR/tonę, a we Francji 236 EUR/tonę, odpowiednio o 5% i 8% więcej niż przed rokiem. Przekładało się to na ceny skupu na obszarze UE. W 2012 r. na rynku unijnym średnioroczna cena skupu pszenicy konsumpcyjnej wynosiła 220 EUR/tonę, a jęczmienia paszowego 208 EUR/tonę. Ceny tych zbóż były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 1% i 11%. Za kukurydzę przeciętnie płacono 214 EUR/tonę, nieznacznie (o 0,3%) mniej niż rok wcześniej.

W Polsce w 2012 r. ze względu na duże straty zbóż ozimych spowodowane wymarznieniami, wiele upraw zostało zaoranych i obsianych zbożami jarymi, w tym na znacznej powierzchni kukurydzą

(z uwagi na terminy agrotechniczne). W efekcie zbiory kukurydzy, przy sprzyjających warunkach pogodowych, osiągnęły rekordowy poziom 4 mln ton (dane nieostateczne GUS), o 67% wyższy niż w 2011 r. Zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zebrano 24,4 mln ton (w tym: 8,6 mln ton pszenicy, 4,2 mln ton jęczmienia, 3,3 mln ton pszenżyta i 2,9 mln ton żyta), tj. nieznacznie (o 0,6%) więcej niż w 2011 r. Spadek wystąpił w zbiorach pszenicy (o blisko 8%) i pszenżyta (o 21%). Wzrost zbiorów odnotowano natomiast w przypadku pozostałych zbóż (jęczmienia o 26%, żyta o 11%, owsa o 6%, mieszanek zbożowych o 16%). Łącznie zbiory zbóż ukształtowały się na poziomie 28,5 mln ton i były o 6,6% większe niż rok wcześniej. Duże zbiory przyczyniły się do większej podaży ziarna na rynku.

W 2012 r. (wg GUS) skupiono 11,1 mln ton zbóż (łącznie z kukurydzą, gryką i prosem), tj. o 19% więcej niż rok wcześniej. W porównaniu z poprzednim rokiem jedynie w przypadku pszenicy wzrost skupu był niewielki (0,2%, do 5,7 mln ton), co było efektem mniejszych zbiorów tego ziarna w 2012 r. Skup pozostałych zbóż wzrósł znacząco (w tym jęczmienia o 39%, żyta o 52%, a kukurydzy o 62%).

Popyt ze strony krajów UE na konkurencyjne cenowo polskie ziarno stymulował eksport zbóż z Polski, zwłaszcza w drugiej połowie 2012 r. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów⁸ eksport ziarna zbóż w 2012 r. wyniósł 2,9 mln ton (w tym 1,1 mln ton kukurydzy, 1 mln ton pszenicy, 323 tys. ton jęczmienia, 291 tys. ton żyta) i był o 91% większy niż w 2011 r. Wolumen eksportu produktów pierwotnego przetwórstwa i wysokoprzetworzonych zwiększył się odpowiednio o 4% i 3%. W 2012 r. rynkowa podaż zbóż uzupełniana była ziarnem importowanym, niezbędnym dla zakładów przetwórczych. Do kraju przywieziono blisko 1,4 mln ton ziarna zbóż (w tym 49% stanowiła pszenica, a 31% kukurydza), tj. o 12% mniej niż rok wcześniej. Wolumen importu produktów pierwotnego przetwórstwa był o 6% mniejszy niż w 2011 r., a wysokoprzetworzonych o 5% większy. Saldo wymiany handlowej zbożami i ich przetworami w 2012 r. wyniosło 717 mln EUR wobec 321 mln EUR w poprzednim roku.

W Polsce, podobnie jak na rynkach zagranicznych, ceny skupu zbóż były wysokie. Według danych GUS w 2012 r. przeciętna cena skupu pszenicy ukształtowała się na poziomie 893 zł/tonę, a jęczmienia 819 zł/tonę. W porównaniu z notowaniami sprzed roku zboża te były o 9% droższe. Za kukurydżę w 2012 r. przeciętnie płacono 729 zł/tonę, tj. o 8% więcej niż rok wcześniej. Jedynie cena żyta nie wzrosła (z uwagi na dużo większe niż w 2011 r. zbiory tego ziarna) i wyniosła 742 zł/tonę.

⁸ Wielkości dotyczące eksportu i importu towarów na poszczególnych rynkach rolno-spożywczych wg Ministerstwa Finansów, za rok 2012 – dane wstępne.

2.1.1.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż

Celem stosowanego w krajach UE mechanizmu „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” jest stabilizacja rynku przez skup nadwyżek zbóż z rynku oraz ich sprzedaż z magazynów interwencyjnych w okresach niedoborów podaży. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007⁹ oraz rozporządzeniem Komisji (UE)

nr 1272/2009¹⁰ zakupem interwencyjnym w 2012 r. mogła być objęta w ramach limitu wyłącznie pszenica zwyczajna. Od roku gospodarczego 2010/2011 interwencyjny zakup pszenicy mógł odbywać się w ramach limitu 3 mln ton, ustalonego przez KE dla wszystkich krajów członkowskich UE dla każdego roku gospodarczego. W ramach limitu zakup mógł być dokonywany po cenie interwencyjnej (równej cenie referencyjnej), wynoszącej 101,31 EUR/tonę. Dla pozostałych zbóż (pszenica durum, kukurydza, jęczmień, sorgo) limit zakupów interwencyjnych ustalono na poziomie zerowym. Gdyby wymagała tego sytuacja rynkowa (a w szczególności zmiany cen rynkowych), KE mogła podjąć decyzję o kontynuowaniu interwencji powyżej limitu w ramach procedury przetargowej. Cena zakupu pszenicy w ramach tej procedury (nie wyższa niż cena interwencyjna) jest określana w ofertach przetargowych i musi być zaakceptowana przez KE po każdym przetargu.

W 2012 r. ARR była przygotowana do prowadzenia zakupu interwencyjnego pszenicy zarówno ze zbiorów w 2011 r. (w okresie styczeń-maj 2012 r.), jak i ze zbiorów w 2012 r. (w okresie listopad-grudzień 2012 r.). Jednak z uwagi na sytuację rynkową (wysoki poziom cen rynkowych pszenicy, znacznie przekraczający poziom ceny interwencyjnej), przedsiębiorcy w ww. okresach 2012 r. nie oferowali pszenicy do sprzedaży na zapasy interwencyjne UE.

W 2010 r. na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 1272/2009 oraz nr 1125/2010¹¹ utworzono i zatwierdzono w Polsce 5 centrów interwencyjnych, na których terenie mogą być magazynowane zapasy interwencyjne zbóż. W skład każdego centrum wchodzi jedno lub więcej miejsc przechowywania położonych na terenie kraju. Każde centrum interwencyjne dysponuje możliwościami składowania co

⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), z późn. zm.

¹⁰ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1272/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. ustanawiające wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej, z późn. zm.

¹¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1125/2010 z dnia 3 grudnia 2010 r. określające centra interwencyjne dla zbóż i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1173/2009.

najmniej 20 tys. ton zbóż we wszystkich miejscach przechowywania łącznie. Miejsce przechowywania powinno posiadać niezbędne wyposażenie do magazynowania i utrzymania zbóż w dobrym stanie, posiadać dostęp do zaplecza technicznego do przejmowania zbóż oraz mieć możliwość ich sprawnego wydania w celu dotrzymania umownego terminu. Od roku gospodarczego 2012/2013 każde miejsce przechowywania powinno dysponować możliwością przechowywania co najmniej 5 tys. ton zbóż w okresie interwencyjnym. Nazwy centrów interwencyjnych są nazwami jednego z województw, tworzących obszar danego centrum interwencyjnego.

Tabela 1. Centra interwencyjne w Polsce

Lp.	Nazwa centrum interwencyjnego	Województwa tworzące obszar centrum interwencyjnego
1.	Dolnośląskie	Dolnośląskie, Opolskie, Śląskie
2.	Lubelskie	Lubelskie, Podkarpackie, Świętokrzyskie, Małopolskie
3.	Warmińsko-mazurskie	Podlaskie, Mazowieckie, Warmińsko-mazurskie
4.	Wielkopolskie	Łódzkie, Wielkopolskie, Kujawsko-pomorskie
5.	Zachodniopomorskie	Lubuskie, Zachodniopomorskie, Pomorskie

Informacje na temat centrów interwencyjnych i ich miejsc przechowywania były w 2012 r. przez ARR aktualizowane i udostępniane państwom członkowskim UE oraz podawane do wiadomości publicznej na stronie internetowej Komisji Europejskiej.

Tabela 2. Złożone oferty na świadczenie usług przechowalniczych w 2012 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Sezon gospodarczy 2011/2012 (wg stanu na 30 czerwca 2012 r.)		Sezon gospodarczy 2012/2013 (wg stanu na 31 grudnia 2012 r.)	
		Liczba ofert/liczba magazynów	Oferowana pojemność pomieszczeń magazynowych (tony)	Liczba ofert/liczba magazynów	Oferowana pojemność pomieszczeń magazynowych (tony)
1.	Białystok	1	4 800	1	5 470
2.	Bydgoszcz	3	25 600	5	32 850
3.	Gdynia	1	5 128	-	-
4.	Gorzów Wlkp.	3	62 350	4	68 200
5.	Lublin	3	15 057	3	25 057
6.	Olsztyn	2	10 534	2	10 534
7.	Opole	2	20 150	2	20 900
8.	Poznań	2	10 360	1	5 110
9.	Rzeszów	1	5 050	1	5 050
10.	Szczecin	3	13 800	3	17 200
11.	Warszawa	1	5 250	1	5 250
12.	Wrocław	2	20 450	2	20 750
Ogółem		24	198 529	25	216 371

Przedsiębiorstwa przechowalnicze, prowadzące działalność na terenie ww. centrów interwencyjnych, w sezonie gospodarczym 2011/2012 złożyły w Agencji 24 oferty na świadczenie usług przechowalniczych w 24 magazynach na łączną pojemność magazynową 198,5 tys. ton zbóż.

W październiku 2012 r. przedsiębiorstwa przechowalnicze rozpoczęły składanie w OT ARR ofert na świadczenie usług przechowalniczych pod zakup zbóż na zapasy interwencyjne w sezonie gospodarczym 2012/2013. Do 31 grudnia 2012 r. do Agencji wpłynęło 25 ofert na świadczenie usług przechowalniczych w 25 magazynach na łączną pojemność 216,4 tys. ton zbóż ze zbiorów w 2012 r. Magazyny spełniały kryteria określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 884/2006¹².

Tabela 3. Pojemność przechowalnicza w centrach interwencyjnych w sezonie gospodarczym 2012/2013 (wg stanu na 31.12.2012 r.)

Lp.	Nazwa centrum interwencyjnego	Pojemność przechowalnicza centrum interwencyjnego (tony)
1.	Zachodniopomorskie	85 400
2.	Dolnośląskie	41 650
3.	Wielkopolskie	37 960
4.	Lubelskie	30 107
5.	Warmińsko-mazurskie	21 254
Ogółem		216 371

Według stanu na 31 grudnia 2012 r. ARR nie przechowywała zbóż stanowiących zapasy interwencyjne.

Analiza ryzyka wystąpienia substancji skażających w ziarnie zbóż

Na zapasy interwencyjne mogły zostać przejęte zboża, które spełniały określone normy zawartości substancji skażających (rozporządzenie Komisji (UE) nr 1272/2009), tj.: mikotoksyny, metale ciężkie, pozostałości pestycydów oraz skażenie radioaktywne. Zgodnie z prawodawstwem unijnym kraje członkowskie UE zostały zobowiązane do kontroli poziomu zawartości substancji skażających w ziarnie zbóż oferowanym do zakupu interwencyjnego. Ziano pszenicy ze zbiorów w 2012 r. oferowane do interwencyjnego zakupu w województwach, w których ryzyko wystąpienia badanych substancji skażających określono jako wysokie, podlegałoby obowiązkowemu badaniu ich zawartości.

Tabela 4. Ryzyko wystąpienia substancji skażających w ziarnie pszenicy ze zbiorów w 2012 r.

Lp.	Substancja skażająca	Poziom ryzyka
1.	Kadm (Cd)	Średnie – dla woj.: opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego i śląskiego Niskie – dla pozostałych województw
2.	Ołów (Pb)	Niskie - dla całego kraju
3.	Deoksyniwalenol (DON)	Wysokie – dla woj.: lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego Średnie – dla woj.: podlaskiego i wielkopolskiego Niskie – dla pozostałych województw
4.	Zearalenon (ZEA)	Niskie – dla całego kraju
5.	Pozostałość środków ochrony roślin	Niskie – dla całego kraju
6.	Poziom radioaktywności	Niskie – dla całego kraju

¹² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 884/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w odniesieniu do finansowania przez EFRG środków interwencyjnych w postaci składowania w magazynach państwowych i księgowania transakcji składowania w magazynach państwowych przez agencje płatnicze państw członkowskich, z późn. zm.

Z analizy ryzyka przeprowadzonej przez Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego wynika, że w przypadku zaoferowania do zakupu interwencyjnego pszenicy ze zbiorów w 2012 r., obowiązkowo podlegałaby ona badaniu na zawartość deoksyniwalenolu na terenie województw: lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego.

2.1.1.2. Handel zagraniczny na rynku zbóż

Przywóz

W 2012 r. ARR wydała 142 pozwolenia na przywóz bez preferencji 88,1 tys. ton produktów z rynku zbóż, głównie kukurydzy, sorgo, pszenicy i skrobi. W ramach kontyngentów taryfowych wydano 3 pozwolenia na przywóz 34,4 tys. ton pszenicy innej niż wysokiej jakości oraz 1 pozwolenie na przywóz 12,3 tys. ton jęczmienia. Zboża były importowane głównie z: Ukrainy, Argentyny, Meksyku, Rosji i USA. Agencja rozliczyła 140 pozwoleń na przywóz produktów z rynku zbóż.

Wywóz

ARR wydała 142 pozwolenia na wywóz bez refundacji 161,7 tys. ton produktów z rynku zbóż, z tego: 101 pozwoleń na 3,7 tys. ton mąki pszennej, 20 pozwoleń na 6,6 tys. ton skrobi ziemniaczanej wyprodukowanej przez producentów ponad przyznaną im kwotę produkcyjną, 10 pozwoleń na 107,4 tys. ton pszenicy zwyczajnej, 6 pozwoleń na 9,5 tys. ton kukurydzy oraz 5 pozwoleń na 34,5 tys. ton jęczmienia. Głównymi kierunkami wywozu produktów zbożowych były: USA, Armenia, Norwegia, Islandia, Algieria i Białoruś. Agencja rozliczyła 66 pozwoleń na wywóz bez refundacji produktów z rynku zbóż poza obszar celny UE.

2.1.1.3. Handel zagraniczny na rynku ryżu

Przywóz

W 2012 r. ARR wydała 179 pozwoleń na przywóz 46,8 tys. ton ryżu bez preferencji, 8 pozwoleń na przywóz preferencyjny 1,3 tys. ton ryżu oraz 21 pozwoleń na przywóz 1,7 tys. ton ryżu w ramach kontyngentów taryfowych. W ramach przywozu bez preferencji ryż był importowany głównie z: Kambodży, Tajlandii, Argentyny, Indii i Wietnamu, natomiast w ramach kontyngentów przede wszystkim z: Tajlandii, Wietnamu, USA oraz Indii. ARR rozliczyła 189 pozwoleń na przywóz ryżu (łącznie z pozwoleniami wydanymi w latach poprzednich).

Wywóz

ARR wydała 29 pozwoleń na wywóz bez refundacji 299 ton ryżu (głównie do Norwegii i USA), a rozliczyła 14 pozwoleń na wywóz 190 ton ryżu.

2.1.2. Rynek mięsa czerwonego

2.1.2.1. Wieprzowina

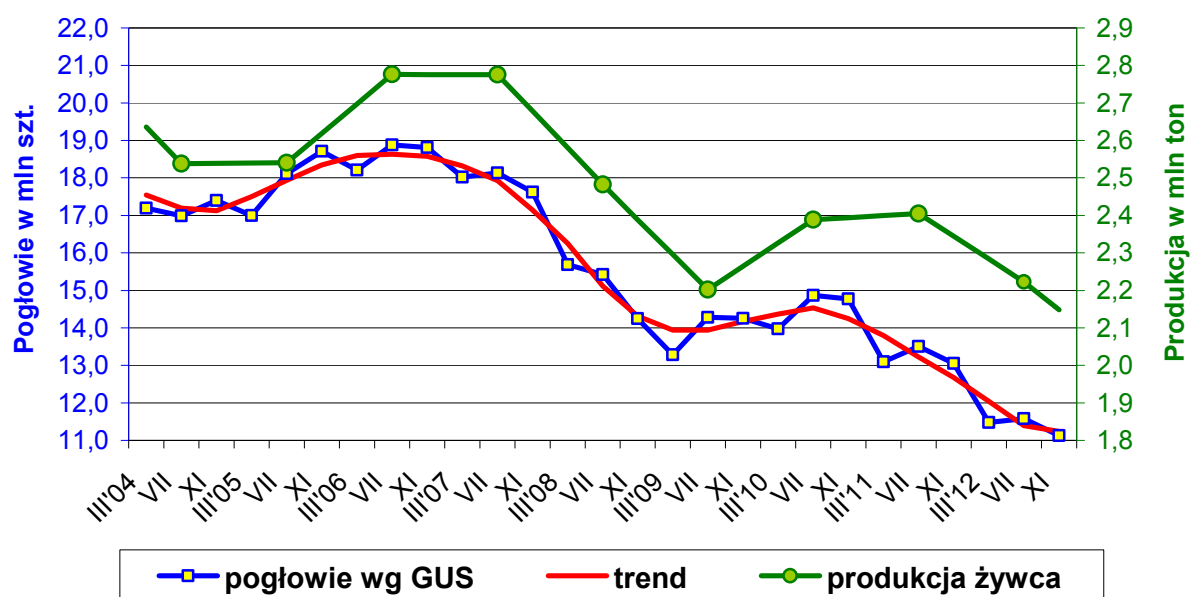

Przez cały rok 2012 relacje cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen zbóż były niekorzystne dla producentów trzody chlewnej i średnio wyniosły 6,8:1 w odniesieniu do targowiskowej ceny żyta i 6,3:1 w odniesieniu do jęczmienia, podczas gdy granica opłacalności tuczu trzody została określona przez IERiGŻ-PIB na 9:1 w przypadku żyta i 8:1 w przypadku jęczmienia. W efekcie

w ciągu roku 2012 kontynuowany był spadek pogłowia trzody chlewnej. Zgodnie z informacją GUS w końcu listopada 2012 r. krajowe pogłowie trzody chlewnej ukształtowało się na poziomie 11,1 mln sztuk, o 14,8% niższym niż przed rokiem i o prawie 25% niższym niż dwa lata wcześniej. Ograniczenie pogłowia trzody chlewnej nastąpiło we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych, przy czym najbardziej zmalała liczba prosiąt (o 17,1%) i tuczników (o 16,4%).

Konsekwencją spadku liczebności trzody chlewnej było zmniejszenie krajowej produkcji żywca wieprzowego i w rezultacie skupu. Szacuje się, że w 2012 r. produkcja żywca wieprzowego ukształtowała się na poziomie 2 220 tys. ton (1 734 tys. ton w w.b.c.), o 8% niższym niż w roku poprzednim. Według danych GUS w 2012 r. skup żywca wieprzowego w Polsce wyniósł 1 854 tys. ton, tj. o 11% mniej niż w 2011 r.

Wykres 3. Pogłowie trzody chlewnej i roczna produkcja żywca wieprzowego w Polsce

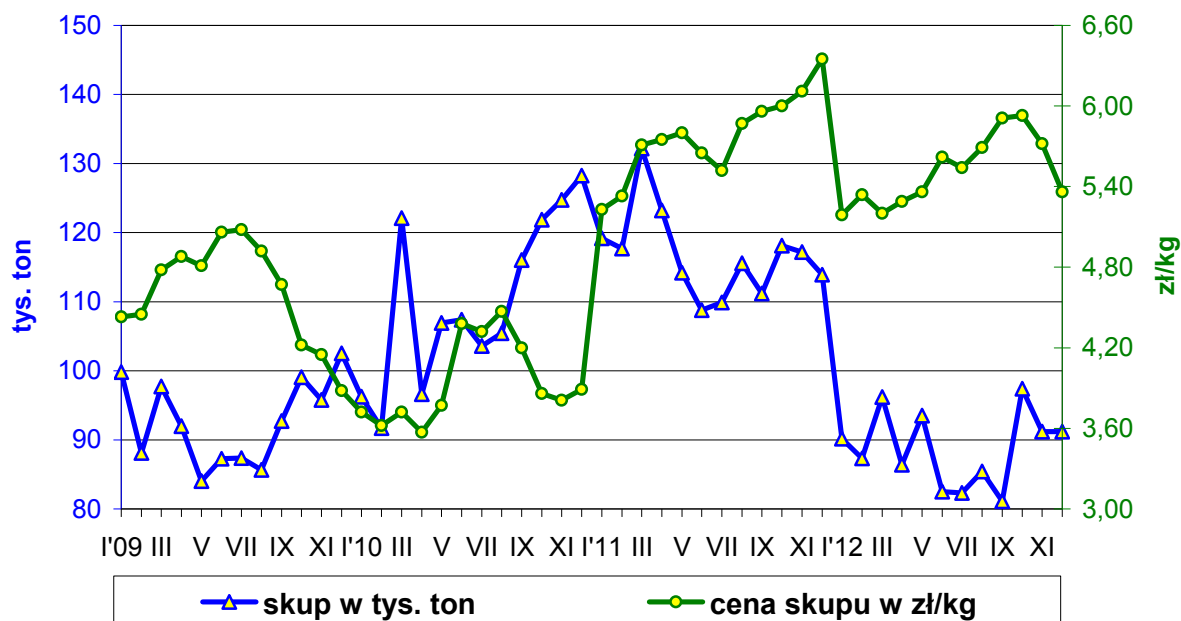

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Mniejsza krajowa produkcja trzody chlewnej oraz wysokie ceny żywca wieprzowego w innych państwach UE spowodowały, że krajowa cena skupu trzody chlewnej również utrzymywała się na

wysokim poziomie. Według informacji GUS w 2012 r. za 1 kg żywca wieprzowego dostawcy średnio w skupie otrzymywali 5,40 zł, tj. o 20% więcej niż w 2011 r.

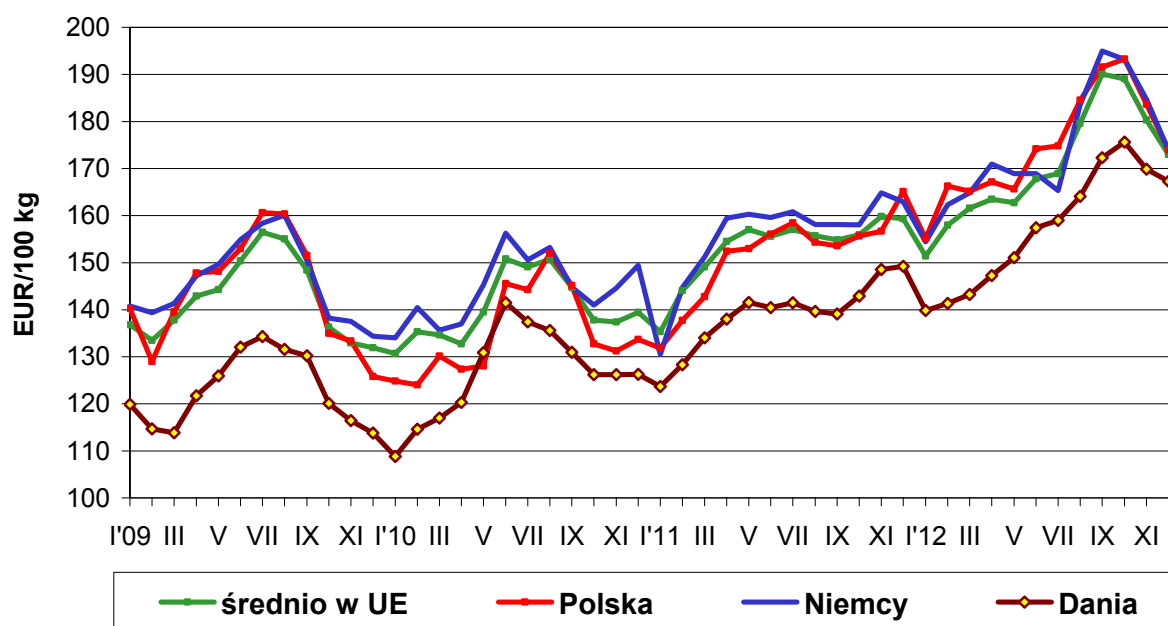
Wykres 4. Skup i ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

W przeliczeniu na walutę unijną w 2012 r. w Polsce za 100 kg żywca wieprzowego (według wagi poubojowej schłodzonej klasy E) płacono średnio 174,62 EUR. Było to o 2% więcej niż przeciętnie w UE, o 0,4% więcej niż w Niemczech oraz o 10% więcej niż w Danii. W porównaniu z 2011 r. średnia unijna cena tej klasy wieprzowiny wzrosła o 11%, do 170,62 EUR/100 kg.

Wykres 5. Ceny rynkowe wieprzowiny w UE wg wagi poubojowej schłodzonej klasy E

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

W 2012 r. obroty polskiego handlu zagranicznego wieprzowiną były znacznie większe niż rok wcześniej. Mimo spadku krajowej produkcji, duży popyt zagraniczny na wieprzowinę przyczynił się do zwiększenia jej eksportu z Polski. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w 2012 r. eksport żywca, mięsa oraz przetworów i tłuszczów wieprzowych w ekwiwalencie mięsa¹³ wyniósł 585 tys. ton, tj. o 16% więcej niż w 2011 r. Jednocześnie z powodu malejącej krajowej produkcji wieprzowiny zwiększył się jej import. W 2012 r. do Polski w ekwiwalencie mięsa przywieziono 721 tys. ton żywca, mięsa, przetworów i tłuszczów wieprzowych, o 7% więcej niż w 2011 r. W porównaniu z 2011 r. wzrósł import żywca (wyrażony w ekwiwalencie mięsa – o 62%) i tłuszczów, zmalał import przetworów,

a import mięsa nie uległ zmianie. W 2012 r. polski import netto asortymentu wieprzowego (w ekwiwalencie mięsa) wyniósł 136 tys. ton wobec 172 tys. ton w 2011 r. Ujemne saldo wartościowe polskiego handlu zagranicznego wieprzowiną ukształtowało się na poziomie 309 mln EUR wobec 314 mln EUR rok wcześniej.

Przy utrzymującym się dużym popycie zagranicznym i spadku krajowej produkcji wieprzowiny detaliczne ceny wieprzowiny w Polsce w 2012 r. wzrosły o 10,3% w porównaniu z notowanymi w 2011 r. Wzrost ten był większy niż w przypadku mięsa drobiowego oraz w przypadku ryb i serów. Według wstępnych szacunków spożycie mięsa wieprzowego w Polsce w 2012 r. mogło wynieść 39 kg na mieszkańca wobec 42,5 kg na mieszkańca w roku poprzednim.

2.1.2.1.1. Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny

Wywóz

Realizując zadania w ramach handlu zagranicznego na rynku wieprzowiny, Agencja wydawała i rozliczała pozwolenia wyłącznie na produkty przetworzone z grupy CN 1601 – kielbasy i podobne wyroby z mięsa, podrobów lub krwi, przetwory żywnościowe na bazie tych wyrobów oraz z grupy CN 1602 – pozostałe mięso, podroby lub krew, przetworzone lub zakonserwowane. Pozwolenia na wywóz wieprzowiny z refundacją wymagane były przy eksporcie powyżej 250 kg produktów opisanych kodami CN 0203, CN 1601 i CN 1602 oraz powyżej 150 kg produktów oznaczonych kodem CN 0210.

ARR w 2012 r. wydała 92 pozwolenia na wywóz wieprzowiny z refundacją oraz rozliczyła 158 pozwoleń (łącznie z pozwoleniami wystawionymi w latach wcześniejszych). Zarejestrowała również 256 wniosków o refundację.

¹³ Przeliczenia na ekwiwalent mięsa dokonano zgodnie z metodologią EUROSTAT.

Refundacje wywozowe

W 2012 r. ARR wydawała pozwolenia na wywóz ze stawkami refundacji ustalonymi w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1058/2011¹⁴ i nr 49/2012¹⁵. Stawki te zawierały się w przedziale od 15,20 EUR/100 kg do 54,20 EUR/100 kg przetworów wieprzowych. Od 20 kwietnia 2012 r. na rynku wieprzowiny obowiązują zerowe stawki refundacji¹⁶.

Tabela 5. Refundacje wywozowe do wieprzowiny wypłacone w 2012 r.

Lp.	Produkt	Wydatki (tys. zł)	Ilość (tony)	Kraj przeznaczenia
1.	Podroby jadalne oraz szynka konserwowa pakowana w folii o wadze 1 kg lub więcej	7 137	5 752	USA, Ukraina, Rosja, Albania, Kanada, Mołdawia, Panama, Korea Południowa
2.	Konserwy	1 967	2 672	
3.	Kielbasy	13	19	
Razem		9 117	8 443	

Na rynku wieprzowiny 80,5% wypłat stanowiły refundacje do wywozu przetworów wieprzowych do USA. Ogółem w 2012 r. ARR wypłaciła 9 117 tys. zł do wywozu 8 443 ton wieprzowiny.

2.1.2.2. Wołowina i cielęcina

Pogłowie bydła ogółem w Polsce, a w rezultacie produkcja wołowiny od kilku lat utrzymują się na względnie stabilnym poziomie. Stabilizacja krajowej produkcji wołowiny wynika m.in. z faktu, iż w dużej części jest ona powiązana z mlecznym kierunkiem chowu bydła. Zgodnie z danymi GUS

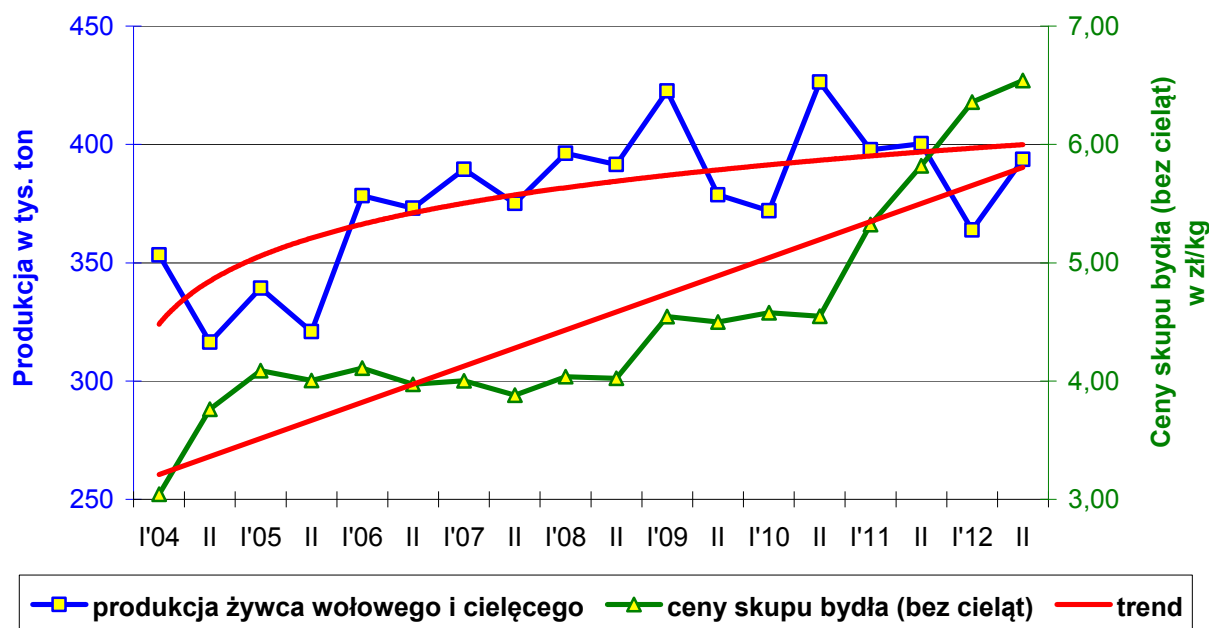
w końcu 2012 r. pogłowie bydła ogółem wynosiło 5,5 mln szt., tj. nieznacznie (o 0,4%) więcej niż w końcu 2011 r. Cieląt było prawie 1,4 mln szt., tj. o 1,9% więcej niż rok wcześniej. W odniesieniu do stanu sprzed roku pogłowie młodego bydła (w wieku 1-2 lat) wzrosło o 5,4%, do ponad 1,3 mln szt. Nastąpił natomiast znaczący spadek (o 2,6%) liczebności bydła w wieku powyżej dwóch lat, zwłaszcza krów.

¹⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1058/2011 z dnia 20 października 2011 r. ustalające refundacje wywozowe dla wieprzowiny.

¹⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 49/2012 z dnia 19 stycznia 2012 r. ustalające refundacje wywozowe dla wieprzowiny.

¹⁶ Na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 342/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 r. ustalającego refundacje wywozowe dla wieprzowiny.

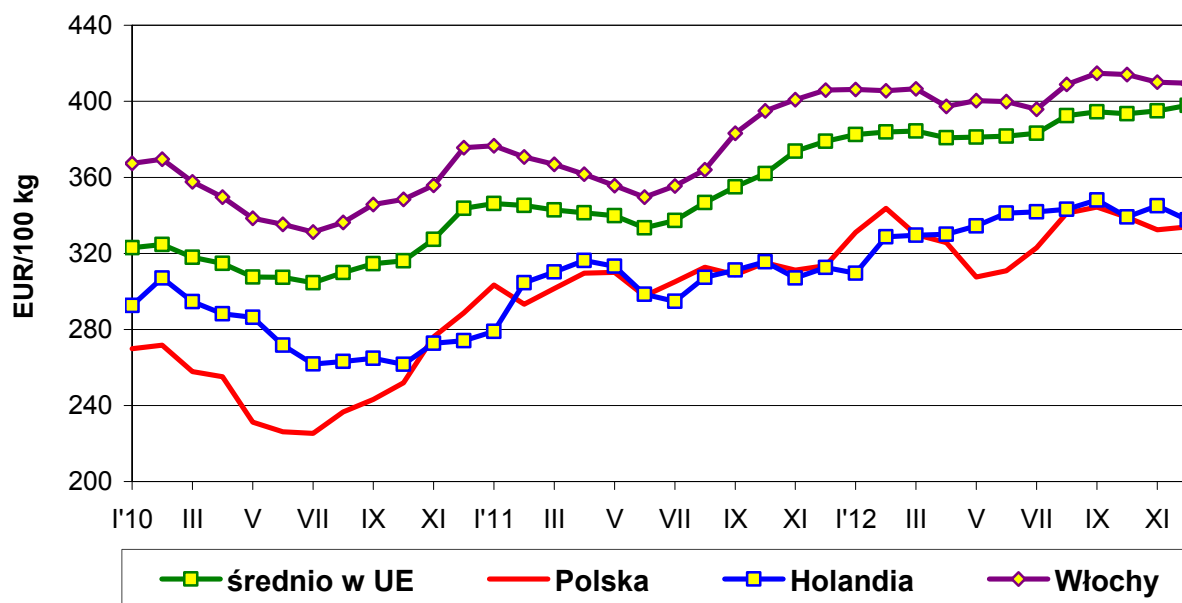
Wykres 6. Produkcja żywca wołowego i cielęcego oraz ceny skupu bydła w Polsce w latach 2004-2012 (w podziale na półrocza)

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Szacuje się, że krajowa produkcja wołowiny i cielęciny w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 758 tys. ton (396 tys. ton w w.b.c.), tj. o 4% niższym od notowanego w roku poprzednim. Według danych GUS w 2012 r. skup żywca wołowego wyniósł 528 tys. ton, tj. o 5% mniej niż rok wcześniej, a cielęcego – 10 tys. ton, tj. o 16% mniej.

Wykres 7. Ceny rynkowe wołowiny w UE

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

W 2012 r. z powodu spadku produkcji wołowiny w UE wzrosła średnia cena unijna wołowiny. Według informacji Komisji Europejskiej w 2012 r. cena wołowiny w UE ukształtowała się przeciętnie na poziomie

387,55 EUR/100 kg (wagi poubojowej schłodzonej klasy R3), tj. o 11% wyższym niż rok wcześniej. Średnia cena rynkowa wołowiny w Polsce wyrażona w walucie unijnej wyniosła 330,26 EUR/100 kg i była o 15% niższa niż przeciętnie w UE.

Krajowa wołowina, niezależnie od kursu wymiany EUR/PLN, była konkurencyjna cenowo na rynku unijnym. Dzięki konkurencyjności cenowej i dużemu popytowi zagranicznemu eksport wołowiny kształtował się na wysokim poziomie. Jednak z uwagi na mniejszą niż rok wcześniej krajową produkcję żywca wołowego eksport był mniejszy niż w 2011 r. Na zmniejszenie eksportu w 2012 r. miało także wpływ zredukowanie do zera stawek refundacji wywozowych do wołowiny¹⁷. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w 2012 r. polski eksport żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych w ekwiwalencie mięsa¹⁸ wyniósł 321 tys. ton i był o 3% mniejszy niż w poprzednim roku. W 2012 r. poza granicę kraju sprzedano ponad 80% rodzimej produkcji wołowiny i cielęciny. Wyższe niż w 2011 r. ceny wołowiny na rynkach zagranicznych przyczyniły się do ograniczenia jej przywozu do Polski. W 2012 r. do kraju sprowadzono 21 tys. ton wołowiny i cielęciny, o 5% mniej niż w roku poprzednim. Saldo wymiany towarowej wołowiną i cielęciną (w ekwiwalencie mięsa) wyniosło 300 tys. ton, o 3% mniej niż w 2011 r. W 2012 r. dodatnie saldo wartościowe osiągnęło poziom 933 mln EUR, o 4% wyższy niż rok wcześniej.

Konsekwencją dużego popytu zagranicznego na wołowinę i wysokich cen żywca wołowego w UE w 2012 r. były wysokie ceny skupu bydła w Polsce. Średnia cena skupu żywca wołowego ogółem (bez cieląt) wynosiła 6,40 zł/kg i była o 15% wyższa niż w roku poprzednim. Na skutek wzrostu cen żywca wołowego, w 2012 r. wzrosły również (o 14,3%) ceny detaliczne wołowiny w Polsce. W efekcie w 2012 r. krajowa konsumpcja wołowiny uległa dalszemu zmniejszeniu. IERiGŻ-PIB szacuje, że spożycie wołowiny i cielęciny w Polsce wyniosło 1,8 kg na mieszkańca wobec 2,1 kg w 2011 r.

2.1.2.2.1. Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny

Wywóz

ARR wydała 2 696 pozwoleń na wywóz z refundacją wołowiny i cielęciny, rozliczyła 3 199 pozwoleń (w tym wystawione w latach wcześniejszych) i zarejestrowała 3 046 wniosków o refundację. Pozwolenia na wywóz z refundacją były wydawane o ile wielkość wywozu przekraczała 1 sztukę bydła lub 200 kg mięsa wołowego lub cielęcego.

¹⁷ W 2012 r. KE z dniem 20 kwietnia obniżyła stawki refundacji średnio o 1/3 (rozporządzenie nr 343/2012), z dniem 22 czerwca o kolejne 50% (rozporządzenie nr 534/2012), a z dniem 21 września do zera (rozporządzenie nr 859/2012).

¹⁸ Przeliczenia na ekwiwalent mięsa dokonano zgodnie z metodologią EUROSTAT.

Refundacje wywozowe

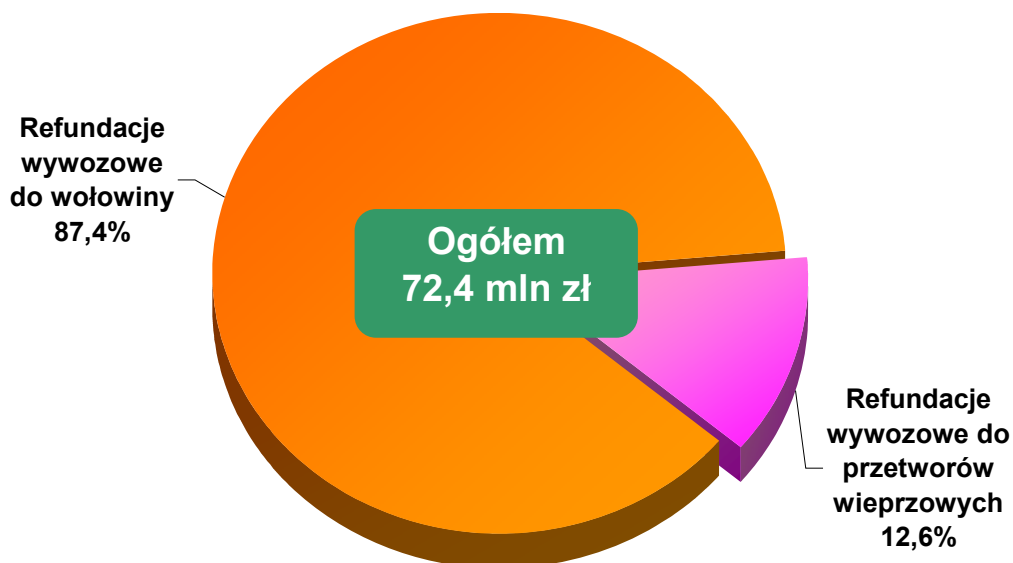
Pozwolenia na wywóz z refundacją były wystawiane do wniosków złożonych do 20 września 2012 r. włącznie, gdyż zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 859/2012 stawki refundacji wywozowych do wołowiny i cielęciny od 21 września 2012 r. ustalono na poziomie zerowym¹⁹. W 2012 r. ARR wypłaciła 63 289 tys. zł refundacji do wywozu 322 sztuk bydła żywego oraz 74 380 ton wołowiny świeżej i mrożonej.

Tabela 6. Refundacje wywozowe do wołowiny wypłacone w 2012 r.

Lp.	Produkt	Kwota (tys. zł)	Ilość (tony)	Kraj przeznaczenia
1.	Świeża wołowina – ćwierćtusze	54 465	61 434	Turcja, Rosja, Izrael, Uzbekistan, Egipt, Kazachstan, Macedonia, Iran, Majotta, Kosowo, Chorwacja, Bośnia i Hercegowina
2.	Mrożona wołowina bez kości	3 479	7 916	
3.	Świeża wołowina bez kości	4 971	4 327	
4.	Mrożona wołowina – ćwierćtusze	174	598	
5.	Mrożona wołowina – pozostałe	26	86	
6.	Mrożona wołowina – tusze	7	19	
Ogółem mięso		63 122	74 380	
7.	Bydło żywe	167	322 szt.	
Ogółem wydatki		63 289	-	

Na rynku mięsa czerwonego ogółem w 2012 r. ARR zrealizowała wypłaty refundacji wywozowych w kwocie 72 406 tys. zł, z czego 87,4% płatności dotyczyło refundacji do wywozu wołowiny, a 12,6% do wieprzowiny. Głównymi kierunkami wywozu wołowiny były Turcja, Rosja oraz Izrael, a wieprzowiny – USA, Ukraina i Rosja.

Wykres 8. Struktura wydatków ARR na rynku mięsa czerwonego w 2012 r.

Źródło: dane ARR.

¹⁹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 859/2012 z dnia 20 września 2012 r. ustalające refundacje wywozowe do wołowiny i cielęciny.

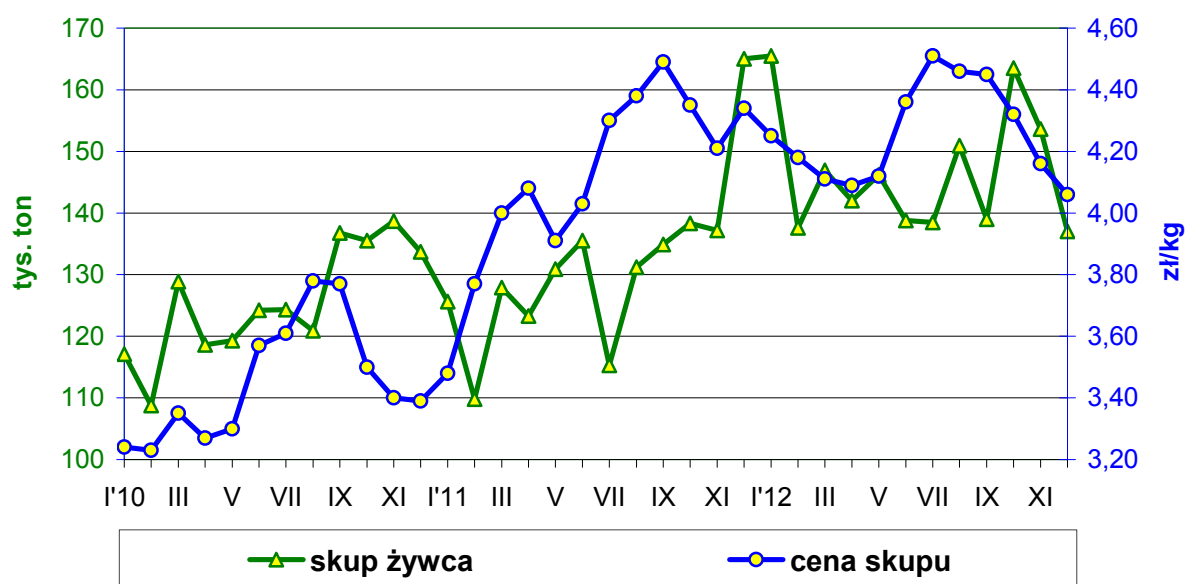
2.1.3. Rynek drobiu i jaj

W 2012 r. wzmożony popyt na mięso drobiowe stymulował wzrost krajowej produkcji żywca drobiowego. Według szacunku IERiGŻ-PIB produkcja drobiu była o 11% większa niż w roku poprzednim i wyniosła 2 260 tys. ton (1 582 tys. ton w w.b.c.). Zwiększona produkcja żywca drobiowego spowodowała, że jego skup (wg GUS) ukształtował się na wysokim poziomie 2 100 tys. ton, o 9% wyższym niż w 2011 r.

Pod wpływem dużego popytu na drób w pierwszej połowie 2012 r. jego ceny rosły, ale w drugiej połowie, w wyniku wzrostu produkcji, uległy obniżeniu. Przeciętnie w 2012 r. ceny skupu żywca drobiowego (wg GUS) wyniosły 4,18 zł/kg i były o 3% wyższe niż w roku poprzednim.

Wykres 9. Skup i ceny skupu żywca drobiowego w Polsce

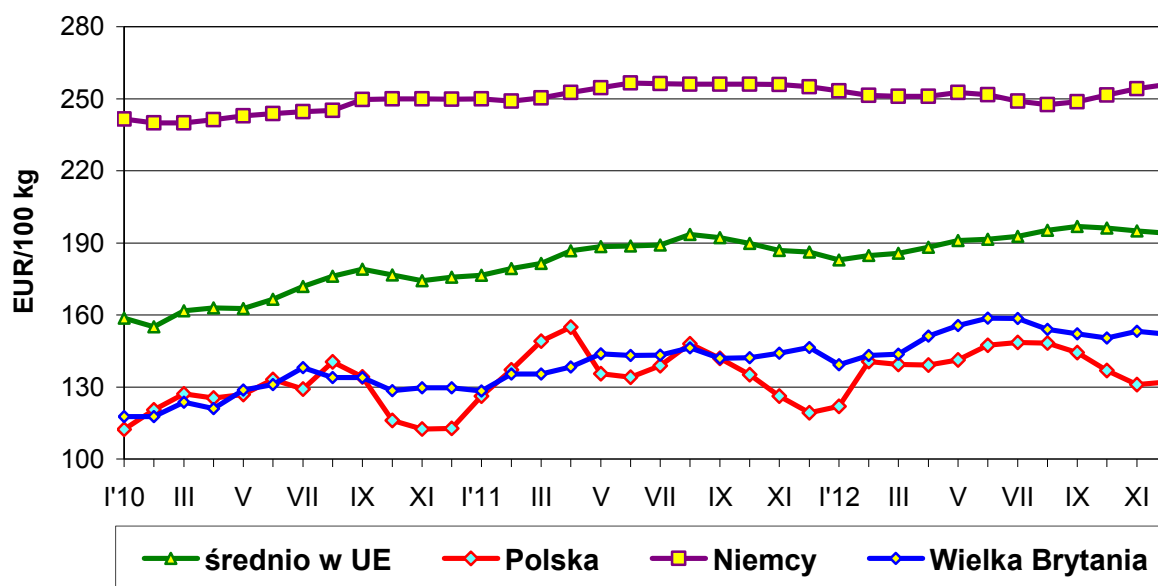

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Średnioroczna cena zbytu tuszek kurcząt w Polsce w 2012 r. (w przeliczeniu na walutę unijną) była najniższa na rynku wspólnotowym, co stymulowało popyt eksportowy. Wyniosła ona średnio 140,77 EUR/100 kg i była o 27% niższa od przeciętnej ceny w Unii Europejskiej (191,79 EUR/100 kg). W konsekwencji, według wstępnych danych Ministerstwa Finansów, w 2012 r. z Polski wywieziono 623 tys. ton żywca, mięsa i przetworów drobiowych (w ekwiwalencie mięsa)²⁰, o 18% więcej niż w roku poprzednim. Równocześnie do Polski sprowadzono 86 tys. ton asortymentu drobiowego, o 9% więcej niż w 2011 r. Saldo obrotów drobiem było dodatnie i osiągnęło 537 tys. ton w ujęciu ilościowym i 1 006 mln EUR w ujęciu wartościowym i było odpowiednio o 19% i 15% wyższe niż w 2011 r.

²⁰ Przeliczenia na ekwiwalent mięsa dokonano zgodnie z metodologią EUROSTAT.

Wykres 10. Ceny zbytu tuszek kurcząt (z szyjami) w UE

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

Według szacunkowych danych IERiGŻ-PIB w 2012 r. bilansowe spożycie mięsa drobiowego ogółem było o ponad 6% większe niż w 2011 r. i wyniosło 26,6 kg na osobę. Wzrost konsumpcji drobiu związany był z jego konkurencyjnością cenową w stosunku do mięsa czerwonego oraz w stosunku do ryb i jaj. Zgodnie z danymi GUS w 2012 r. wzrost cen detalicznych mięsa drobiowego w porównaniu z 2011 r. wyniósł 6%, podczas gdy ceny detaliczne wołowiny i wieprzowiny wzrosły odpowiednio o 14% i 10%, a ryb i jaj o 8,5% i 32%.

2.1.3.1. Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj

Przywóz

Pozwolenia na przywóz drobiu i jaj z państw trzecich były wymagane wyłącznie w przypadku przywozu w ramach kontyngentów taryfowych. W 2012 r. ARR weryfikowała złożone przez przedsiębiorców wnioski o pozwolenia oraz wydawała i rozliczała pozwolenia na przywóz. Agencja wydała w ramach kontyngentu 4 pozwolenia na przywóz 91,6 tony mięsa drobiowego z Brazylii oraz 8 pozwoleń na przywóz 384,5 tony jaj w proszku z Indii i Izraela. ARR rozliczyła 9 pozwoleń na przywóz drobiu i jaj.

Wywóz

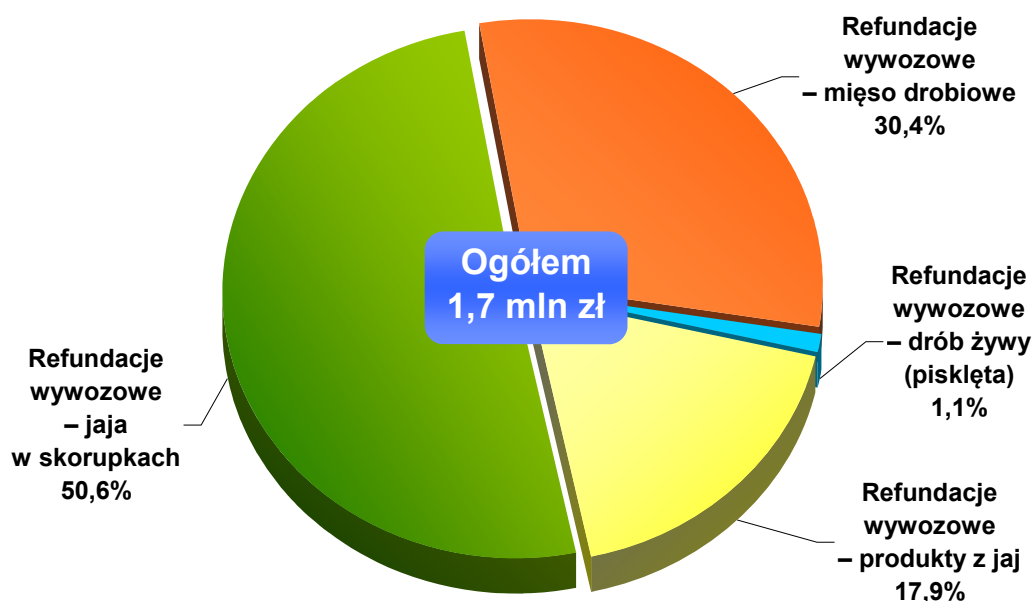
Pozwolenia na wywóz drobiu i jaj były wymagane wyłącznie w ramach wywozu z refundacją. Na rynku drobiu pozwolenia nie były jednak wymagane w przypadku wywozu ilości minimalnych, tj. do 250 kg mięsa drobiowego z grupy ex 0207. Pozwolenia nie były również wymagane w przypadku wywozu

z refundacją minimalnych ilości, tj. do 100 kg lub 250 kg jaj bez skorupki (w zależności od kodu nomenklatury refundacji wywozowych), a także do 400 kg jaj konsumpcyjnych w skorupkach. W 2012 r. ARR na rynku drobiu i jaj wydała 17 pozwoleń na wywóz z refundacją. Rozliczono 24 pozwolenia na wywóz drobiu i jaj z refundacją (łącznie z pozwoleniami wydanymi w latach poprzednich) oraz zarejestrowano 18 wniosków o wypłatę refundacji²¹.

Refundacje wywozowe

W ramach regulacji handlu zagranicznego ARR realizowała wypłaty refundacji do wywozu: drobiu żywego (piskląt jednodniowych), mięsa drobiowego, jaj w skorupkach oraz produktów z jaj. Wypłacono refundacje do wywozu 384 ton mięsa drobiowego na kwotę 526 tys. zł oraz do 1 779 tys. szt. drobiu żywego (piskląt) na kwotę 19 tys. zł. Eksporterom udzielono także wsparcia finansowego w wysokości 875 tys. zł do wywozu 1 052 ton jaj w skorupkach oraz 310 tys. zł do wywozu 102 ton produktów z jaj.

Wykres 11. **Struktura wydatków ARR na rynku drobiu i jaj w 2012 r.**

Źródło: dane ARR.

Ogółem w 2012 r. na rynku drobiu i jaj wypłacono 1 730 tys. zł refundacji wywozowych. Głównymi kierunkami wywozu towarów na tym rynku były: Japonia, Mołdawia, Serbia, Kirgistan, Turcja, Ukraina i Białoruś.

²¹ Od 21 października 2011 r. stawki refundacji dla piskląt (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1056/2011) oraz jaj wylęgowych (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1057/2011) zostały określone na poziomie zerowym, a od 20 kwietnia 2012 r. stawki dla produktów z jaj (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 340/2012) zostały ustalone na poziomie zerowym. Z dniem 14 grudnia 2012 r. KE ustaliła stawki refundacji dla jaj (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1199/2012) również na poziomie zerowym.

2.1.4. Rynek mleka i przetworów mlecznych

Zgodnie z prawodawstwem unijnym oraz na podstawie krajowych aktów prawnych ARR w 2012 r. administrowała na rynku mleka i przetworów mlecznych następującymi mechanizmami:

- „Kwotowanie produkcji mleka”,
- „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”,
- „Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych”,
- „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła”,
- „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła”,
- „Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku”,
- „Handel zagraniczny na rynku mleka”.

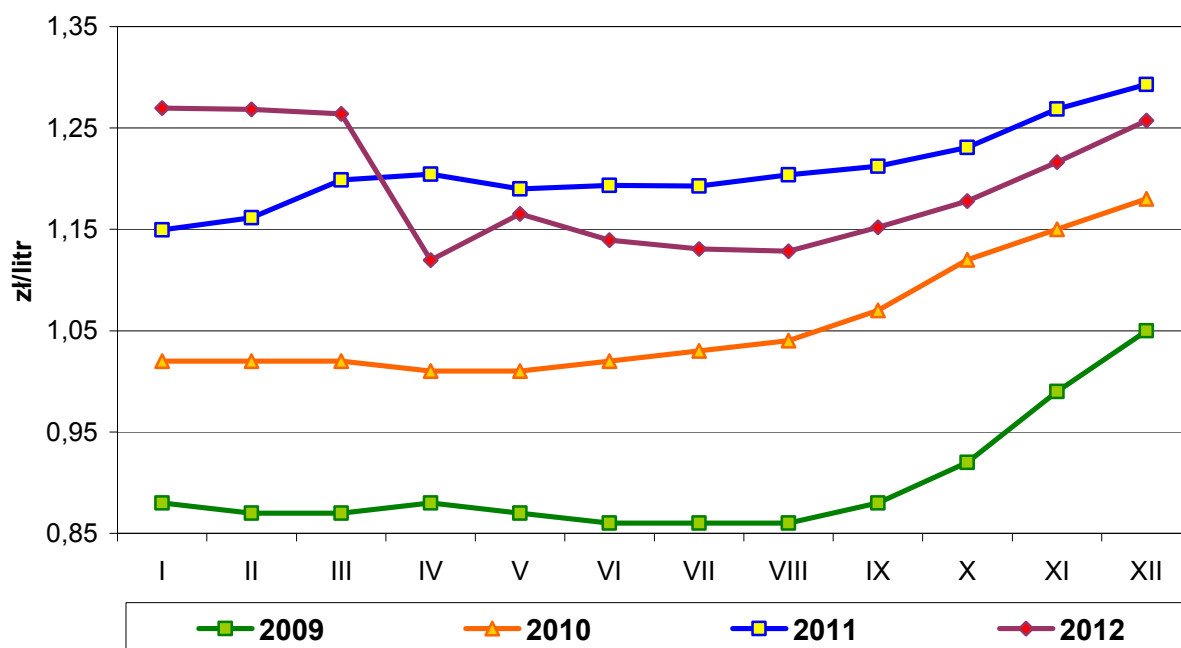
ARR wystawiała także certyfikaty dla masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE oraz obsługiwała Fundusz Promocji Mleka, w tym m.in. rozliczała dofinansowanie do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach oraz gimnazjach w ramach programu „Szklanka mleka”.

2.1.4.1. Mleko surowe

Od początku 2012 r. w Polsce, na skutek dużej podaży surowca mlecznego, notowano spadek cen skupu mleka. Od kwietnia do końca roku ceny mleka, pomimo sezonowego wzrostu jesienią, kształtowały się poniżej poziomu z analogicznych miesięcy 2011 r. Według danych GUS w grudniu 2012 r. średnia cena mleka w kraju osiągnęła poziom 125,72 zł/hl, tj. o 3% niższy niż rok wcześniej. Przeciętnie w 2012 r. podmioty skupujące płaciły za mleko 119,78 zł/hl, o 1,2% mniej niż w 2011 r.

W 2012 r. w kraju utrzymywała się spadkowa tendencja w pogłowie krów mlecznych. Według danych GUS w grudniu 2012 r. ich liczba wynosiła 2 346 tys. szt. i w porównaniu z grudniem 2011 r. zmniejszyła się o ponad 100 tys. szt. (o 4,1%). Spadek pogłowia krów został z nadwyżką zrekompensowany dalszym wzrostem wydajności mlecznej, która (wg IERIGŻ-PIB) w 2012 r. wyniosła średnio 5 249 kg/szt., wobec 4 997 kg/szt. w roku 2011. W efekcie, szacuje się, że całkowita produkcja mleka w 2012 r. była o 2% większa niż rok wcześniej i wyniosła 12,7 mld kg. Według danych ARR wielkość skupu mleka o referencyjnej zawartości tłuszczu w 2012 r. ukształtowała się na poziomie o blisko 6% wyższym niż w 2011 r. i wyniosła 9,86 mld kg.

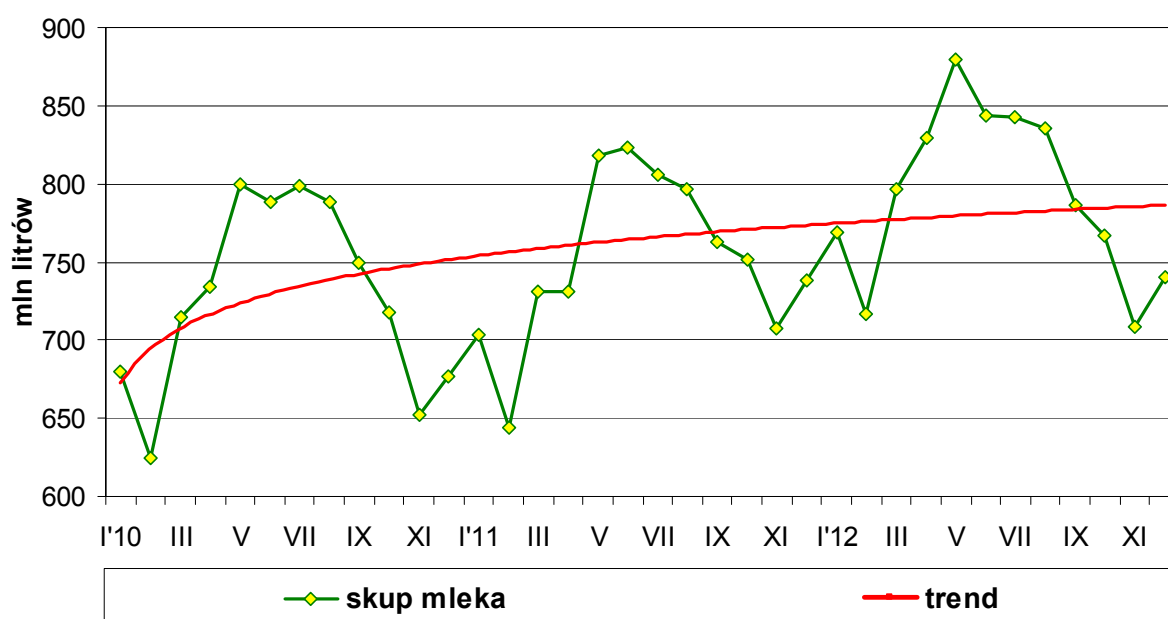
Wykres 12. Ceny skupu mleka w kraju

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Efektom wzrostu krajowej produkcji mleka i relatywnie niewielkiego wzrostu cen artykułów mleczarskich w porównaniu z pozostałymi produktami pochodzenia zwierzęcego (w tym zwłaszcza mięsa, jaj i ryb) był dalszy wzrost konsumpcji mleka i jego przetworów. Według szacunku IERiGŻ-PIB w 2012 r. bilansowe spożycie mleka w Polsce łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory (bez mleka zużytego do produkcji masła) wyniosło 196 litrów na mieszkańca i było o 1% większe niż w 2011 r.

Wykres 13. Skup mleka w kraju

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

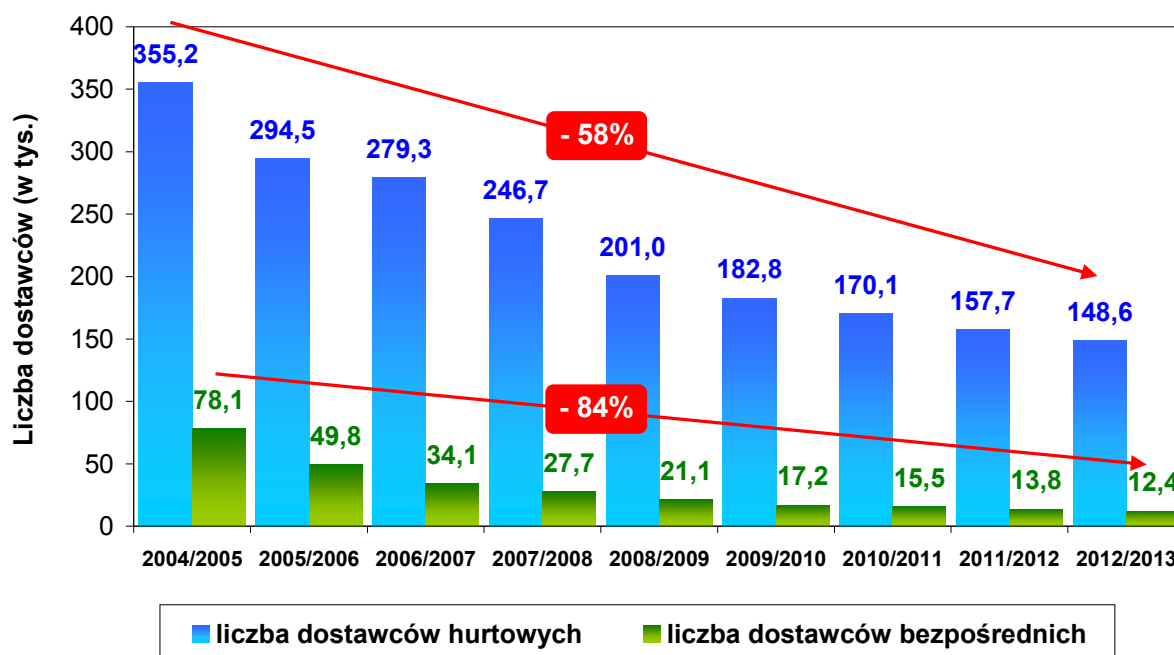
2.1.4.1.1. Kwotowanie produkcji mleka

Głównym celem systemu kwotowania produkcji mleka jest zachowanie równowagi między popytem a podażą na rynku mleka oraz zapewnienie dostawcom korzystnej ceny zbytu na wyprodukowane mleko. Rok kwotowy obejmuje okres od 1 kwietnia danego roku kalendarzowego do 31 marca następnego roku kalendarzowego. W ramach kwotowania produkcji mleka określana jest ilość mleka, którą dany kraj członkowski UE może wprowadzić w ww. okresie do obrotu bez ponoszenia konsekwencji finansowych.

Agencja prowadziła działania dotyczące: rozdziału krajowej rezerwy kwoty krajowej, obsługi transferów i konwersji kwot indywidualnych (KI), zmniejszania lub cofnięcia kwot indywidualnych, kontrolowania ilości mleka lub przetworów mlecznych wprowadzonych na rynek oraz stopnia wykorzystania kwot krajowych, monitorowania liczby producentów mleka w kraju, monitorowania zawartości tłuszczu w mleku, kontroli ilości mleka wprowadzonego do obrotu w danym roku kwotowym oraz rejestracji podmiotów skupujących mleko. W zakresie zarządzania systemem kwotowania produkcji mleka ARR w 2012 r. wydała 86,2 tys. decyzji administracyjnych.

Wykres 14. Liczba dostawców mleka (na początku danego roku kwotowego)

Źródło: dane ARR.

W ciągu dziewięciu lat funkcjonowania w Polsce mechanizmu kwotowania produkcji mleka przyznana Polsce kwota krajowa wzrosła o 11% (z 8,96 mld kg w roku kwotowym 2004/2005 do 9,96 mld kg w roku kwotowym 2012/2013). W tym okresie liczba dostawców hurtowych mleka zmniejszyła się

o 58%, a dostawców bezpośrednich – o 84%, co przełożyło się na 3-krotne zwiększenie średniej kwoty indywidualnej przypadającej na producenta mleka (z 21 tys. kg na 64 tys. kg KI).

Rok kwotowy 2011/2012

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 72/2009²² państwa członkowskie UE uzyskały prawo do zwiększania kwot krajowych – o 1% rocznie – do roku kwotowego 2013/2014. Wobec powyższego kwota krajowa przysługująca Polsce na rok kwotowy

2011/2012 wynosiła 9 857 658 tys. kg. Polska dysponowała szóstym co do wielkości limitem w UE (po Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Holandii i Włoszech). Na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 326/2012²³ krajowa kwota dostaw przysługująca Polsce w roku kwotowym 2011/2012 wynosiła 9 702 183 tys. kg, a krajowa kwota sprzedaży bezpośredniej – 155 475 tys. kg.

W prowadzonym przez ARR rejestrze producentów mleka, na początku roku kwotowego 2011/2012, wpisanych było 157,7 tys. dostawców hurtowych mleka (dysponowali limitem w wysokości 9 396 890 tys. kg) i 13,8 tys. dostawców bezpośrednich (z kwotą w wysokości 90 444 tys. kg), a na koniec ww. roku kwotowego wpisanych było 155,7 tys. dostawców hurtowych mleka (dysponowali kwotą 9 686 528 tys. kg mleka) oraz 13,5 tys. dostawców bezpośrednich (dysponowali oni 90 248 tys. kg KI).

W Rejestrze Podmiotów Skupujących Mleko na koniec roku kwotowego 2011/2012 znajdowało się 298 podmiotów (w tym spółdzielni mleczarskich – 161, spółek prawa handlowego – 89 oraz 44 osoby fizyczne wykonujące działalność w zakresie skupu mleka).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 listopada 2011 r. w sprawie wysokości krajowej rezerwy kwoty krajowej w roku kwotowym 2011/2012 (Dz. U. Nr 245, poz. 1460), KRKK została ustalona na poziomie 369 972 tys. kg, z tego wysokość KRKK dla dostawców hurtowych wynosiła 303 252 tys. kg, natomiast dla dostawców bezpośrednich – 66 720 tys. kg.

W związku z tym, że zapotrzebowanie na dodatkowe kwoty indywidualne z krajowej rezerwy kwoty krajowej przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2011/2012 było wyższe od krajowej rezerwy określonej na ten rok kwotowy, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

²² Rozporządzenie Rady (WE) nr 72/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. w sprawie zmian we wspólnej polityce rolnej poprzez zmianę rozporządzeń (WE) nr 247/2006, (WE) nr 320/2006, (WE) nr 1405/2006, (WE) nr 1234/2007, (WE) nr 3/2008 oraz (WE) nr 479/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 1883/78, (EWG) nr 1254/89, (EWG) nr 2247/89, (EWG) nr 2055/93, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 2596/97, (WE) nr 1182/2005 i (WE) nr 315/2007, z późn. zm.

²³ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 326/2012 z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie podziału między „dostawę” i „sprzedaż bezpośrednią” krajowych kwot mlecznych ustalonych na rok 2011/2012 w załączniku IX do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007.

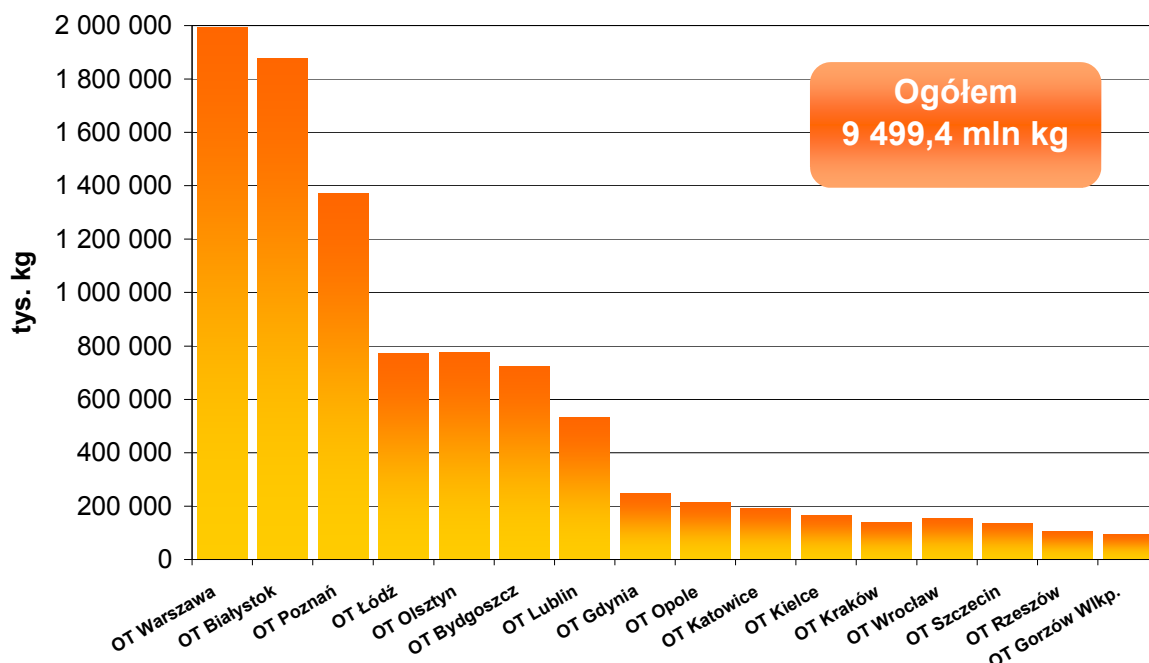
określił współczynnik przydziału kwot indywidualnych z krajowej rezerwy przeznaczonej dla dostawców hurtowych w ww. roku kwotowym na 0,8665²⁴. Po zastosowaniu współczynnika przydziału, kwoty indywidualne z krajowej rezerwy przyznano 32 tys. dostawców hurtowych, w łącznej ilości 297 524 tys. kg. W przypadku rozdziału krajowej rezerwy sprzedaży bezpośredniej wielkości kwot przyznanych z krajowej rezerwy równe były kwotom, na które zgłoszono zapotrzebowanie. ARR wydała 13 decyzji na 249 tys. kg mleka.

Dostawca mleka posiadający kwotę indywidualną dla dostawcy bezpośredniego i/lub KI dla dostawcy hurtowego, mógł dokonać zamiany (konwersji) części lub całości jednej kwoty na drugą. Konwersja mogła być stała lub tymczasowa. Zamienić można było tylko niewykorzystaną w danym roku kwotę indywidualną lub jej część. ARR w roku kwotowym

2011/2012, na wniosek producentów mleka, dokonała 320 konwersji stałych KI z bezpośredniej na hurtową na 2 416 tys. kg oraz 39 konwersji stałych KI z hurtowej na bezpośrednią na 531 tys. kg mleka. Dokonano także 34 konwersji tymczasowych KI z bezpośredniej na hurtową (na 606 tys. kg) oraz 145 konwersji tymczasowych KI z hurtowej na bezpośrednią (na 2 583 tys. kg mleka).

Wykres 15. Ilość mleka skupionego od dostawców hurtowych (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu) w roku kwotowym 2011/2012 wg OT ARR

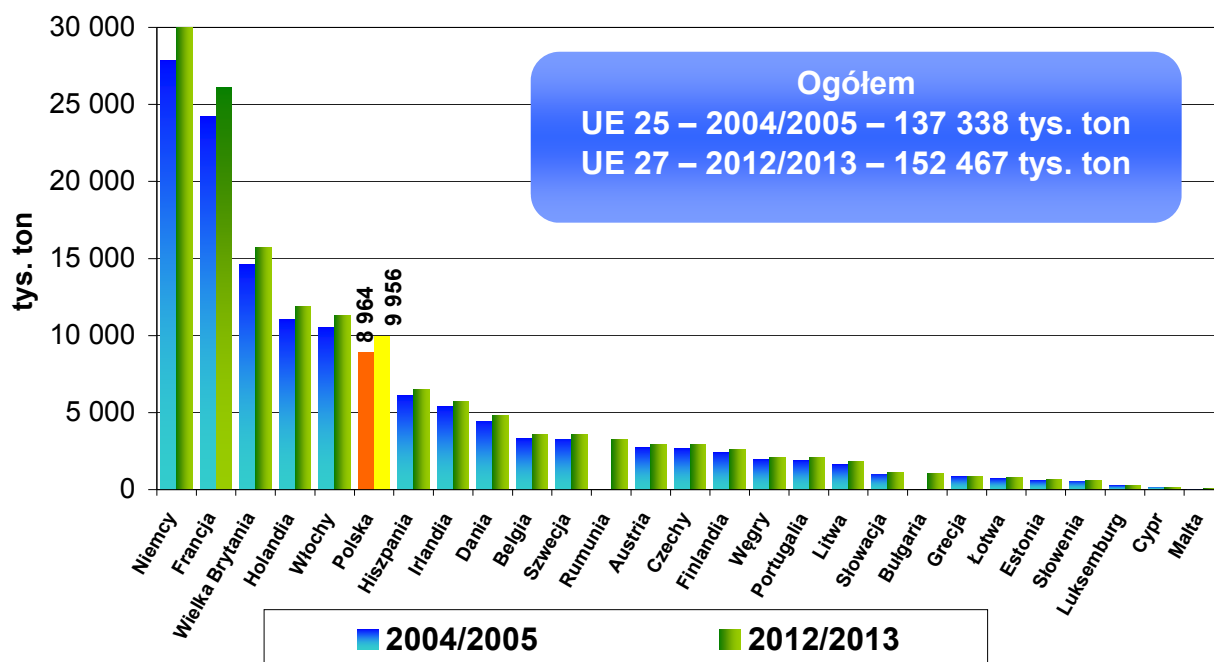
Źródło: dane ARR.

²⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie współczynnika przydziału kwot indywidualnych z krajowej rezerwy przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2011/2012 (Dz. U. Nr 261, poz. 1561).

W roku kwotowym producenci mleka mogą dokonać transferu prawa do przyznanych kwot przez zbycie kwoty indywidualnej (sprzedaż, darowizna), oddanie w używanie KI (dzierżawa) bądź przez zbycie gospodarstwa rolnego z przyznaną kwotą (sprzedaż, darowizna, dzierżawa). W roku kwotowym 2011/2012 na wniosek dostawców hurtowych ARR zatwierdziła 9,3 tys. transferów prawa do kwoty mlecznej na 326 049 tys. kg mleka, a na wniosek dostawców bezpośrednich – 239 transferów prawa do KI na 1 850 tys. kg. Po zakończeniu roku kwotowego 2011/2012 kwotę indywidualną cofnięto 8 tys. dostawców, a 12 tys. dostawców zmniejszono przysługujące limity.

Wysokość zrealizowanych dostaw mleka do podmiotów skupujących w roku kwotowym 2011/2012 ukształtowała się na poziomie 9 499 435 tys. kg (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu²⁵), natomiast sprzedaż bezpośrednia (mleko i przetwory mleczne wprowadzone do bezpośredniego spożycia) wyniosła 80 053 tys. kg. Wykorzystanie kwoty krajowej w roku kwotowym 2011/2012 wyniosło 97,2%, w tym wykorzystanie krajowej kwoty dostaw ukształtowało się na poziomie 97,9%, zaś krajowej kwoty sprzedaży bezpośredniej – 51,5%. W związku z powyższym krajowe kwoty dostaw oraz sprzedaży bezpośredniej nie zostały przekroczone. Najwięcej mleka w roku kwotowym 2011/2012 skupiono od dostawców hurtowych w województwach: mazowieckim (21% skupu ogółem), podlaskim (20%), wielkopolskim (14%) oraz łódzkim, warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim (po 8%).

Wykres 16. **Krajowe kwoty mleczne przysługujące państwom członkowskim UE w latach kwotowych 2004/2005 i 2012/2013**

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

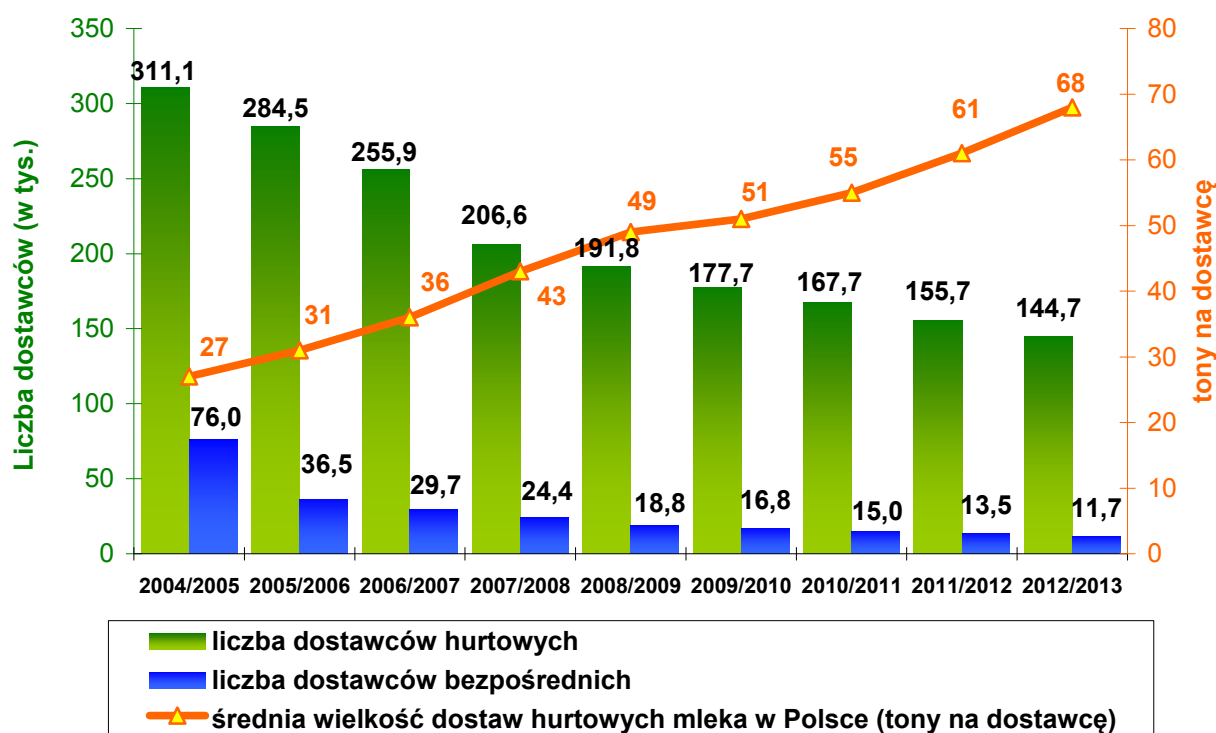
²⁵ Referencyjna zawartość tłuszczu jest to zawartość tłuszczu przypisana do kwoty indywidualnej (KI) dla dostawcy hurtowego.

Rok kwotowy 2012/2013

Krajowa kwota mleczna przysługująca Polsce na rok kwotowy 2012/2013 wynosiła 9 956 235 tys. kg. Na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 341/2013²⁶ krajowa kwota dostaw przysługująca Polsce w ww. roku kwotowym wynosiła 9 808 185 tys. kg, a krajowa kwota sprzedaży bezpośredniej – 148 050 tys. kg.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie wysokości krajowej rezerwy kwoty krajowej w roku kwotowym 2012/2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1280), KRKK została ustalona na poziomie 331 646 tys. kg, z tego wysokość KRKK dla dostawców hurtowych wyniosła 259 852 tys. kg, natomiast dla dostawców bezpośrednich – 71 794 tys. kg.

Wykres 17. Liczba dostawców mleka (na koniec danego roku kwotowego) oraz średnia wielkość dostaw mleka w Polsce

Źródło: dane ARR.

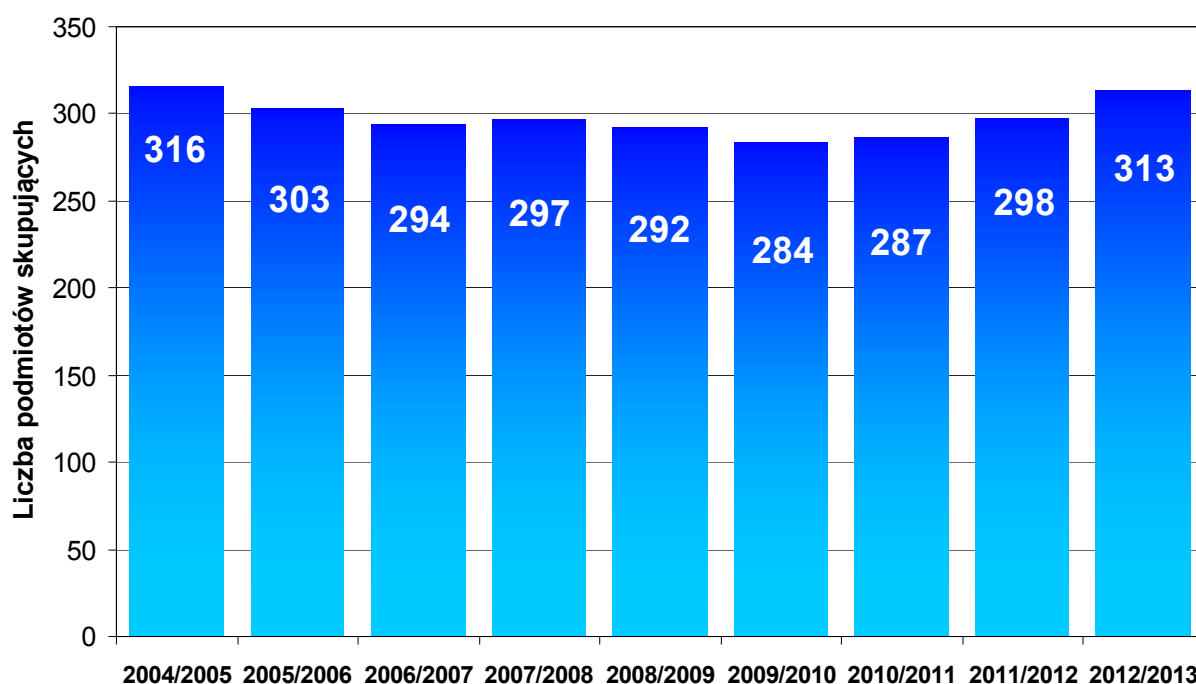
W związku z tym, że zapotrzebowanie na dodatkowe kwoty indywidualne z krajowej rezerwy kwoty krajowej przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2012/2013 było wyższe od krajowej rezerwy określonej na ten rok kwotowy, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi określił współczynnik przydziału kwot indywidualnych z krajowej rezerwy przeznaczonej dla dostawców hurtowych w ww. roku kwotowym

²⁶ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 341/2013 z dnia 16 kwietnia 2013 r. w sprawie podziału między „dostawy” i „sprzedaż bezpośrednią” krajowych kwot mlecznych ustalonych na rok 2012/2013 w załączniku IX do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007.

na 0,554²⁷. Po uwzględnieniu współczynnika przydziału wydano 34 tys. decyzji w sprawie przyznania KI z krajowej rezerwy dla dostawców hurtowych, a ich wysokość wyniosła 255 856 tys. kg, co stanowiło 98% krajowej rezerwy dostaw.

W prowadzonym przez ARR rejestrze producentów mleka na początku roku kwotowego 2012/2013 wpisanych było 148,6 tys. dostawców hurtowych mleka (dysponowali kwotą 9 540 847 tys. kg mleka) i 12,4 tys. dostawców bezpośrednich (dysponowali oni kwotą 83 492 tys. kg mleka). Na końcu ww. roku kwotowego wpisanych było 144,7 tys. dostawców hurtowych (dysponowali kwotą 9 792 739 tys. kg mleka) i 11,7 tys. dostawców bezpośrednich (dysponowali oni kwotą 76 223 tys. kg).

Wykres 18. Liczba podmiotów skupujących mleko w Polsce na koniec danego roku kwotowego

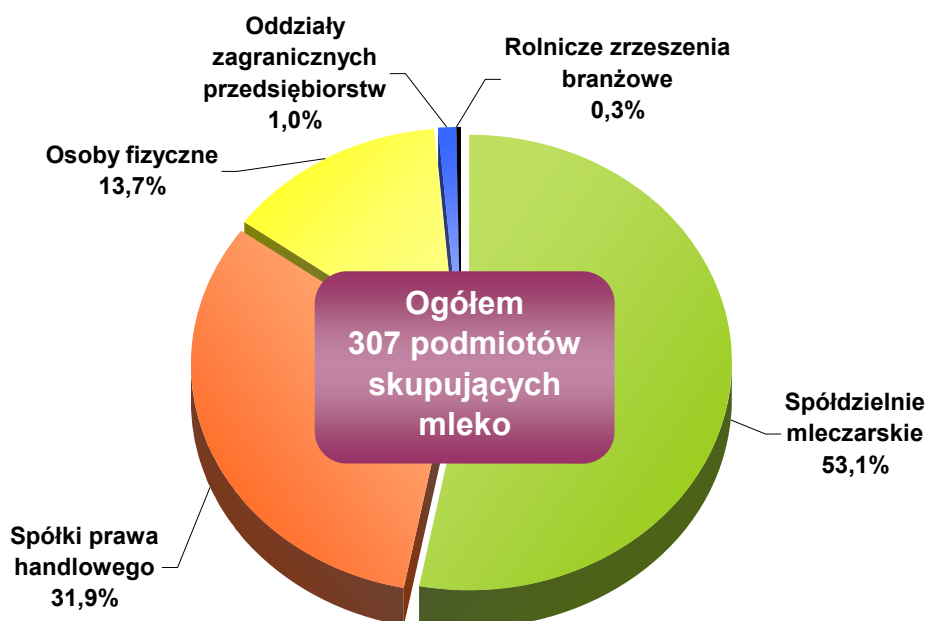

Źródło: dane ARR.

W prowadzonym przez ARR Rejestrze Podmiotów Skupujących Mleko na koniec roku kwotowego 2012/2013 znajdowało się 313 podmiotów (o 15 podmiotów więcej niż w porównywalnym okresie poprzedniego roku kwotowego), z tego: 166 spółdzielni mleczarskich, 100 spółek prawa handlowego, 43 osoby fizyczne wykonujące działalność w zakresie skupu mleka, 3 oddziały zagranicznych przedsiębiorstw i 1 rolnicze zrzeszenie branżowe.

²⁷ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 listopada 2012 r. w sprawie współczynnika przydziału kwot indywidualnych z krajowej rezerwy przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2012/2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1290).

Wykres 19. **Struktura podmiotów skupujących mleko wg stanu na 31.12.2012 r.**

Źródło: dane ARR.

Na 31 grudnia 2012 r. w rejestrze znajdowało się 307 podmiotów skupujących mleko (z tego: 163 spółdzielnie mleczarskie, 98 spółek prawa handlowego, 42 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 3 oddziały zagranicznych przedsiębiorstw oraz 1 rolnicze zrzeszenie branżowe). W 2012 r. do rejestru wpisanych zostało 29 nowych jednostek skupujących, 9 podmiotów wykreślono oraz odnotowano 2 przypadki konsolidacji podmiotów skupujących mleko.

Mapa 2. **Liczba podmiotów skupujących mleko na koniec 2012 r.**

Biorąc pod uwagę układ regionalny, najczęściej podmiotów skupujących mleko znajdowało się w woj. wielkopolskim (58), mazowieckim (42) i lubelskim (30). Najmniej podmiotów miało swoją siedzibę w woj. warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim (po 9) oraz opolskim i dolnośląskim (po 8 podmiotów).

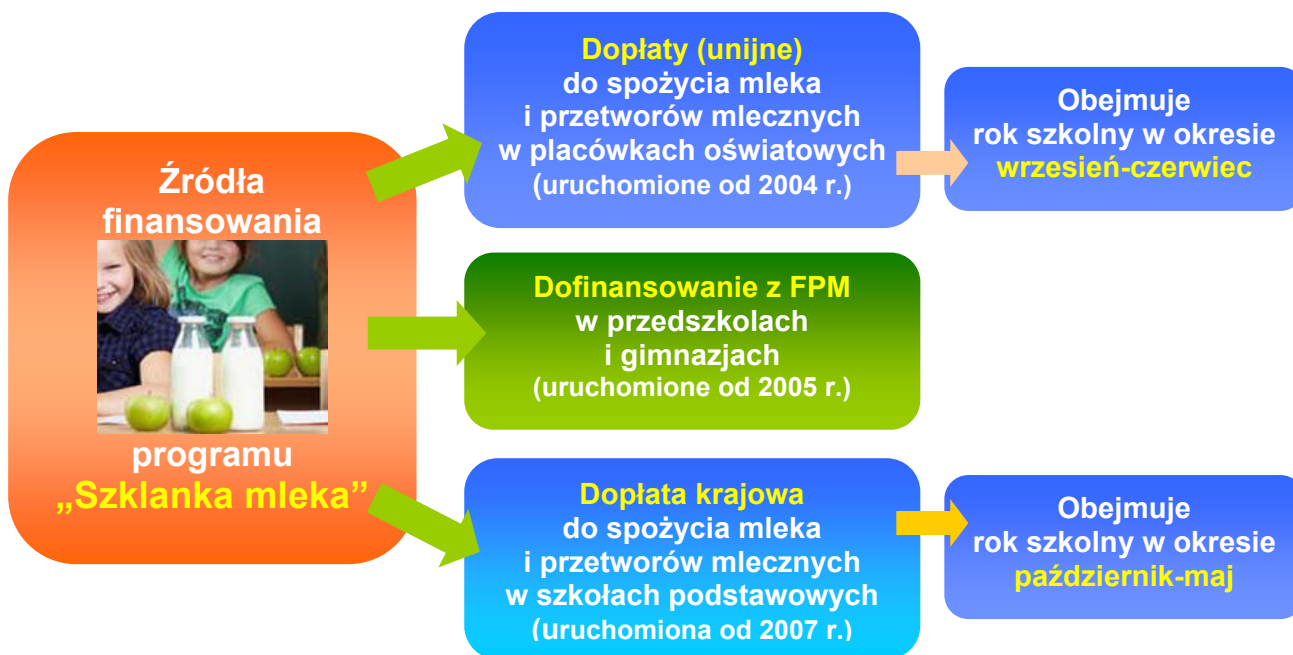
2.1.4.1.2. Program „Szkłanka mleka”

Od dziewięciu lat ARR administruje programem „Szkłanka mleka” mającym na celu wsparcie spożycia mleka i jego przetworów w placówkach oświatowych oraz kształtowanie właściwego modelu konsumpcji wśród dzieci i młodzieży. Program jest bardzo popularny wśród beneficjentów, a tym

samym wpisał się na stałe w codzienne funkcjonowanie większości placówek oświatowych na terenie całego kraju. Program „Szkłanka mleka” finansowany jest z trzech źródeł – ze środków UE (dopłata unijna wprowadzona od 2004 r. obejmuje dostarczanie mleka i jego przetworów do wszystkich rodzajów uprawnionych placówek oświatowych), ze środków krajowych (dopłata krajowa uruchomiona od roku szkolnego 2007/2008 obejmuje dostarczanie mleka i jego przetworów do szkół podstawowych i jest uzupełnieniem dopłaty unijnej) oraz ze środków zgromadzonych w Funduszu Promocji Mleka przez podmioty skupujące mleko (od 2005 r. dofinansowanie obejmuje dostarczanie mleka i jego przetworów do przedszkoli i gimnazjów i również jest uzupełnieniem dopłaty unijnej).

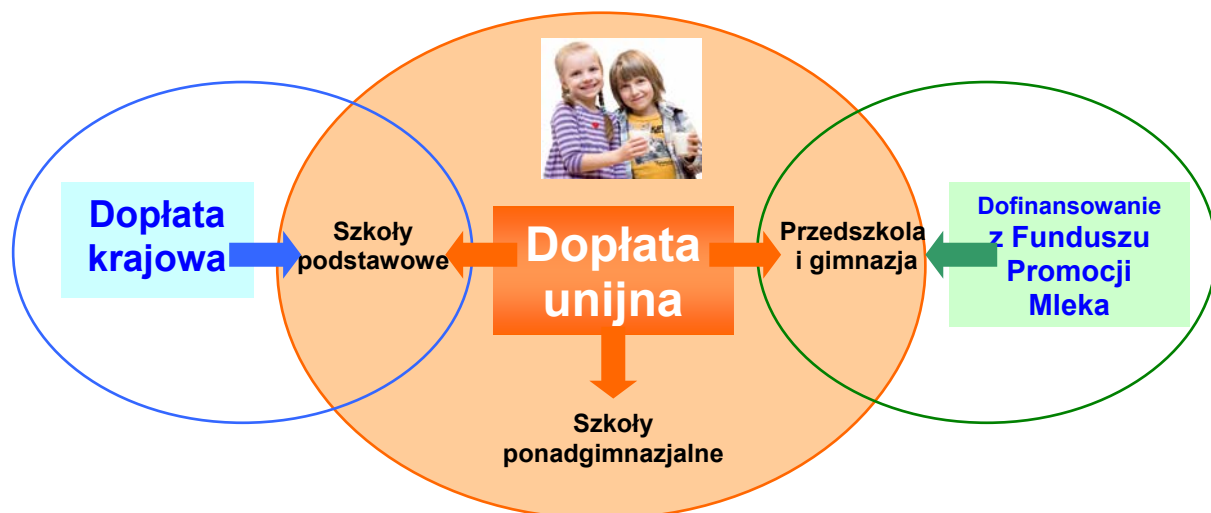
Wykres 20. Finansowanie programu „Szkłanka mleka”

Wprowadzenie dopłaty krajowej i dofinansowania z Funduszu Promocji Mleka zdecydowanie zwiększyło zasięg oddziaływania programu „Szkłanka mleka”. Wśród państw członkowskich UE

uczestniczących w programie Polska została jego liderem – w latach szkolnych 2007/2008-2011/2012 ilość mleka i jego przetworów spożyta w naszym kraju przez dzieci oraz młodzież w ramach tego programu była największa w Unii Europejskiej.

Wykres 21. Placówki oświatowe objęte dofinansowaniem w programie „Szkłanka mleka”

2.1.4.1.2.1. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych

Podstawowym założeniem mechanizmu finansowanego ze środków UE jest promowanie zasad zdrowego stylu życia i odżywiania oraz wzrost spożycia mleka i jego przetworów wśród dzieci oraz młodzieży szkolnej uczęszczających regularnie w ciągu roku szkolnego do placówek oświatowych, tj. do przedszkoli i szkół (z wyłączeniem szkół wyższych). Każde dziecko, które uczęszcza do placówki oświatowej, może otrzymać w każdym dniu nauki szkolnej 0,25 litra mleka lub przetworu mlecznego po cenach niższych niż rynkowe. Ceny tych produktów nie mogą przekraczać cen maksymalnych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów na dany rok szkolny (dla roku szkolnego 2011/2012 było to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2011 r.²⁸, a dla roku szkolnego 2012/2013 – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2012 r.²⁹). Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 657/2008³⁰ uczniowie w ramach mechanizmu mogą spożywać:

²⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2011 r. w sprawie maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2011/2012 (Dz. U. Nr 114, poz. 662).

²⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2012/2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 656).

³⁰ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych, z późn. zm.

- mleko białe i mleko smakowe, o różnej zawartości tłuszczu,
- jogurty naturalne, smakowe, z owocami,
- smakowe i niesmakowe twarogi, twarożki, sery topione,
- smakowe i niesmakowe sery.

Warunkiem uczestnictwa w mechanizmie jest uzyskanie przez wnioskodawców (organizujących dostawę mleka i produktów mlecznych do placówek oświatowych) zatwierdzenia przez dokonanie wpisu do rejestru podmiotów ubiegających się o ww. dopłaty. W roku szkolnym 2011/2012 w programie uczestniczyło 328 wnioskodawców (z tego: 143 dostawców, 177 placówek oświatowych, 7 gmin i 1 organizacja). W 2012 r. zatwierdzenie uzyskało 13 nowych wnioskodawców.

W 2012 r. z tytułu dopłaty unijnej do spożycia mleka i jego przetworów w placówkach oświatowych ARR wypłaciła 40 793 tys. zł do 52,7 tys. ton mleka i przetworów mlecznych. Dzieci najczęściej spożywały mleko białe, a następnie mleko smakowe, jogurty oraz sery.

2.1.4.1.2.2. Dofinansowanie z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach

Zgodnie z ustawą o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych³¹ uzupełnieniem dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych może być od 2005 r. dofinansowanie ze środków Funduszu Promocji Mleka (FPM)³², które pochodzą z wpłat dokonywanych przez podmioty skupujące mleko. Celem dofinansowania programu „Szkłanka mleka” ze zgromadzonych w funduszu środków jest obniżenie ceny płaconej przez uczniów za mleko i jego przetwory spożywane w ramach mechanizmu unijnego. Od roku szkolnego 2007/2008 dofinansowanie z FPM udzielane jest do mleka i przetworów mlecznych spożywanych przez dzieci uczęszczające do przedszkoli i gimnazjów. Produkty objęte dofinansowaniem to: mleko białe, mleko smakowe, jogurty oraz sery (twarogi, twarożki, sery topione i inne).

Decyzje o sposobie wydatkowania i przyznawania kwot na poszczególne zadania finansowane z FPM podejmuje Komisja Zarządzająca funduszem, a za dysponowanie jego środkami, zgodnie z ww. decyzjami, odpowiedzialna jest ARR. O dofinansowanie z FPM do mleka i jego przetworów spożywanych w przedszkolach i gimnazjach mogą się ubiegać wnioskodawcy, którzy:

- posiadają zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” oraz spełniają wymagania określone w przepisach UE,

³¹ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 65, z późn. zm.).

³² Do 1 lipca 2009 r. – Fundusz Promocji Mleczarstwa.

- organizują dostawy mleka i przetworów mlecznych do przedszkoli oraz gimnazjów po cenach nie wyższych od cen maksymalnych określonych przez FPM,
- ubiegają się o dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do przedszkoli oraz gimnazjów w ramach mechanizmu unijnego.

W planie finansowym na 2012 r. Komisja Zarządzająca funduszem przeznaczyła na realizację dofinansowania z FPM (przy stawce 0,40 zł/litr) kwotę 1 330 tys. zł (na konsumpcję mleka i przetworów mlecznych w okresach styczeń-marzec i październik-grudzień 2012 r.).

W roku szkolnym 2011/2012 – dzięki wsparciu z FPM – mleko i przetwory mleczne spożywało 233 tys. dzieci uczęszczających do 2,4 tys. przedszkoli i gimnazjów. W 2012 r. ARR wypłaciła ze środków Funduszu Promocji Mleka dofinansowanie w wysokości 1 290 tys. zł, które objęło 3,3 tys. ton mleka i jego przetworów.

2.1.4.1.2.3. Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych

Od roku szkolnego 2007/2008, zgodnie z ustawą o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, wprowadzono dopłatę krajową do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, będącą uzupełnieniem mechanizmu unijnego „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”. Mechanizm finansowany z budżetu

krajowego pozwala każdemu dziecku uczęszczającemu do szkoły podstawowej otrzymywać bezpłatnie mleko bez dodatków smakowych lub umożliwia spożycie innych przetworów mlecznych po obniżonych cenach, przyczyniając się tym samym do zwiększania konsumpcji tych produktów przez dzieci.

Dopłata krajowa do 1 litra mleka i przetworów mlecznych spożytych w szkołach podstawowych nie może przewyższać 100% maksymalnej ceny mleka zawierającego co najmniej 1% tłuszczu, poddanego obróbce cieplnej, w opakowaniach o pojemności od 0,20 litra do 0,23 litra. Ceny maksymalne dla przetworów objętych mechanizmem określa rozporządzenie Rady Ministrów obowiązujące w danym roku szkolnym (dla roku szkolnego 2011/2012 było to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2011 r.³³, a dla roku szkolnego 2012/2013 – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2012 r.³⁴).

³³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2011 r. w sprawie maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2011/2012 (Dz. U. Nr 114, poz. 662).

³⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2012/2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 656).

Zgodnie z regulacjami krajowymi³⁵ w mechanizmie mogą uczestniczyć wnioskodawcy, którzy:

- posiadają zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” i spełniają wymagania programu określone w przepisach UE,
- organizują dostawy mleka i przetworów mlecznych do szkół podstawowych bezpłatnie lub w cenie nie wyższej niż różnica pomiędzy ceną maksymalną dostarczonego produktu a ceną maksymalną określoną dla mleka o zawartości co najmniej 1% tłuszczu, poddanego obróbce cieplnej, w opakowaniach o pojemności od 0,20 litra do 0,23 litra,
- ubiegają się o dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do szkół podstawowych w ramach mechanizmu WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”.

Dopłata krajowa przysługuje do mleka lub przetworu mlecznego spożytego przez jedno dziecko na terenie szkoły podstawowej (w okresie od 1 października do 31 maja danego roku szkolnego) przez 3 dni nauki szkolnej w tygodniu³⁶. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację dopłaty krajowej w danym roku szkolnym określana jest przez Radę Ministrów corocznie do 15 czerwca w drodze rozporządzenia (w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 limit wynosił po 118 000 tys. zł, z tego 1% przeznaczono na ewentualne odwołania³⁷). Wnioskodawca (posiadający zatwierdzenie uczestnictwa w programie dopłat), tj.:

- dostawca (np. firma handlowa, zakład mleczarski),
- szkoła podstawowa samodzielnie organizująca dostawy,
- władza lub organizacja działająca w imieniu szkoły podstawowej,

który chce realizować dostawy mleka i przetworów mlecznych dla uczniów szkół podstawowych i następnie ubiegać się o dopłatę krajową, musi posiadać limit środków finansowych na realizację ww. dostaw w danym

roku szkolnym. Wnioskodawcy mogą otrzymać dopłatę krajową z tego tytułu w wysokości nie większej niż limit środków finansowych, przyznany na dany rok szkolny w drodze decyzji dyrektora OT ARR. Na rok szkolny 2011/2012 wnioskodawcy złożyli wnioski o przyznanie limitu obejmujące 12 tys. szkół podstawowych, do których uczęszczało 2,24 mln uczniów, a na rok szkolny 2012/2013 – wnioski obejmujące 12 tys. szkół podstawowych i 2,25 mln uczniów.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu wypłacania dopłaty krajowej oraz szczegółowego zakresu kontroli wykorzystania tej dopłaty (Dz. U. Nr 147, poz. 1039, z późn. zm.).

³⁶ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu wypłacania dopłaty krajowej oraz szczegółowego zakresu kontroli wykorzystania tej dopłaty (Dz. U. Nr 201, poz. 1545).

³⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dopłaty krajowej w roku szkolnym 2011/2012 (Dz. U. Nr 124, poz. 700) i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2012 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dopłaty krajowej w roku szkolnym 2012/2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 716). Kwota na odwołania określona została w art. 46, ust. 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

W roku szkolnym 2011/2012 w mechanizmie uczestniczyło 2,13 mln uczniów z 11,9 tys. szkół podstawowych. W 2012 r., z tytułu realizacji dopłaty krajowej, ARR wypłaciła 106 133 tys. zł do 48,4 tys. ton mleka i przetworów mlecznych.

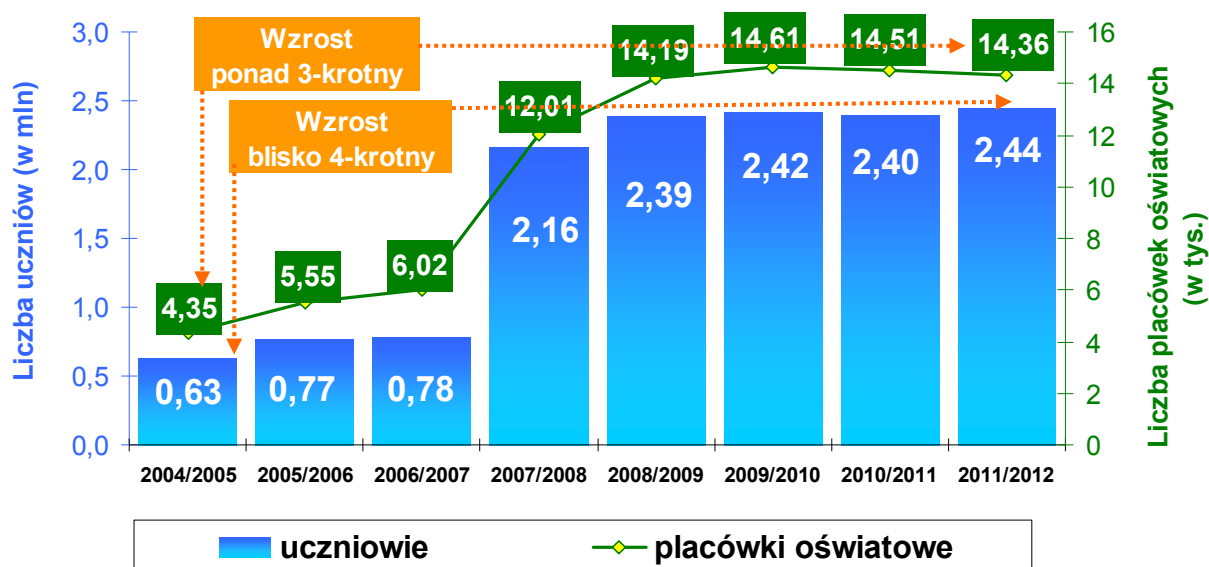
Łącznie z tytułu dopłaty unijnej i krajowej Agencja wydatkowała 146 926 tys. zł.

Podsumowując, z programu „Szkłanka mleka” w roku szkolnym 2011/2012 skorzystało w kraju 2,44 mln dzieci i uczniów, czyli o blisko 40 tys. więcej niż w poprzednim roku szkolnym oraz 3,9 razy więcej niż w roku szkolnym 2004/2005 (tj. w roku uruchomienia programu).

Tabela 7. Liczba placówek oświatowych oraz uczniów korzystających z programu „Szkłanka mleka” w roku szkolnym 2011/2012 wg województw

Lp.	Województwo	Liczba placówek oświatowych	Liczba uczniów (tys.)
1.	Dolnośląskie	771	156,74
2.	Kujawsko-pomorskie	742	138,86
3.	Lubelskie	975	141,20
4.	Lubuskie	347	63,83
5.	Łódzkie	1 026	158,90
6.	Małopolskie	1 339	206,18
7.	Mazowieckie	1 965	353,67
8.	Opolskie	529	61,61
9.	Podkarpackie	1 145	155,67
10.	Podlaskie	456	75,05
11.	Pomorskie	713	153,23
12.	Śląskie	1 374	256,46
13.	Świętokrzyskie	543	75,26
14.	Warmińsko-mazurskie	565	98,14
15.	Wielkopolskie	1 362	241,86
16.	Zachodniopomorskie	506	102,47
Ogółem		14 358	2 439,13

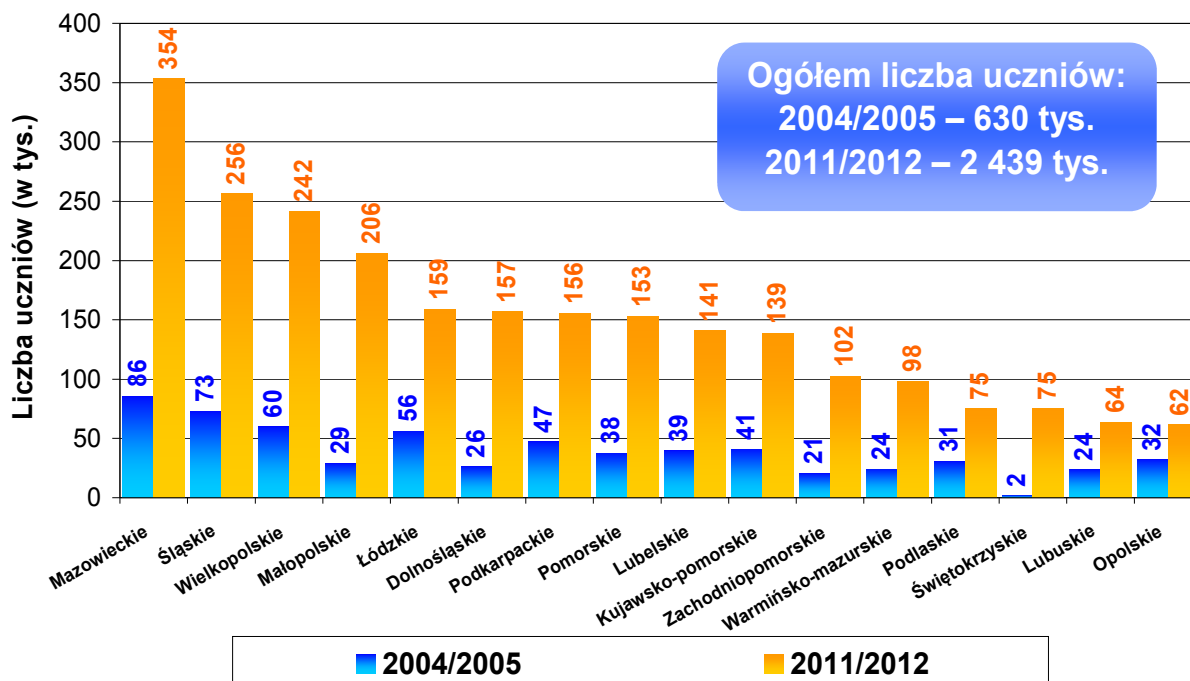
Wykres 22. Placówki oświatowe i uczniowie w programie „Szkłanka mleka”

Źródło: dane ARR.

Dzieci i uczniowie korzystający z programu w roku szkolnym 2011/2012 uczęszczali do 14,36 tys. placówek oświatowych (3,3 razy większej liczby placówek niż w roku szkolnym 2004/2005). Poziom zainteresowania beneficjentów, a tym samym oddziaływanie programu „Szkłanka mleka” w poszczególnych województwach są różne – uzależnione od posiadanego potencjału (tj. od liczby i struktury placówek oświatowych, uprawnionych do uczestnictwa w programie, oraz uczniów do nich uczęszczających), a także od specyfiki i charakteru danego regionu.

Wykres 23. Liczba uczniów korzystających z programu „Szkłanka mleka” wg województw

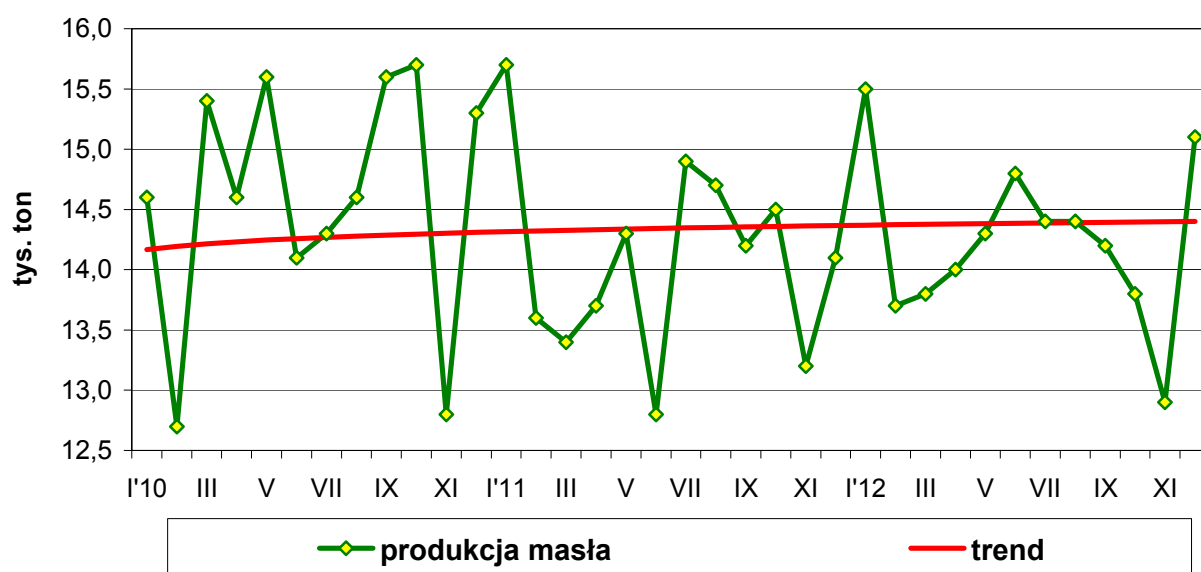
Źródło: dane ARR.

W 2012 r. ARR prowadziła działania mające na celu jak najszersze rozpowszechnienie tych ważnych społecznie i prozdrowotnych mechanizmów dopłat. W ramach realizacji programu „Szkłanka mleka” w 2012 r. wypłacono łącznie 148 216 tys. zł, tego z tytułu: dopłaty krajowej z budżetu krajowego – 106 133 tys. zł (72%), dopłaty unijnej z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji – 40 793 tys. zł (27%) i dofinansowania z Funduszu Promocji Mleka – 1 290 tys. zł (1%).

2.1.4.2. Masło

W 2012 r. znacznie większy niż przed rokiem skup mleka sprzyjał wzrostowi produkcji artykułów mleczarskich, w tym również masła. Według wstępnych danych GUS krajowa produkcja tego tłuszczu w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 171 tys. ton i była o 1,6% większa niż rok wcześniej.

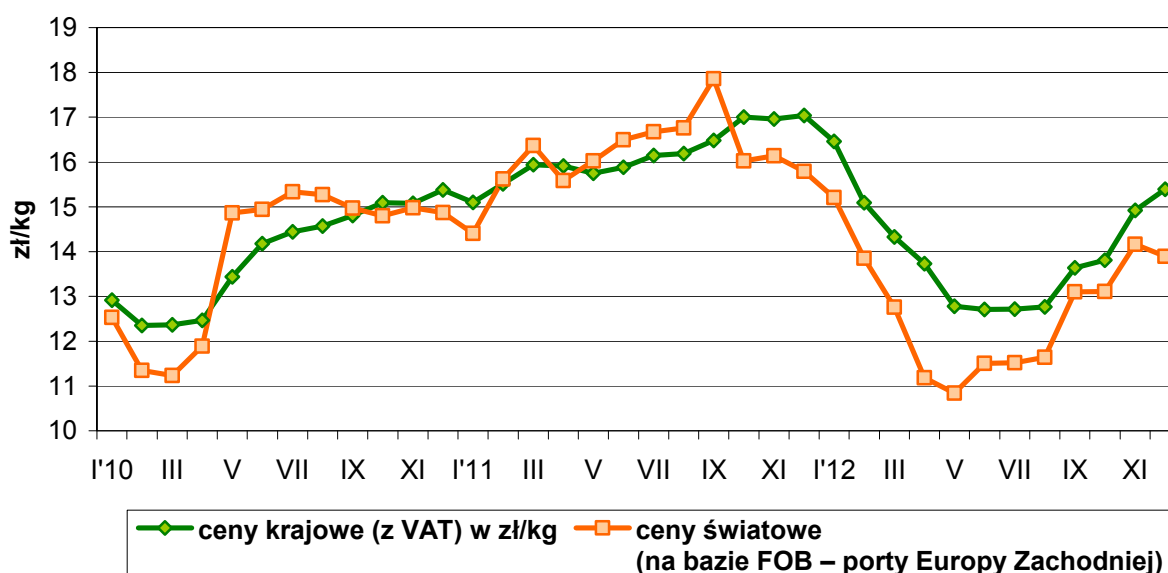
Wykres 24. Produkcja masła w Polsce

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Wzrost krajowej produkcji masła oraz niższe niż w 2011 r. ceny tego produktu na rynkach zagranicznych przyczyniły się do spadku cen na rynku krajowym. W miesiącach letnich 2012 r., w okresie sezonowego nasilenia podaży, ceny zbytu masła w blokach były o 20-21% niższe, a masła konfekcjonowanego o 11-13% niższe niż w analogicznych miesiącach 2011 r. W 2012 r. w Polsce średnia cena zbytu masła w blokach (wg danych GUS) osiągnęła poziom 14,03 zł/kg (z VAT), a masła konfekcjonowanego – 15,95 zł/kg (z VAT), tj. odpowiednio o 13% i 7% niższy od rekordowo wysokich cen w 2011 r.

Wykres 25. Krajowe i światowe ceny zbytu masła

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS (ceny krajowe) i USDA (ceny światowe).

Spadek cen detalicznych w 2012 r. był niewielki (1,2%) i nie zahamował spadku spożycia masła. Według szacunków IERiGŻ-PIB konsumpcja tego produktu w 2012 r. wyniosła 3,9 kg na jednego mieszkańca, wobec 4 kg rok wcześniej.

Niższe niż w 2011 r. ceny masła na światowym rynku spowodowały, że eksport tego produktu z kraju stał się mniej opłacalny. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów wywóz masła w 2012 r. zmniejszył się o 7%, do poziomu 30 tys. ton. Przywóz masła do Polski, w odniesieniu do krajowej produkcji, od lat jest niewielki i uzupełnia jedynie gamę asortymentową. W 2012 r., w porównaniu z 2011 r., został on ograniczony o 20% i wyniósł 8,6 tys. ton. Ilościowe saldo handlu zagranicznego masłem było zbliżone do ubiegłorocznego i wyniosło 21 tys. ton. W efekcie zmian w wolumenie obrotów i spadku cen masła wartościowe saldo handlu zagranicznego tym tłuszczem w 2012 r. było o 30% niższe niż w roku poprzednim i ukształtowało się na poziomie 56,5 mln EUR.

2.1.4.2.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż masła

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007³⁸ zakupy interwencyjne masła mogły być prowadzone od 1 marca do 31 sierpnia danego roku, w ramach ustalonego przez KE limitu dla całej UE, który w 2012 r. wynosił 30 tys. ton. Po wykorzystaniu limitu zakupy interwencyjne mogły być dokonywane w drodze przetargu. Zakupy masła w ramach

limitu mogły być prowadzone po cenie interwencyjnej 221,75 EUR/100 kg, stanowiącej 90% ceny referencyjnej wynoszącej 246,39 EUR/100 kg.

Masło oferowane do interwencyjnego zakupu musiało być wyprodukowane w zakładzie autoryzowanym przez ARR lub inną agencję interwencyjną na terenie UE, zgodnie z harmonogramem produkcji złożonym w Agencji na co najmniej 2 dni robocze przed planowanym rozpoczęciem produkcji z przeznaczeniem na zapasy interwencyjne.

W 2012 r., w związku z korzystnymi relacjami cen rynkowych masła do ceny interwencyjnej, unijni przedsiębiorcy w okresie prowadzenia interwencji nie uczestniczyli w interwencyjnych zakupach masła. Według stanu na 31 grudnia 2012 r. ARR nie posiadała w magazynach masła pochodzącego z zakupów interwencyjnych. Z wybranymi w drodze przetargu przedsiębiorcami zawarto 2 umowy na świadczenie usług przechowalniczych na rzecz ARR na łączną ilość 1,5 tys. ton masła.

W ramach mechanizmu ARR przyznała autoryzację 3 chłodniom w zakresie przechowywania masła. Przeprowadzono również okresowe kontrole, dotyczące spełniania warunków autoryzacji przez zakłady produkcyjne i chłodnie, w których wyniku cofnięto autoryzację jednemu zakładowi produkcyjnemu i dwóm

³⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), z późn. zm.

chłodniom. Na 31 grudnia 2012 r. autoryzację ARR w ramach mechanizmu posiadały 34 chłodnie i 25 zakładów produkcyjnych.

2.1.4.2.2. Dopłaty do prywatnego przechowywania masła

Zadaniem mechanizmu jest utrzymanie równowagi na rynku masła w UE przez udzielanie dopłat do prywatnego przechowywania jego nadwyżek. Zasady realizacji mechanizmu reguluje rozporządzenie Komisji (WE) nr 826/2008³⁹. Uruchomienie mechanizmu dopłat do

prywatnego przechowywania masła w 2012 r. nastąpiło po opublikowaniu rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 160/2012⁴⁰.

Przedmiotem dopłat mogło być masło solone i niesolone wyprodukowane ze śmietanki lub mleka w autoryzowanym zakładzie na terenie UE, w okresie 28 dni przed dniem złożenia formularza umowy w ARR. Minimalna ilość masła, jaka mogła być przedmiotem dopłat, to 1 tona. Stawki dopłat zostały określone w wysokości 14,88 EUR za tonę masła (w odniesieniu do stałych kosztów przechowywania) oraz 0,26 EUR za tonę na dzień (w odniesieniu do okresu przechowywania objętego umową). Rozpoczęcie przechowywania mogło odbywać się od 1 marca do 15 sierpnia 2012 r. Okres przechowywania podlegający dopłacie wynosił od 90 do 210 dni. Wycofanie masła z chłodni mogło nastąpić od 16 sierpnia 2012 r. do 28 lutego 2013 r.

W 2012 r. w Unii Europejskiej do przechowywania zgłoszono blisko 133,3 tys. ton masła, tj. o 26% więcej niż w 2011 r. Masło wprowadzono do magazynów: w Holandii, Niemczech, Irlandii, we Francji, w Belgii, Wielkiej Brytanii, Danii, Szwecji, Hiszpanii, Polsce, Austrii, Rumunii i na Litwie. W Polsce przedsiębiorcy korzystali z dopłat do prywatnego przechowywania masła po raz trzeci od akcesji (wcześniej lata 2006 i 2007).

ARR w 2012 r. zawarła 41 umów, które dotyczyły 913,6 tony masła. Objęte umowami masło pochodziło z 5 zakładów produkcyjnych i przechowywane było w 3 chłodniach. Do 31 grudnia 2012 r. przedsiębiorcy wycofali z mechanizmu 787,6 tony masła, a ARR w 2012 r. wypłaciła 65 tys. zł do 247,2 tony masła. Na koniec 2012 r. w chłodniach przedsiębiorców pozostawało 126 ton masła objętych dopłatami do prywatnego przechowywania, które zostało wycofane z mechanizmu do końca lutego 2013 r.

³⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 826/2008 z dnia 20 sierpnia 2008 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące przyznawania dopłat do prywatnego przechowywania niektórych produktów rolnych, z późn. zm.

⁴⁰ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 160/2012 z dnia 23 lutego 2012 r. ustalające z góry stawkę dopłat do prywatnego przechowywania masła na rok 2012.

Producent, który uzyskał autoryzację w ramach mechanizmu „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła”, mógł również produkować masło w ramach mechanizmu „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła” bez uzyskania ponownej autoryzacji. W wyniku przeprowadzenia okresowych kontroli spełniania warunków autoryzacji w 2012 r. cofnięto jedną autoryzację. Na 31 grudnia 2012 r. w ramach ww. mechanizmu autoryzację posiadało 30 zakładów produkcyjnych.

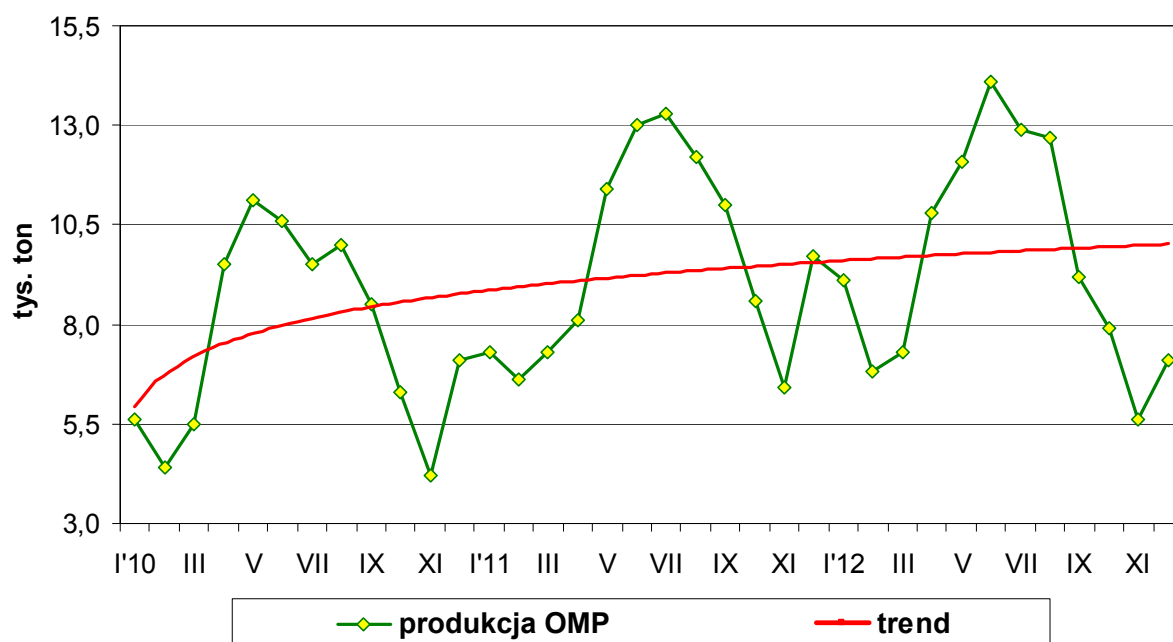
2.1.4.2.3. Wystawianie certyfikatów dla masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE

Zgodnie z przepisami unijnymi ARR wystawiała certyfikaty dla masła przedsiębiorcom, którzy sprzedawali masło do innych krajów członkowskich z przeznaczeniem do wykorzystania w zakresie mechanizmów WPR „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła” i „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła”. W 2012 r. ARR wystawiła 76 certyfikatów, które dotyczyły 2,4 tys. ton masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania w Holandii (1,5 tys. ton), Wielkiej Brytanii (0,5 tys. ton) i Niemczech (0,4 tys. ton).

2.1.4.3. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)

Większa podaż surowca mlecznego do skupu w 2012 r. wpływała stymulująco na produkcję odtłuszczonego mleka w proszku. Według wstępnych danych GUS w całym roku 2012 wyprodukowano 115 tys. ton OMP, tj. o 1% więcej niż rok wcześniej.

Wykres 26. **Produkcja OMP w Polsce**

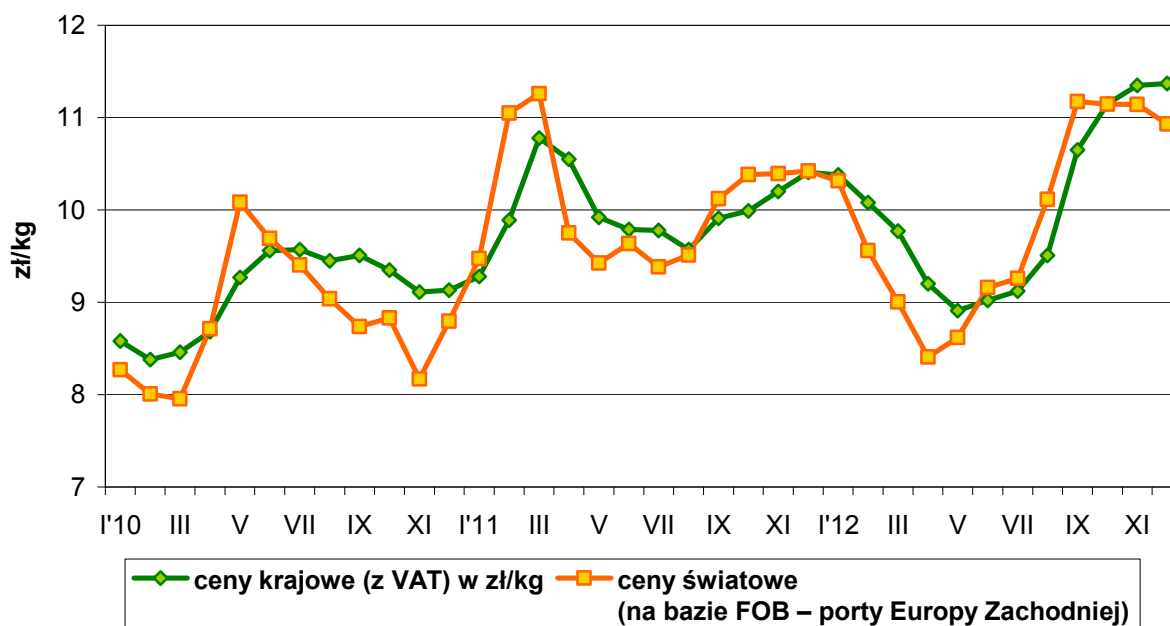

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Zwiększone krajowe zapotrzebowanie na OMP przyczyniło się do ograniczenia eksportu tego produktu. W 2012 r. (według wstępnych danych Ministerstwa Finansów) z kraju wywieziono 78 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku, o ponad 7% mniej niż rok wcześniej.

Udział eksportu w zagospodarowaniu krajowej produkcji wyniósł 68% wobec 74% w 2011 r. Jednocześnie, z uwagi na konkurencyjne ceny krajowe, import OMP uległ zmniejszeniu do 19 tys. ton, o 27% w porównaniu z 2011 r.

Wykres 27. Krajowe i światowe ceny zbytu OMP

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS (ceny krajowe) i USDA (ceny światowe).

Ilościowe saldo handlu zagranicznego odtłuszczonego mlekiem w proszku było dodatnie i wyniosło 59 tys. ton, wobec 58 tys. ton w 2011 r. Saldo handlu zagranicznego tym produktem w ujęciu wartościowym ukształtowało się na poziomie 130 mln EUR i było o 8% niższe niż w 2011 r. W 2012 r. przeciętna krajowa cena zbytu OMP osiągnęła poziom 10,04 zł/kg (z VAT), wobec 10,01 zł/kg (z VAT) w roku 2011.

2.1.4.3.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007⁴¹ zakupy interwencyjne OMP mogły być prowadzone od 1 marca do 31 sierpnia danego roku, w ramach limitu ustalonego przez KE dla całej UE (w 2012 r. wynoszącego 109 tys. ton). Po wykorzystaniu limitu zakupy interwencyjne mogły być

⁴¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), z późn. zm.

dokonywane w drodze przetargu. Zakupy OMP w ramach limitu mogły być dokonywane po cenie interwencyjnej równej cenie referencyjnej, wynoszącej 169,80 EUR/100 kg.

Odtłuszczone mleko w proszku oferowane do interwencyjnego zakupu powinno być wyprodukowane w zakładzie autoryzowanym przez ARR lub przez inną agencję interwencyjną na terenie UE, zgodnie z harmonogramem produkcji złożonym w Agencji na co najmniej 2 dni robocze przed planowanym rozpoczęciem produkcji z przeznaczeniem na zapasy interwencyjne.

Według stanu na 1 stycznia 2012 r. na zapasach interwencyjnych w Polsce znajdowało się 825 kg odtłuszczonego mleka w proszku (pochodzącego z zakupów prowadzonych w 2009 r.), które zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 562/2011⁴² zostało przekazane na pomoc żywnościową w ramach realizacji mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”. Odbiór OMP z magazynu interwencyjnego nastąpił 31 stycznia 2012 r. W zamian za odebrane zapasy przedsiębiorca był zobowiązany przekazać gotowe artykuły spożywcze do organizacji charytatywnych. W związku z korzystnymi relacjami cen rynkowych do ceny interwencyjnej OMP unijni przedsiębiorcy nie zgłaszali w 2012 r. do sprzedaży tego produktu na zapasy interwencyjne UE. Z tytułu przechowywania 825 kg OMP Agencja poniosła wydatki w wysokości 71 zł (bez VAT). Ponadto z wybranymi w drodze przetargu przedsiębiorcami zawarto 6 umów na świadczenie usług przechowalniczych na rzecz ARR na łączną ilość 20,1 tys. ton OMP.

W ramach administrowania mechanizmem w 2012 r. autoryzowano 1 zakład produkcyjny. Agencja przeprowadziła również okresowe kontrole, dotyczące spełniania warunków autoryzacji przez zakłady produkcyjne i magazyny, w których wyniku cofnięto autoryzację dla jednego zakładu i dla trzech magazynów. Na 31 grudnia 2012 r. autoryzację ARR w ramach mechanizmu posiadało 35 zakładów produkcyjnych oraz 25 magazynów.

2.1.4.4. Sery

W 2012 r. dynamiczny wzrost detalicznych cen mięsa przyczynił się do wzrostu popytu na sery, co stymulowało wzrost ich produkcji. Według wstępnych danych GUS w 2012 r. wyprodukowano 306 tys. ton podpuszczkowych serów dojrzewających (o 11,5% więcej niż w 2011 r.).

Rosnący popyt na sery dojrzewające na świecie spowodował wzrost ich eksportu również z Polski. W 2012 r. (według wstępnych danych Ministerstwa Finansów)

⁴² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 562/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie środków zapisanych w roku budżetowym 2012 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące w Unii Europejskiej oraz wprowadzające odstępstwa od określonych przepisów rozporządzenia (UE) nr 807/2010, z późn. zm.

z kraju wywieziono 130 tys. ton serów dojrzewających, tj. o 23% więcej niż rok wcześniej. Jednocześnie, w celu uzupełnienia gamy asortymentowej, do Polski sprowadzono 30 tys. ton tych serów, tj. o 2% mniej niż w 2011 r. W 2012 r. ilościowe saldo handlu zagranicznego serami podpuszczkowymi dojrzewającymi wyniosło 99,6 tys. ton i było o 33% wyższe niż w 2011 r. Saldo w ujęciu wartościowym było również wyższe niż przed rokiem (o 28%) i ukształtowało się na poziomie 318,7 mln EUR.

Wzrost konsumpcji serów dojrzewających przyczynił się do wzrostu ich cen. W 2012 r. (dane GUS) za ser Gouda krajowi wytwórcy uzyskiwali przeciętnie 14,19 zł/kg (z VAT), a za Edam 14,20 zł/kg (z VAT), tj. odpowiednio o 1,3% i 0,5% więcej niż w 2011 r. Jednocześnie detaliczne ceny serów dojrzewających i topionych wzrosły o 3% w porównaniu z rokiem poprzednim.

2.1.4.5. Handel zagraniczny na rynku mleka

Wywóz

Na rynku mleka obowiązywały wyłącznie pozwolenia na wywóz serów do Kanady i USA w odniesieniu do każdej ilości produktów o kodzie CN 0406. W 2012 r. ARR weryfikowała złożone przez przedsiębiorców wnioski o pozwolenia, wydawała i rozliczała pozwolenia na wywóz serów o kodzie CN 0406 do Kanady (w ramach umów zawartych pomiędzy UE a Kanadą) oraz do Stanów Zjednoczonych w ramach niektórych kontyngentów GATT⁴³. ARR wydała 27 pozwoleń na wywóz 213 ton serów do Kanady oraz rozliczyła 20 pozwoleń. Przedsiębiorcy złożyli również 8 wniosków o pozwolenia na wywóz 1 610 ton serów w ramach kontyngentu do USA. Agencja wydała 8 pozwoleń na wywóz 359 ton serów.

Refundacje wywozowe

ARR w 2012 r. rozliczała wnioski o refundacje wywozowe złożone przez beneficjentów w latach poprzednich, gdyż w efekcie poprawy konkurencyjności unijnych produktów mlecznych Komisja Europejska od listopada 2009 r. utrzymywała stawki refundacji do wywozu tych produktów na poziomie zerowym⁴⁴. Agencja wypłaciła 82 tys. zł do wywozu 166 ton serów do Iraku.

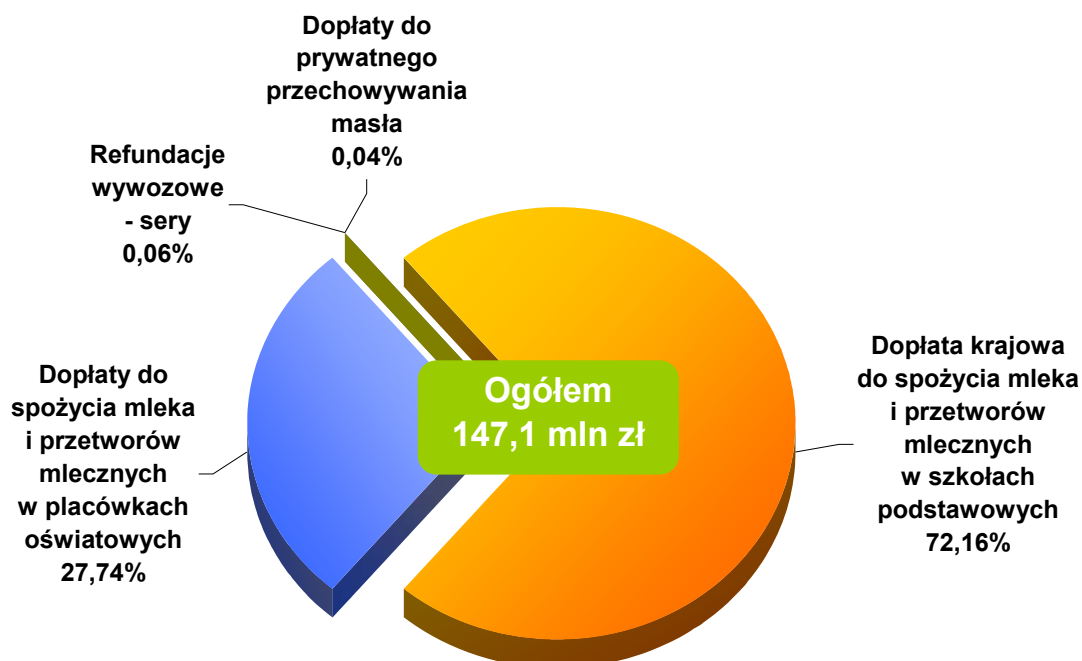
W związku z realizacją działań dotyczących rynku mleka i jego przetworów ARR w 2012 r. wypłaciła beneficjentom łącznie 147 073 tys. zł, z tego z tytułu: dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych – 106 133 tys. zł, dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – 40 793 tys. zł, refundacji wywozowych (do serów) – 82 tys. zł,

⁴³ Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu.

⁴⁴ Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1113/2009 z dnia 19 listopada 2009 r. ustalającym refundacje wywozowe w odniesieniu do mleka i przetworów mlecznych.

dopłat do prywatnego przechowywania masła – 65 tys. zł oraz przechowywania OMP (zakupionego w 2009 r.) – 71 zł (bez VAT).

Wykres 28. **Struktura wydatków na rynku mleka w 2012 r.**

Źródło: dane ARR.

2.1.5. Rynek cukru

Według danych producentów cukru przesłanych do ARR produkcja cukru białego przypisana do roku gospodarczego 2011/2012 była o 26% większa niż

produkcja przypisana do roku 2010/2011 i osiągnęła poziom 1 842 tys. ton. Ze wstępnych sprawozdań producentów wynika, że produkcja cukru przypisana do roku gospodarczego 2012/2013 będzie również wysoka i wyniesie 1 873 tys. ton. Z uwagi na przyznaną Polsce kwotę produkcyjną w wysokości 1 405,6 tys. ton podaż cukru z kwotowej produkcji krajowej nie pokrywa zapotrzebowania wewnętrznego, które w roku 2011/2012 wyniosło 1 560 tys. ton, a na rok 2012/2013 szacowane jest przez IERiGŻ-PIB na 1 590 tys. ton.

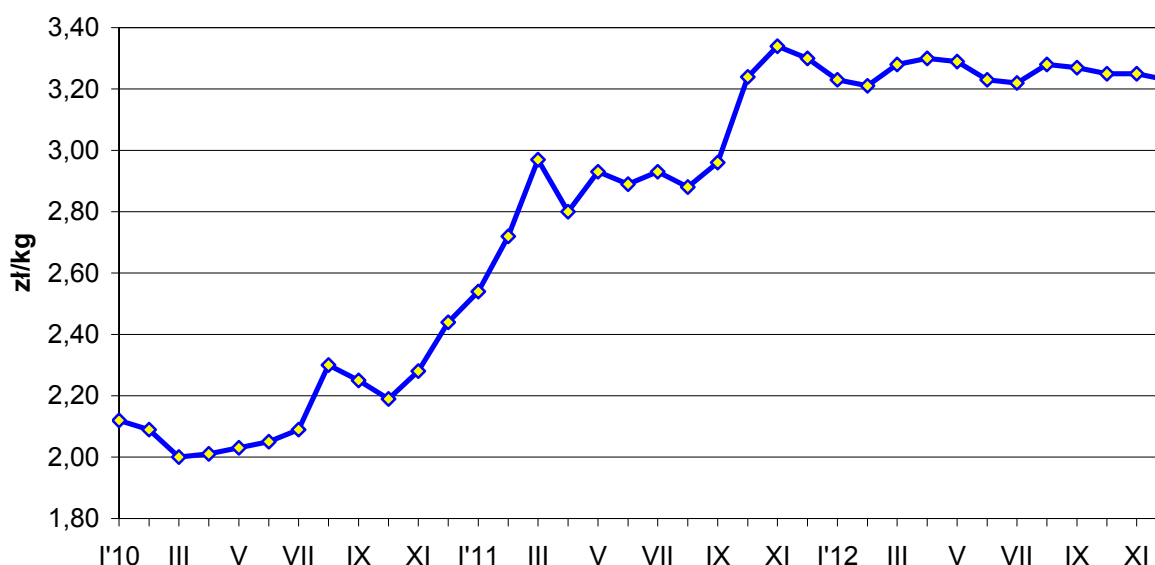
W 2012 r. eksport cukru był bardzo duży w wyniku wysokich cen cukru na rynku światowym oraz wywozu znacznych ilości cukru pozakwotowego w ramach wydanych przez ARR pozwoleń.

Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w 2012 r. z kraju wywieziono 573 tys. ton cukru ogółem o wartości 374 mln EUR. Wywóz cukru do krajów UE wyniósł 323 tys. ton, a na rynki trzecie – 250 tys. ton. W ramach rynku unijnego najwięcej cukru wywieziono do Niemiec (91 tys. ton), na Słowację

(68 tys. ton), do Czech (62 tys. ton) oraz na Litwę (43 tys. ton). W przypadku rynków pozaunijnych cukier eksportowany był głównie do Izraela (60 tys. ton), Syrii (57 tys. ton) oraz Rosji (33 tys. ton).

Równocześnie w 2012 r. import cukru do Polski kształtował się na poziomie niższym niż w 2011 r. Przyczynił się do tego wyższy poziom krajowej produkcji cukru oraz zwiększony import konkurencyjnej wobec cukru izoglukozy. W 2012 r. do Polski przywieziono 252 tys. ton cukru o wartości 151 mln EUR, z tego 57 tys. ton zakupiono w krajach UE, a 195 tys. ton – na rynkach krajów trzecich. Głównymi dostawcami cukru były Kuba (74 tys. ton), Mozambik (59 tys. ton), Jamajka (23 tys. ton) oraz Sudan (21 tys. ton).

Wykres 29. Krajowe ceny zbytu workowanego cukru białego

Źródło: opracowanie ARR na podstawie danych GUS.

Podaż cukru z produkcji krajowej uzupełniana była importem równoważącym zapotrzebowanie wewnętrzne, co wpływało stabilizująco na ceny zbytu tego produktu. W 2012 r. średnie miesięczne ceny zbytu cukru workowanego wykazywały niewielkie zmiany, wg GUS kształtując się w przedziale od 3,21 zł/kg (z VAT) do 3,30 zł/kg (z VAT). Stabilne były także ceny cukru paczkowanego, który w poszczególnych miesiącach 2012 r. zbywano po 3,38-3,55 zł/kg (z VAT). Średnia cena zbytu cukru workowanego była o 10% wyższa niż w 2011 r. i wyniosła 3,25 zł/kg (z VAT), a cena cukru paczkowanego przeciętnie ukształtowała się na poziomie 3,50 zł/kg (z VAT) wobec 3,53 zł/kg (z VAT) w 2011 r.

W 2012 r. ceny cukru na giełdach światowych odznaczały się bardzo dużą zmiennością, dominował jednak trend spadkowy. W pierwszym kwartale ceny cukru białego na giełdzie LIFFE w Londynie w kontraktach terminowych kształtowały się na stosunkowo wysokim poziomie 632-642 USD/tonę. W kwietniu i maju 2012 r. odnotowano jednak dużą obniżkę notowań cen cukru, do czego przyczyniła się przede wszystkim zapowiedź zwiększonego eksportu cukru ze strony Indii, a także

prognozy większych zbiorów trzciny cukrowej w Brazylii w roku 2012/2013. W efekcie w maju ceny cukru wynosiły 560 USD/tonę. W czerwcu i lipcu, pod wpływem opóźnień w dostawach cukru z Brazylii, odnotowano dynamiczny wzrost cen do 640 USD/tonę. Jednakże w kolejnych miesiącach zwiększona podaż cukru z Brazylii oraz z Chin, przy okresowo mniejszym popycie na cukier na rynku rzeczywistym, skutkowały dużym spadkiem cen cukru białego. W grudniu 2012 r. średnia cena cukru białego ukształtowała się na poziomie 515 USD/tonę i była o 14% niższa niż przed rokiem. Przez cały rok 2012 ceny cukru na giełdzie w Londynie były niższe niż w analogicznych miesiącach 2011 r.

Na rynku cukru w 2012 r. Agencja Rynku Rolnego w ramach mechanizmów WPR:

- wydawała pozwolenia na przywóz i wywóz produktów rynku cukru,
- wypłacała końcowe płatności z tytułu refundacji wywozowych,
- monitorowała produkcję cukru i izoglukozy,
- pobierała opłaty,
- kontrolowała przetwarzanie cukru przemysłowego,
- prowadziła działania związane z restrukturyzacją i dywersyfikacją przemysłu cukrowniczego.

2.1.5.1. Handel zagraniczny na rynku cukru

Przywóz

W zakresie administrowania obrotem towarowym na rynku cukru w 2012 r. obowiązywały następujące rodzaje przywozu preferencyjnego:

- bezcłowy przywóz bezkontyngentowy z krajów najslabiej rozwiniętych (KNR);
- przywóz bezcłowy w ramach limitów przywozowych z grupy państw Afryki, basenu Morza Karaibskiego i Pacyfiku (krajów AKP) nienależących jednocześnie do krajów najslabiej rozwiniętych;
- kontyngenty taryfowe na cukier wymieniony na liście koncesyjnej CXL;
- bezcłowe kontyngenty taryfowe z krajów bałkańskich;
- bezcłowy kontyngent taryfowy na cukier przemysłowy z przywozu;
- przywóz cukru z zastosowaniem obniżonej stawki celnej, ustalonej w drodze przetargu.

ARR wydała i rozliczyła 65 pozwoleń na bezcłowy przywóz 103,5 tys. ton cukru w ramach limitów przywozowych z krajów AKP nienależących do KNR. Ponadto wydała 1 pozwolenie na przywóz 25 tys. ton cukru ze stawką celną ustaloną w ramach przetargu. Cukier przywożony był głównie z Mauritiusa, Suazi, Sudanu, Zambii i Malawi.

Wywóz cukru i syropów cukrowych znajdujących się w swobodnym obrocie na terenie UE

W 2012 r. ARR wydała 81 pozwoleń na wywóz 1,2 tys. ton produktów cukrowych, z tego: 72 pozwolenia na wywóz 1,1 tys. ton syropów cukrowych oraz 9 pozwoleń na wywóz 83 ton cukru. Agencja rozliczyła 51 pozwoleń na wywóz ponad 590 ton produktów cukrowych.

Wywóz cukru pozakwotowego

Działania ARR w tym zakresie polegają m.in. na wydawaniu pozwoleń na wywóz cukru pozakwotowego, tj. takiego, który nie może być przeznaczony na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych na terenie Unii Europejskiej, a może zostać m.in. wyeksportowany do wybranych krajów niebędących członkami UE. W mechanizmie mogą uczestniczyć zatwierdzeni producenci cukru i izoglukozy, którym przyznano w Polsce kwotę produkcyjną na dany rok gospodarczy, tj. 5 producentów cukru i 1 producent izoglukozy. Zgodnie z przepisami UE, w celu rozliczenia wydanego pozwolenia na wywóz cukru pozakwotowego, istnieje obowiązek składania w ARR dokumentów transportowych i dowodów dokonania formalności celnych w kraju przeznaczenia.

Na rok 2011/2012, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 372/2011⁴⁵, limit wywozu cukru pozakwotowego (dla całej UE) ustanowiono na poziomie 1 350 tys. ton. Limit ten został podzielony na dwie transze w wysokości 700 tys. ton, w odniesieniu do których wnioski można było składać od 1 grudnia 2011 r., oraz 650 tys. ton, w odniesieniu do których wnioski o pozwolenia można było składać od 1 stycznia 2012 r. Odnosnie do limitu 650 tys. ton w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r. przedsiębiorcy złożyli 5 wniosków o wydanie pozwolenia na wywóz 250 tys. ton cukru pozakwotowego. W związku z ustaleniem przez KE współczynnika akceptacji na poziomie 38,47% wydano 5 pozwoleń na łączną ilość 96 tys. ton cukru. W sumie krajowi przedsiębiorcy uzyskali możliwość eksportu 225 tys. ton cukru pozakwotowego w roku gospodarczym 2011/2012. Do przedmiotowych pozwoleń do 30 września 2012 r. wydano 39 wyciągów⁴⁶.

Na rok gospodarczy 2012/2013 (tj. na okres od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r.), w rozporządzeniu nr 394/2012⁴⁷, Komisja Europejska ustaliła limit 650 tys. ton na wywóz bez refundacji pozakwotowego cukru białego oraz limit 70 tys. ton na wywóz bez refundacji izoglukozy pozakwotowej. Przedsiębiorcy od 1 października do 31 grudnia 2012 r. złożyli 5 wniosków o wydanie

⁴⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 372/2011 z dnia 15 kwietnia 2011 r. ustalające limit ilościowy dla wywozu pozakwotowego cukru i pozakwotowej izoglukozy na okres do końca roku gospodarczego 2011/2012, z późn. zm.

⁴⁶ Wyciąg z pozwolenia lub świadectwa – dokument urzędowy wydawany na wniosek przedsiębiorcy w oparciu o wydawane pozwolenia, w celu umożliwienia wielokrotnego dokonania obrotu towarowego z zagranicą produktów w ilościach lub wartościach nieprzekraczających określonych w pozwoleniu.

⁴⁷ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 394/2012 z dnia 8 maja 2012 r. ustalające limit ilościowy dla wywozu pozakwotowego cukru i pozakwotowej izoglukozy na okres do końca roku gospodarczego 2012/2013.

pozwolenia na wywóz cukru pozakwotowego na łączną ilość 250 tys. ton. W związku z ustaleniem przez KE współczynnika akceptacji na poziomie 35,07% wydano 5 pozwoleń na łączną ilość 88 tys. ton. Do 31 grudnia 2012 r. wydano 29 wyciągów do przedmiotowych pozwoleń.

W okresie od 1 października do 31 grudnia 2012 r. przedsiębiorcy złożyli 2 wnioski o wydanie pozwolenia na wywóz 290 ton suchej masy izoglukozy pozakwotowej. W związku z tym, że KE nie ustaliła współczynnika akceptacji, wydano 2 pozwolenia na wnioskowaną ilość.

W 2012 r. ARR rozliczyła 2 pozwolenia oraz 2 wyciągi na wywóz 6,7 tys. ton cukru pozakwotowego z roku gospodarczego 2009/2010, 6 pozwoleń oraz 63 wyciągi na wywóz 97,6 tys. ton cukru pozakwotowego z roku gospodarczego 2010/2011 oraz 4 wyciągi na wywóz 4,2 tys. ton cukru pozakwotowego z roku gospodarczego 2011/2012.

Refundacje wywozowe

Na mocy rozporządzeń Komisji (WE) nr 947/2008⁴⁸ i 948/2008⁴⁹ z dnia 26 września 2008 r. zostały zawieszone refundacje wywozowe do cukru białego i surowego oraz syropu i innych produktów sektora cukru, wywożonych w stanie nieprzetworzonym. W 2012 r. ARR zrealizowała końcowe wypłaty refundacji wywozowych (na podstawie wniosków o refundację złożonych do pozwoleń wydanych przed zawieszeniem refundacji), a wydatki poniesione na ten cel wyniosły 21 tys. zł i dotyczyły 14,1 tony cukru zawartego w 46 tonach przetworów owocowych wywiezionych do Rosji.

2.1.5.2. Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru

ARR monitorowała kwotową i pozakwotową produkcję cukru i izoglukozy każdego producenta oraz sprawdzała prawidłowość wykorzystania produkcji pozakwotowej, zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego. Uczestnikami mechanizmu byli zatwierdzeni producenci cukru i izoglukozy, którym minister właściwy do spraw rynków rolnych przyznał, w drodze decyzji, kwoty produkcji cukru oraz izoglukozy na dany rok gospodarczy. Od roku gospodarczego 2008/2009 producenci mają przyznane na każdy rok gospodarczy kwoty produkcyjne: cukru – w łącznej wysokości 1 405 608,1 tony i izoglukozy – w wysokości 42 861,4 tony.

⁴⁸ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 947/2008 z dnia 25 września 2008 r. zawieszające refundacje wywozowe dla cukru białego oraz cukru surowego wywożonego w stanie nieprzetworzonym.

⁴⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 948/2008 z dnia 25 września 2008 r. zawieszające refundacje wywozowe dla syropu oraz niektórych innych produktów sektora cukru wywożonych w stanie nieprzetworzonym.

W 2012 r. cukier produkowany był przez 5 zatwierdzonych producentów (przerób buraków cukrowych odbywał się w 18 czynnych zakładach produkcyjnych), a produkcję izoglukozy prowadził 1 zatwierdzony producent.

Podstawą monitorowania produkcji cukru i izoglukozy w roku 2012 były sprawozdania przekazywane do ARR przez producentów cukru i izoglukozy, dotyczące lat gospodarczych 2011/2012 i 2012/2013, tj. sprawozdania roczne (wstępne i końcowe) z wielkości produkcji oraz sprawozdania miesięczne z produkcji, ze stanu zapasów, z obrotu cukrem i izoglukozą, a także sprawozdania z wielkości produkcji i powierzchni zasiewów zakontraktowanych buraków cukrowych. Elementem systemu monitorowania rynku cukru były również raporty z przeprowadzonych kontroli.

Usługowy przerób buraków cukrowych

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi producenci cukru mieli możliwość produkcji cukru w ramach usługowego przerobu buraków cukrowych.

W roku gospodarczym 2011/2012 zrealizowano 5 wniosków w sprawie usługowego przerobu buraków cukrowych, z tego po 2 wnioski na produkcję cukru kwotowego i cukru pozakwotowego dla polskich producentów przez innych producentów oraz 1 wniosek na produkcję cukru pozakwotowego dla innego producenta przez polskiego producenta. Kontrole przeprowadzone w zakładach produkcyjnych przez OT ARR po zakończeniu produkcji cukru były podstawą ostatecznego rozliczenia umów usługowego przerobu buraków z roku gospodarczego 2011/2012.

W 2012 r. do ARR wpłynęło 8 wniosków w sprawie usługowego przerobu buraków cukrowych, dotyczących roku gospodarczego 2012/2013, z tego: 1 wniosek na produkcję cukru kwotowego dla polskiego producenta przez innego producenta, 1 wniosek na produkcję cukru kwotowego dla innego producenta przez polskiego producenta, 4 wnioski na produkcję cukru pozakwotowego dla polskich producentów przez innych producentów oraz 2 wnioski na produkcję cukru pozakwotowego dla innego producenta przez polskiego producenta. Rozliczenie umów nastąpi po zakończeniu produkcji cukru w roku gospodarczym 2012/2013 oraz po przeprowadzeniu kontroli.

Produkcja pozakwotowa

ARR monitorowała prawidłowość zagospodarowania produkcji pozakwotowej. Każda ilość cukru i izoglukozy wyprodukowana w danym roku gospodarczym ponad przyznaną producentowi kwotę stanowi produkcję pozakwotową, która musi być zagospodarowana w sposób ustalony w przepisach wspólnotowych. W tym zakresie Agencja sprawdzała, czy produkcja pozakwotowa została:

- wykorzystana jako surowiec przemysłowy do przetworzenia na produkty końcowe (takie jak: alkohol, drożdże, określone produkty przemysłowe, chemiczne lub farmaceutyczne) przez zatwierdzonych przetwórców,

- przeniesiona na kolejny rok gospodarczy,
- dostarczona w ramach szczególnego systemu dostaw do regionów peryferyjnych UE,
- wywieziona w ramach limitu ilościowego poza obszar UE po wydaniu stosownego rozporządzenia przez Komisję Europejską,
- wprowadzona na rynek wewnętrzny UE zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1240/2011⁵⁰ oraz nr 367/2012⁵¹.

W 2012 r. trzech producentów cukru zadeklarowało przeniesienie 68,3 tys. ton cukru pozakwotowego z roku gospodarczego 2011/2012 na następny rok gospodarczy. Żaden z producentów nie zawarł umowy na dostawy cukru do regionów peryferyjnych UE. Wszyscy producenci dokonywali wywozu cukru pozakwotowego poza obszar unijny w ramach określonego przez KE limitu ilościowego.

W roku gospodarczym 2011/2012, na mocy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1240/2011 oraz nr 367/2012, umożliwiono producentom wprowadzenie na unijny rynek wewnętrzny określonej ilości produkcji pozakwotowej, po obniżonej opłacie za nadwyżki. Na podstawie wydanych przez ARR świadectw dla wszystkich producentów cukru na rynek wewnętrzny UE wprowadzono (w terminie ważności świadectw) 91,2 tys. ton cukru pozakwotowego.

Rafinacja cukru trzcinowego

W 2012 r. ARR rozliczyła dokonanie przez trzech producentów rafinacji cukru surowego trzcinowego przywiezionego spoza UE w roku gospodarczym 2010/2011 na podstawie pozwoleń wydanych w ramach rozporządzenia Komisji (WE) nr 828/2009⁵² i nr 891/2009⁵³. Producenci cukru poddali rafinacji łącznie 109,5 tys. ton cukru surowego trzcinowego (w przeliczeniu na cukier biały), przywiezionego spoza UE.

Ponadto Agencja monitorowała przywóz i dokonanie przez dwóch producentów rafinacji 94,2 tys. ton cukru surowego trzcinowego (w przeliczeniu na cukier biały), przywiezionego spoza UE w roku

⁵⁰ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1240/2011 z dnia 30 listopada 2011 r. ustanawiające nadzwyczajne środki w odniesieniu do udostępniania cukru pozakwotowego i izoglukozy pozakwotowej na rynku Unii z zastosowaniem obniżonej opłaty za przekroczenie kwoty krajowej w roku gospodarczym 2011/2012.

⁵¹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 367/2012 z dnia 27 kwietnia 2012 r. ustanawiające niezbędne środki w odniesieniu do udostępniania dodatkowych ilości cukru pozakwotowego i izoglukozy pozakwotowej na rynku Unii z zastosowaniem obniżonej opłaty za przekroczenie kwoty krajowej w roku gospodarczym 2011/2012.

⁵² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 828/2009 z dnia 10 września 2009 r. ustanawiające na lata gospodarcze 2009/2010-2014/2015 szczegółowe zasady przywozu i rafinacji produktów cukrowniczych objętych pozycją taryfową 1701 zgodnie z umowami preferencyjnymi.

⁵³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 891/2009 z dnia 25 września 2009 r. w sprawie otwierania niektórych wspólnotowych kontyngentów taryfowych w sektorze cukru i administrowania nimi.

gospodarczym 2011/2012. Rozliczenie cukru poddanego rafinacji nastąpi w 2013 r. po przeprowadzeniu kontroli przez OT ARR.

Sprawozdawczość do Komisji Europejskiej

Na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań i raportów z kontroli prowadzona była sprawozdawczość do Komisji Europejskiej. ARR, w odniesieniu do roku gospodarczego 2011/2012, przekazała do KE informacje dotyczące:

- miesięcznych zapasów cukru,
- miesięcznej wielkości produkcji izoglukozy,
- wstępnej wielkości produkcji cukru u każdego producenta,
- ostatecznej wielkości produkcji u każdego producenta cukru i izoglukozy,
- powierzchni uprawy i produkcji buraków cukrowych,
- stanu zapasów izoglukozy na ostatni dzień roku gospodarczego,
- przeniesionych ilości cukru na następny rok gospodarczy,
- produktów pozakwotowych/nadwyżek.

Ponadto w 2012 r. ARR przekazała do KE roczne sprawozdanie z kontroli przeprowadzonych w odniesieniu do roku gospodarczego 2010/2011.

W 2012 r. producenci cukru przekazywali do ARR informacje o średnich miesięcznych cenach sprzedaży cukru kwotowego i pozakwotowego oraz o odpowiadających im ilościach sprzedanych. Na podstawie otrzymanych danych wyliczano krajową średnią ważoną cenę sprzedaży cukru, łączne sprzedane ilości cukru, a także inne wartości wymagane przez Komisję Europejską. Zagregowane dane przekazywano do KE za pośrednictwem systemu AMIS-Sugar Prices.

Oplaty na rynku cukru

W ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” w 2012 r. pobrano od producentów cukru i izoglukozy oraz przekazano do budżetu państwa następujące opłaty:

- produkcyjne za rok gospodarczy 2011/2012 – 75 440 tys. zł (wraz z odsetkami),
- obniżone opłaty za nadwyżki cukru w roku gospodarczym 2011/2012 – 34 364 tys. zł,
- za nadwyżki cukru z roku gospodarczego 2009/2010 (tj. niewykorzystane ilości cukru pozakwotowego) – 3 013 tys. zł (wraz z odsetkami),
- za nadwyżki cukru z roku gospodarczego 2010/2011 (tj. niewykorzystane ilości cukru pozakwotowego) – 29 tys. zł,
- za niewprowadzenie na rynek wewnętrzny UE produkcji pozakwotowej z roku gospodarczego 2011/2012 – 2 tys. zł.

Ponadto pobrano opłaty sankcyjne za nieudokumentowanie rafinacji cukru przywiezionego spoza UE w roku gospodarczym 2010/2011 – 110 tys. zł.

2.1.5.3. Przetwarzanie cukru przemysłowego

Każda ilość cukru i izoglukozy wyprodukowana w roku gospodarczym ponad przyznaną producentowi kwotę stanowi produkcję pozakwotową, która musi zostać zagospodarowana w sposób ustalony przez Komisję Europejską. Jednym z nich jest przetworzenie cukru przemysłowego i izoglukozy przemysłowej w celu

uzyskania produktów końcowych, takich jak: alkohol, drożdże, określone produkty przemysłowe, chemiczne lub farmaceutyczne. Dostawy cukru przemysłowego odbywały się w ramach umów zawartych pomiędzy producentem a przetwórcą i musiały zostać zrealizowane do 30 listopada po zakończeniu roku gospodarczego. Kopie umów przesyłane były przez producentów do ARR i podlegały weryfikacji. Dostawy i przetwarzanie surowca objęte były miesięcznym raportowaniem zarówno przez producenta, jak i przetwórcę. Po otrzymaniu surowca przetwórcą miał obowiązek jego przetworzenia i poinformowania o tym ARR do końca piątego miesiąca następującego po każdej dostawie.

W mechanizmie przetwarzania cukru przemysłowego mogą uczestniczyć wyłącznie zatwierdzeni przez agencje płatnicze UE producenci cukru i przetwórcy surowców przemysłowych. W 2012 r. wydano 3 decyzje w sprawie zatwierdzenia przetwórców oraz 3 decyzje zmieniające posiadane zatwierdzenia przetwórców, uprawniające ich do wykorzystywania cukru przemysłowego do produkcji nowego produktu końcowego. W drodze decyzji administracyjnych Prezesa Agencji Rynku Rolnego zatwierdzonych jest 45 przetwórców, z tego: 33 przedsiębiorstwa gorzelnicze, 6 farmaceutycznych, 5 chemicznych oraz 1 drożdżownia.

W okresie od 1 stycznia do 30 listopada 2012 r. dostawy cukru przemysłowego, wyprodukowanego w roku gospodarczym 2011/2012, realizowało 3 polskich producentów, którzy dostarczyli 2,4 tys. ton tego cukru do 7 przetwórców krajowych. Ponadto producent krajowy dostarczył do przetwórcy z Niemiec 22,7 tys. ton cukru przemysłowego, natomiast producent czeski, w ramach zawartej umowy, zrealizował dostawy cukru do przetwórcy krajowego w ilości 0,1 tys. ton.

Od 1 października do 31 grudnia 2012 r. krajowi producenci złożyli w ARR 11 umów na dostawę 32,5 tys. ton cukru przemysłowego wyprodukowanego w roku 2012/2013, z tego 9 umów dotyczyło dostaw 12,5 tys. ton cukru do krajowych przetwórców, a 2 umowy – na dostawę 20 tys. ton – zostały zawarte z przetwórcami z Litwy i Francji. Do ARR wpłynęła 1 umowa zawarta między producentem

czeskim a przetwórcą krajowym na dostawę 0,1 tys. ton cukru przemysłowego. W tym okresie do polskich przetwórców dostarczono 1,3 tys. ton cukru przemysłowego.

Łącznie w 2012 r. do przetwórstwa krajowego dostarczono 3,8 tys. ton cukru pozakwotowego pochodzącego z lat gospodarczych 2011/2012 i 2012/2013.

2.1.5.4. Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego

W 2012 r. ARR kontynuowała wypłatę pomocy restrukturyzacyjnej uprawnionym plantatorom buraków cukrowych lub ich spadkobiercom. Z uwagi na brak możliwości wypłacenia 99 plantatorom buraków pomocy restrukturyzacyjnej przez producentów cukru w 2009 r. zwrócono do Agencji 533,4 tys. zł. W zakresie tych środków, na podstawie złożonych wniosków, ARR w 2012 r. wypłaciła 144 tys. zł na rzecz 32 uprawnionych beneficjentów i zakończyła działania w ramach tego mechanizmu.

2.1.5.5. Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego

W 2012 r. ARR realizowała działania objęte Krajowym Programem Restrukturyzacji (KPR), który został ogłoszony w Obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁵⁴. Głównym celem programu było wsparcie finansowe rozwiązań alternatywnych w stosunku do uprawy buraka cukrowego i produkcji cukru na terenach gmin objętych restrukturyzacją

przemysłu cukrowniczego przez realizację następujących działań:

- „Modernizacja gospodarstw rolnych”, w którego zakresie przyznawana była pomoc na zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej,
- „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”, w którego ramach wspierane były inwestycje ukierunkowane na przetwarzanie produktów rolnych na cele energetyczne, tj. na budowę biogazowni oraz zakup linii do produkcji brykietu lub pelletu.

Środki finansowe przeznaczone na realizację działań objętych programem pochodziły z Tymczasowego Funduszu Restrukturyzacji, wchodzącego w skład EFRG. Kwota pomocy na rzecz dywersyfikacji, przyznana Polsce przez Komisję Europejską, wynosiła 34,4 mln EUR⁵⁵.

W celu efektywniejszego wydatkowania środków finansowych dokonano trzykrotnego ich przesunięcia z działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” na działanie

⁵⁴ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie Krajowego Programu Restrukturyzacji (M. P. z 2009 r. Nr 44, poz. 672, z późn. zm.).

⁵⁵ Decyzja Komisji 2008/600/WE z dnia 14 lipca 2008 r. ustalająca na rok gospodarczy 2008/2009 kwoty pomocy na rzecz dywersyfikacji oraz dodatkowej pomocy na rzecz dywersyfikacji przyznawanej w ramach tymczasowego systemu restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 3498).

„Modernizacja gospodarstw rolnych”. Ostateczna alokacja środków finansowych w ramach KPR, zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁵⁶, przedstawiała się następująco: 23,7 mln EUR na działanie „Modernizacja gospodarstw rolnych” i 10,7 mln EUR na działanie „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”.

Pomoc na rzecz dywersyfikacji wypłacana była na wydatki kwalifikowalne, rzeczywiście poniesione i udokumentowane przez wnioskodawcę oraz skontrolowane przez ARR. Wypłata pomocy na rzecz dywersyfikacji dokonywana była dwa razy w roku, tj. w marcu i we wrześniu. Przed wypłatą pomocy ARR przeprowadzała kontrole dokumentacyjne oraz fizyczne, których celem było sprawdzenie czy inwestycje zostały zrealizowane zgodnie z umową, a także kontrole krzyżowe, mające na celu wyeliminowanie finansowania tej samej inwestycji z innych środków publicznych.

2.1.5.5.1. Zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”

Działanie skierowane było do plantatorów buraków cukrowych, którzy częściowo lub całkowicie utracili prawo do uprawy i dostawy buraka cukrowego, prowadzących działalność rolniczą na terenach gmin objętych procesem restrukturyzacji. Celem działania było ułatwienie producentom rolnym zmiany profilu produkcji rolnej na inny niż uprawa buraka cukrowego lub rozszerzenie dotychczasowego profilu produkcji rolnej. Pomoc w ramach działania przyznawana była na refundację do 40% kosztów kwalifikowalnych poniesionych na zakup nowych maszyn i urządzeń. Maksymalna wysokość pomocy na jednego wnioskodawcę i na jedno gospodarstwo nie mogła być wyższa niż 50 tys. zł, natomiast minimalna wysokość pomocy przyznanej na realizację jednej inwestycji nie mogła być niższa niż 2 tys. zł na jednego wnioskodawcę.

Po podpisaniu umowy oraz po zakupie nowych maszyn lub urządzeń do produkcji rolnej beneficjent był zobowiązany do złożenia wniosku o wypłatę pomocy wraz z dokumentami poświadczającymi poniesienie kosztów kwalifikowalnych na zakup maszyn lub urządzeń.

Najwięcej środków finansowych wypłacono producentom rolnym, którzy zrealizowali inwestycje w województwach: wielkopolskim (40% ogółu wypłat), mazowieckim (20%) oraz kujawsko-pomorskim (8%). Łącznie w 2012 r. wypłacono 809 beneficjentom 21 747 tys. zł.

⁵⁶ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie zmiany Krajowego Programu Restrukturyzacji (M. P. z 2011 r. Nr 61, poz. 585).

Tabela 8. Realizacja działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” w 2012 r. wg województw

Lp.	Województwo	Liczba wnioskodawców objętych pomocą	Wyplacona pomoc (tys. zł)
1.	Wielkopolskie	292	8 777
2.	Mazowieckie	178	4 403
3.	Kujawsko-pomorskie	65	1 635
4.	Opolskie	60	1 447
5.	Podlaskie	46	1 340
6.	Łódzkie	38	952
7.	Świętokrzyskie	28	580
8.	Lubelskie	26	449
9.	Dolnośląskie	25	674
10.	Warmińsko-mazurskie	15	592
11.	Pomorskie	11	300
12.	Lubuskie	5	183
13.	Podkarpackie	9	155
14.	Małopolskie	5	129
15.	Śląskie	5	106
16.	Zachodniopomorskie	1	25
Ogółem		809	21 747

Łącznie, w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, do OT ARR wpłynęły 3 772 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę 137,2 mln zł, spośród których pozytywnie rozpatrzono 3 412 wniosków. Z beneficjentami (w latach 2010-2011) podpisano 3 124 umowy o przyznanie i wypłatę pomocy na kwotę 97,4 mln zł. Pozostałych 288 wnioskodawców, których wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone, zrezygnowało z podpisania umowy. Łącznie, od uruchomienia działania polegającego na dofinansowaniu zakupu nowych maszyn lub urządzeń do produkcji rolnej, ARR wypłaciła 2 885 wnioskodawcom 89 456 tys. zł (tj. 22,1 mln EUR), co stanowiło 93% ogólnej kwoty przeznaczonej na to działanie.

2.1.5.5.2. Inwestycje obejmujące przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”

Działanie skierowane było do mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 750 osób lub posiadających obrót roczny nieprzekraczający 200 mln EUR, realizujących inwestycje na terenach gmin objętych procesem restrukturyzacji. Miało ono na celu poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenach tych gmin przez wsparcie inwestycji ukierunkowanych na przetwarzanie produktów rolnych na cele energetyczne. Pomoc udzielana była w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych inwestycji, tj. do:

- 50% faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych (w przypadku wnioskodawców prowadzących mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa). Kwota pomocy nie mogła być wyższa niż 7,5 mln zł na jednego wnioskodawcę;
- 25% faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych (w przypadku wnioskodawców zatrudniających mniej niż 750 pracowników lub posiadających obrót nieprzekraczający 200 mln EUR). Kwota pomocy nie mogła być wyższa niż 4 mln zł na jednego wnioskodawcę.

Minimalna wysokość pomocy przyznanej na realizację jednej inwestycji nie mogła być niższa niż 50 tys. zł.

Tabela 9. Realizacja działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” w 2012 r. wg województw

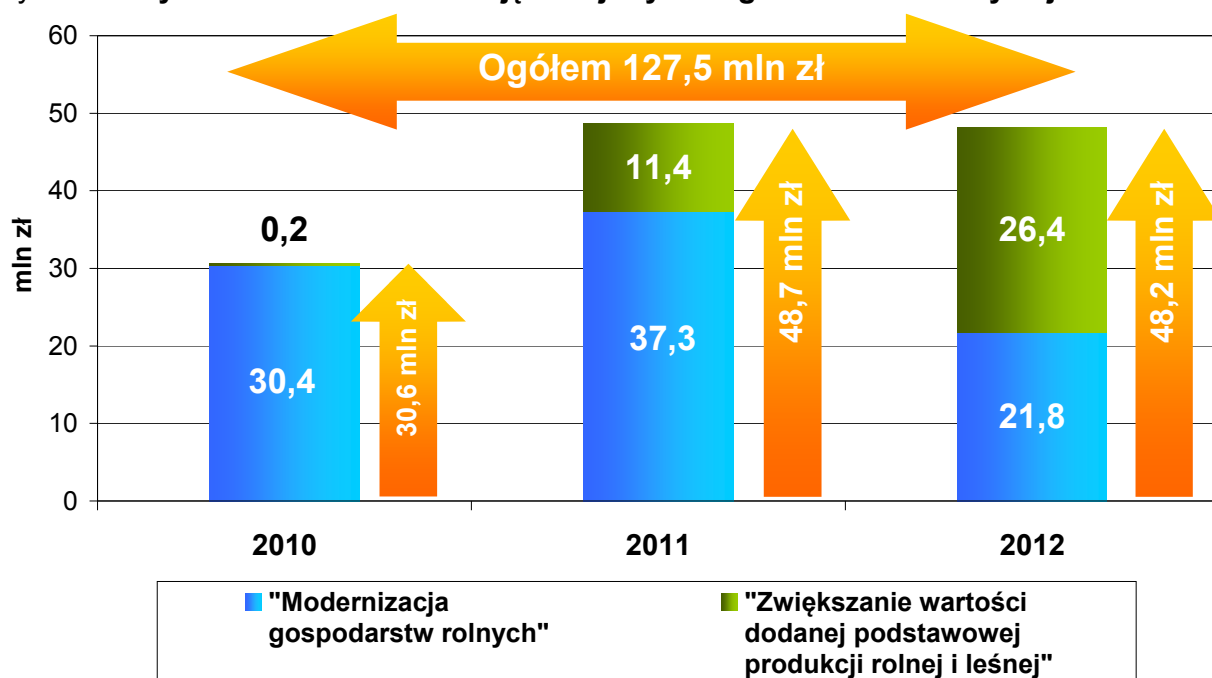
Lp.	Województwo	Liczba wnioskodawców objętych pomocą	Wyplacona pomoc (tys. zł)
1.	Lubelskie	2	14 875
2.	Wielkopolskie	2	7 554
3.	Mazowieckie	1	3 053
4.	Warmińsko-mazurskie	1	828
5.	Dolnośląskie	1	126
Ogółem		7	26 436

Najwięcej środków finansowych trafiło do przedsiębiorców, którzy zrealizowali inwestycje w woj. lubelskim (56% ogółu środków) i wielkopolskim (29%). W 2012 r. wypłacono 7 beneficjentom 26 436 tys. zł (tj. 6,4 mln EUR). Beneficjenci, którzy otrzymali pomoc, zrealizowali inwestycje obejmujące m.in. zakup maszyn lub urządzeń do przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne (4 inwestycje) oraz budowę biogazowni (3 inwestycje).

Łącznie w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” do Centrali ARR wpłynęło 65 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę 190,6 mln zł, (46,4 mln EUR). Spośród złożonych wniosków pozytywnie rozpatrzono 30 wniosków, które obejmowały budowę biogazowni (5 wniosków) oraz zakup nowych maszyn lub urządzeń do przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne, m.in. linie do produkcji pelletu lub brykietu (25 wniosków). W przypadku pozostałych 35 wniosków ARR odmówiła przyznania pomocy ze względu na niespełnienie wymogów formalno-prawnych.

Z wnioskodawcami, których wnioski o przyznanie pomocy zostały pozytywnie rozpatrzone w latach 2010-2011, ARR zawarła łącznie 27 umów o przyznanie i wypłatę pomocy na kwotę 59,2 mln zł. Łącznie, od uruchomienia działania na inwestycje obejmujące przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne, ARR wypłaciła 19 wnioskodawcom 38 046 tys. zł (tj. 9,2 mln EUR), co stanowiło 86% ogólnej kwoty przeznaczonej na to działanie.

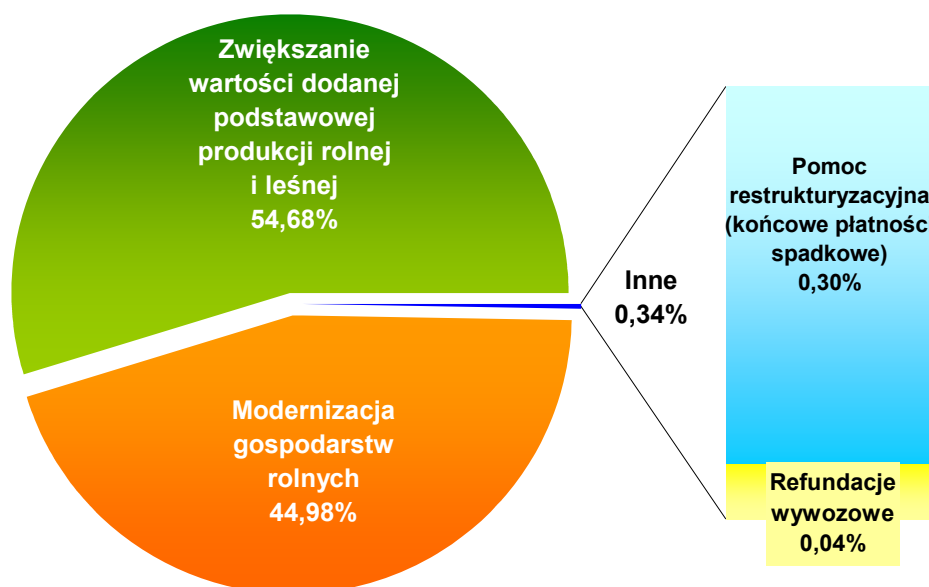
Wykres 30. Wydatki ARR na działania objęte Krajowym Programem Restrukturyzacji

Źródło: dane ARR.

W ramach realizacji obydwu działań Krajowego Programu Restrukturyzacji w latach 2010-2012 ARR wypłaciła 2 904 beneficjentom 127 502 tys. zł (tj. 31,3 mln EUR), co stanowiło 91% ogólnej kwoty przeznaczonej na jego realizację.

Wykres 31. Wydatki ARR na rynku cukru w 2012 r.

W 2012 r. ARR wypłaciła na rynku cukru łącznie 48 348 tys. zł, z tego 48 327 tys. zł z funduszu restrukturyzacji sektora cukru oraz 21 tys. zł na refundacje wywozowe.

2.1.6. Rynek skrobi ziemniaczanej

Produkcja skrobi ziemniaczanej w 2012 r. (wg wstępnych danych GUS) wyniosła 127,4 tys. ton wobec 110,5 tys. ton w 2011 r. Wzrost produkcji skrobi ziemniaczanej wynikał ze sprzyjających warunków pogodowych w okresie wegetacji ziemniaków, co przełożyło się na wysoką zawartość skrobi.

Prawie przez cały rok 2012 utrzymywała się spadkowa tendencja ceny zbytu skrobi ziemniaczanej. Według danych GUS średnioroczna cena zbytu skrobi ziemniaczanej ukształtowała się w 2012 r. na poziomie 2,38 zł/kg (z VAT) wobec 3,78 zł/kg (z VAT) w 2011 r. Nieco mniejszy spadek cen odnotowano w przypadku cen detalicznych mąki ziemniaczanej. W 2012 r. przeciętna detaliczna cena mąki ziemniaczanej wyniosła 6,01 zł/kg i była o 10% niższa od średniej ceny w poprzednim roku.

Według danych Ministerstwa Finansów w 2012 r. odnotowano duży wzrost eksportu skrobi ziemniaczanej, co wynikało ze znacznego spadku krajowych cen zbytu tego produktu. Z Polski wywieziono 72 tys. ton skrobi ziemniaczanej o wartości 34 mln EUR wobec 35 tys. ton i 26 mln EUR w 2011 r. Głównymi kierunkami eksportu były kraje trzecie, do których wywieziono 52 tys. ton skrobi ziemniaczanej. W porównaniu z 2011 r. odnotowano niewielki wzrost (o 2%) przywozu skrobi ziemniaczanej do Polski – do poziomu 11 tys. ton o wartości 7 mln EUR. Skrobia ziemniaczana była sprowadzana do Polski z obszaru UE, głównie z Niemiec (4,4 tys. ton) oraz z Holandii (3,8 tys. ton).

W 2012 r. saldo wymiany handlowej skrobią było dodatnie i wyniosło 61 tys. ton i 27 mln EUR wobec odpowiednio 23 tys. ton i 17 mln EUR w 2011 r.

ARR wspierała w 2012 r. rynek skrobi, realizując dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne) oraz krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej (związane i niezwiązane z produkcją).

2.1.6.1. Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej

ARR realizowała dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej na podstawie zapisów m.in. art. 35 ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych. Zgodnie z art. 4 pkt 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 72/2009⁵⁷ Polsce przyznano krajową kwotę produkcyjną na lata

⁵⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 72/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. w sprawie zmian we wspólnej polityce rolnej poprzez zmianę rozporządzeń (WE) nr 247/2006, (WE) nr 320/2006, (WE) nr 1405/2006, (WE) nr 1234/2007, (WE) nr 3/2008 oraz (WE) nr 479/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 1883/78, (EWG) nr 1254/89, (EWG) nr 2247/89, (EWG) nr 2055/93, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 2596/97, (WE) nr 1182/2005 i (WE) nr 315/2007, z późn. zm.

gospodarcze 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 w wysokości 144 985 ton skrobi ziemniaczanej dla każdego roku.

Systemem dopłat objęta była skrobia ziemniaczana wyprodukowana w ramach kwot produkcyjnych przyznanych producentom skrobi w roku gospodarczym trwającym od 1 lipca danego roku do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.

Z dopłat mogli skorzystać producenci skrobi, którzy przyjmowali ziemniaki na podstawie umów kontraktacji zawartych z plantatorami ziemniaków, płacąc za nie co najmniej cenę minimalną, oraz wyprodukowali z nich skrobię ziemniaczaną. KE ustaliła cenę minimalną w wysokości 178,31 EUR/tonę skrobi zawartej w dostarczonych ziemniakach, zaś stawka premii produkcyjnej wynosiła 22,25 EUR/tonę wyprodukowanej skrobi.

W 2012 r. ARR wypłacała premie produkcyjne (w ciągu czterech miesięcy od dnia złożenia wniosku o wypłatę premii) oraz administrowała kwotami produkcyjnymi skrobi ziemniaczanej – prowadziła monitoring wykorzystania tych kwot przez poszczególnych producentów skrobi.

W roku gospodarczym 2011/2012 producenci skrobi, w ramach dostępnych kwot produkcyjnych, podpisali umowy kontraktacji z plantatorami ziemniaków na dostawę 108,2 tys. ton skrobi. ARR w odniesieniu do roku gospodarczego 2011/2012 wydała łącznie 636 decyzji w sprawie przyznania premii produkcyjnych i wypłaciła 10 534 tys. zł do 110,2 tys. ton skrobi, z czego w 2012 r. wydatkowała na ten cel 9 229 tys. zł do 96,2 tys. ton skrobi.

Zgodnie z art. 204 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007⁵⁸ rok gospodarczy 2011/2012 był ostatnim rokiem funkcjonowania systemu kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej i tym samym ostatnim rokiem przyznawania przez Agencję dopłat producentom skrobi.

2.1.6.2. Płatności dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej

W związku z przyjęciem przez Polskę systemu krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich (CNDP – Complementary National Direct Payments), zgodnie z decyzjami Komisji Europejskiej oraz na podstawie regulacji krajowych, ARR w 2012 r. w sektorze skrobi ziemniaczanej realizowała płatności związane i niezwiązane z produkcją za uprawy z 2011 r.

2.1.6.2.1. Płatność związana – sektor skrobi ziemniaczanej

Agencja w 2012 r. realizowała zadania w zakresie wypłat płatności związanej dla producentów rolnych za ziemniaki skrobiowe uprawiane w 2011 r. Płatność ta była realizowana do wysokości pułapu wsparcia

⁵⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), z późn. zm.

finansowego, określonego decyzją wykonawczą Komisji⁵⁹, wynoszącego 9 615 tys. EUR, przy zastosowaniu maksymalnej jednostkowej stawki płatności – 66,32 EUR/tonę skrobi, tj. 292,14 zł/tonę⁶⁰. Podstawą prawną do realizacji płatności dla producentów rolnych było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie stawek płatności związanej za ilość skrobi zawartej w ziemniakach skrobiowych za rok gospodarczy 2011/2012 (Dz. U. Nr 265, poz. 1574).

Tabela 10. Realizacja płatności związanej z produkcją – sektor skrobi ziemniaczanej w 2012 r. (za rok gospodarczy 2011/2012) wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Realizacja płatności		
		Liczba decyzji (szt.)	Ilość ekwiwalentu skrobi (tony)	Wyplacona kwota (tys. zł)
1.	Białystok	1 212	26 109	7 627
2.	Bydgoszcz	197	4 487	1 311
3.	Lublin	149	2 319	678
4.	Olsztyn	123	2 733	798
5.	Poznań	1 691	45 791	13 377
6.	Szczecin	289	12 122	3 541
7.	Wrocław	268	8 682	2 536
Ogółem		3 929	102 243	29 868

Producent rolny mógł ubiegać się o przyznanie płatności związanej z produkcją tylko do ilości ziemniaków, określonej jako ekwiwalent skrobi w umowie kontraktacji zawartej z producentem skrobi, który uzyskał kwotę produkcyjną skrobi ziemniaczanej na dany rok gospodarczy. Umowa kontraktacji była zawierana na każdy rok gospodarczy.

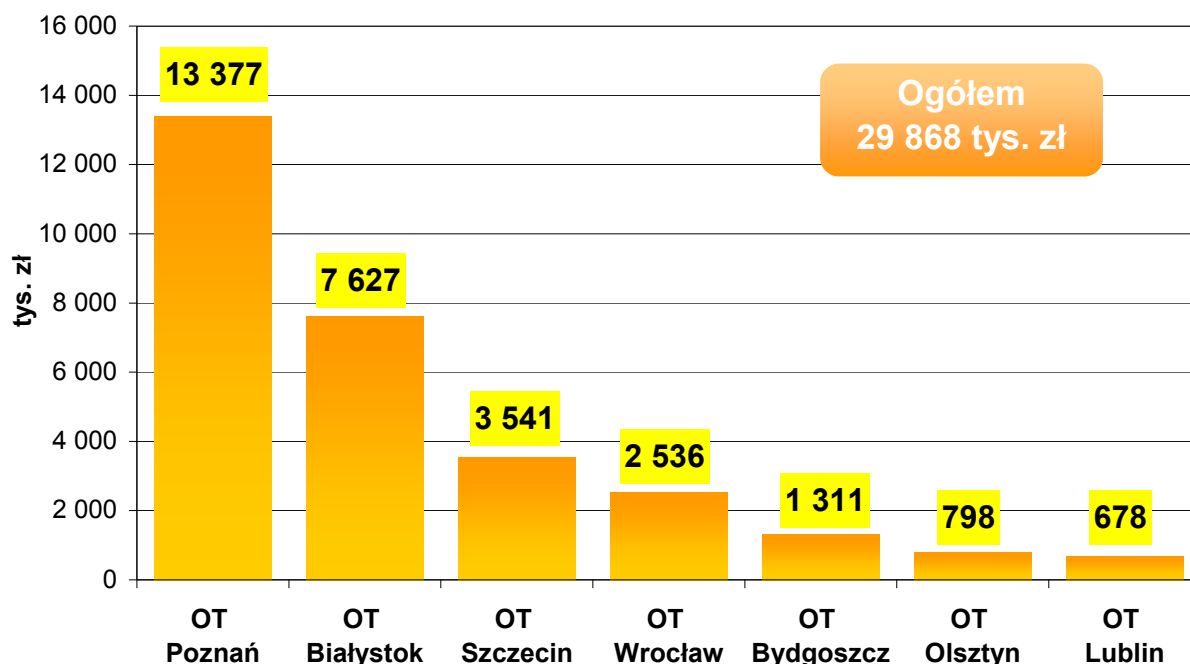
W celu otrzymania płatności związanej producent rolny był zobowiązany do złożenia wniosku w OT ARR właściwym ze względu na siedzibę producenta skrobi, z którym producent rolny zawarł umowę kontraktacji. Termin składania wniosków o przyznanie płatności związanej, określony stosownym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁶¹, przypadał po zrealizowaniu wszystkich dostaw ziemniaków w danym roku gospodarczym, jednak nie później niż do 30 kwietnia danego roku gospodarczego. Wyplata płatności związanej dla producentów rolnych następowała na podstawie decyzji dyrektora OT ARR. Pierwsze wnioski o przyznanie płatności związanej za rok gospodarczy 2011/2012 zostały złożone w OT ARR w grudniu 2011 r., natomiast wypłata tej płatności rozpoczęła się w 2012 r.

⁵⁹ Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 13.07.2011 r. zatwierdzająca przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2011 (notyfikacja nr K(2011) 4964).

⁶⁰ Do określenia stawki dopłaty w PLN zastosowano kurs wymiany wg EBC na poziomie 4,4050 PLN/EUR (terminem operacyjnym dla kursu wymiany jest 1 października 2011 r., zgodnie z art. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1913/2006 z dnia 20 grudnia 2006 r., ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania agromonetarnego systemu dla euro w rolnictwie i zmieniającego niektóre rozporządzenia, z późn. zm.).

⁶¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 października 2009 r. w sprawie terminów składania wniosków o wypłatę płatności związanej, terminu wypłaty tej płatności oraz sposobu jej dokonywania (Dz. U. Nr 174, poz. 1354).

Wykres 32. **Płatność związana z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej w 2012 r. wg OT ARR**

Źródło: dane ARR.

W ramach płatności dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej ARR wypłaciła w 2012 r. z tytułu płatności związanej 29 868 tys. zł do 102,2 tys. ton skrobi na podstawie 3,9 tys. decyzji. Wypłaty objęły wyłącznie płatności z roku gospodarczego 2011/2012 (uprawy z 2011 r.). Najwięcej środków finansowych wypłacono producentom rolnym w województwie wielkopolskim – 45% oraz podlaskim – 26% ogółu wypłat w ramach płatności związanej w sektorze skrobi ziemniaczanej.

Rok gospodarczy 2011/2012 był ostatnim rokiem realizacji przez ARR dopłat dla producentów rolnych w formie związanej z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej⁶².

2.1.6.2.2. Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej

Płatność niezwiązana przysługiwała za dany rok upraw producentowi rolnemu w rozumieniu ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.), który był wpisany do rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej z produkcją oraz spełniał warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej, określone w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

⁶² Zgodnie z art. 77 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003, z późn. zm.

Zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji z dnia 13.07.2011 r. zatwierdzającą przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2011 (notyfikacja nr K(2011) 4964) dla płatności niezwiązanych z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej przyznano maksymalny pułap wsparcia w wysokości 2 221 tys. EUR. W związku z tym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na płatności niezwiązane dla producentów ziemniaków skrobiowych za rok gospodarczy 2011/2012 (Dz. U. Nr 271, poz. 1601) określono maksymalną wartość środków na poziomie 9 783 505 zł⁶³.

Tabela 11. Realizacja płatności niezwiązanej z produkcją – sektor skrobi ziemniaczanej w 2012 r. (z upraw w 2011 r.) wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Realizacja płatności		
		Liczba decyzji (szt.)	Ilość referencyjna ekwiwalentu skrobi (tony)	Wyplacona kwota (tys. zł)
1.	Białystok	789	9 694	1 022
2.	Bydgoszcz	750	19 260	2 031
3.	Gdynia	52	1 247	131
4.	Gorzów Wielkopolski	20	783	83
5.	Lublin	198	2 744	289
6.	Łódź	46	1 105	116
7.	Olsztyn	155	3 292	347
8.	Opole	5	354	37
9.	Poznań	1 076	29 014	3 059
10.	Szczecin	340	9 844	1 038
11.	Warszawa	438	9 834	1 037
12.	Wrocław	233	5 564	587
Ogółem		4 102	92 735	9 777

W 2011 r. do OT ARR wpłynęło 4,1 tys. wniosków o przyznanie płatności niezwiązanej z produkcją za uprawy z 2011 r. do ilości wyrażonej w ekwiwalencie skrobi, wynoszącej 92,7 tys. ton. Płatności te były realizowane w 2012 r. na podstawie wydanych decyzji.

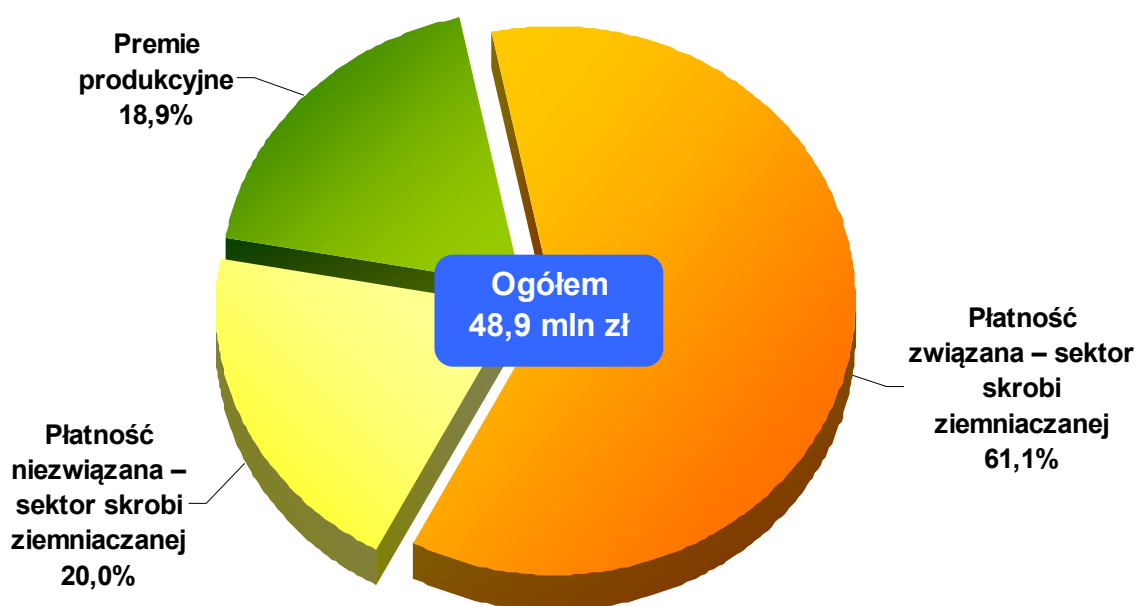
ARR zrealizowała w 2012 r. płatności niezwiązane z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej w kwocie 9 777 tys. zł, udzielając wsparcia na podstawie 4,1 tys. decyzji wystawionych dla uprawnionych producentów rolnych wpisanych do rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej. Najwięcej środków finansowych wypłacono producentom rolnym w województwach wielkopolskim – 31% oraz kujawsko-pomorskim – 21% ogółu wypłat.

⁶³ Przy zastosowaniu kursu wymiany 4,4050 PLN/EUR, określonego na podstawie art. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1913/2006.

W ramach realizacji mechanizmu ARR prowadziła rejestr podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej oraz realizowała płatności uzupełniające w części niezwiązanej z produkcją, w ramach posiadanej przez producentów rolnych indywidualnej ilości referencyjnej⁶⁴, stanowiącej podstawę do określenia wysokości tej płatności.

Agencja w 2012 r. po raz ostatni realizowała wypłaty płatności niezwiązanych z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej (z upraw w 2011 r.) w ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich. Od 15 marca 2012 r. (od roku upraw 2012) zadania związane z realizacją tych płatności przejęła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁶⁵.

Wykres 33. Struktura wydatków ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2012 r.

Źródło: dane ARR.

ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2012 r. wypłaciła ogółem 48 874 tys. zł, z tego na finansowane z budżetu unijnego premie produkcyjne – 9 229 tys. zł oraz finansowane z budżetu krajowego uzupełniające płatności bezpośrednie dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej – 39 645 tys. zł (z tego na płatności związane z produkcją – 29 868 tys. zł i płatności niezwiązane z produkcją – 9 777 tys. zł).

⁶⁴ Ilość ekwiwalentu skrobi (otrzymanego z ziemniaków dostarczonych zgodnie z umową kontraktacji zawartą na rok gospodarczy 2007/2008), dla której producent rolny uzyskał płatność związaną.

⁶⁵ Zgodnie z ustawą z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 243).

2.1.7. Rynek tytoniu

2.1.7.1. Płatności dla producentów surowca tytoniowego

W ramach „Płatności dla producentów surowca tytoniowego”, ARR realizowała sprawy wszczęte i niezakończone w latach poprzednich z uwagi na toczące się postępowania spadkowe. Płatności te były wypłacane w ramach przyjętego przez Polskę systemu krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich (CNDP – Complementary National Direct Payments). Podstawą do ich udzielania były decyzje Komisji Europejskiej, zatwierdzające krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie, oraz regulacje krajowe.

Tabela 12. Płatność niezwiązana z produkcją zrealizowana w 2012 r. dla producentów surowca tytoniowego wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Płatność niezwiązana za 2010 rok		Płatność niezwiązana za 2011 rok	
		Ilość referencyjna surowca tytoniowego (tony)	Kwota zrealizowanej płatności niezwiązanej (tys. zł)	Ilość referencyjna surowca tytoniowego (tony)	Kwota zrealizowanej płatności niezwiązanej (tys. zł)
1.	Bydgoszcz	-	-	7,9	33
2.	Kielce	-	-	11,5	63
3.	Kraków	-	-	24,2	107
4.	Lublin	-	-	17,3	104
5.	Rzeszów	1,4	8	8,9	53
Ogółem		1,4	8	69,8	360

Plantatorzy tytoniu otrzymywali w 2012 r. płatności za rok 2010 i 2011. Do otrzymania tej płatności byli uprawnieni producenci rolni wpisani do rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej z produkcją surowca tytoniowego oraz spełniający warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej. Podstawą do określenia wysokości płatności była ilość surowca tytoniowego związana z prawem do jej uzyskania, tzw. indywidualna ilość referencyjna surowca tytoniowego (ilość tytoniu wyprodukowanego w ramach umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu w roku 2005 lub 2006).

Agencja w 2012 r. udzielała płatności niezwiązanej z produkcją tytoniu głównie za 2011 rok. Podstawę prawną płatności stanowiły decyzja wykonawcza Komisji z dnia 13.07.2011 r., zatwierdzająca przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2011 (notyfikacja nr K(2011) 4964), oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 września 2011 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na płatność niezwiązaną za 2011 r. (Dz. U. Nr 213, poz. 1266).

W 2012 r. wypłacono końcowe płatności (wynikające z toczących się postępowań spadkowych) z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją w kwocie 368 tys. zł do 71,2 tony ilości referencyjnej surowca tytoniowego, z tego za 2011 r. – 360 tys. zł do ilości 69,8 tony oraz za 2010 r. – 8 tys. zł do 1,4 tony. Agencja w 2012 r. po raz ostatni realizowała wypłaty płatności niezwiązanych z produkcją dla producentów surowca tytoniowego (za rok 2011) w ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich. Od 15 marca 2012 r. zadania związane z realizacją tych płatności przejęła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁶⁶.

2.1.7.2. Odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 243) Agencja realizowała zadania polegające na: zatwierdzaniu pierwszych przetwórców surowca tytoniowego, prowadzeniu rejestru pierwszych przetwórców, zatwierdzaniu punktów odbioru surowca tytoniowego oraz potwierdzaniu spełniania przez surowiec tytoniowy wymagań jakościowych. Wnioski o zatwierdzenie pierwsi przetwórcy mogli składać w Agencji do 31 maja 2012 r. w przypadku, gdy producent rolny zamierzał zawrzeć z pierwszym przetwórcą umowę na uprawę tytoniu, w ramach której będzie ubiegał się o „płatność do tytoniu” wypłacaną przez ARiMR. W pozostałych przypadkach termin ten nie obowiązywał pierwszych przetwórców i mogli oni złożyć w ARR wniosek w dowolnym terminie. Uprawnionym do uzyskania zatwierdzenia przez ARR był przetwórca, który posiadał obiekty umożliwiające pierwsze przetwarzanie surowca tytoniowego. Musiał on też posiadać obiekty do przechowywania surowca (również po pierwszym przetworzeniu) w przypadku, gdy przechowywanie tytoniu odbywało się poza obiektami, w których miało miejsce jego pierwsze przetworzenie. Ponadto przetwórca, aby uzyskać zatwierdzenie przez Agencję, nie mógł być producentem surowca tytoniowego i wykonywać czynności związanych z jego produkcją lub zbyciem przed pierwszym przetworzeniem. Pierwsi przetwórcy surowca tytoniowego byli zatwierdzani przez dyrektorów OT ARR. Następnie byli z urzędu wpisywani do rejestru pierwszych przetwórców, prowadzonego przez Prezesa ARR. W 2012 r. do rejestru został również wpisany jeden przetwórca surowca tytoniowego wykonujący działalność poza terytorium Polski (na terenie Grecji).

Wnioski o zatwierdzenie punktu odbioru mogły być składane na 60 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia odbioru surowca tytoniowego. O zatwierdzenie mogły ubiegać się punkty odbioru, które dysponowały obiektami lub pomieszczeniami oraz urządzeniami do odbioru i klasyfikacji surowca. Pierwszy przetwórca surowca tytoniowego, wpisany do rejestru prowadzonego przez Prezesa ARR, lub upoważniona przez niego osoba dokonywali odbioru surowca w celu jego przetworzenia

⁶⁶ Ustawa z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 243).

w zatwierdzonym punkcie odbioru w obecności pracownika OT ARR. Na 31 grudnia 2012 r. było zatwierdzonych 9 pierwszych przetwórców surowca tytoniowego oraz 28 punktów odbioru surowca tytoniowego, a w rejestrze było wpisanych 10 pierwszych przetwórców, w tym jeden podmiot prowadzący działalność poza terytorium Polski.

2.1.8. Rynek nasion

2.1.8.1. Dopłaty do materiału siewnego

Na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 1535/2007⁶⁷ ARR w 2012 r. udzielała producentom rolnym wsparcia finansowego

z budżetu krajowego z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy *de minimis* w rolnictwie. Bez względu na formę i cel wsparcia łączna kwota dopłat mających charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie dla jednego producenta rolnego nie może przekroczyć 7,5 tys. EUR w okresie trzech lat podatkowych (obrotowych).

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r.⁶⁸ w 2012 r. dopłat udzielano do powierzchni gruntów omych obsianych lub obsadzonych elitarnym lub kwalifikowanym materiałem siewnym następujących gatunków roślin uprawnych: pszenicy zwyczajnej, żyta (populacyjnego, syntetycznego, mieszańcowego), jęczmienia, pszenżyta, owsa, łubinu (żółtego, wąskolistnego lub białego), grochu siewnego, bobiku, wyki siewnej i ziemniaków. Dopłatami nie były objęte uprawy przeznaczone na przedplon lub poplon. ARR realizowała dopłaty na podstawie wniosków złożonych w 2012 r. po stawkach: 100 zł/ha – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub pastewnych, 160 zł/ha – do roślin strączkowych i 500 zł/ha – do ziemniaków (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r.⁶⁹ zmienione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2009 r.⁷⁰).

⁶⁷ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy *de minimis* w sektorze produkcji rolnej, z późn. zm.

⁶⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie wykazu gatunków roślin uprawnych, do których materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany przysługuje dopłata z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 46, poz. 300).

⁶⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów omych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 201, poz. 1447, z późn. zm.).

⁷⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów omych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 123, poz. 1021).

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2009 r.⁷¹, zmienionego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. (Dz. U. Nr 54, poz. 328), w 2012 r. ARR dokonywała dopłat do materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany na podstawie wniosków o przyznanie dopłat mających charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie, składanych przez rolników w okresie od 15 stycznia do 25 czerwca 2012 r.

Producenci rolni złożyli w 2012 r. w Agencji 65,2 tys. wniosków o przyznanie dopłat w ramach pomocy *de minimis* w rolnictwie, na podstawie których ARR wypłaciła 98 047 tys. zł do 884,9 tys. ha gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany.

Tabela 13. Dopłaty do materiału siewnego, mające charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie, zrealizowane w 2012 r.

Lp.	OT ARR	Liczba złożonych wniosków	Liczba beneficjentów	Powierzchnia (ha)	Kwota dopłat (tys. zł)
1.	Białystok	1 822	1 743	16 861	1 821
2.	Bydgoszcz	9 883	8 846	128 947	14 237
3.	Gdynia	2 940	2 760	58 863	6 501
4.	Gorzów Wlkp.	1 224	1 114	24 766	2 653
5.	Katowice	2 090	1 996	24 678	2 754
6.	Kielce	945	888	7 777	928
7.	Kraków	1 139	1 109	9 373	1 143
8.	Lublin	3 550	3 433	35 251	3 888
9.	Łódź	4 989	4 713	40 859	4 736
10.	Olsztyn	2 351	2 223	47 951	5 038
11.	Opole	3 981	3 569	67 966	7 150
12.	Poznań	15 542	14 283	189 341	21 545
13.	Rzeszów	1 161	1 132	10 445	1 352
14.	Szczecin	2 162	2 031	54 889	6 085
15.	Warszawa	4 835	4 681	47 324	5 344
16.	Wrocław	6 559	5 826	119 626	12 872
Ogółem		65 173	60 347	884 917	98 047

Dopłaty z tytułu zużycia do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, mające charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie, uzyskało 60,3 tys. producentów rolnych, tj. o 2,2% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem.

W 2012 r., z powodu wystąpienia niekorzystnych warunków atmosferycznych w okresie zimowym, część upraw zbóż ozimych obsianych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany uległa wymarznieniu. Skutkami złego przezimowania w największym stopniu zostały dotknięte uprawy zbóż na terenie województw: wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego i dolnośląskiego. W całym kraju

⁷¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie terminów składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużycia do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz terminu i sposobu wypłaty tej dopłaty (Dz. U. Nr 113, poz. 945, z późn. zm.).

w ogólnej liczbie 65,2 tys. wniosków 26,1% (17 tys. wniosków) obejmowało powierzchnię gruntów omych zniszczonych upraw, a dopłatami do materiału siewnego objęto 151 tys. ha wymarznionych plantacji.

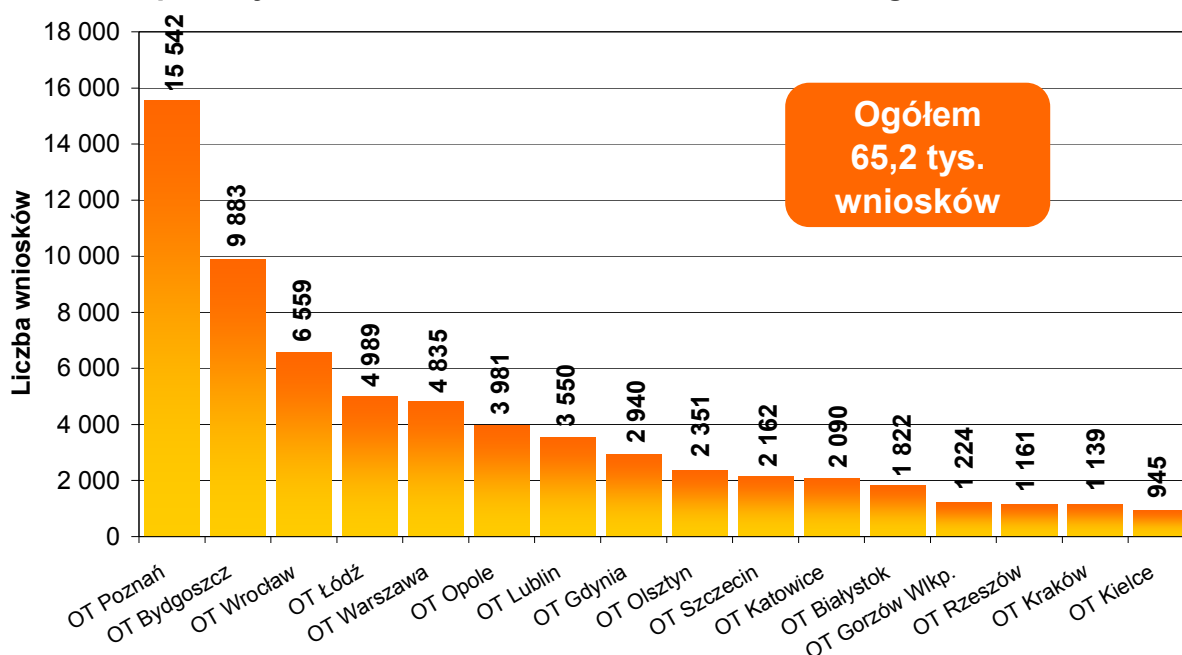
Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej wniosków o przyznanie dopłat do materiału siewnego złożyli producenci rolni na terenie województw: wielkopolskiego, kujawsko-

-pomorskiego i dolnośląskiego. W stosunku do 2011 r. największy wzrost liczby składanych wniosków wystąpił w województwach: kujawsko-pomorskim, wielkopolskim i dolnośląskim.

Liczba wniosków złożonych w OT ARR w 2012 r. w ramach dopłat do materiału siewnego (65,2 tys., tj. o 4,2% więcej w porównaniu z liczbą wniosków o udzielenie pomocy *de minimis* złożonych w 2011 r.) wskazuje na wzrost zainteresowania producentów rolnych zakupem i zużyciem do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

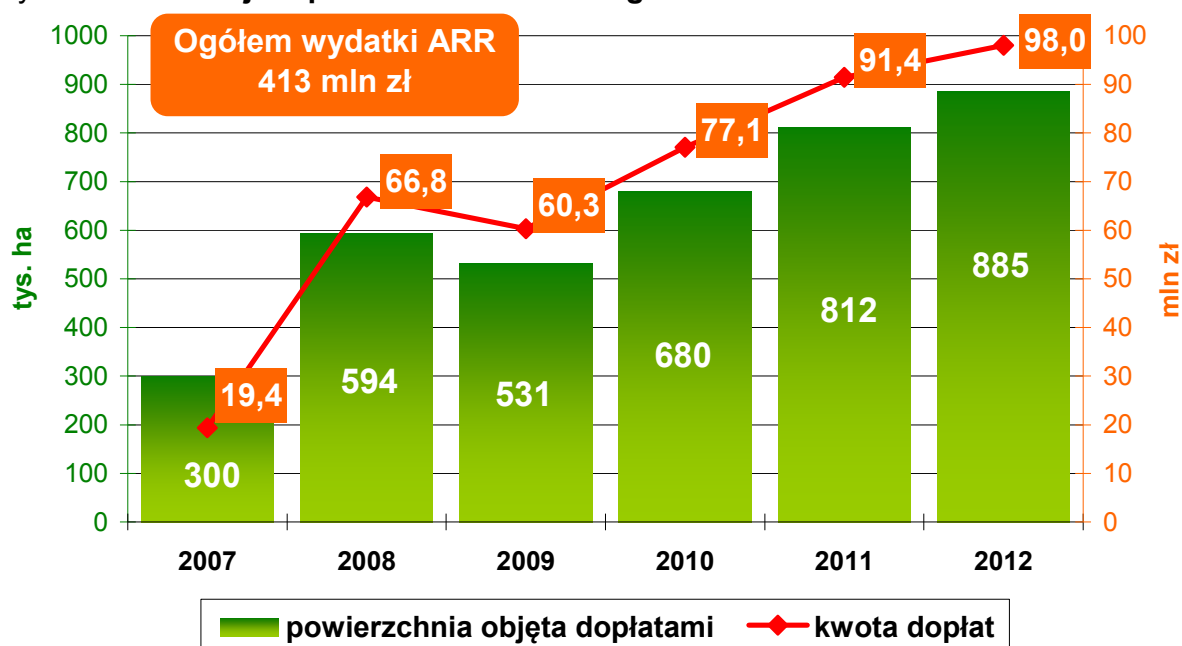
Wykres 34. **Wnioski o przyznanie dopłat do materiału siewnego, mających charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie, złożone w 2012 r. wg OT ARR**

Źródło: dane ARR.

W ramach dopłat do materiału siewnego odnotowano tendencję wzrostową zarówno pod względem powierzchni upraw objętej dopłatami, jak i wartości udzielanego wsparcia finansowego. Powierzchnia gruntów omych obsiana lub obsadzona materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany objęta dopłatami w 2012 r. wyniosła 884,9 tys. ha i wzrosła w stosunku do 2011 r. o 8,9%, a w porównaniu z 2007 r. – blisko 3-krotnie. Łączna wartość wsparcia udzielonego producentom rolnym w 2012 r. (98 047 tys. zł) była wyższa o 7,2% niż w 2011 r. i ponad 5-krotnie wyższa w porównaniu z kwotą dopłat zrealizowanych w 2007 r.

Wykres 35. Realizacja dopłat do materiału siewnego

Źródło: dane ARR.

Największy udział w łącznej powierzchni gruntów omych, na których zużyto do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, miały uprawy zbóż (95,9%), natomiast udział upraw ziemniaka wyniósł 2,4%, a roślin strączkowych 1,7%. W 2012 r., w porównaniu z 2011 r., zanotowano spadek powierzchni obsianej materiałem siewnym roślin strączkowych i obsadzonej sadzoniakami ziemniaków, przy jednoczesnym wzroście powierzchni zasiewów zbóż.

Według danych GUS wzrosło zainteresowanie zakupem materiału siewnego. W sezonie gospodarczym 2011/2012 sprzedaż kwalifikowanego ziarna zbóż podstawowych wyniosła 175 tys. ton i była o 24,1% większa niż w sezonie 2008/2009.

2.1.9. Rynek produktów pszczelich

W 2012 r. produkcja miodu w Polsce osiągnęła poziom 17,2 tys. ton (dane Instytutu Ogrodnictwa w Puławach) wobec rekordowych 23 tys. ton w 2011 r. Tak znaczący spadek produkcji wynikał z niekorzystnych warunków pogodowych, tj. mroźnej zimy, deszczowej wiosny, a przede wszystkim suszy

w okresie letnim, która ujemnie wpłynęła na nektarowość roślin. Według danych GUS z badania budżetów domowych wynika, że konsumpcja miodu w Polsce w 2012 r. zmniejszyła się do 0,42 kg na osobę z 0,44 kg na osobę w 2011 r.

Pomimo dużego spadku krajowej produkcji miodu jego wywóz wzrósł, co wynikało ze znacznego popytu eksportowego ze strony państw Unii Europejskiej. W 2012 r. eksport miodu wyniósł 6,4 tys. ton (15,5 mln EUR) i był o 36% większy niż w 2011 r. Prawie cały eksport miodu kierowany był do państw UE, głównie do Niemiec (3,5 tys. ton) i do Danii (0,8 tys. ton). Równocześnie odnotowano nieznaczny wzrost importu miodu. W 2012 r. sprowadzono do Polski 14,2 tys. ton miodu o wartości 27,1 mln EUR, tj. o 4% więcej niż w 2011 r. Podobnie jak w latach poprzednich największe ilości miodu zaimportowano z Ukrainy (4,2 tys. ton) oraz z Chin (3,5 tys. ton). Przeciętnie za 1 kg miodu importowanego płacono 1,91 EUR/kg, zaś firmy eksportujące otrzymywały średnio 2,41 EUR/kg.

W 2012 r., według danych Instytutu Ogrodnictwa w Puławach, zmniejszona podaż miodów na rynku skutkowałą 10% wzrostem cen w skupie w porównaniu z 2011 r. Przy ograniczonym popycie krajowym ceny detaliczne miodu naturalnego ogółem (według danych GUS) były o 3,2% wyższe niż w 2011 r. Zgodnie z danymi Instytutu Ogrodnictwa w Puławach uzyskanymi z Inspekcji Weterynaryjnej liczba rodzin pszczelich w Polsce w 2012 r. wyniosła 1,28 mln i była o 2,7% większa niż w 2011 r.

2.1.9.1. Wsparcie rynku produktów pszczelich

System wsparcia sektora pszczelarskiego funkcjonuje na obszarze Unii Europejskiej od 15 lat (od 1997 r.), stanowiąc ważny element unijnej polityki rolnej. Dofinansowywanie przez Komisję Europejską działań prowadzonych przez

państwa członkowskie UE na rynku produktów pszczelich podyktowane jest: potrzebą rozwoju terenów wiejskich, ujednolicenia warunków produkcji i zbytu produktów pszczelich, utrzymania równowagi ekologicznej, przeciwdziałania rozdrobnieniu produkcji i handlu miodem, równoważenia popytu na miód z jego podażą oraz zwalczania choroby pszczoł – warrozy. Działania te są realizowane przez państwa członkowskie na podstawie zatwierdzanych przez KE trzyletnich krajowych programów wsparcia pszczelarstwa.

W 2012 r. ARR realizowała mechanizm WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” na podstawie decyzji Komisji z dnia 14 września 2010 r.⁷², zatwierdzającej „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2010/2011; 2011/2012; 2012/2013”.

Na działania w sektorze pszczelarskim określone w decyzji KE przyznano Polsce środki finansowe w łącznej kwocie 15 090 tys. EUR, w tym 5 030 tys. EUR do wykorzystania w sezonie 2011/2012 (w okresie od 16 października 2011 r. do 15 października 2012 r.). Refundacji podlegały całkowite lub częściowe (w zależności od kierunku wsparcia) koszty netto poniesione na realizację działań

⁷² Decyzja Komisji z 14.09.2010 r. w sprawie zatwierdzenia programu na rzecz poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich (K(2010) 6072), przedłożonego przez Polskę na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007, oraz podjęcia decyzji o wkładzie finansowym Unii w ten program.

określonych w decyzji KE przez podmioty uprawnione, tj. związki, stowarzyszenia, zrzeszenia i spółdzielnie pszczelarskie, grupy producenckie pszczelarzy oraz jednostki badawczo-rozwojowe. Zgodnie z unijnymi zasadami współfinansowanie z budżetu EFRG mogło stanowić do 50% wydatkowanych środków finansowych.

Tabela 14. Projekty zgłoszone i objęte umowami w ramach wsparcia pszczelarstwa w sezonie 2011/2012

Kierunki wsparcia	Projekty zgłoszone		Projekty objęte umowami	
	liczba	tys. zł	liczba	tys. zł
I. Pomoc techniczna	124	10 598	124	7 314
II. Zwalczanie warrozy	76	11 653	76	8 227
III. Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli	57	1 461	52	876
IV. Wsparcie laboratoriów	26	451	22	190
V. Zasiedlanie uli	73	8 961	73	5 817
Ogółem	356	33 124	347	22 424

W sezonie 2011/2012 do Agencji wpłynęło 356 projektów na łączną kwotę 33 124 tys. zł, na realizację działań określonych w „Krajowym Programie Wsparcia Pszczelarstwa”. Po rozpatrzeniu projektów przez komisję złożoną z przedstawicieli MRiRW i ARR oraz dokonaniu koniecznych przesunięć środków pomiędzy poszczególnymi kierunkami wsparcia Agencja zawarła z uprawnionymi podmiotami 347 umów na kwotę 22 424 tys. zł.

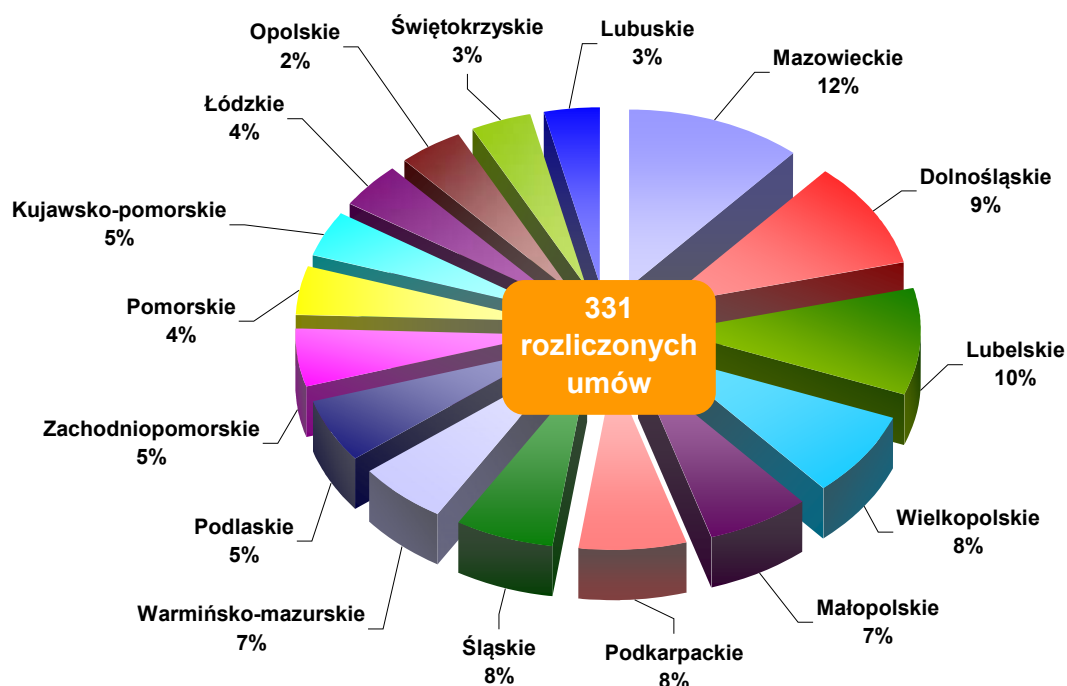
Tabela 15. Realizacja mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w sezonie 2011/2012

Kierunki wsparcia	Wyплаты netto (tys. zł)	Wyплаты netto (tys. EUR)	Liczba rozliczonych umów
I. Pomoc techniczna (zakup sprzętu pszczelarskiego i szkolenia)	6 667	1 495	121
II. Zwalczanie warrozy (zakup leków)	7 949	1 783	72
III. Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli (zakup przyczep do przewozu uli)	567	127	47
IV. Wsparcie laboratoriów (analizy właściwości fizyko-chemicznych miodu)	119	27	19
V. Zasiedlanie uli (zakup pszczoł)	5 220	1 171	72
Ogółem	20 522	4 603	331

Po zakończeniu okresu realizacji podpisanych umów ARR – po kontroli poprawności wydatkowania środków finansowych przez podmioty uprawnione oraz weryfikacji złożonych przez beneficjentów wniosków o refundację – rozliczyła 331 umów na łączną kwotę 20 522 tys. zł (netto), po 10 261 tys. zł z budżetu UE i krajowego. Zgodnie z zapisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 917/2004⁷³ uprawnione podmioty zrealizowały projekty objęte umowami do 31 sierpnia 2012 r., natomiast Agencja zrefundowała wydatki poniesione w ramach mechanizmu do 15 października 2012 r.

⁷³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 917/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 dotyczącego działań w dziedzinie pszczelarstwa.

Wykres 36. Struktura rozliczonych umów w ramach wsparcia pszczelarstwa w sezonie 2011/2012 w podziale na województwa

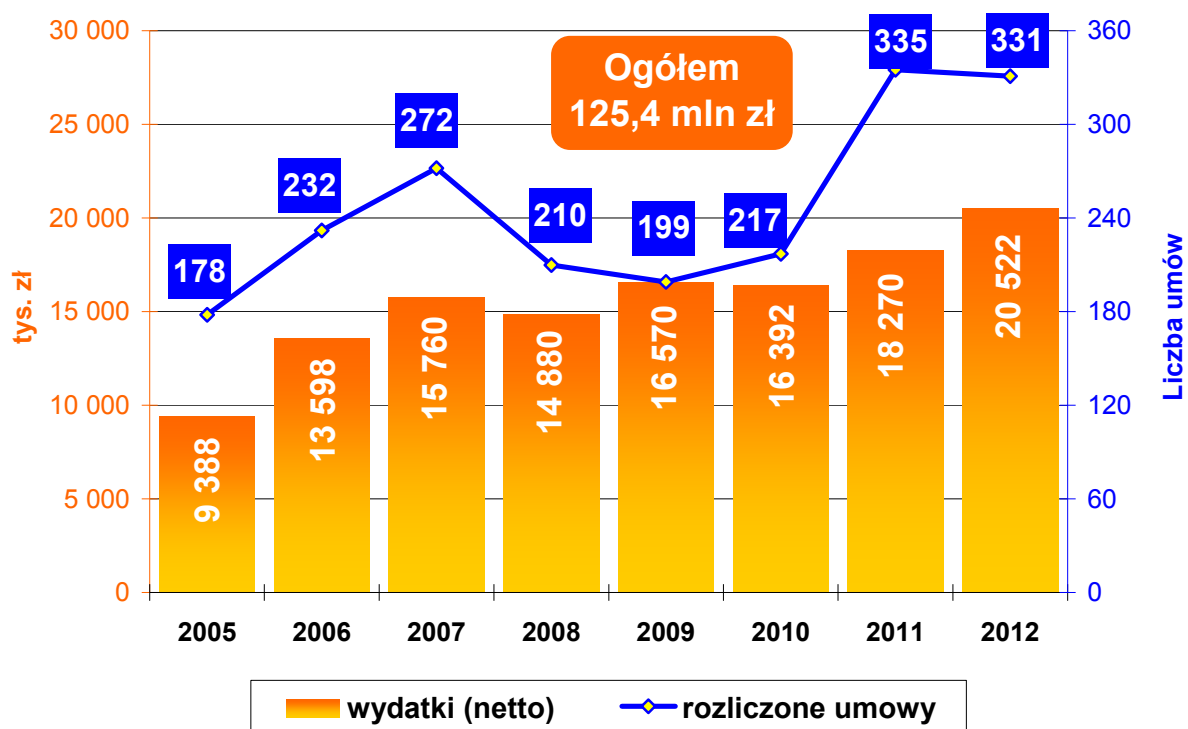
Źródło: dane ARR.

W sezonie 2011/2012 największym dofinansowaniem objęto zakup leków przeciwko warrozie, pomoc techniczną dla pszczelarzy oraz zakup pszczoł. Dofinansowanie udzielone w ramach tych trzech kierunków wsparcia stanowiło 96,6% łącznej kwoty wypłat zrealizowanych przez ARR w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” oraz obejmowało 80% wszystkich rozliczonych umów.

W 2012 r. najwięcej projektów działań w sektorze pszczelarskim zrealizowano w województwie mazowieckim (39 projektów), lubelskim (33) oraz dolnośląskim (31). W tych trzech województwach zrealizowano łącznie ponad 31% wszystkich projektów rozliczonych w sezonie 2011/2012.

Wsparcie finansowe w ogólnej kwocie 20 522 tys. zł wypłacono podmiotom uprawnionym we wszystkich województwach, przy czym największą pomoc otrzymali beneficjenci w województwie lubelskim (15,6% ogółu wypłat). Województwo lubelskie było też liderem pod względem wysokości kwot wydatkowanych na cztery kierunki wsparcia: zakup pszczoł (20,7% łącznej kwoty 5,2 mln zł wydatkowanej w Polsce na ten kierunek wsparcia), zakup ławet do przewozu uli (20,6% łącznej kwoty 0,6 mln zł), zakup sprzętu pszczelarskiego w ramach pomocy technicznej dla pszczelarzy (14,6% łącznej kwoty 5,5 mln zł) oraz zakup leków do zwalczania warrozy (13,8% łącznej kwoty 7,9 mln zł).

Wykres 37. Realizacja działań na rynku produktów pszczelich*

* Zakończenie wypłat – 15 października każdego roku.

Źródło: dane ARR.

Tabela 16. Wypłata środków finansowych na rynku produktów pszczelich w 2012 r. wg kierunków wsparcia (tys. zł)

Lp.	Województwo	Ogółem	Zakup leków	Zakup sprzętu pszczelarskiego	Zakup pszczół	Szkolenia	Zakup lawet	Analiza jakości miodu
1.	Dolnośląskie	1 553	633	440	331	102	45	2
2.	Kujawsko-pomorskie	959	408	294	179	69	9	0
3.	Lubelskie	3 205	1 098	806	1 081	91	117	12
4.	Lubuskie	732	317	202	110	78	15	10
5.	Łódzkie	859	375	252	187	27	18	0
6.	Małopolskie	1 725	666	361	440	196	39	23
7.	Mazowieckie	1 581	614	371	418	105	46	27
8.	Opolskie	506	193	127	127	32	16	11
9.	Podkarpackie	1 267	527	339	309	61	18	13
10.	Podlaskie	221	79	46	59	31	6	0
11.	Pomorskie	1 038	405	255	284	42	52	0
12.	Śląskie	1 470	583	422	358	78	21	8
13.	Świętokrzyskie	774	315	235	171	23	27	3
14.	Warmińsko-mazurskie	1 393	544	362	420	32	32	3
15.	Wielkopolskie	2 330	840	705	575	122	81	7
16.	Zachodniopomorskie	909	352	284	171	77	25	0
Ogółem		20 522	7 949	5 501	5 220	1 166	567	119

Znaczące wypłaty środków finansowych zrealizowano również w województwie wielkopolskim (11,3% ogółu wypłat) i małopolskim (8,4%), a także w województwach: mazowieckim (7,7%), dolnośląskim (7,6%) oraz śląskim (7,2%). Największe wsparcie dotyczące przeprowadzania szkoleń w ramach pomocy technicznej dla pszczelarzy otrzymali beneficjenci z województwa małopolskiego (16,8% łącznej kwoty 1,2 mln zł wydatkowanej na to działanie). Na wsparcie laboratoriów w zakresie wykonywania analiz właściwości fizyko-chemicznych miodu największe środki finansowe wypłacono w województwie mazowieckim (22,7% ogółu środków przeznaczonych na ten kierunek wsparcia).

Zaproszenie do składania projektów w ramach wsparcia rynku produktów pszczelich na sezon 2012/2013 zostało opublikowane przez ARR w sierpniu 2012 r., a Agencja do 20 października 2012 r. przyjmowała projekty zainteresowanych podmiotów na realizację działań w ww. sezonie, określonych w „Krajowym Programie Wsparcia Pszczelarstwa”. Ogółem do ARR wpłynęły 374 projekty na kwotę 33 mln zł, po których rozpatrzeniu na początku 2013 r. zawarto umowy na realizację działań w sektorze pszczelarskim na łączną kwotę 20,5 mln zł.

2.1.10. Rynek suszu paszowego

2.1.10.1. Dopłaty do produkcji suszu paszowego

ARR w 2012 r. administrowała mechanizmem WPR „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2011 r. Nr 145, poz. 868, z późn. zm.). Dopłaty do produkcji suszu paszowego były realizowane w ramach przyznanego Polsce maksymalnego gwarantowanego limitu wyprodukowanego suszu paszowego, wynoszącego 13 538 ton (w odniesieniu do którego mogła zostać przyznana pomoc), obejmującego produkcję w roku gospodarczym trwającym od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku kalendarzowego. O pomoc finansową z tytułu produkcji suszu paszowego mogły ubiegać się przedsiębiorstwa przetwórcze, które zostały zatwierdzone przez ARR oraz spełniały obowiązujące kryteria dotyczące urządzeń do produkcji oraz wymogi w zakresie jakości wytwarzanego produktu.

Tabela 17. Dopłaty do produkcji suszu paszowego w 2012 r.

Lp.	Tytuł płatności	Ilość (tony)	Kwota (tys. zł)
1.	Wypłata zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2011/2012	1 272	108
2.	Rozliczenie salda wypłaconych zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2011/2012	-	154
Ogółem		1 272	262

W 2012 r. w mechanizmie uczestniczyły 4 zatwierdzone przez ARR przedsiębiorstwa przetwórcze. Agencja rozpatrzyła 17 wniosków o przyznanie pomocy z tytułu produkcji suszu paszowego. Wydała

32 decyzje, z tego: 26 w sprawie przyznania wsparcia finansowego, 2 dotyczące odmowy przyznania pomocy oraz 4 w sprawie rozliczenia salda wypłaconych zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2011/2012.

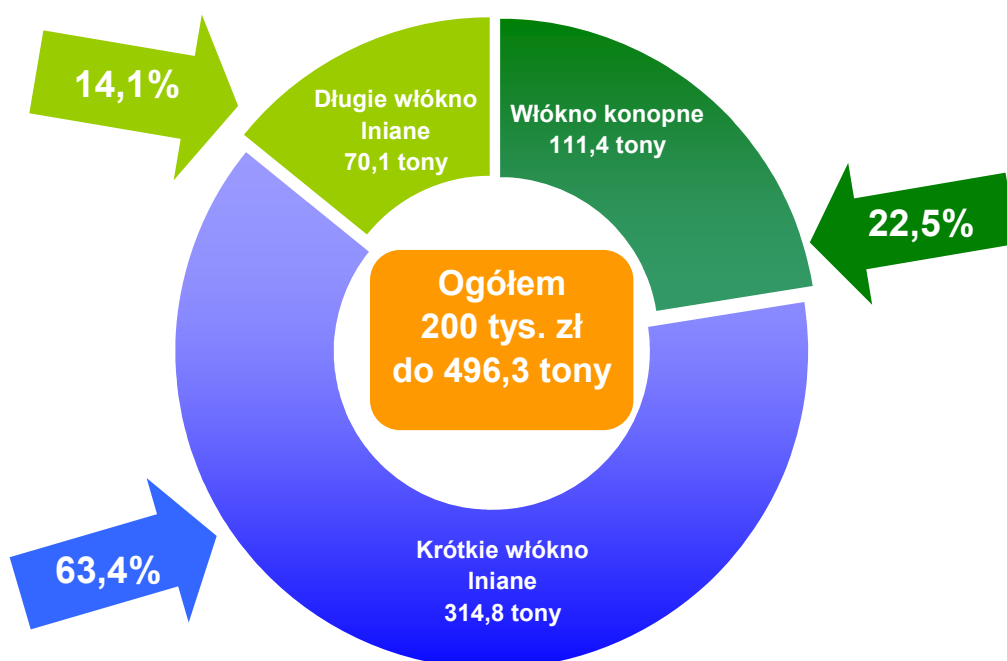
ARR w 2012 r. zrealizowała dopłaty do produkcji suszu paszowego w formie płatności zaliczkowych w wysokości 108 tys. zł do 1,3 tys. ton rozdysponowanego suszu oraz wypłaciła 154 tys. zł w związku z rozliczeniem salda wypłaconych zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2011/2012. Zatwierdzone przedsiębiorstwa przetwórcze otrzymały w 2012 r. z Agencji 262 tys. zł.

2.1.11. Rynek lnu i konopi

2.1.11.1. Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno

ARR w 2012 r. realizowała mechanizm zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2011 r. Nr 145, poz. 868, z późn. zm.). Pomoc finansowa z tytułu przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno była wypłacana w ramach krajowych ilości gwarantowanych, które zgodnie z traktatem akcesyjnym przyznano Polsce w wysokości 924 ton długiego włókna lnianego oraz 462 ton krótkiego włókna lnianego i włókna konopnego. Ilości gwarantowane mogły zostać wykorzystane przez przetwórców w każdym roku gospodarczym, trwającym od 1 lipca danego roku do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.

Wykres 38. **Realizacja dopłat do przetwórstwa włókna lnianego i konopnego za rok gospodarczy 2010/2011**

Źródło: dane ARR.

Administrowanie mechanizmem w 2012 r. obejmowało 2 lata gospodarcze – 2010/2011 i 2011/2012. Z uwagi na specyfikę mechanizmu charakteryzującą się tym, że okres przetwórczy trwa 22 miesiące, a warunkiem wypłaty jest zakończenie przerobu słomy lnianej i konopnej na włókno przez wszystkich upoważnionych głównych przetwórców w kraju, w 2012 r. nastąpiło ostateczne rozliczenie mechanizmu za rok gospodarczy 2010/2011. ARR wypłaciła 4 przetwórcom 200 tys. zł do 111,4 tony włókna konopnego, 314,8 tony krótkiego włókna lnianego oraz 70,1 tony długiego włókna lnianego.

Agencja prowadziła również działania administracyjne dotyczące przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno w roku gospodarczym 2011/2012. Wnioski o pomoc dotyczące 328,3 ha lnu i 66,5 ha konopi, a także 266,7 tony krótkiego włókna lnianego, 137,4 tony długiego włókna lnianego oraz 162,8 tony włókna konopnego, złożyli czterej upoważnieni główni przetwórcy. Pomoc finansowa z tytułu przetwórstwa za rok gospodarczy 2011/2012 zostanie wypłacona w 2013 r.

2.1.11.2. Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi

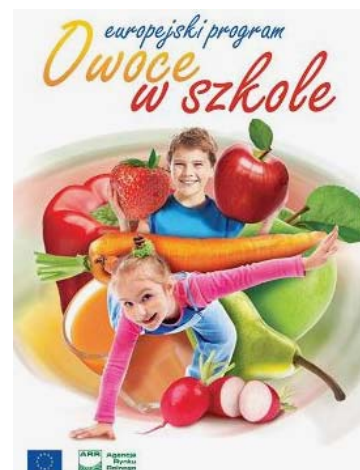
Przywóz

Pozwolenia na przywóz były wymagane dla każdej ilości produktów oznaczonych kodami: CN 1207 99 20 (nasiona konopi z przeznaczeniem do siewu), CN 1207 99 91 (nasiona konopi z przeznaczeniem innym niż do siewu) oraz CN 5302 10 00 (konopie prawdziwe, surowe lub roszone). ARR w 2012 r. wydała 12 pozwoleń na przywóz 953 ton nasion konopi innych niż siewne o kodzie CN 1207 99 91 oraz rozliczyła 8 pozwoleń.

2.1.12. Rynek owoców i warzyw

2.1.12.1. Program „Owoce w szkole”

We wrześniu 2012 r. rozpoczął się czwarty rok szkolny realizacji w Polsce przez ARR unijnego programu „Owoce w szkole”, którego celem jest zmiana nawyków żywieniowych u dzieci przez zwiększenie udziału owoców oraz warzyw w ich codziennej diecie, a także propagowanie zdrowego odżywiania przez działania o charakterze edukacyjnym, realizowane w szkołach podstawowych.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 13/2009⁷⁴ kraje członkowskie UE miały możliwość uruchomienia programu „Owoce w szkole” od roku szkolnego 2009/2010. Każde państwo, które

⁷⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 13/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej oraz (WE) nr 1234/2007 ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) w celu ustanowienia programu Owoce w szkole.

zamierza uczestniczyć w programie, zobowiązane jest przygotować i przekazać do Komisji Europejskiej strategię jego wdrożenia. W dokumencie tym określono najważniejsze zasady realizacji programu w danym kraju. Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 288/2009⁷⁵ ustanowiono zasady stosowania pomocy wspólnotowej polegającej na dostarczaniu dzieciom w placówkach oświatowych owoców i warzyw w ramach programu „Owoce w szkole”. Zasady realizacji programu w Polsce dla lat

szkolnych 2010/2011-2012/2013 zostały określone w „Strategii krajowej wdrożenia w Rzeczypospolitej Polskiej programu Owoce w szkole w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013”.

Program ma za zadanie przeciwdziałać otyłości i związanymi z nią chorobami wśród dzieci w UE. Jest również elementem unijnej polityki rolnej mającej wpływać na zwiększenie konsumpcji owoców i warzyw.

W Polsce dzieci z klas I-III szkół podstawowych, korzystające z programu, otrzymują nieodpłatnie świeże owoce (jabłka, gruszki, truskawki), świeże warzywa (marchew, rzodkiewkę, paprykę słodką) oraz soki owocowe, warzywne i owocowo-warzywne. Każde dziecko uczestniczące w programie otrzymuje jednorazowo porcję składającą się z dwóch produktów – owocowego i warzywnego. Udostępniane dzieciom owoce i warzywa powinny być dojrzałe, zdrowe i przygotowane do bezpośredniego spożycia. Owoce, warzywa i soki nie mogą zawierać dodatku tłuszczu, soli, cukru lub substancji słodzących.

Zgodnie z zasadami programu uczniowie otrzymują w wybranych tygodniach semestru danego roku szkolnego po 2, 3 lub 4 porcje owocowo-warzywne (w zależności od liczby dzieci uczestniczących w programie w danym semestrze). Według danych Ministerstwa Edukacji Narodowej grupa docelowa programu w roku szkolnym 2011/2012 wynosiła 1 234,7 tys. dzieci, a w roku szkolnym 2012/2013 –

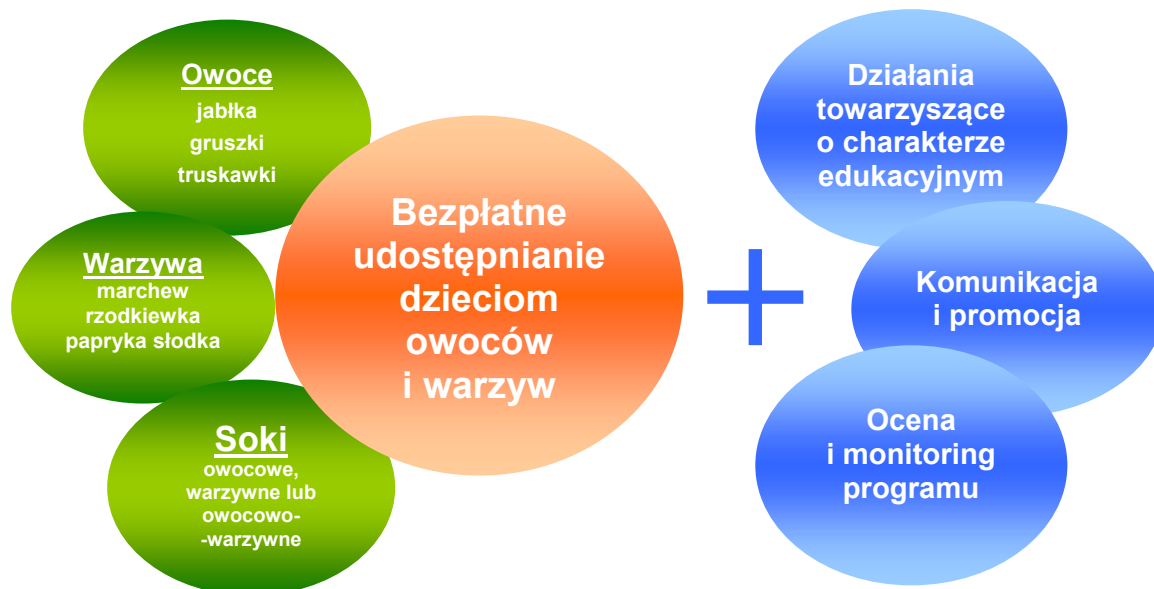
1 105,4 tys. dzieci. Oprócz udostępniania dzieciom owoców i warzyw, w ramach programu obowiązkowo prowadzone są działania:

- popularyzujące program – plakaty, broszury, gadżety, strona internetowa www.owocewshkole.org, imprezy o charakterze edukacyjno-sportowym i konferencyjnym,
- edukacyjne – szkoły uczestniczące w programie zobowiązane są do przeprowadzenia przynajmniej

⁷⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 288/2009 z dnia 7 kwietnia 2009 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej przeznaczonej na dostarczanie dzieciom w placówkach oświatowych owoców i warzyw świeżych i przetworzonych oraz produktów z bananów w ramach programu Owoce w szkole, z późn. zm.

- dwóch zajęć w każdym semestrze roku szkolnego o tematyce przyrodniczej i zdrowotnej⁷⁶,
- oceniające skuteczność programu, tj. jego wpływ na nawyki żywieniowe u dzieci, w tym na spożywanie owoców i warzyw.

Wykres 39. Zakres programu „Owoce w szkole”

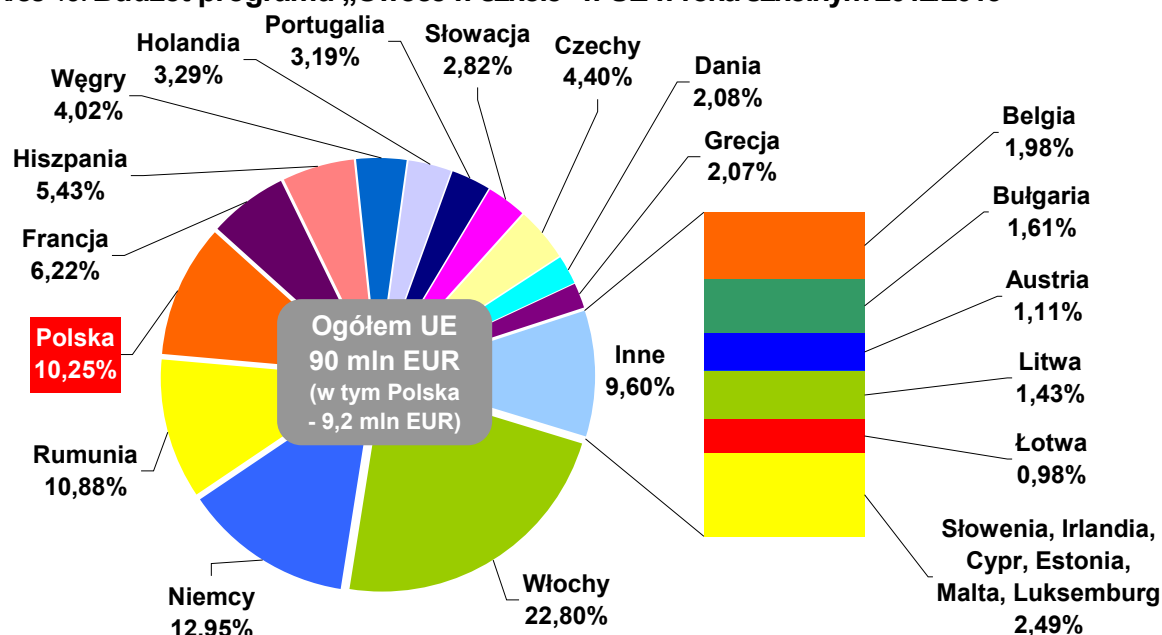

Komisja Europejska corocznie dokonuje podziału środków finansowych pomiędzy państwa członkowskie, które zgłosiły zamiar uczestnictwa w programie w danym roku szkolnym. W Polsce program współfinansowany jest w 75% z budżetu UE, a w 25% – z budżetu krajowego. W latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 Komisja Europejska przeznaczyła dla całej UE na ten cel po 90 000 tys. EUR⁷⁷ w każdym roku, w tym dla Polski – 9 223 tys. EUR (ponad 10% budżetu unijnego programu) na każdy rok szkolny. Polska pod względem wysokości przyznanych z budżetu UE środków na realizację programu w roku szkolnym 2012/2013 plasuje się na czwartym miejscu po Włoszech, Niemczech i Rumunii. Wsparcie finansowe z budżetu państwa na poszczególne lata szkolne zostało określone na poziomie 3 074 tys. EUR, co daje łączny budżet programu w kraju na poziomie 12 297 tys. EUR.

⁷⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie sposobu realizacji środków towarzyszących służących zapewnieniu skutecznego wykonania programu „Owoce w szkole” (Dz. U. Nr 103, poz. 594).

⁷⁷ Decyzja Komisji z 22.07.2009 r. dotycząca ostatecznego podziału między państwa członkowskie pomocy wspólnotowej w ramach programu OWS na rok szkolny 2009/2010, decyzja KE z 29.04.2010 r. dotycząca podziału środków na rok szkolny 2010/2011, decyzja Komisji z 30.03.2011 r. w sprawie ostatecznego przydziału pomocy Unii Europejskiej państwom członkowskim w ramach programu „Owoce w szkole” na okres od dnia 1 sierpnia 2011 r. do dnia 31 lipca 2012 r. oraz decyzja Komisji z 29.03.2012 r. w sprawie ostatecznego przydziału pomocy Unii Europejskiej państwom członkowskim w ramach programu „Owoce w szkole” na okres od dnia 1 sierpnia 2012 r. do dnia 31 lipca 2013 r.

Wykres 40. Budżet programu „Owoce w szkole” w UE w roku szkolnym 2012/2013

Źródło: dane z decyzji KE z dnia 29.03.2012 r.

W Polsce z roku na rok wzrastała liczba dzieci i szkół podstawowych uczestniczących w programie „Owoce w szkole”. Od jego uruchomienia w roku szkolnym 2009/2010 liczba dzieci z niego korzystających wzrosła 3-krotnie, a liczba szkół – 4-krotnie.

Rok szkolny 2011/2012

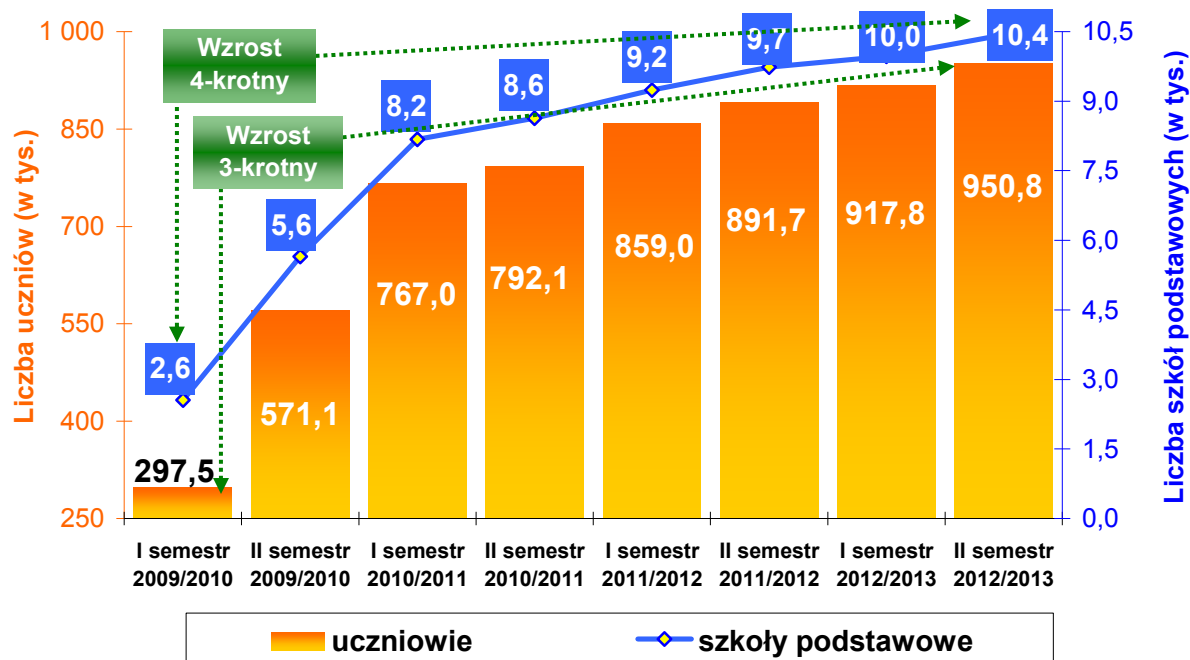
W I semestrze roku szkolnego 2011/2012 umowy ze 101 zatwierdzonymi dostawcami podpisało 9,2 tys. szkół podstawowych (ponad 7% więcej niż w II semestrze poprzedniego roku szkolnego), a 6 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa. Z programu skorzystało 859 tys. dzieci (blisko 67 tys. więcej niż w poprzednim semestrze), które stanowiły 69,6% grupy docelowej uczniów objętych programem. W związku z powyższym w I semestrze roku szkolnego 2011/2012 dzieci otrzymywały po 2 porcje owoców i warzyw przez 9 tygodni (18 porcji w semestrze).

W II semestrze roku szkolnego 2011/2012 umowy ze 102 zatwierdzonymi dostawcami podpisało 9,7 tys. szkół podstawowych (5% więcej niż w I semestrze), a 6 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa. Z programu skorzystało 891,7 tys. dzieci (blisko 33 tys. więcej niż

w I semestrze), które stanowiły 72,2% grupy docelowej uczniów objętych programem. W II semestrze roku szkolnego 2011/2012 dzieci przez 10 tygodni spożywały po 2 porcje owoców i warzyw (20 porcji w semestrze).

Wykres 41. Uczniowie i szkoły podstawowe korzystające z programu „Owoce w szkole”⁷⁸

Źródło: dane ARR.

Rok szkolny 2012/2013

W I semestrze roku szkolnego 2012/2013 umowy ze 104 zatwierdzonymi dostawcami podpisało blisko 10 tys. szkół podstawowych (235 szkół więcej niż w II semestrze poprzedniego roku szkolnego), a 7 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa. Z programu „Owoce w szkole” skorzystało 917,8 tys. dzieci (ponad 26 tys. więcej niż w II semestrze roku szkolnego 2011/2012), które stanowiły 83% grupy docelowej uczniów objętych programem. Dzieci otrzymywały po 3 porcje owoców i warzyw przez 4 tygodnie oraz po 2 porcje przez 6 tygodni (łącznie 24 porcje w ciągu 10 tygodni).

Zainteresowanie beneficjentów programem w II semestrze roku szkolnego 2012/2013 było większe niż w ubiegłych latach szkolnych. Umowy ze 106 zatwierdzonymi dostawcami podpisało 10,4 tys. szkół

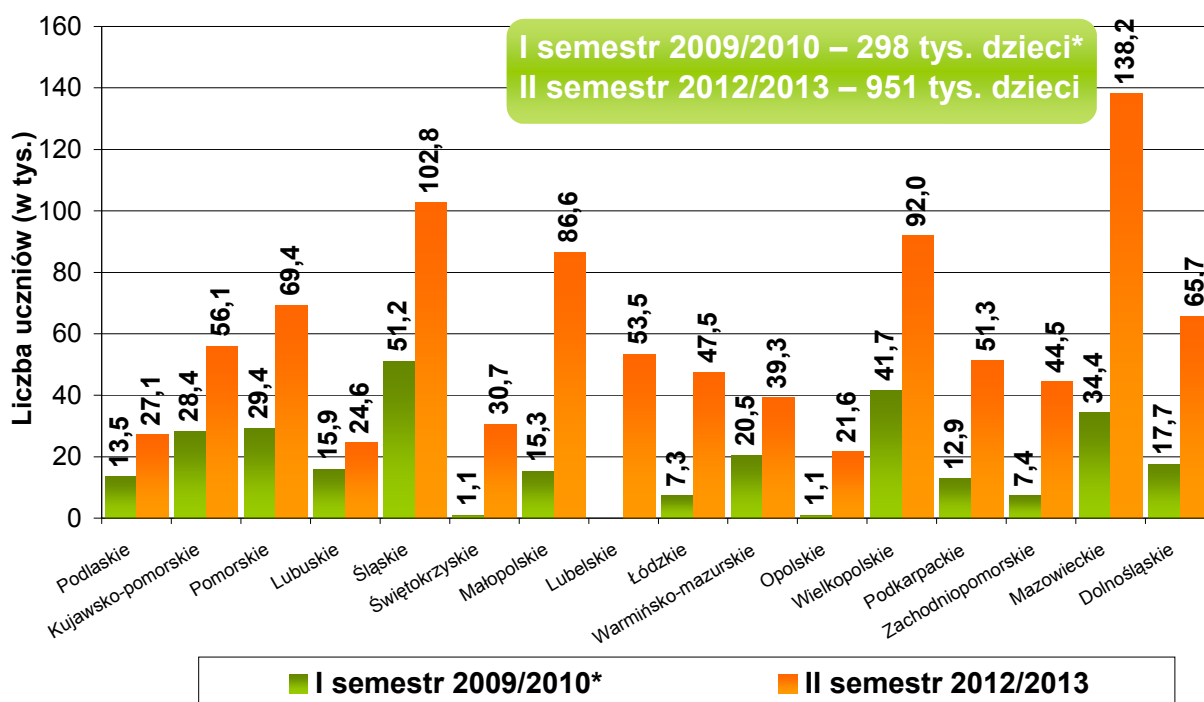

podstawowych (462 szkoły więcej niż w I semestrze), a 7 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa. Z programu skorzystało 950,8 tys. dzieci (blisko 33 tys. więcej niż w I semestrze), które stanowiły 86% grupy docelowej uczniów objętych programem. Dzieci otrzymywały po 3 porcje owoców i warzyw przez 3 tygodnie oraz po 2 porcje przez 7 tygodni (łącznie 23 porcje w ciągu 10 tygodni).

⁷⁸ Na podstawie umów podpisanych przez placówki oświatowe z zatwierdzonymi dostawcami owoców i warzyw do szkół podstawowych. Od I semestru roku szkolnego 2010/2011 w każdym kolejnym semestrze włączono również szkoły podstawowe samodzielnie pozyskujące i udostępniające dzieciom owoce oraz warzywa, a także uczniów objętych programem z tych szkół.

W programie „Owoce w szkole” uczestniczą dzieci i szkoły podstawowe ze wszystkich 16 województw. Skala jego realizacji w poszczególnych województwach jest uzależniona m.in. od liczby szkół podstawowych oraz liczby uczniów klas I-III do nich uczęszczających, specyfiki i charakteru danego regionu, a także od liczby zatwierdzonych dostawców i ich możliwości produkcyjnych.

Wykres 42. Liczba dzieci ze szkół podstawowych korzystających z programu „Owoce w szkole” w podziale na województwa

* Program „Owoce w szkole” uruchomiono w Polsce od I semestru roku szkolnego 2009/2010.

Źródło: dane ARR.

ARR w 2012 r. wypłaciła na realizację programu „Owoce w szkole” 36 763 tys. zł, z tego 27 572 tys. zł pochodziło ze środków UE, a 9 191 tys. zł – z budżetu krajowego. Od uruchomienia programu „Owoce w szkole” w roku szkolnym 2009/2010 do końca 2012 r. Agencja wypłaciła 109 099 tys. zł. Do końca roku szkolnego 2012/2013 ARR udostępniła **bezpłatnie** dzieciom ze szkół podstawowych ponad **145 mln porcji owoców i warzyw**.

Przeprowadzona w 2012 r. na zlecenie Komisji Europejskiej niezależna ocena programu w państwach członkowskich, dotycząca dwóch pierwszych lat szkolnych jego realizacji (2009/2010-2010/2011), potwierdziła jego pozytywne rezultaty i wykazała, że:

- skala programu w Unii Europejskiej z roku na rok wzrasta – w roku szkolnym 2010/2011 uczestniczyło w nim 8,1 mln dzieci z 54,3 tys. szkół (w roku szkolnym 2009/2010 było to 4,7 mln dzieci z 32,3 tys. szkół), które otrzymały 43,7 tys. ton (290 mln porcji) owoców i warzyw,

- program zainicjował intensywną współpracę pomiędzy sektorami rolnictwa, zdrowia i edukacji, która jest kluczowa dla jego powodzenia,
- w większości państw uczestniczących w programie wykazano jego pozytywny wpływ na poziom spożycia owoców i warzyw przez dzieci,
- aby osiągnąć trwałą zmianę nawyków żywieniowych u dzieci, istotna jest realizacja przez szkoły atrakcyjnych działań edukacyjnych,
- szczególnie ważne jest znaczenie programu dla dzieci pochodzących ze środowisk o trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej.

Z przeprowadzonej oceny KE wynika również, że o sukcesie programu decydują takie czynniki, jak: bezpłatne udostępnianie owoców i warzyw, duża różnorodność produktów oferowanych dzieciom, udostępnianie ich co najmniej 3 razy w tygodniu oraz długi okres realizacji programu w roku szkolnym.

2.1.12.2. Administrowanie rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży

W ramach administrowania mechanizmem WPR Agencja realizowała zadania określone w ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2011 r. Nr 145, poz. 868, z późn. zm.) w zakresie:

- uznania jednostki organizacyjnej za organizację charytatywną uprawnioną do dystrybucji otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeszeń nieprzeznaczonych do sprzedaży owoców i warzyw,
- przyznania innej jednostce organizacyjnej lub osobie fizycznej (np. szkołom, szpitalom, domom opieki itp.) uprawnienia do otrzymania od organizacji producentów i ich zrzeszeń bezpłatnie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży,
- administrowania sposobem zagospodarowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży.

W przypadku nadwyżki podaży nad popytem lub dużych spadków cen na rynku, niepokrywających kosztów produkcji, uznane organizacje producentów owoców i warzyw mogły wycofać ze sprzedaży część wyprodukowanych przez siebie owoców i warzyw (zgłaszając ten zamiar do ARR) z przeznaczeniem na bezpłatną dystrybucję.

Do 31 grudnia 2012 r. ARR wydała 15 decyzji w sprawie uznania jednostki organizacyjnej za organizację charytatywną, uprawnioną do otrzymania i dystrybucji owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, oraz 160 decyzji w sprawie przyznania innej jednostce organizacyjnej lub osobie fizycznej uprawnienia do otrzymania bezpłatnie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży.

2.1.12.3. Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw

Przywóz

ARR weryfikowała wnioski o pozwolenia złożone przez przedsiębiorców oraz wydawała i rozliczała pozwolenia na przywóz z państw trzecich czosnku świeżego bez preferencji oraz w ramach kontyngentu taryfowego, a także na przywóz czosnku przetworzonego bez preferencji. W ramach przywozu bez preferencji ARR wydała 161 pozwoleń na 4,9 tys. ton produktów. W zakresie kontyngentu taryfowego Agencja wystawiła 41 pozwoleń na przywóz 2 tys. ton czosnku świeżego. Głównymi kierunkami przywozu były Chiny, Egipt i Meksyk. W przypadku importu czosnku w ramach kontyngentów były weryfikowane dokumenty potwierdzające przyznanie przedsiębiorcom ilości referencyjnych oraz statusu importera nowego lub tradycyjnego. W 2012 r. ARR rozliczyła 210 pozwoleń na przywóz produktów z rynku świeżych owoców i warzyw (łącznie z pozwoleniami wydanymi w latach poprzednich).

2.1.12.4. Handel zagraniczny na rynku bananów

Przywóz

W zakresie obrotu towarowego z zagranicą ARR w 2012 r. rozliczyła 28 pozwoleń na przywóz bananów, wydanych w 2011 roku⁷⁹.

2.1.13. Rynek wina

2.1.13.1. Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina

Mechanizm WPR „Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina” był realizowany na podstawie zadań określonych dla ARR w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 120, poz. 690, z późn. zm.). Przedmiotem działań ARR w 2012 r. było prowadzenie ewidencji producentów i przedsiębiorców wyrabiających wino (przeznaczone do wprowadzenia do obrotu) z winogron pozyskanych z upraw winorośli położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz określenie na podstawie składanych deklaracji:

- powierzchni upraw winorośli i uprawianych odmian winorośli,
- wielkości zbiorów winogron w Polsce,
- szacunków produkcji wina w roku gospodarczym 2012/2013,

⁷⁹ Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1287/2011 z dnia 1 stycznia 2012 r. został zniesiony obowiązek posiadania pozwoleń na przywóz bananów.

- produkcji wina w roku gospodarczym 2011/2012,
- zapasów wina i moszczu winogronowego na dzień 31 lipca 2012 r. (tj. na ostatni dzień roku gospodarczego 2011/2012),
- ilości wina wprowadzonego do obrotu w roku gospodarczym 2011/2012,
- ilości winogron oraz moszczu winogronowego dostarczonych przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wyrobu i rozlewu wina, wpisanym do ewidencji Prezesa ARR.

Tabela 18. Powierzchnia upraw winorośli, zbiory winogron i produkcja wina w roku gospodarczym 2011/2012

Lp.	Województwo	Liczba producentów lub przedsiębiorców niebędących producentami	Powierzchnia upraw winorośli (ha)	Zbiory winogron (kwintale)	Produkcja wina (hl)	Powierzchnia upraw winorośli, z której pozyskano winogrona do wyrobu wina (ha)
1.	Dolnośląskie	5	23,00	128,25	90,00	4,46
2.	Małopolskie	4	3,21	153,70	86,50	3,21
3.	Śląskie	4	2,70	34,40	17,97	0,54
4.	Lubuskie	3	14,00	26,90	15,60	4,42
5.	Mazowieckie*	3	5,25	221,84	142,65	3,28
6.	Podkarpackie	3	3,50	92,45	57,45	3,08
7.	Wielkopolskie	2	6,00	23,30	17,20	1,53
8.	Świętokrzyskie	1	0,84	3,09	1,10	0,46
9.	Lubelskie	1	0,11	0,00	0,00	0,00
Ogółem		26	58,61	683,93	428,47	20,98

* Podmioty mające siedzibę w woj. mazowieckim posiadały uprawy winorośli w woj. świętokrzyskim i podkarpackim.

Według stanu z 31 grudnia 2012 r., na koniec roku gospodarczego 2011/2012, w ewidencji prowadzonej przez Prezesa ARR znajdowało się 26 podmiotów uprawiających winorośl na obszarze 58,61 ha. Łączna ilość zebranych winogron przez te podmioty wyniosła 683,93 kwintala, a produkcja wina – 428,47 hl.

W roku gospodarczym 2012/2013 (wg stanu na 31 grudnia 2012 r.) w ewidencji prowadzonej przez Prezesa ARR było zarejestrowanych 37 producentów lub przedsiębiorców niebędących producentami. Podmioty te wprowadziły do obrotu w poprzednim roku gospodarczym 2011/2012 – 294,4 hl wina wyrobionego z winogron pozyskanych z upraw winorośli położonych na terytorium Polski.

Najwięcej producentów lub przedsiębiorców niebędących producentami, wyrabiających wino w roku gospodarczym 2012/2013, zarejestrowano w województwach: małopolskim (7) oraz dolnośląskim, lubuskim i mazowieckim (po 5). Winnice znajdujące się w ewidencji Prezesa ARR zajmowały łączną powierzchnię 93,78 ha. Planowana produkcja wina w roku gospodarczym 2012/2013, zadeklarowana przez te podmioty, może wynieść 1 473,90 hl.

Tabela 19. Powierzchnia upraw winorośli oraz szacunkowa produkcja wina w roku gospodarczym 2012/2013 wg województw (wg stanu na 31.12.2012 r.)

Lp.	Województwo	Liczba producentów lub przedsiębiorców niebędących producentami	Powierzchnia upraw winorośli (ha)	Produkcja wina (hl)
1.	Małopolskie	7	24,23	393,50
2.	Dolnośląskie	5	26,40	175,00
3.	Lubuskie	5	15,73	335,50
4.	Mazowieckie*	5	14,51	296,00
5.	Podkarpackie	4	4,03	61,00
6.	Śląskie	4	1,95	159,00
7.	Wielkopolskie	3	5,47	26,40
8.	Lubelskie	2	0,74	11,50
9.	Świętokrzyskie	1	0,57	16,00
10.	Warmińsko-mazurskie	1	0,15	0,00
Ogółem		37	93,78	1 473,90

* Podmioty zarejestrowane w woj. mazowieckim posiadały uprawy winorośli na terenie województw: podkarpackiego, świętokrzyskiego, opolskiego i lubelskiego.

Z deklaracji złożonych w ARR wynika, że zapasy wina posiadane na dzień 31 lipca 2012 r. przez:

- producentów lub przedsiębiorców niebędących producentami, wpisanych do ewidencji Prezesa ARR wyniosły 700 hl,
- przedsiębiorców, o których mowa w art. 17 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina – 20,7 tys. hl,
- przedsiębiorców posiadających zezwolenie na handel hurtowy – 392,5 tys. hl.

2.1.14. Rynek biopaliw

2.1.14.1. Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych

Zgodnie z ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.) ARR monitorowała rynek biokomponentów i biopaliw ciekłych. Prezes ARR, jako organ rejestrowy, był odpowiedzialny za prowadzenie rejestru wytwórców (tj. podmiotów wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów) oraz rejestru rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek.

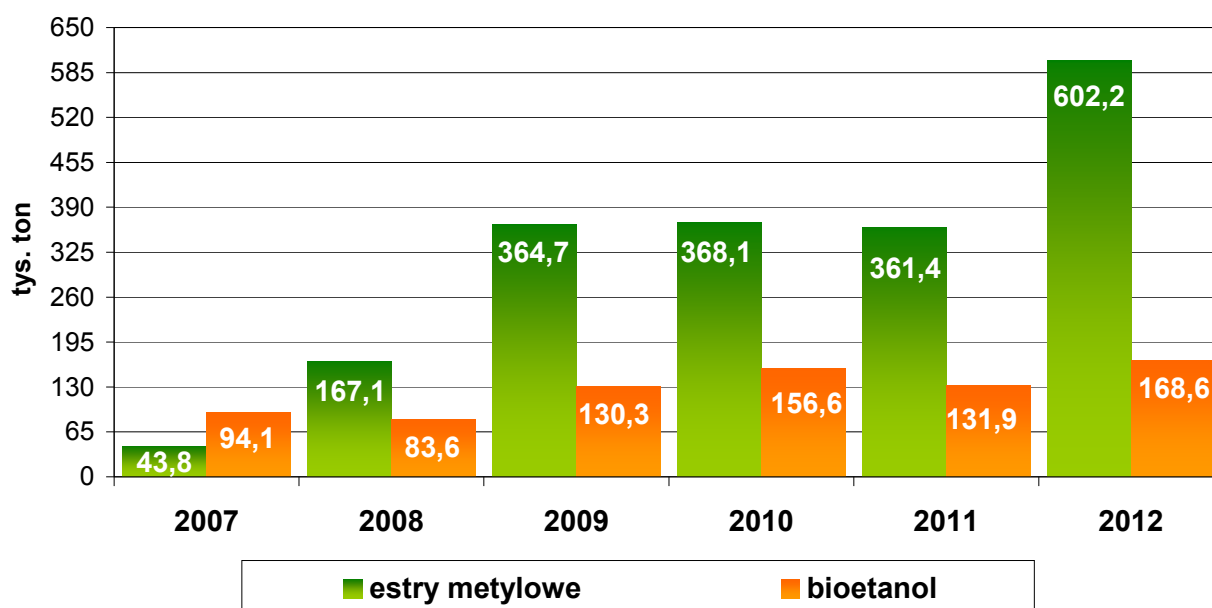
Na 31 grudnia 2012 r. w rejestrze wytwórców ujętych było 35 podmiotów, w tym 11 produkujących estry metylowe, 14 – bioetanol oraz 1 – czysty olej roślinny. Pozostali przedsiębiorcy deklarowali prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na magazynowaniu biokomponentów lub ich wprowadzaniu do obrotu.

W 2012 r. wprowadzono przepisy⁸⁰, na podstawie których podmioty realizujące Narodowy Cel Wskaźnikowy (NCW)⁸¹ uzyskały możliwość ubiegania się o obniżenie NCW. Warunkiem skorzystania z powyższej preferencji było udokumentowanie wykorzystania nie mniej niż 70% biokomponentów wytworzonych przez wytwórców wykonujących działalność w zakresie wytwarzania biokomponentów z:

- surowców rolniczych pozyskiwanych z gospodarstwa rolnego położonego w UE lub EFTA na podstawie umowy kontraktacji zawartej między producentem rolnym prowadzącym to gospodarstwo a wytwórcą bądź pośrednikiem lub
- biomasy pozyskiwanej na podstawie umowy dostawy zawartej między pośrednikiem a wytwórcą lub
- surowców rolniczych pozyskiwanych z produkcji własnej wytwórców.

W związku z ww. regulacją wytwórcy biokomponentów, oprócz sprawozdań kwartalnych zawierających informacje dotyczące produkcji biokomponentów, zostali zobowiązani do składania w ARR informacji dotyczących sprzedaży lub zbycia w innej formie wytworzonych przez siebie biokomponentów. Dodatkowo wytwórcy, jak i inne podmioty biorące udział w obrocie biokomponentami, zostali zobowiązani do przekazywania nabywcom tych biokomponentów pisemnych informacji zawierających dane dotyczące rodzajów i ilości poszczególnych surowców, które zostały zużyte do ich wytworzenia.

Wykres 43. Produkcja biokomponentów w Polsce

Źródło: dane ARR.

Ze sprawozdań kwartalnych złożonych przez wytwórców w ARR wynikało, że 8 przedsiębiorców w 2012 r. wytworzyło 602,2 tys. ton estrów metylowych, a 5 przedsiębiorców wyprodukowało 168,6 tys. ton

⁸⁰ Ustawa z dnia 27 maja 2011 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 153, poz. 902, z późn. zm.).

⁸¹ Narodowy Cel Wskaźnikowy – minimalny udział biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych zużywanych w ciągu roku kalendarzowego w transporcie, liczony według wartości opałowej.

bioetanolu. Produkcja estrów metylowych była o 67% wyższa w stosunku do produkcji z 2011 r., natomiast produkcja bioetanolu – o 28%.

W 2012 r. ARR przeprowadzała szczegółowe kontrole w zakresie weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniach kwartalnych dotyczących produkcji biokomponentów oraz informacji wytwórców o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentów. Łącznie przeprowadzonych zostało 29 kontroli.

Na 31 grudnia 2012 r. w rejestrze rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek wpisanych było 16 rolników, przy czym 14 z nich wchodziło w skład dwóch grup rolników⁸². Dopuszczalny roczny limit produkcji biopaliw ustalony dla ww. producentów wynosił 104,25 tys. litrów estrów metylowych i 23,72 tys. litrów czystego oleju roślinnego. Z rocznych sprawozdań złożonych w ARR przez rolników wpisanych do rejestru wynikało, że w 2012 r. wyprodukowali oni łącznie 187,4 litra estrów metylowych.

Pozostałe działania ARR w ramach administrowania mechanizmem obejmowały: przeprowadzanie kontroli wytwórców i rolników wpisanych do rejestrów w zakresie spełniania przez nich warunków określonych w przepisach, przyjmowanie sprawozdań kwartalnych od wytwórców oraz sprawozdań rocznych od rolników, sporządzanie zbiorczego zestawienia z działalności rolników produkujących biopaliwa ciekłe na własny użytek i przekazywanie go ministrom właściwym do spraw: finansów publicznych, gospodarki, rynków rolnych oraz środowiska, a także wymierzanie kar pieniężnych wytwórcom i rolnikom naruszającym przepisy.

2.1.14.2. Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059) działalność gospodarcza w zakresie wytwarzania biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego jest od 1 stycznia 2011 r. działalnością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorstw energetycznych

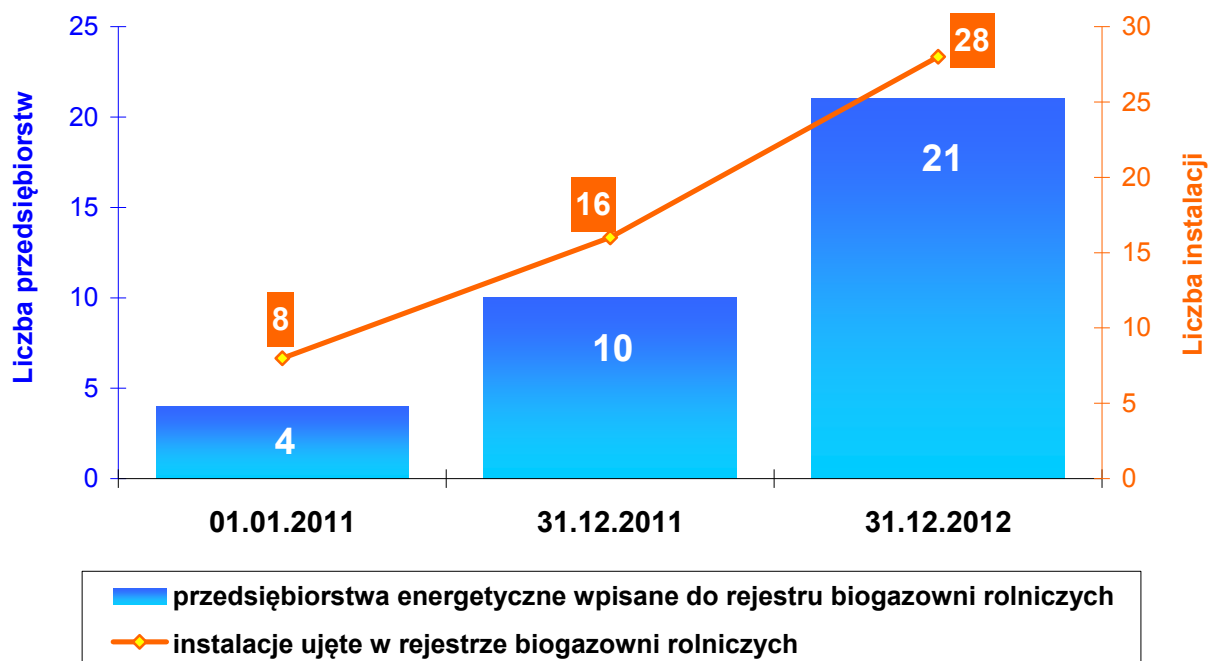
zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego. Organem odpowiedzialnym za prowadzenie powyższego rejestru jest Prezes Agencji Rynku Rolnego.

Na 31 grudnia 2012 r. w rejestrze przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego ujętych zostało 28 biogazowni rolniczych należących do 21 podmiotów gospodarczych. Łączna zainstalowana moc biogazowni rolniczych wpisanych do rejestru wyniosła 31,3 MW energii elektrycznej

⁸² Grupy osób fizycznych zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.).

oraz 31,9 MW ciepła i była w obydwu przypadkach blisko 2-krotnie wyższa od mocy zainstalowanych biogazowni na koniec 2011 r. (odpowiednio 15,9 MW energii elektrycznej oraz 15,6 MW ciepła).

Wykres 44. **Liczba przedsiębiorstw energetycznych oraz instalacji wpisanych do rejestru biogazowni rolniczych**

Źródło: dane ARR.

W 2012 r. ARR przyjmowała również od przedsiębiorstw energetycznych sprawozdania kwartalne zawierające informacje dotyczące:

- ilości i rodzajów surowców wykorzystanych do wytworzenia biogazu rolniczego lub do produkcji energii elektrycznej z biogazu rolniczego,
- ilości wytworzonego biogazu rolniczego, z wyszczególnieniem ilości biogazu rolniczego wprowadzonego do sieci dystrybucyjnej gazowej, wykorzystanego do wytworzenia energii elektrycznej w układzie rozdzielonym lub kogeneracyjnym albo wykorzystanego w inny sposób,
- ilości ciepła i energii elektrycznej wytworzonej z biogazu rolniczego w układzie rozdzielonym lub kogeneracyjnym.

Ze sprawozdań kwartalnych przedsiębiorstw energetycznych złożonych w 2012 r. wynika, że do wytworzenia biogazu rolniczego zużyto 917,1 tys. ton surowców, tj. blisko 2-krotnie więcej niż w 2011 r.

Tabela 20. **Wykaz surowców zużytych do produkcji biogazu rolniczego**

Lp.	Rodzaj surowca zużytego do produkcji biogazu rolniczego	Ilość surowca zużytego do produkcji biogazu rolniczego (tony)	
		2011 r.	2012 r.
1.	Gnojowica	265 960,79	349 173,12
2.	Kiszonka z kukurydzy	108 876,14	241 641,63
3.	Wywar pogorzelniany	30 465,11	146 607,49

Lp.	Rodzaj surowca zużytego do produkcji biogazu rolniczego	Ilość surowca zużytego do produkcji biogazu rolniczego (tony)	
		2011 r.	2012 r.
4.	Pozostałości z warzyw i owoców	10 984,35	86 807,45
5.	Wysłodki	6 922,45	36 409,11
6.	Obornik	11 640,53	23 477,30
7.	Serwatka	1 933,00	12 775,44
8.	Pulpa ziemniaczana	7 258,49	6 668,13
9.	Mieszanina lecytyny i mydeł	8 906,87	2 086,42
10.	Zielonka	-	1 947,31
11.	Kiszonka z traw	7 217,10	1 683,17
12.	Treści żołądkowe	1 278,30	1 056,62
13.	Osady białkowe	-	1 020,08
14.	Płynne resztki pszenne	-	864,79
15.	Zboże	1 611,77	690,78
16.	Odpady poubojowe	-	685,56
17.	Szlamy z rafinacji oleju rzepakowego	-	644,98
18.	Mąka, bułka, panierka	101,71	450,40
19.	Szlamy białkowo-tłuszczowe	-	384,76
20.	Kiszonka ze zbóż	5 973,80	348,48
21.	Odpady tłuszczowe	285,65	305,17
22.	Popłuczyny czekoladowe	-	303,58
23.	Gliceryna	-	302,71
24.	Odpadowa masa roślinna	-	292,98
25.	Osady drożdżowe	-	230,08
26.	Słoma	-	153,45
27.	Osady z przetwórstwa produktów roślinnych	-	50,06
28.	Przeterminowana żywność	-	36,54
29.	Tłuszcze	-	15,50
30.	Oleje roślinne	-	1,08
Ogółem		469 416,06	917 114,17

Ze wskazanych w 2012 r. ilości surowców przedsiębiorstwa energetyczne w procesie fermentacji metanowej wytworzyły łącznie 73,2 mln m³ biogazu rolniczego, z którego wyprodukowano 141,8 GWh energii elektrycznej i 160,2 GWh ciepła.

Tabela 21. Energia elektryczna wytworzona z biogazu rolniczego

Lp.	Energia elektryczna	Ilość (GWh _e)	
		2011 r.	2012 r.
1.	Wytworzona z biogazu rolniczego, z tego:	73,43	141,80
-	wprowadzona do sieci elektroenergetycznej	54,18	108,55
-	zużyta na potrzeby produkcji	8,47	19,76
-	zużyta na potrzeby własne przedsiębiorstw energetycznych	10,78	13,49

W 2012 r. ARR przeprowadziła 10 kontroli w zakresie weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniach kwartalnych przedsiębiorstw energetycznych.

Pozostałe działania ARR w ramach administrowania mechanizmem obejmowały: przeprowadzanie kontroli przedsiębiorstw energetycznych wpisanych do rejestru w zakresie spełnienia przez nie warunków określonych w przepisach, sporządzenie zbiorczego raportu rocznego z działalności przedsiębiorstw energetycznych i przekazanie go ministrom właściwym do spraw: gospodarki, rynków rolnych i środowiska oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki, a także wymierzanie kar pieniężnych przedsiębiorstwom energetycznym naruszającym przepisy prawa.

2.1.14.3. Gromadzenie informacji o infrastrukturze energetycznej

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 633, z późn. zm.), począwszy od 2013 r. Prezes

Agencji Rynku Rolnego jest zobowiązany pozyskiwać i gromadzić informacje dotyczące istniejącej, będącej w budowie lub planowanej do budowy infrastruktury energetycznej (instalacji lub części instalacji związanych z produkcją, przesyłem i składowaniem), służącej do wytwarzania biokomponentów oraz energii elektrycznej z biogazu rolniczego. Obowiązek informowania ARR – co drugi rok kalendarzowy – dotyczy projektów inwestycyjnych według stanu na 31 marca roku sprawozdawczego, których zdolności produkcyjne wynoszą co najmniej 50 000 ton/rok (w przypadku wytwarzania biokomponentów) i 20 MW (w przypadku wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego).

Powyższe informacje wytwórcy oraz przedsiębiorstwa energetyczne są zobowiązani przekazać Prezesowi ARR w terminie do 1 czerwca roku sprawozdawczego. Na ich podstawie opracowywane będzie zbiorcze zestawienie, które Prezes ARR jest zobowiązany przekazywać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w terminie do 15 lipca roku sprawozdawczego.

W 2012 r. ARR prowadziła prace przygotowawcze dotyczące uruchomienia mechanizmu od 2013 r.

2.1.14.4. Kontrola wykorzystania roślin energetycznych

Zgodnie z ustawą z 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2012 r., poz. 1164, z późn. zm.) w latach 2007-2009 realizowany był mechanizm przyznawania płatności do upraw roślin energetycznych⁸³. Działania w ramach mechanizmu były podzielone pomiędzy dwie agencje płatnicze, tj.: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która była odpowiedzialna za realizację płatności dla rolników, oraz Agencję Rynku Rolnego, która nadal prowadzi listę

⁸³ Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 73/2009 rok 2009 był ostatnim, w którym przyznawano płatności do upraw roślin energetycznych.

zatwierdzonych podmiotów skupujących i przetwarzających rośliny energetyczne oraz sprawuje nadzór nad prawidłowym przetwórstwem tych roślin. Według stanu na 31 grudnia 2012 r. na liście zatwierdzonych przez ARR podmiotów skupujących i zatwierdzonych pierwszych jednostek przetwórczych ujęte były 472 podmioty, z tego 206 podmiotów skupujących oraz 266 pierwszych jednostek przetwórczych.

Ze względu na to, że 2009 r. był ostatnim, w którym ARiMR przyznawała rolnikom płatności do upraw roślin energetycznych oraz że ostateczny termin na przetworzenie roślin energetycznych na końcowe produkty energetyczne (tj. biopaliwa⁸⁴, energię elektryczną lub ciepło) upłynął 31 lipca drugiego roku

po roku zbiorów, ARR w 2012 r. dokonywała końcowego rozliczenia przetwórstwa roślin energetycznych zebranych w 2009 r. Z informacji o procesie przetwórczym, złożonych w ARR przez pierwsze jednostki przetwórcze, oraz z danych przekazanych przez właściwe instytucje innych państw członkowskich UE wynika, że do 31 grudnia 2012 r. z ww. roślin wytworzono blisko 1,5 mln litrów bioetanolu, 49,2 mln litrów estrów metylowych, 8,8 GWh energii elektrycznej oraz 68,3 tys. TJ ciepła.

2.1.14.5. Pomoc do plantacji trwałych

Na mocy ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2012 r., poz. 1164, z późn. zm.) rolnicy, którzy założyli plantacje wieloletnich roślin energetycznych spełniające określone warunki, w latach 2008-2009 mogli ubiegać się w ARR o zwrot części poniesionych kosztów. Wysokość pomocy zależała od rodzaju plantacji (wierzba, topola, miskant oraz ślazier pensylwański) i wynosiła od 20% do 50% zryczałtowanych kosztów założenia 1 ha plantacji danego rodzaju roślin energetycznych. W danym roku rolnik mógł otrzymać jednorazową pomoc do 100 ha ww. upraw. ARR przyznawała powyższą pomoc pod warunkiem:

- utrzymywania plantacji przez co najmniej 5 kolejnych lat, licząc od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- przeznaczania wszystkich roślin zebranych w ww. okresie na cele energetyczne,
- przyznania przez ARiMR rolnikowi płatności do upraw roślin energetycznych na podstawie wniosku o jej przyznanie za rok, w którym plantacja została założona lub za rok następujący po roku jej założenia.

W 2012 r. ARR weryfikowała spełnienie ww. warunków podczas kontroli fizycznych.

⁸⁴ Biopaliwa określone w art. 2 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/30/WE z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych.

2.1.15. Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 562/2011⁸⁵ i nr 208/2012⁸⁶ w planie dystrybucji na realizację programu w Polsce Komisja Europejska przeznaczyła kwotę 75,3 mln EUR (331,7 mln zł) uwzględniając wartość 9,7 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku z zapasów interwencyjnych (16,4 mln EUR), a także środki

pieniężne na zakup artykułów spożywczych na rynku w kwocie 57,3 mln EUR, na pokrycie kosztów administracyjnych i kosztów przechowywania – 1,5 mln EUR, na pokrycie kosztów transportu artykułów dostarczanych w zamian za OMP do magazynów organizacji charytatywnych – 0,1 mln EUR.

Na podstawie ww. rozporządzeń ARR przeprowadziła trzy postępowania przetargowe, w których wyniku zostało wyłonionych 23 przedsiębiorców. Dostarczyli oni najuboższym osobom w Polsce, za pośrednictwem organizacji charytatywnych, gotowe artykuły spożywcze. Od 2012 r. w wyborze artykułów spożywczych przeznaczonych do dystrybucji uwzględniane są następujące kryteria: wartość odżywcza, zasady zbilansowanej diety (produkty z różnych grup towarowych) oraz możliwości dystrybucyjne organizacji. Przedsiębiorcy w ramach programu 2012 zrealizowali dostawy gotowych artykułów spożywczych do 141 magazynów zlokalizowanych na terenie całej Polski, skąd artykuły te były dystrybuowane do lokalnych organizacji społecznych zajmujących się pomocą osobom potrzebującym oraz przekazywane bezpośrednio osobom najuboższym zgłaszającym się po pomoc.

W 2012 r. w realizacji mechanizmu uczestniczyły cztery organizacje charytatywne, tj.: Federacja Polskich Banków Żywności, Caritas Polska, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż, które podpisały z ARR umowy na nieodpłatne przekazanie gotowych artykułów spożywczych osobom spełniającym kryteria zawarte w ustawie o pomocy społecznej⁸⁷ i wytycznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Dostawy objęły 102 tys. ton artykułów spożywczych o wartości 324 886 tys. zł, z tego:

⁸⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 562/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie środków zapisanych w roku budżetowym 2012 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące w Unii Europejskiej oraz wprowadzające odstępstwa od określonych przepisów rozporządzenia (UE) nr 807/2010.

⁸⁶ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 208/2012 z dnia 9 marca 2012 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 562/2011 przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie środków zapisanych w roku budżetowym 2012 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące w UE oraz wprowadzające odstępstwa od określonych przepisów rozporządzenia (UE) nr 807/2010.

⁸⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) zmieniona ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887).

- artykuły zbożowe (7 tys. ton mąki pszennej, 9,5 tys. ton makaronu świderki, 9 tys. ton ryżu białego, 7,1 tys. ton kaszy gryczanej, 3,7 tys. ton płatków kukurydźnianych, 3,1 tys. ton herbatników);
- artykuły owocowo-warzywne i cukier (6,3 tys. ton groszku z marchewką, 3 tys. ton koncentratu pomidorowego, 8,1 tys. ton dżemu wiśniowego, 4,2 tys. ton cukru białego);
- artykuły mleczne (21,6 mln litrów mleka UHT, 1,7 tys. ton serów podpuszczkowych dojrzewających, 1,2 tys. ton serów topionych, 0,7 tys. ton masła ekstra);
- artykuły mięsne (5,2 tys. ton mielonki wieprzowej, 8,1 tys. ton klopsików w sosie pomidorowym);
- olej rzepakowy – 2,3 mln litrów.

Dostawy artykułów mlecznych w zamian za OMP pochodzące z zapasów interwencyjnych realizowane były od marca do grudnia 2012 r., natomiast dostawy pozostałych artykułów spożywczych od lipca 2012 r. do lutego 2013 r.

Tabela 22. Gotowe artykuły spożywcze dostarczone do magazynów organizacji charytatywnych w ramach programu 2012

Lp.	Województwo	Zbożowe (tony)	Mleczne		Mięsne (tony)	Owocowo- warzywne (tony)	Cukier (tony)	Olej rzepakowy (tys. l)
			Mleko UHT (tys. l)	Pozostałe (tony)				
1.	Dolnośląskie	2 105,5	1 113,8	175,9	729,1	929,0	225,1	127,0
2.	Kujawsko-pomorskie	2 890,5	1 688,4	274,7	997,5	1 317,9	316,7	163,4
3.	Lubelskie	1 268,8	832,3	105,9	417,8	540,8	133,6	73,1
4.	Lubuskie	819,7	402,5	73,0	274,4	352,1	86,5	47,5
5.	Łódzkie	2 247,9	1 239,1	235,5	731,9	935,0	231,8	131,3
6.	Małopolskie	2 247,3	1 282,3	217,5	759,2	978,6	241,9	128,9
7.	Mazowieckie	4 860,0	2 607,8	434,0	1 639,1	2 148,3	518,6	282,3
8.	Opolskie	850,8	519,8	100,6	292,9	379,0	94,1	50,2
9.	Podkarpackie	3 364,3	1 690,6	265,8	1 142,2	1 546,8	356,2	191,1
10.	Podlaskie	1 253,3	848,1	150,1	432,2	559,6	137,9	73,2
11.	Pomorskie	2 082,7	1 092,6	206,7	692,5	906,9	220,9	122,5
12.	Śląskie	3 038,3	1 748,9	260,8	1 056,9	1 381,6	334,7	180,6
13.	Świętokrzyskie	1 902,8	1 113,8	204,7	633,3	815,2	200,8	111,5
14.	Warmińsko- mazurskie	3 243,2	1 802,9	260,6	1 081,3	1 394,8	343,6	188,5
15.	Wielkopolskie	3 966,7	2 274,5	405,4	1 298,7	1 642,5	411,6	233,7
16.	Zachodniopomorskie	3 230,8	1 376,6	259,1	1 112,7	1 518,6	340,2	199,9
Ogółem		39 372,6	21 634,0	3 630,3	13 291,7	17 346,7	4 194,2	2 304,7

W 2012 r. Agencja wypłaciła na realizację mechanizmu łącznie 261 924 tys. zł (netto), z tego: 259 407 tys. zł wyniosły wydatki poniesione w ramach programu 2012 (tj.: na artykuły spożywcze zakupione na rynku – 252 615 tys. zł, koszty administracyjne i przechowywania – 6 498 tys. zł, koszty transportu artykułów mlecznych dostarczanych w zamian za OMP z magazynów interwencyjnych – 294 tys. zł), a 2 517 tys. zł – płatności z tytułu kosztów administracyjnych i kosztów transportu w ramach programu zrealizowanego w 2011 r. Wartość rozdysponowanych towarów z zapasów

interwencyjnych (tj. 9,7 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku, które pochodziło z magazynów zlokalizowanych na terenie Wielkiej Brytanii, Niemiec, Litwy oraz Polski) w ramach pomocy żywnościowej na program 2012 wyniosła 72 271 tys. zł.

Pomoc żywnościowa została skierowana do ok. 4 mln osób najbardziej potrzebujących w Polsce, a w jej dostarczaniu uczestniczyło 7,5 tys. lokalnych organizacji charytatywnych.

2.1.16. Wspieranie promocji żywności

ARR wspierała w 2012 r. promocję żywności przez: współfinansowanie branżowych kampanii promocyjno-informacyjnych, obsługę dziewięciu funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, realizowanie działań delegowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz inicjowanie działań promocyjnych, mających na celu rozwój lokalnej produkcji ze szczególnym uwzględnieniem produktów żywnościowych regionalnych, tradycyjnych i ekologicznych oraz wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności. Ponadto uruchomiono branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych.

2.1.16.1. Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych

Celem unijnego mechanizmu administrowanego przez ARR jest wzmocnienie pozycji wspólnotowych artykułów żywnościowych na rynku globalnym oraz zwiększenie popytu na określone produkty przez zachęcanie do ich konsumpcji. Prowadzone działania mają służyć zwiększeniu stopnia przejrzystości rynku oraz kształtowaniu preferencji nabywców.

Współpraca instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych w tym mechanizmie może przyczynić się do kształtowania pozytywnego wizerunku i promocji podmiotów uczestniczących w realizacji działań edukacyjnych, promocyjno-informacyjnych oraz społecznych. O dofinansowanie w ramach mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” mogą ubiegać się organizacje zrzeszające producentów, przetwórców i dystrybutorów, które są reprezentatywne dla danej branży rolnej. Udział środków z budżetu UE nie może przekroczyć 50% faktycznego kosztu programu. Wydatki z budżetu państwa członkowskiego stanowią maksimum 30%, a pozostałe minimum 20% stanowi udział własny organizacji proponującej, który może pochodzić z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych (zgodnie z ustawą o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych⁸⁸).

⁸⁸ Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.).

Jednoroczne, dwu- lub trzyletnie programy promocyjne i informacyjne mogą być prowadzone odrębnie na rynku unijnym lub na rynkach krajów spoza UE. Obejmują one głównie działania w ramach: public relations, udziału w targach, organizacji szkoleń, funkcjonowania serwisu internetowego, a także produkcji i emisji reklam telewizyjnych oraz radiowych. Działania te nie mogą bezpośrednio wspierać konkretnych marek, znaków towarowych czy też firm.

Programy informacyjno-promocyjne – realizacja płatności w 2012 r.

Agencja w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” udzieliła wsparcia finansowego na realizację następujących kampanii:

1. **„Kampania informacyjna na temat mięsa wieprzowego świeżego, schłodzonego lub mrożonego produkowanego zgodnie z krajowym systemem jakości Pork Quality System (PQS)”** – 3-letnia kampania realizowana na rynku

polskim. Kwota wsparcia udzielonego przez ARR wyniosła 3 933 tys. zł, w tym środki pochodzące z budżetu unijnego – 2 458 tys. zł;

2. **„Europejski stół – tradycja, nowoczesność, jakość”** – 2-letnia kampania promocyjna europejskiego, świeżego, schłodzonego lub mrożonego mięsa i jego przetworów, w tym świeżej, schłodzonej lub mrożonej wołowiny, cielęciny i wieprzowiny, realizowana na rynkach krajów trzecich (Rosji, Ukrainy, Chin, Singapuru i Tajlandii). ARR wydatkowała 3 593 tys. zł, w tym z budżetu UE – 2 246 tys. zł;

3. **„Tradycja, jakość i europejski smak”** – 2-letnia kampania informacyjno-promocyjna dotycząca świeżej, schłodzonej lub mrożonej wołowiny i wieprzowiny oraz przetworów spożywczych wytwarzanych na bazie tych produktów, skierowana na rynki krajów trzecich (USA, Korei Południowej i Wietnamu). Na realizację działań ARR wypłaciła 9 983 tys. zł, w tym wydatki z budżetu UE wyniosły 6 240 tys. zł;

4. **„5 porcji warzyw, owoców lub soku”** – 3-letnia kampania informacyjno-promocyjna świeżych i przetworzonych owoców oraz warzyw, w tym soków, realizowana na rynku polskim i rumuńskim. Wydatki ARR na realizację działań wyniosły 3 462 tys. zł, w tym 2 164 tys. zł pochodziło z budżetu UE;

5. **„Nowa jakość w drobiarstwie”** – 3-letnia kampania informacyjna dotycząca drobiu wytwarzanego w Systemie Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFF), realizowana na rynku polskim i niemieckim. Kwota wsparcia udzielonego przez ARR wyniosła 434 tys. zł, w tym środki pochodzące z budżetu UE – 271 tys. zł;

6. **„Pokochaj olej rzepakowy”** – 3-letnia kampania promocyjno-informacyjna dotycząca oleju rzepakowego, realizowana na rynku polskim i łotewskim. Wydatki ARR na to działanie wyniosły 2 108 tys. zł, w tym środki z budżetu UE – 1 318 tys. zł;

7. **„Jabłka każdego dnia”** – 3-letnia kampania promocyjno-informacyjna dotycząca jabłek na rynku rosyjskim i ukraińskim. Na realizację działań w tym zakresie Agencja wypłaciła 1 452 tys. zł, w tym 907 tys. zł z budżetu UE;

8. **„Makarony Europy”** – 3-letni program informacyjno-promocyjny dotyczący promocji makaronu, skierowany na rynek ukraiński. ARR wydatkowała 636 tys. zł, w tym z budżetu UE – 397 tys. zł.

W ramach mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” ARR w 2012 r. wydatkowała łącznie 25 601 tys. zł (netto), z tego wsparcie UE wyniosło 16 001 tys. zł (netto), a 9 600 tys. zł (netto) pochodziło z budżetu krajowego.

Programy informacyjno-promocyjne zaakceptowane przez KE w 2012 r.

europejskie makarony

W czerwcu 2012 r. Komisja Europejska zaakceptowała dwa programy promocyjno-informacyjne skierowane na rynek polski⁸⁹, tj.:

- **„Mam kota na punkcie mleka”** – 3-letni program promocyjno-informacyjny dotyczący promocji produktów mleczarskich (mleka pitnego, jogurtów i serów podpuszczkowych). Budżet programu wynosi 2,4 mln EUR;
- **„QMP – wołowina zawsze dobra”** – 3-letni program informacyjny dotyczący mięsa wołowego świeżego, schłodzonego i mrożonego, wyprodukowanego w ramach krajowego systemu jakości Quality Meat Program (QMP). Środki przyznane na realizację programu wynoszą 1,6 mln EUR.

W listopadzie 2012 r. Komisja Europejska zaakceptowała kolejne dwa programy promocyjno-informacyjne⁹⁰, tj.:

- **„Trzy znaki smaku”** – 3-letni program promocyjno-informacyjny, złożony przez Agencję Rynku Rolnego, dotyczący systemu oznaczeń produktów regionalnych i tradycyjnych UE, skierowany na rynek polski, o łącznym budżecie 3,9 mln EUR;

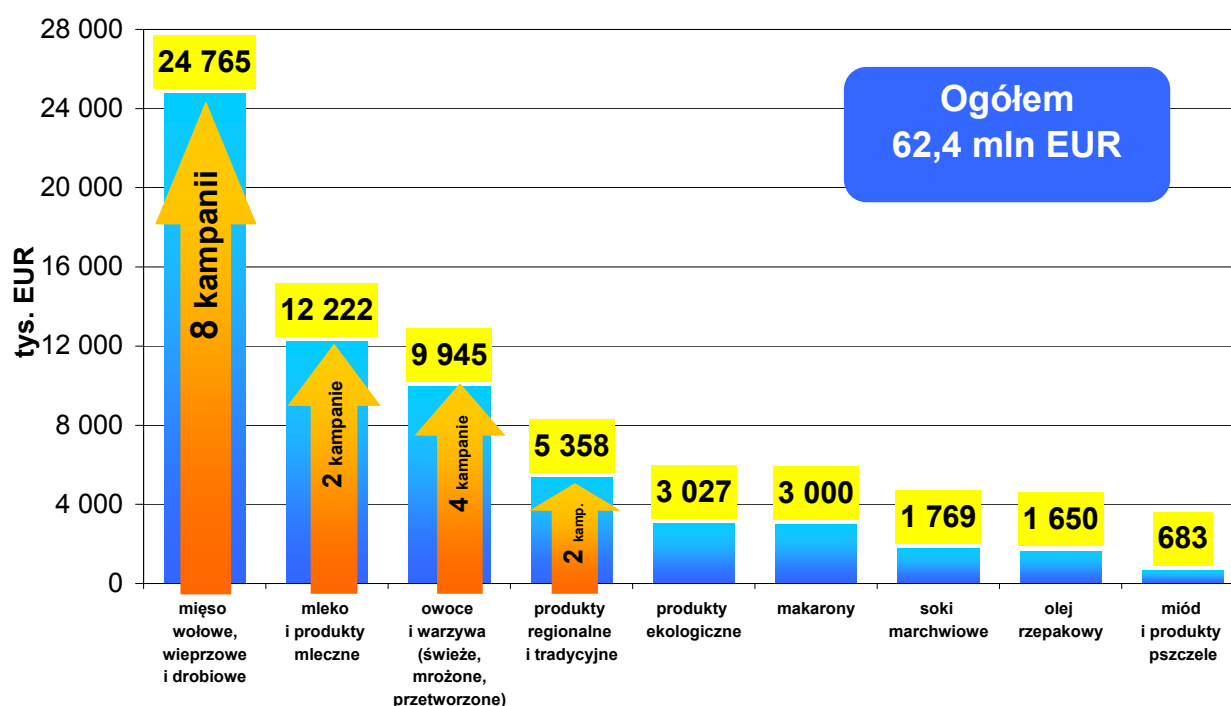
⁸⁹ Na mocy decyzji wykonawczej Komisji K(2012)4334 z dnia 28.06.2012 r. w sprawie zatwierdzenia programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i państwach trzecich zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 501/2008.

⁹⁰ Na podstawie decyzji wykonawczej Komisji K(2012)8024 z dnia 14.11.2012 r. w sprawie zatwierdzenia programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i państwach trzecich zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 501/2008.

- „Europejskie mięso – tradycja, jakość i smak” – 3-letni program informacyjno-promocyjny dotyczący świeżego, schłodzonego lub mrożonego mięsa wołowego i wieprzowego oraz ich przetworów, jak również mięsa drobiowego wysokiej jakości, skierowany na rynek rosyjski, chiński oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich, z budżetem wynoszącym 4,8 mln EUR.

Wykres 45. **Budżety polskich kampanii branżowych w okresie maj 2004 – grudzień 2012 wg grup produktów**

Źródło: dane na podstawie decyzji Komisji Europejskiej.

Propozycje programów informacyjno-promocyjnych

W 2012 r. ARR przekazała do oceny KE kolejną propozycję 3-letniego programu informacyjno-promocyjnego „Tradycja i jakość europejskiego mięsa”, dotyczącego świeżego, schłodzonego lub mrożonego mięsa wołowego i wieprzowego oraz przetworów spożywczych wytworzonych na bazie tych produktów. Program skierowany jest na rynek Korei Południowej, Wietnamu i USA, a jego budżet określono na 5 mln EUR. Komisja Europejska zaakceptowała program do realizacji na mocy decyzji wykonawczej C(2013) 2261 z dnia 25 kwietnia 2013 r.

2.1.16.2. Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych

W celu wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia oraz promocji produktów rolno-spożywczych zostało utworzonych dziewięć odrębnych funduszy promocji, tj.: Fundusz Promocji Mleka (wcześniej Fundusz Promocji Mleczarstwa), Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego, Fundusz Promocji Mięsa

Wołowego, Fundusz Promocji Mięsa Końskiego, Fundusz Promocji Mięsa Owczego, Fundusz Promocji Ziarna Zboż i Przetworów Zbożowych, Fundusz Promocji Owoców i Warzyw, Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego oraz Fundusz Promocji Ryb. Fundusze te utworzono 1 lipca 2009 r. na podstawie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych⁹¹.

Do zadań, które realizowane są w ramach ww. funduszy należą m.in.: finansowanie kampanii informacyjnych i promocyjnych obejmujących promocję spożycia określonych produktów rolno-spożywczych, edukację grup docelowych (głównie młodzieży i dzieci), prowadzenie badań naukowych, rynkowych i prac rozwojowych w zakresie poprawy jakości produktów spożywczych, finansowanie szkoleń dla producentów i przetwórców, a także wspieranie krajowych organizacji branżowych. Ponadto organizacje te mogą finansować tzw. wkład własny na realizację kampanii promocyjnych i informacyjnych prowadzonych w ramach administrowanego przez ARR mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”.

ARR obsługuje fundusze promocji, w tym ich rachunki bankowe. Decyzje o sposobie wydatkowania i przyznawania kwot na poszczególne zadania podejmują Komisje Zarządzające, powołane odrębnie dla każdego funduszu, składające się z 9 przedstawicieli (tj.: 4 przetwórców produktów rolnych właściwych dla danego funduszu, 4 producentów oraz 1 przedstawiciela Izby Rolniczych). Ponadto do kompetencji Komisji Zarządzających należy:

- reprezentowanie interesów branż w zakresie zarządzania funduszem właściwym dla danej branży,
- ustalanie zasad gospodarowania środkami finansowymi danego funduszu,
- ustalanie planu finansowego danego funduszu,
- sporządzanie sprawozdania rzeczowego danego funduszu,
- przekazywanie sprawozdania z wykonania planu finansowego ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych.

Wpływy na fundusze promocji

Źródłami finansowania funduszy były: wpłaty dokonywane przez podmioty zobowiązane (naliczane i pobierane od podmiotów dokonujących sprzedaży produktów rolnych w wysokości 0,1% wartości netto z faktur, a w przypadku Funduszu Promocji Mleka – w wysokości 0,001 zł od każdego skupionego kilograma mleka), odsetki bankowe od środków pieniężnych gromadzonych na rachunku bieżącym funduszy, a także odsetki od należności i koszty upomnień.

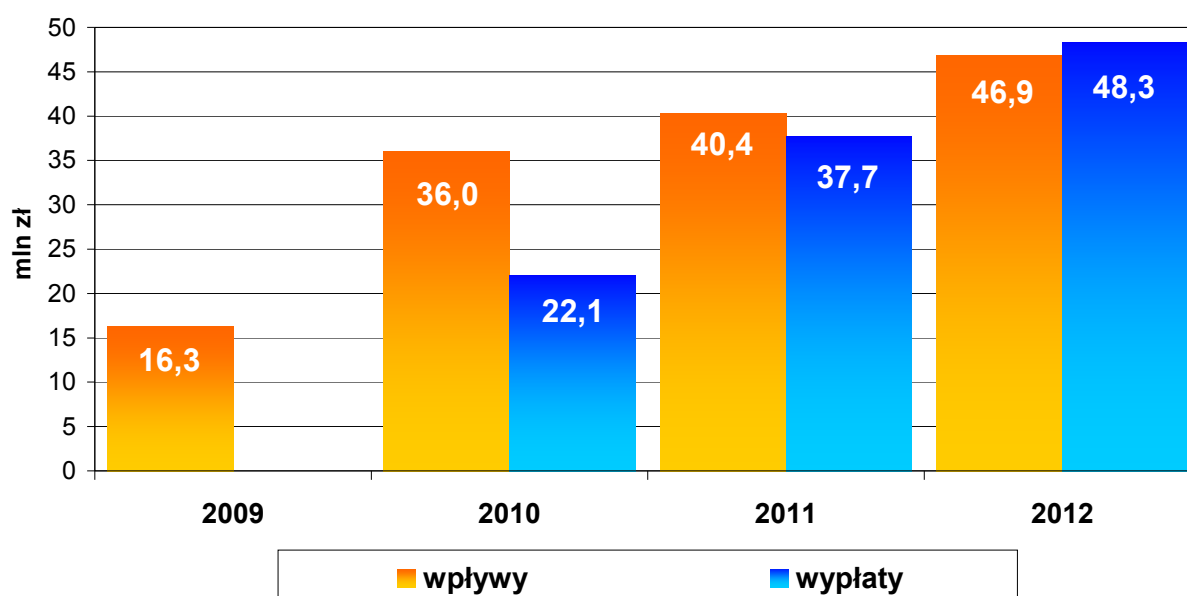
⁹¹ Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.).

Tabela 23. Wpływy na fundusze promocji produktów rolno-spożywczych w 2012 r. oraz stan rachunków funduszy na 31.12.2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wpływy (tys. zł)	Stan rachunków na 31.12.2012 r. (tys. zł)
1.	Fundusz Promocji Mleka	9 708	2 797
2.	Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego	11 170	11 617
3.	Fundusz Promocji Mięsa Wołowego	5 511	5 041
4.	Fundusz Promocji Mięsa Końskiego	166	63
5.	Fundusz Promocji Mięsa Owczego	20	23
6.	Fundusz Promocji Ziarna Zboż i Przetworów Zbożowych	4 023	2 251
7.	Fundusz Promocji Owoców i Warzyw	6 944	5 598
8.	Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego	9 022	4 286
9.	Fundusz Promocji Ryb	327	11
Ogółem		46 891	31 687

Na obsługiwanych przez ARR rachunkach bankowych dziewięciu funduszy promocji (wg stanu na 31 grudnia 2012 r.) znajdowało się 31 687 tys. zł.

Wykres 46. Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych – wpływy i wypłaty

Źródło: dane ARR.

Wypłaty środków z funduszy promocji

Zgodnie z założeniami ustawy o funduszach promocji o wsparcie finansowe, pochodzące z wpłat zgromadzonych w ramach środków funduszy promocji, mogą się ubiegać:

- ogólnokrajowe organizacje zrzeszające producentów rolnych lub przetwórców produktów rolno-spożywczych, mających miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Polski, którzy produkują lub dokonują obrotu towarami, od których naliczane są wpłaty na poszczególne fundusze,

- ogólnokrajowe organizacje branżowe i międzybranżowe zrzeszające producentów lub przetwórców produktów rolno-spożywczych, inne niż określone wyżej, jeżeli ich cele statutowe są zgodne z celami funduszy promocji w rozumieniu art. 2 ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych.

Tabela 24. Wyплаты w ramach poszczególnych funduszy promocji w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki (tys. zł)
1.	Fundusz Promocji Mleka	11 578
2.	Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego	9 003
3.	Fundusz Promocji Mięsa Wołowego	5 181
4.	Fundusz Promocji Mięsa Końskiego	304
5.	Fundusz Promocji Mięsa Owczego	23
6.	Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych	4 807
7.	Fundusz Promocji Owoców i Warzyw	7 591
8.	Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego	9 144
9.	Fundusz Promocji Ryb	640
Ogółem		48 271

O sposobie wydatkowania środków finansowych funduszy decydują wyłącznie przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujących producentów rolnych oraz przetwórców działających w danym sektorze. Dofinansowane ze środków funduszy mogą być wyłącznie zadania ujęte w planie finansowym danego funduszu. Tryb i warunki zgłaszania zadań do planu finansowego określone są w zasadach gospodarowania funduszami promocji.

W 2012 r. ze środków zgromadzonych na rachunkach bankowych funduszy promocji produktów rolno-spożywczych wypłacono ogółem kwotę 48 271 tys. zł.

Główne zadania finansowane z funduszy promocji w 2012 r.:

1. Fundusz Promocji Mleka:

- dofinansowanie spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- udział w targach zagranicznych i organizacja wystaw zwierząt hodowlanych,
- udział polskich organizacji branżowych w pracach europejskich i międzynarodowych organizacji branżowych.

2. Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego:

- program promocji mięsa wieprzowego,
- kampania „Moje wielkie zdrowe grillowanie”,
- program promocyjny „Wieprzowina od kuchni”,
- program promocyjny "Piotr i Paweł czyli QAFP na święta i od święta".

3. Fundusz Promocji Mięsa Wołowego:

- program informacyjny „QMP – wołowina zawsze dobra”,
- kampania „Polska wołowina na polskim stole”.

4. Fundusz Promocji Mięsa Końskiego:

- udział w targach i wystawach związanych z chowem lub hodowlą koni.

5. Fundusz Promocji Mięsa Owczego:

- promocja mięsa owczego, odtworzenie tradycji konsumpcji mięsa owczego,
- program promocyjny „Barani skok w Nowy Rok”.

6. Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych:

- kampania promocji makaronu „Dodaj energii sobie i innym”,
- promocja pieczywa wysokiej jakości,
- szkolenia dla producentów zbóż,
- kampania „Makarony Europy”,
- działania promocyjne „Przetwory Zbożowe Podstawą Naszej Diety”.

7. Fundusz Promocji Owoców i Warzyw:

- kampania „Jabłka każdego dnia”,
- program promocyjny „Pora na pomidora, czyli jak tu nie kochać polskich warzyw i owoców”,
- program edukacyjny „5 porcji warzyw, owoców lub soków”.

8. Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego:

- kampania promocyjna mięsa gęsiego,
- promocja mięsa indyczego,
- "Wielkie grillowanie z kurczakiem – najlepszym smakiem",
- promocja mięsa gęsiego w ramach akcji „Najlepsza gęsina na św. Marcina”,
- udział polskich organizacji branżowych w pracach europejskich i międzynarodowych organizacji branżowych.

9. Fundusz Promocji Ryb:

- promocja ryb na targach,
- pierwszy ogólnopolski projekt promocji sprzedaży bezpośredniej wykorzystujący profesjonalnie zaprojektowaną markę sieci sprzedaży oraz edukację i wsparcie dla hodowców,
- zachęcanie konsumentów do zakupu ryb przez konkursy oraz edukację kulinarną.

2.1.16.3. „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

„Działania informacyjne i promocyjne w ramach PROW na lata 2007-2013” (Działanie 133) realizowane są w ramach Osi 1 „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego” PROW na lata 2007-2013, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005⁹². Agencja Rynku Rolnego pełni funkcję podmiotu

wdrażającego i administrującego programem⁹³, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – agencji płatniczej, natomiast Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest instytucją zarządzającą.

Celem polityki unijnej jest wspieranie grup producentów żywności w działalności informacyjnej i promocyjnej prowadzonej na rzecz: produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, zwiększenia zainteresowania konsumentów tematyką jakości żywności, jej specyficznymi właściwościami i zaletami, jak również wysokimi standardami dobrostanu zwierząt itp. O wsparcie mogą się ubiegać grupy producentów żywności wysokiej jakości wytwarzanej w ramach następujących systemów:

- Wspólnotowy system certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych – obejmujący: System Chronionych Nazw Pochodzenia (ChNP), System Chronionych Oznaczeń Geograficznych (ChOG) i System Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności (GTS),

- Rolnictwo ekologiczne,

- Integrowana Produkcja,

⁹² Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), z późn. zm.

⁹³ Na podstawie ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.).

- Jakość Tradycja,

- Quality Meat Program – QMP.

W ramach prowadzonych działań ARR jest odpowiedzialna za przyjmowanie i rozpatrywanie projektów, zawieranie umów oraz rozliczanie wykonanych działań (np. opracowywanie broszur lub materiałów reklamowych), których realizacja nie może trwać dłużej niż 2 lata. Wypłata środków finansowych (do 70% kosztów kwalifikowalnych netto), poniesionych na realizację kampanii promocyjnej, jest dokonywana przez ARiMR.

W ARR w 2012 r. złożono 12 wniosków o przyznanie pomocy. Po ich rozpatrzeniu zawarto 6 umów o przyznanie pomocy w wysokości 3 415 tys. zł. ARR rozliczyła 9 umów na kwotę 2 409 tys. zł (z tego 7 umów zawartych w 2011 r. i 2 umowy zawarte w 2012 r.). Ze wsparcia skorzystali producenci posiadający znaki jakości: System Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności, Jakość Tradycja oraz Rolnictwo ekologiczne.

2.1.16.4. Działania ARR w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych, w szczególności produktów rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz innych wytwarzanych w ramach uznanych systemów jakości żywności

działania informacyjnych i promocyjnych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej

ARR, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 3a ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, prowadziła działania promocyjne i informacyjne mające na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych (z wyłączeniem

realizowanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, rynków rolnych, rybołówstwa lub rozwoju wsi).

W 2012 r. działania te były ukierunkowane na promocję polskich produktów rolnych i rolno-spożywczych na rynkach zagranicznych, w szczególności w Niemczech, Estonii, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Korei Południowej i polegały na zorganizowaniu szeregu konferencji i spotkań promujących walory polskiej żywności poza granicami kraju podczas:

- Międzynarodowych Targów SIAL Canada 2012 w Montrealu, na których ARR zorganizowała stoisko prezentujące ofertę polskich przedsiębiorców z branży rolno-spożywczej,
- targów Seoul Food and Hotel 2012 w Seulu w Korei Południowej – ARR zorganizowała misję dziennikarzy z Polski,
- Dni Polskich zorganizowanych przez Ambasadę RP w Estonii w Tallinie (prezentacja i degustacja polskich produktów spożywczych, reklama polskiego sektora rolno-spożywczego oraz przedstawienie działań ARR w największym estońskim dzienniku „Postimees”),
- pikniku rodzinnego „Poznaj Dobrą Żywność” w ogrodach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
- targów International Fancy Food Show 2012 w Waszyngtonie w USA – ARR zorganizowała misję dziennikarzy z Polski,
- Międzynarodowego Forum Partnerskiego Przemysłu Spożywczego PROMO FOOD 2012 w Poczdamie w Niemczech, na którym zaprezentowano m.in. naturalne produkty mleczarskie, ryby słodkowodne, ślimaki i słodczyce.

W związku z realizacją działań promocyjnych i informacyjnych w zakresie rozwoju sektora żywności regionalnej, tradycyjnej i ekologicznej, a także w zakresie zasad prawidłowego żywienia, Agencja – za pośrednictwem OT ARR – przeprowadziła w 2012 r. następujące działania:

- warsztaty i pokazy kulinarne w ramach promocji żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej. Działania były skierowane do uczniów szkół średnich (klas o profilu gastronomicznym), nauczycieli przedmiotów zawodowych w średnich szkołach gastronomicznych oraz osób odwiedzających kulinarne festiwale i jarmarki o lokalnym zasięgu (65 pojedynczych spotkań),

- warsztaty kulinarne nawiązujące do tematyki zasad prawidłowego żywienia przeznaczone dla uczniów szkół rolniczych i gastronomicznych oraz szkół podstawowych (36 działań),
- wykłady dotyczące żywności regionalnej, tradycyjnej oraz ekologicznej, a także zasad prawidłowego żywienia z udziałem specjalistów w danej dziedzinie, organizowane jako osobne spotkania, a także jako merytoryczne wsparcie warsztatów kulinarnych i konferencji (23 działania),
- konferencje, seminaria i szkolenia dla producentów żywności, nauczycieli i kół gospodyń wiejskich, dotyczące żywności regionalnej, tradycyjnej i ekologicznej oraz zasad prawidłowego żywienia (16 spotkań),
- spotkania promujące produkty rolne i żywnościowe wysokiej jakości na targach, jamarkach i festynach oraz w placówkach oświatowych (78 spotkań),
- konkursy związane z systemami jakości żywności, zasadami prawidłowego żywienia, a także konkursy kulinarne. Działania były adresowane m.in. do dzieci i młodzieży szkolnej, kół gospodyń wiejskich, uczestników imprez regionalnych (115 działań). ARR kontynuowała udział w ogólnopolskich konkursach „Nasze Kulinarne Dziedzictwo” oraz „Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne”,
- udział w programie edukacyjnym dla młodzieży „Trzymaj Formę!” – kontynuacja współpracy z Głównym Inspektoratem Sanitarnym i Polską Federacją Producentów Żywności,
- udział w konkursie „Czas na Zdrowie” w ramach współpracy z Fundacją Banku Ochrony Środowiska,
- publikacja kolorowanki „Owoce, warzywa i produkty mleczne w bajkach” na potrzeby działań związanych z promocją zasad prawidłowego żywienia wśród dzieci.

Na 333 przedsięwzięcia zrealizowane w wyżej wymienionym zakresie ARR w 2012 r. poniosła wydatki finansowane z budżetu krajowego w wysokości 2 291 tys. zł.

2.1.16.5. Branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych

W 2012 r. ARR wygrała przetarg i zawarła umowę z Ministrem Gospodarki na przygotowanie koncepcji oraz realizację branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych w zakresie realizowanego projektu systemowego „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych” w ramach poddziałania 6.5.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Celem działań ARR jest wykreowanie nowych, silnych marek, które będą rozpoznawalne na świecie i kojarzone z Polską. Sprzyja temu umożliwienie przedsiębiorcom kompleksowej i usystematyzowanej promocji ich produktów za granicą, poprzez m.in. organizację wystąpień przedsiębiorców na wybranych polskich i zagranicznych imprezach targowo-wystawienniczych, organizację ich udziału

w szkoleniach i misjach gospodarczych, wydanie katalogu, ulotek informacyjnych, a także przygotowanie filmu reklamowego. Realizacja programu planowana jest do 2015 r. i obejmuje następujące rynki docelowe: Rosji, Niemiec, Chin, Francji, Ukrainy oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Działania promocyjne objęte projektem przeznaczone są dla przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w sektorze przetwórstwa (mięsa, mleka, owoców i warzyw, kawy i herbaty) oraz w sektorze produkcji (serów, soków z owoców i warzyw, produktów przemiału zbóż, pieczywa, wyrobów ciastkarskich i ciastek, makaronów, kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych, wódki, cydru i pozostałych win owocowych, piwa oraz innych niedestylowanych napojów fermentowanych).

Branżowy program promocji składa się z dwóch komponentów:

- komponent A – działania skierowane bezpośrednio do przedsiębiorców branży polskich specjalności żywnościowych, polegające na kompleksowej organizacji ich wystąpień na wybranych polskich i zagranicznych imprezach targowo-wystawienniczych oraz udziale w szkoleniach i misjach gospodarczych;
- komponent B – bezpłatne działania promocyjne dla beneficjentów w Polsce i na rynkach objętych branżowym programem promocji, których celem jest promowanie branży polskich specjalności żywnościowych jako całości.

W ramach realizacji branżowego programu promocji (komponentu A) w 2012 r. ARR zorganizowała udział:

- 10 polskich przedsiębiorców reprezentujących branżę polskich specjalności żywnościowych w międzynarodowych targach World Food Moscow w Rosji,
- 9 zagranicznych kontrahentów zainteresowanych nawiązaniem współpracy z polskimi przedsiębiorcami w seminarium branżowym podczas targów World Food Moscow w Rosji,
- 8 polskich przedsiębiorców w międzynarodowych targach SIAL Paris,
- 10 polskich przedsiębiorców w krajowych targach POLAGRA FOOD,
- 21 polskich przedsiębiorców w szkoleniu marketingowo-rynkowym dotyczącym specyfiki rynku rosyjskiego francuskiego.

W ramach programu (komponentu B) ARR w 2012 r. dodatkowo promowała polskie specjalności spożywcze pod hasłem „Polska smakuje” i markę polskiej gospodarki wśród gości oraz biznesmenów odwiedzających Polskę w okresie turnieju piłkarskiego EURO 2012 na lotnisku Chopina w Warszawie, a także na Gieldzie Rungis w Paryżu. Podczas wystawy POLAGRA FOOD Agencja zorganizowała

konferencję pt. „Potencjał eksportowy branży polskich specjalności żywnościowych” oraz wizytę studyjną zagranicznych dziennikarzy w Polsce.

W celu rozpowszechnienia wiedzy o polskich specjalnościach żywnościowych przygotowano: katalogi polskich specjalności żywnościowych w języku rosyjskim, niemieckim, ukraińskim, francuskim oraz angielskim, opracowanie dotyczące specyfiki branży polskich specjalności żywnościowych w języku rosyjskim, niemieckim oraz angielskim, jak również ulotki informacyjne w języku rosyjskim, niemieckim, ukraińskim, francuskim, chińskim oraz angielskim, a także film reklamowy w języku angielskim, w którym zaprezentowano branżę polskich specjalności żywnościowych.

2.1.17. Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I

W skład produktów przetworzonych non-aneks I wchodziły towary nieobjęte załącznikiem I do Traktatu Amsterdamskiego, takie jak: czekolady, wafle, lody, soki, napoje, jogurty aromatyzowane i inne. W 2012 r. ARR realizowała zadania w zakresie handlu zagranicznego tymi produktami, polegające na administrowaniu systemem receptur na towary przetworzone oraz wydawaniu zaświadczeń P2 przy wywozie makaronów do USA.

System receptur

Agencja Rynku Rolnego administrowała systemem receptur przez przedłużanie, na wniosek przedsiębiorców, okresu ważności zarejestrowanych w ARR receptur wywożonego towaru. W efekcie tego działania receptury utrzymywane są „w gotowości”, co w przypadku przywrócenia przez KE stawek refundacji na składniki rolne wykorzystywane do wytworzenia produktów przetworzonych umożliwi przedsiębiorcom bezzwłoczne korzystanie z receptur przy eksporcie produktów non-aneks I do krajów trzecich. Ponadto Agencja zlecała służbom celnym przeprowadzanie kontroli u producentów towarów przetworzonych zarówno w okresie ważności receptur, jak i po ich wygaśnięciu. W 2012 r. zlecono kontrolę weryfikacyjną 39 receptur wywożonego towaru oraz przedłużono ważność 93 receptur.

Po akcesji Polski do UE Agencja zleciła innym państwom członkowskim kontrolę 6 receptur (w ramach kontroli receptur zarejestrowanych w agencjach płatniczych tych państw), a także przekazała krajowym służbom celnym 173 wnioski innych państw unijnych o przeprowadzenie podobnych kontroli w Polsce.

Zaświadczenia P2

Do zadań ARR należy wydawanie zaświadczeń P2 przy wywozie do Stanów Zjednoczonych Ameryki makaronów oznaczonych kodem CN 1902 11 00

i CN 1902 19. Zaświadczenia te, przedłożone w urzędzie celnym na terenie USA, upoważniają importerów do skorzystania z obniżonej stawki celnej przy dopuszczeniu makaronu do swobodnego obrotu w tym kraju. Możliwość skorzystania przez importerów z obniżonej stawki celnej na podstawie okazanego zaświadczenia P2 znacznie zwiększa konkurencyjność polskich przedsiębiorców. W 2012 r. ARR wystawiła 183 zaświadczenia P2 do 780,5 tony netto ciasta makaronowego.

2.2. Podsumowanie działań ARR w 2012 r. w ramach regulacji handlu zagranicznego

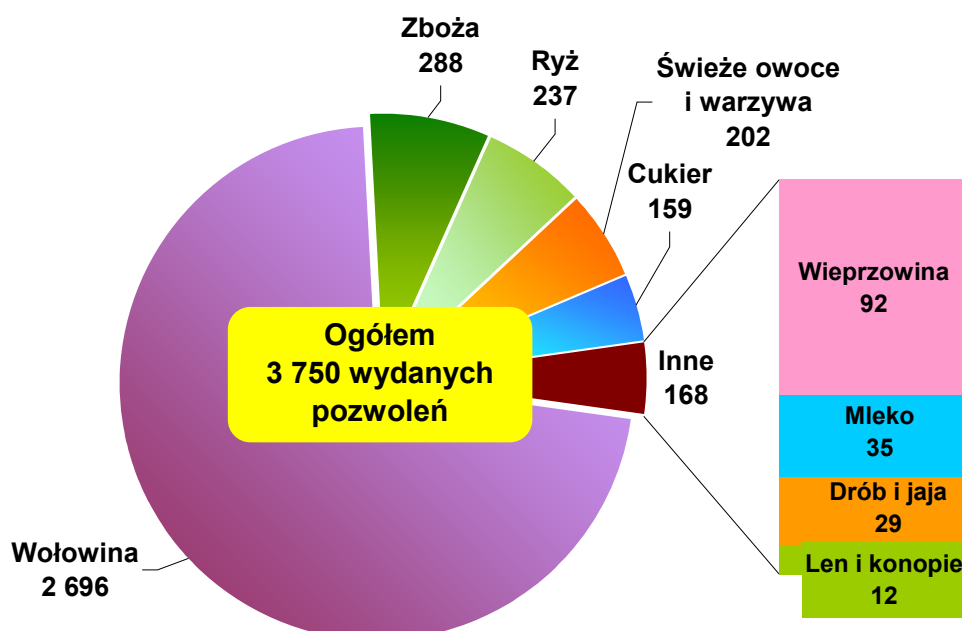
Celem mechanizmów handlowych wspólnej polityki rolnej jest wsparcie pozycji przedsiębiorców z obszaru UE na rynku globalnym. Agencja, administrując zgodnie z zasadami prawodawstwa unijnego handlem zagranicznym towarami rolno-spożywczymi, stwarza przedsiębiorcom możliwość uczestniczenia w światowym obrocie tymi towarami. Zarządzanie mechanizmami handlowymi pozostaje jednym z kluczowych zadań ARR.

W 2012 r. główne działania Agencji w zakresie regulacji handlu zagranicznego dotyczyły: wydawania i rozliczania pozwoleń na przywóz/wywóz produktów rolno-spożywczych oraz naliczania i wypłacania refundacji wywozowych do produktów eksportowanych poza obszar UE. Wydawanie pozwoleń poprzedzane było weryfikacją składanych przez przedsiębiorców wniosków o pozwolenie na przywóz/wywóz produktów rolno-spożywczych z/do krajów trzecich. Dzięki tym działaniom możliwe było bieżące monitorowanie, we współpracy z agencjami płatniczymi innych państw członkowskich UE, wolumenu przywozu i wywozu z/na terytorium Unii Europejskiej, a także wzmocnienie pozycji polskich przedsiębiorców na skutek zwiększenia konkurencyjności cenowej produktów rolno-spożywczych objętych refundacjami wywozowymi.

W ramach obsługi importu towarów rolno-spożywczych z krajów trzecich ARR w 2012 r. m.in. administrowała kontyngentami taryfowymi na rynkach: zbóż, ryżu, cukru, świeżych owoców i warzyw, mleka i przetworów mlecznych, wołowiny, wieprzowiny, a także drobiu i jaj. W przypadku poszczególnych rynków ustalonych jest wiele kontyngentów – w zależności od kraju importu, jakości produktów bądź ich kodów CN. W przypadku większości kontyngentów ARR weryfikowała dokumenty potwierdzające, że dany przedsiębiorca zajmował się handlem zagranicznym produktami objętymi wspólną organizacją rynku w dwóch dwunastomiesięcznych okresach poprzedzających datę złożenia wniosku o pozwolenie na przywóz, a także inne dokumenty, np. pozwolenie na wywóz z kraju importu. W odniesieniu do każdego kontyngentu ARR wysyłała do Komisji Europejskiej informacje o liczbie otrzymanych wniosków o wydanie pozwolenia, liczbie wydanych, wycofanych i niewykorzystanych

pozwoleń, jak również o ilości przywiezionych towarów. Niezależnie od rynku wydane pozwolenia na przywóz były rozliczane, a wniesione przez przedsiębiorców zabezpieczenia – po spełnieniu warunków zawartych w pozwoleniach – zwalniane.

Wykres 47. **Liczba pozwoleń wydanych przez ARR w 2012 r. na przywóz/wywóz towarów do/z Polski**

Źródło: dane ARR.

W ramach regulacji handlu zagranicznego w 2012 r. ARR wystawiła 3 750 pozwoleń na przywóz i wywóz produktów rolno-spożywczych, z których najwięcej dotyczyło wywozu (2 805 pozwoleń na wywóz z refundacją i 299 na wywóz bez refundacji). Wśród 646 wydanych pozwoleń na przywóz 494 dotyczyły przywozu bez preferencji, a 152 – przywozu po obniżonych stawkach celnych (w tym w ramach kontyngentów) oraz w ramach przetargu na stawkę celną. Najwięcej pozwoleń na przywóz wydano beneficjentom importującym spoza UE: ryż (208 pozwoleń), świeże owoce i warzywa (202), zboża (146) oraz cukier (66). W ramach wywozu bez refundacji największą liczbę pozwoleń wydano na rynku zbóż (142), cukru (93) oraz mleka (35).

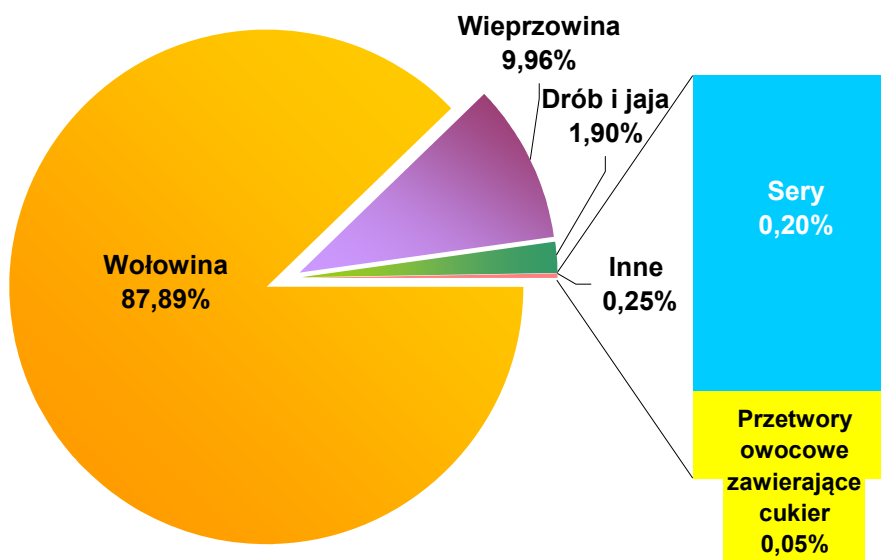
W przypadku wywozu bez refundacji działania ARR obejmowały rejestrowanie, weryfikowanie, wydawanie i rozliczanie wniosków o pozwolenie na wywóz, a także rozliczanie i zwalnianie złożonych zabezpieczeń. W 2012 r. wywóz bez refundacji dotyczył produktów z rynku zbóż i cukru, a także serów oraz ryżu.

W zakresie wywozu z refundacją ARR również naliczała i wypłacała refundacje do eksportu produktów rolno-spożywczych poza obszar celny UE. Wpłaty refundacji wywozowych, przez wyrównywanie poziomu cen produktów unijnych i światowych, wspierały przedsiębiorców eksportujących towary rolno-

-spożywcze oraz sprzyjały stabilizacji rynku wewnętrznego. W 2012 r. ARR wypłacała refundacje wywozowe do wołowiny, wieprzowiny, drobiu i jaj, serów oraz cukru zawartego w przetworach owocowych.

Wykres 48. Struktura procentowa wolumenu produktów, do których ARR wypłaciła refundacje wywozowe w 2012 r.

Źródło: dane ARR.

Ponadto Agencja wydała 68 wyciągów z pozwoleń na wywóz bez refundacji cukru pozakwotowego. Pozwolenia na wywóz z refundacją dotyczyły wywozu wołowiny (2 696 pozwoleń), wieprzowiny (92) oraz drobiu i jaj (17). ARR wydała również 183 zaświadczenia P2 przy wywozie makaronów do USA. Na podstawie pozwoleń na wywóz z refundacją wystawionych w 2012 r. oraz w latach wcześniejszych, w ARR zarejestrowano 3 320 wniosków o wypłatę refundacji, z tego na rynku wołowiny – 3 046 wniosków (92% łącznej liczby wniosków), na rynku wieprzowiny – 256 oraz na rynku drobiu i jaj – 18.

Tabela 25. Refundacje wywozowe zrealizowane w 2012 r.

Lp.	Asortyment	Kwota refundacji (tys. zł)	Ilość (tony)	Główne kierunki wywozu		Liczba przedsiębiorców korzystających z refundacji
				Kraj	Kwota refundacji (mln zł)	
1.	Wołowina*	63 289	74 541	Turcja	47,50	47
				Rosja	6,34	
				Izrael	2,59	
2.	Wieprzowina	9 117	8 443	USA	7,34	9
				Ukraina	1,49	
				Rosja	0,12	
3.	Drób i jaja*	1 730	1 613	Japonia	0,88	5
				Moldawia	0,45	
4.	Sery	82	166	Irak	0,08	1
5.	Przetwory owocowe**	21	46	Rosja	0,02	1
Ogółem		74 239	84 809	x	x	63***

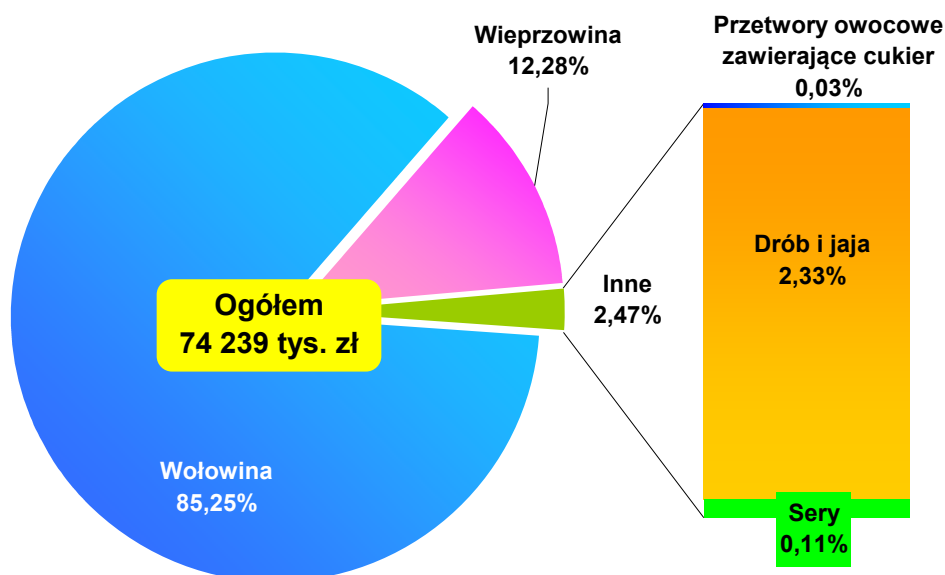
* Dotyczy ogólnej ilości wywiezionych produktów – łącznie z bydlęciem żywym i pisklętami przeliczonymi na tony.

** Dopłacono do 14,1 tony cukru zawartego w przetworach owocowych.

*** Łączna liczba przedsiębiorców (krajowych i zagranicznych), którzy uzyskali refundacje wywozowe.

Łącznie w 2012 r. wywieziono z refundacjami 84,8 tys. ton produktów rolno-spożywczych (o 37,2% więcej niż rok wcześniej), a ARR wypłaciła do ich wywozu 74 239 tys. zł (o 27,2% więcej niż w 2011 r.). Refundacje wywozowe wypłacono na rynkach: wołowiny – 63 289 tys. zł, wieprzowiny – 9 117 tys. zł, drobiu i jaj – 1 730 tys. zł, a także – na podstawie wniosków o refundację złożonych w poprzednich latach – na rynku mleka i przetworów mlecznych (82 tys. zł) oraz cukru (21 tys. zł).

Wykres 49. Struktura wypłat refundacji wywozowych w 2012 r. w podziale na produkty

Źródło: dane ARR.

Wywóz produktów rolno-spożywczych objętych refundacjami odbywał się głównie do Turcji, USA, Rosji, Izraela oraz na Ukrainę. Polscy przedsiębiorcy eksportowali te produkty również do Uzbekistanu, Egiptu, Kazachstanu, Macedonii, Iranu, Kosowa, Chorwacji, Bośni i Hercegowiny i na Majottę, do Moldawii, Japonii, Serbii, Kirgistanu, na Białoruś, do Albanii, Kanady, Panamy, Korei Południowej, a także do Iraku.

Tabela 26. Wypłaty refundacji wywozowych w 2012 r. w podziale na województwa

Lp.	Województwo	Kwoty wypłaconych refundacji (tys. zł)
1.	Mazowieckie	27 426
2.	Wielkopolskie	20 398
3.	Podlaskie	8 323
4.	Lubelskie	7 495
5.	Małopolskie	3 791
6.	Łódzkie	2 361
7.	Śląskie	1 818
8.	Świętokrzyskie	1 723
9.	Lubuskie	310
10.	Kujawsko-pomorskie	114
11.	Zachodniopomorskie	73
12.	Warmińsko-mazurskie	34
Ogółem		73 866*

* Wypłacono również 373 tys. zł refundacji wywozowych dla przedsiębiorców z Holandii, w związku z tym łączna kwota wypłat refundacji wywozowych wyniosła 74 239 tys. zł.

W strukturze wypłat refundacji wywozowych odnotowano wzrost procentowego udziału dopłat do wywozu wołowiny (z 74,6% w 2011 r. do 87,9% w 2012 r.) oraz do wywozu drobiu i jaj (odpowiednio z 1,4% do 2,3%). Najwyższe kwoty refundacji wywozowych wypłacono przedsiębiorcom z województw: mazowieckiego (36,9% ogółu wypłaconych refundacji), wielkopolskiego (27,5%), podlaskiego (11,2%) i lubelskiego (10,1%).

2.3. Podsumowanie wsparcia sektora rolno-żywnościowego przez ARR w 2012 r.

ARR w ramach administrowania mechanizmami wspólnej polityki rolnej i krajowymi dokonała płatności na rzecz sektora rolno-żywnościowego w wysokości 764 409 tys. zł ze środków finansowych pochodzących z budżetu UE i z budżetu krajowego. Ponadto do najuboższych, w ramach realizacji programu pomocy żywnościowej, przekazano gotowe artykuły spożywcze o wartości 324 886 tys. zł, a z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych wypłacono 48 271 tys. zł.

Tabela 27. Wsparcie sektora rolno-żywnościowego przez ARR w 2012 r. w podziale na działania

Lp.	Działania	Wydatki (tys. zł)
1.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	261 924
2.	Programy wsparcia	194 788
2.1.	Dopłaty do materiału siewnego	98 047
2.2.	Fundusz restrukturyzacji sektora cukru	48 327
2.3.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	25 601
2.4.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	20 522
2.5.	Działania ARR w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych, w szczególności produktów rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz innych wytwarzanych w ramach uznanych systemów jakości żywności	2 291
3.	Dopłaty do spożycia, przetwórstwa, produkcji i prywatnego przechowywania	193 445
3.1.	Dopłata do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (dopłata krajowa)	106 133
3.2.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (dopłata unijna)	40 793
3.3.	Program „Owoce w szkole”	36 763
3.4.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne)	9 229
3.5.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	262
3.6.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	200
3.7.	Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	65
4.	Refundacje wywozowe do:	74 239
4.1.	Mięsa wołowego i bydła żywego	63 289
4.2.	Przetworów wieprzowych	9 117
4.3.	Drobiu i jaj	1 730
4.4.	Serów	82
4.5.	Cukru zawartego w przetworach owocowych	21
5.	Płatności uzupełniające dla:	40 013
5.1.	Producentów rolnych – sektor skrobi ziemniaczanej	39 645
5.2.	Producentów surowca tytoniowego	368
Ogółem wydatki ARR w 2012 r.		764 409*

Lp.	Działania	Wydatki (tys. zł)
6.	Wartość produktów przekazanych w ramach pomocy żywnościowej UE	324 886**
7.	Wypłaty z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych	48 271

** W kwocie tej ujęta jest również wartość rozdysponowanych towarów z zapasów interwencyjnych – 72 271 tys. zł, stanowiąca wartość 9,7 tys. ton OMP, które pochodziło z magazynów zlokalizowanych na terenie Wielkiej Brytanii, Niemiec, Litwy oraz Polski.

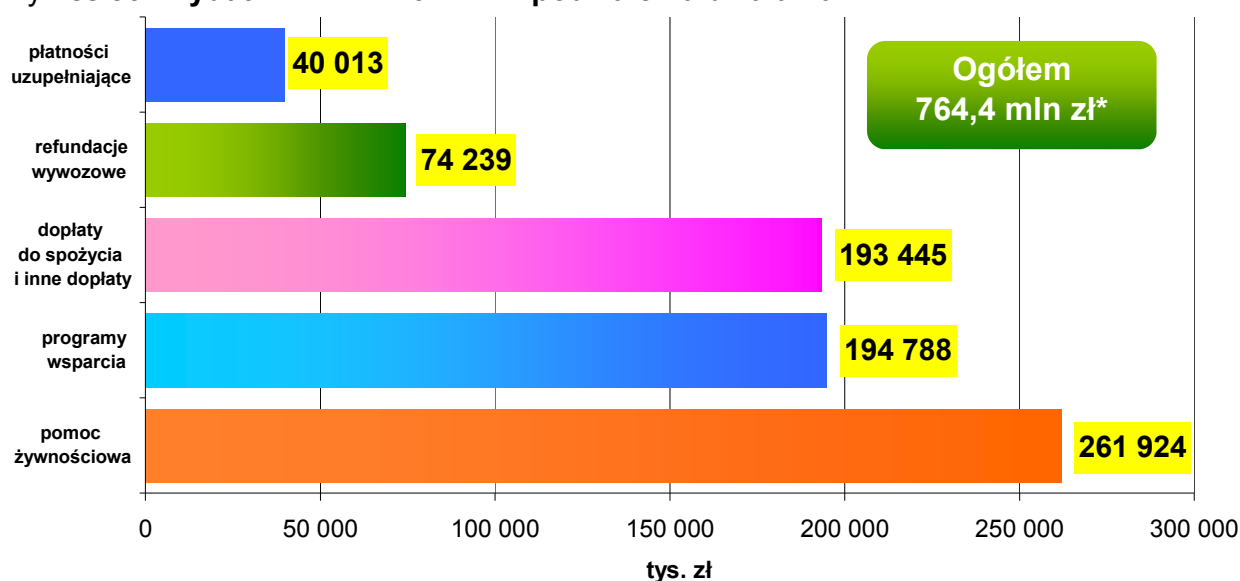
W 2012 r. w strukturze wydatków Agencji 64% (488 873 tys. zł) stanowiły wypłaty z budżetu unijnego, a 36% (275 536 tys. zł) – z budżetu krajowego.

Tabela 28. Wydatki ARR w 2012 r. w podziale na rynki/mechanizmy

Lp.	Wyszczególnienie (rynek/mechanizm)	Wsparcie ARR (tys. zł)
1.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	261 924
2.	Rynek mleka i przetworów mlecznych	147 073
3.	Rynek nasion	98 047
4.	Rynek mięsa czerwonego	72 406
5.	Rynek skrobi ziemniaczanej	48 874
6.	Rynek cukru	48 348
7.	Rynek owoców i warzyw	36 763
8.	Promocja żywności	27 892
9.	Rynek produktów pszczelich	20 522
10.	Rynek drobiu i jaj	1 730
11.	Rynek tytoniu	368
12.	Rynek suszu paszowego	262
13.	Rynek lnu i konopi	200
Ogółem wydatki na realizację mechanizmów WPR i krajowych		764 409*

Największy udział w wydatkach ARR w 2012 r. stanowiło dostarczanie nadwyżek żywności dla najuboższej ludności UE (34,3%) oraz programy wsparcia (25,5%), tj. dopłaty do materiału siewnego, wsparcie rynku produktów pszczelich, pomoc dywersyfikacyjna i restrukturyzacyjna na rynku cukru oraz mechanizmy promujące żywność.

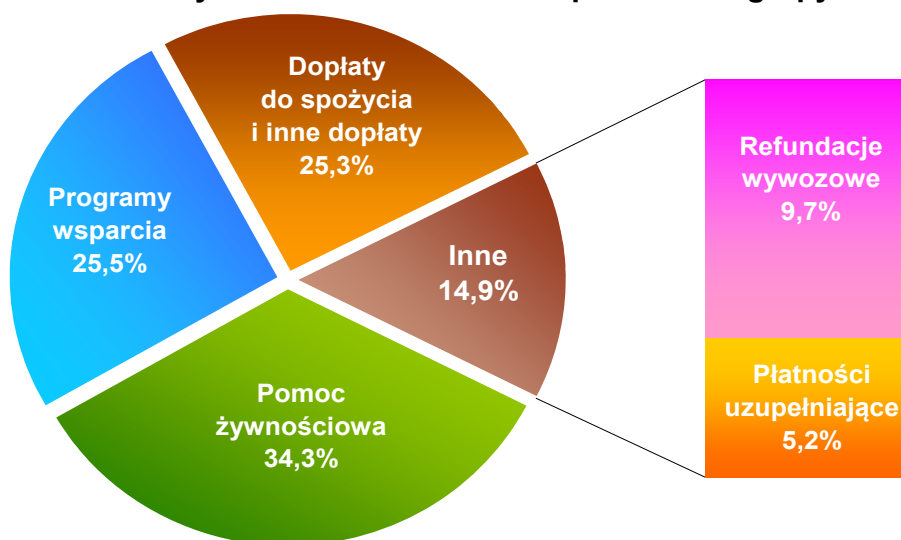
Wykres 50. Wydatki ARR w 2012 r. w podziale na działania

Źródło: dane ARR.

* Kwota obejmuje również 71 zł (bez VAT) wydatkowane na interwencyjne przechowywanie OMP.

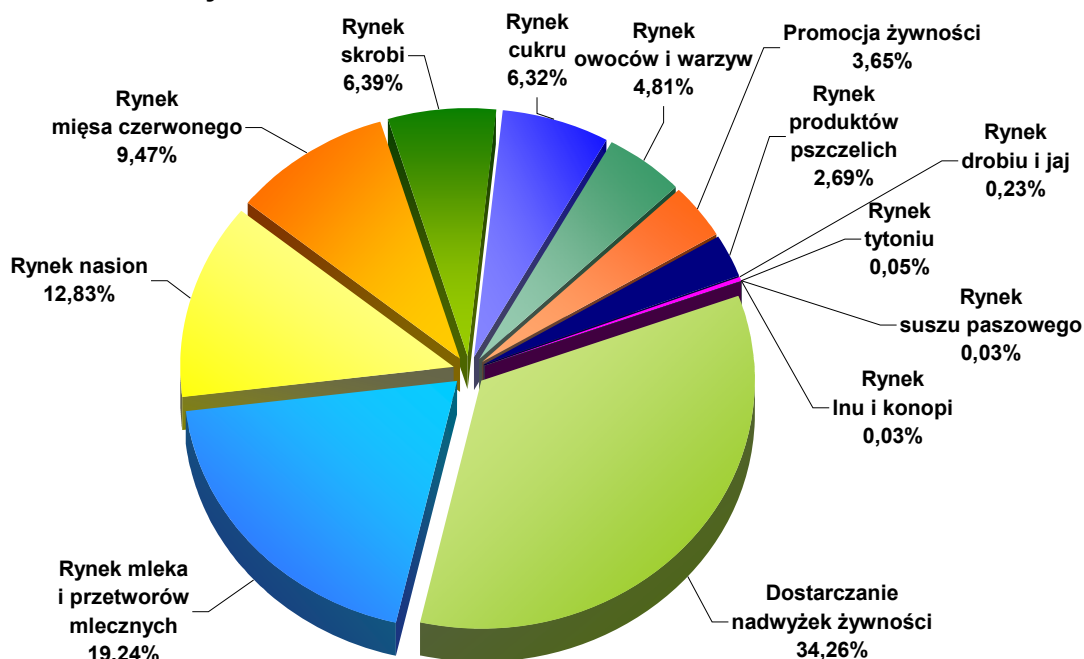
Wykres 51. **Struktura wydatków ARR w 2012 r. w podziale na grupy działań***

* Pozycja „Inne” obejmuje również 71 zł (bez VAT) wydatkowane na interwencyjne przechowywanie OMP.
Źródło: dane ARR.

Kolejną pozycję (25,3% wydatków ARR) zajmowały dopłaty do spożycia, przetwórstwa i produkcji, a w tej grupie wydatków największy udział miały płatności w ramach programu „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole” oraz dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej. Na refundacje wywozowe (wyplacone głównie do mięsa czerwonego oraz drobiu i jaj) Agencja wydatkowała 9,7% ogółu środków finansowych. Płatności uzupełniające przekazane producentom surowca tytoniowego i producentom rolnym w sektorze skrobi ziemniaczanej stanowiły 5,2% ogółu wydatków ARR w 2012 r. W strukturze wydatków nieznaczną pozycję zajmowały także wypłaty związane z przechowywaniem OMP (zakupionego interwencyjnie w 2009 r.).

Wykres 52. **Struktura wydatków ARR w 2012 r.**

Źródło: dane ARR.

Największe wsparcie finansowe ARR przekazała w 2012 r. na pomoc żywnościową dla najuboższej ludności UE (261 924 tys. zł), a także wypłaciła na rynku mleka i przetworów mlecznych (147 073 tys. zł), nasion (98 047 tys. zł) oraz mięsa czerwonego (72 406 tys. zł). Znaczących wypłat dokonano również na rynku skrobi ziemniaczanej (48 874 tys. zł), cukru (48 348 tys. zł), owoców i warzyw (36 763 tys. zł) oraz w zakresie promocji żywności (27 892 tys. zł) i na rynku produktów pszczelich (20 522 tys. zł). Pozostałe środki finansowe wydatkowano na realizację mechanizmów na rynkach: drobiu i jaj, tytoniu, suszu paszowego oraz lnu i konopi.

3. SYTUACJA EKONOMICZNO-FINANSOWA ARR

W 2012 r. ARR prowadziła gospodarkę finansową obejmującą działalność ustawową w zakresie administrowania mechanizmami WPR oraz w ramach działalności krajowej. Działania te polegały na:

- prefinansowaniu mechanizmów WPR na rynkach rolnych,
- dokonywaniu płatności uzupełniających m.in. dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej,
- współfinansowaniu z budżetu krajowego następujących mechanizmów WPR: „Wsparcie rynku produktów pszczelich”, „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” oraz „Owoce w szkole”,

a także na udzielaniu:

- dopłat do materiału siewnego,
- dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,

jak również na realizacji działań ARR w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych, w szczególności produktów rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz innych wytwarzanych w ramach uznanych systemów jakości żywności.

Agencja realizowała ponadto zadania w zakresie pomocy technicznej PROW 2007-2013, kontynuowała działania dotyczące programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”, realizowała branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych w ramach poddziałania 6.5.1 Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, a także prowadziła działalność administracyjną i inwestycyjną, w tym obsługę funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

Działania ARR finansowane były zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) w ramach udzielonych dotacji budżetowych, z tego:

- dotacji celowych przeznaczonych na:
 - prefinansowanie zadań dotyczących mechanizmów WPR w ramach budżetu środków europejskich,
 - współfinansowanie zadań dotyczących mechanizmów WPR,
 - płatności uzupełniające,
 - podatek VAT od WPR,
 - wydatki inwestycyjne,

- zadanie w zakresie realizacji pomocy technicznej PROW 2007-2013,
- zadania wynikające z programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” – „Prezydencja”,
- dotacji podmiotowej na finansowanie bieżących wydatków administracyjnych i mechanizmów krajowych oraz na działania ARR w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych.

Ponadto Agencja realizowała branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych w ramach projektu systemowego pn. „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych”, poddziałanie 6.5.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Tabela 29. Środki budżetowe przyznane ARR w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
1.	W części 35 – Rynki Rolne, w dziale 500 – Handel, w rozdziale 50002 – Agencja Rynku Rolnego:	931 749
1.1.	Na działalność statutową:	345 988
§ 2570	Dotacja podmiotowa z budżetu dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na działalność statutową	335 534
§ 6220	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	10 454
1.2.	Na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej:	96 502
§ 2009	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) lub płatności w ramach budżetu UE, z tego na:	95 502
	– płatności uzupełniające	40 043
	– współfinansowanie	29 974
	– podatek VAT	25 485
§ 2808	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych z przeznaczeniem na finansowanie pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013	750
§ 2809	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na współfinansowanie pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013	250
1.3.	Na podatek VAT związany z realizacją pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013:	230
§ 2800	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	230
1.4.	W ramach budżetu środków europejskich:	489 029
§ 2007	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	489 029
2.	W części 35 – Rynki Rolne, w dziale 750 – Administracja publiczna, w rozdziale 75076 – Przygotowanie i sprawowanie Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej:	45
§ 2800	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	45
Ogółem		931 794

W 2012 r. ARR na realizację działań wydatkowała środki w łącznej kwocie 927 306 tys. zł. Źródłem ich finansowania były: środki budżetowe (dotacja podmiotowa, dotacje celowe), środki z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, zwroty uzyskane w ramach realizacji WPR oraz środki własne Agencji. Wyszczególnienie wydatków ARR w 2012 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Wydatki na realizację działań ARR oraz źródła ich finansowania w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Wartość (tys. zł)
1.	Prefinansowanie	Dotacja celowa + zwroty wykorzystane na finansowanie wydatków WPR	488 795
2.	Współfinansowanie	dotacja celowa	29 052
–	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	dotacja celowa	9 600
–	Wsparcie rynku produktów pszczelich	dotacja celowa	10 261
–	Program „Owoce w szkole”	dotacja celowa	9 191
3.	Płatności uzupełniające	dotacja celowa	40 013
–	Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej	dotacja celowa	39 645
–	Płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	dotacja celowa	368
4.	Finansowanie podatku VAT od WPR	dotacja celowa	24 019
5.	Mechanizmy krajowe		206 471
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	206 315
		zwrot środków uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2012 r.	156
–	Dopłaty do materiału siewnego – <i>de minimis</i>		98 047
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	97 892
		zwrot środków uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2012 r.	155
–	Działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych	dotacja podmiotowa	2 291
–	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych		106 133
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	106 132
		zwrot środków uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2012 r.	1
6.	Wydatki administracyjne		128 241
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	125 192
		środki z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych	1 634
		środki własne	1 415
7.	Wydatki inwestycyjne		8 197
		z tego:	
		dotacja celowa	8 120
		środki własne	77
8.	Pomoc techniczna PROW 2007-2013	dotacja celowa	1 116

Lp.	Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Wartość (tys. zł)
9.	Program wieloletni „Prezydencja”	dotacja celowa	20
10.	Branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych w ramach poddziałania 6.5.1 PO IG	środki własne	1 382
Ogółem			927 306

3.1. Działalność Agencji Rynku Rolnego w 2012 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR⁹⁴

ARR, w ramach administrowania mechanizmami WPR w 2012 r., dokonywała płatności w zakresie:

- prefinansowania (m.in. udzielanie pomocy żywnościowej, realizacja programów wsparcia, wypłata refundacji wywozowych i dopłat),
- współfinansowania (wsparcie rynku produktów pszczelich, branżowe kampanie promocyjne i informacyjne na rynkach wybranych produktów rolnych oraz program „Owoce w szkole”),
- płatności uzupełniających (m.in. dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej),
- finansowania podatku VAT od WPR.

3.1.1. Obrót środkami finansowymi na działalności WPR

W 2012 r. wpływy Agencji w zakresie obrotu środkami finansowymi na działalności związanej z WPR wyniosły 739 366 tys. zł. Na wpływy składały się głównie środki z tytułu uruchomionych dotacji celowych na finansowanie mechanizmów WPR (w tym na podatek VAT od WPR) oraz środki pozyskane od beneficjentów, m.in. z tytułu opłat cukrowych i wpłaconych zabezpieczeń.

Wydatki Agencji w 2012 r. na działalność dotyczącą mechanizmów WPR wyniosły ogółem 728 619 tys. zł. W strukturze wydatków największy udział stanowiły wydatki poniesione w ramach prefinansowania (67,1%).

Wydatki obejmowały również środki w wysokości 116 677 tys. zł przekazane na dochody budżetu państwa, uzyskane z tytułu opłat cukrowych w kwocie 112 846 tys. zł oraz z tytułu innych dochodów, takich jak: przejęte zabezpieczenia, podatek VAT z Urzędu Skarbowego, podatek VAT od pomocy żywnościowej, kary, odsetki oraz inne wierzytelności. W poniższej tabeli przedstawiono obrót środkami finansowymi w 2012 r. w zakresie realizacji WPR.

⁹⁴ Rok kalendarzowy (01.01-31.12.2012 r.) obejmuje część roku budżetowego EFRG 2012 (01.01-15.10.2012 r.) oraz część roku budżetowego EFRG 2013 (16.10-31.12.2012 r.).

Tabela 31. Obrót środkami finansowymi⁹⁵ na działalności WPR w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Środki na 01.01.2012 r.	15 180
II.	Wpływy ogółem, z tego:	739 366
1.	Prefinansowanie (dotacja celowa)	484 613
2.	Współfinansowanie (dotacja celowa)	29 052
3.	Płatności uzupełniające (dotacja celowa)	40 013
4.	Podatek VAT	24 821
-	od WPR (dotacja celowa)	24 019
-	podatek VAT od pomocy żywnościowej	695
-	podatek VAT z Urzędu Skarbowego	107
5.	Zabezpieczenia	42 490
-	zabezpieczenia gotówkowe	38 810
-	przejęte zabezpieczenia krajowe	2 793
-	przejęte zabezpieczenia UE	887
6.	Odzyskane kwoty	5 528
-	wierzytelności	3 290
	UE	3 285
	kraj ²	5
-	Kary	386
	UE ¹	182
	kraj ²	204
-	odsetki	1 852
	UE	1 837
	kraj ²	15
7.	Oplaty cukrowe – od beneficjentów	112 848
-	Oplaty cukrowe – od beneficjentów	112 756
-	odsetki	92
8.	Pozostałe	1
III.	Wydatki ogółem, z tego:	728 619
1.	Prefinansowanie ³	488 795
2.	Współfinansowanie	29 052
3.	Płatności uzupełniające	40 013
-	płatności uzupełniające	40 013
4.	Podatek VAT	24 821
-	podatek VAT zapłacony przedsiębiorcom	24 000
-	podatek VAT przekazany do MRiRW	802
-	podatek VAT do US	19
5.	Zabezpieczenia	32 845

⁹⁵ Obrót środkami finansowymi to zestawienie stanu środków finansowych na początek roku budżetowego, uwzględniające faktycznie otrzymane wpływy i zrealizowane wydatki w kwotach brutto w trakcie roku budżetowego, oraz stan środków finansowych na koniec roku budżetowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
-	zabezpieczenia – zwrot do przedsiębiorcy	30 052
-	przejęte zabezpieczenia krajowe – zwrot do MRiRW	2 793
6.	Odzyskane kwoty – zwrot do MRiRW	236
-	wierzytelności (kraj) ²	5
-	kary (kraj) ²	215
-	odsetki (kraj) ²	16
7.	Oplaty cukrowe – przekazane do MRiRW	112 846
8.	Kwotowanie produkcji mleka – zwroty do beneficjentów nadpłaconych środków	7
9.	Pozostałe	4
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	25 927

¹ W wyniku kompensat w 2012 r. ARR odzyskała środki z tytułu kar w wysokości 78 tys. zł.

² Różnica pomiędzy kwotą wpływów i wydatków wynika z przesunięcia na przełomie lat wpływu środków na rachunek Agencji oraz ich przekazania na rachunek MRiRW.

³ W wyniku kompensat w 2012 r. ARR zrealizowała zobowiązania z tytułu prefinansowania w wysokości 78 tys. zł.

Stan środków finansowych na 1 stycznia 2012 r. w wysokości 15 180 tys. zł stanowiły, w większości złożone w Agencji przez przedsiębiorców, zabezpieczenia uczestnictwa w wybranych mechanizmach WPR w kwocie 14 689 tys. zł.

Stan środków na 31 grudnia 2012 r. w wysokości 25 927 tys. zł stanowił środki o ograniczonej możliwości dysponowania, które obejmowały:

- zabezpieczenia złożone w Agencji przez przedsiębiorców jako zabezpieczenie uczestnictwa w wybranych mechanizmach WPR – 23 448 tys. zł,
- wpływy z tytułu przejętych zabezpieczeń, kar, odsetek oraz zwrotów przez przedsiębiorców nienależnie wypłaconych środków, które zostały przekazane na rachunek dochodów budżetu państwa w MRiRW w 2013 r. bądź wykorzystane na finansowanie wydatków WPR w 2013 r. – 2 048 tys. zł,
- kwoty pozostałe do rozliczenia z tytułu opłat specjalnych za przekroczenie kwot indywidualnych w ramach kwotowania produkcji mleka – 431 tys. zł.

3.1.2. Prefinansowanie

W 2012 r. wydatki na realizację zadań w ramach mechanizmów prefinansowanych z EFRG wyniosły łącznie 488 873 tys. zł⁹⁶. Wydatki ARR poniesione w 2012 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

⁹⁶ Wykazane w tej części wydatki obejmują faktycznie poniesione wydatki z rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi prefinansowania oraz wydatki zrealizowane w ramach zastosowania kompensaty z tytułu wzajemnych roszczeń.

Tabela 32. Wydatki poniesione przez Agencję w 2012 r. na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Rynek mięsa czerwonego	72 406
1.	Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny	9 117
2.	Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	63 289
II.	Rynek drobiu i jaj	1 730
1.	Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj	1 730
III.	Rynek mleka i przetworów mlecznych	40 940
1.	Handel zagraniczny na rynku mleka	82
2.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	40 793
3.	Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	65
IV.	Rynek skrobi ziemniaczanej	9 229
1.	Dopłaty w ramach kwotowania skrobi ziemniaczanej	9 229
V.	Rynek cukru	48 348
1.	Handel zagraniczny na rynku cukru	21
2.	Fundusz restrukturyzacji sektora cukru, w tym pomoc restrukturyzacyjna i pomoc na rzecz dywersyfikacji (Krajowy Program Restrukturyzacji)	48 327
VI.	Rynek miodu	10 261
1.	Wsparcie rynku produktów pszczelich (prefinansowanie)	10 261
VII.	Rynek suszu paszowego	262
1.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	262
VIII.	Rynek lnu i konopi	200
1.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	200
IX.	Rynek świeżych owoców i warzyw	27 572
1.	Program „Owoce w szkole” (prefinansowanie)	27 572
X.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE*	261 924
XI.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych (prefinansowanie)	16 001
Ogółem		488 873**

* Łączna wartość programu wraz z wartością towarów przekazanych na pomoc żywnościową z zapasów interwencyjnych UE wyniosła 334 195 tys. zł.

** Kwota obejmuje również 71 zł wydatkowane na interwencyjne przechowywanie OMP.

Najwyższy poziom wydatków prefinansowanych z EFRG w 2012 r. odnotowano w ramach dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE – 261 924 tys. zł (53,6%), na rynku mięsa czerwonego – 72 406 tys. zł (14,8%) oraz na rynku cukru – 48 348 tys. zł (9,9%).

Tabela 33. Wydatki ARR w 2012 r. wg grup mechanizmów prefinansowanych z WPR

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
1.	Pomoc żywnościowa	261 924
2.	Dopłaty i programy wsparcia	76 811
3.	Refundacje wywozowe	74 239
4.	Fundusz restrukturyzacji sektora cukru	48 327
5.	Program „Owoce w szkole”	27 572
Ogółem		488 873*

* Kwota obejmuje również 71 zł wydatkowane na interwencyjne przechowywanie OMP.

W strukturze wydatków ARR prefinansowanych z EFRG w 2012 r., w poszczególnych grupach mechanizmów, najwyższy poziom wydatków stanowiły wypłaty w ramach pomocy żywnościowej – 261 924 tys. zł (53,6%) oraz wydatki poniesione w ramach dopłat i programów wsparcia – 76 811 tys. zł (15,7%).

3.1.2.1. Działania interwencyjne na rynkach rolno-spożywczych

Agencja prowadziła działania związane z przechowywaniem i wydawaniem odtłuszczonego mleka w proszku wcześniej zakupionego interwencyjnie, którego łączna ilość na dzień 1 stycznia 2012 r. wyniosła 825 kg o wartości 5,6 tys. zł. ARR w 2012 r. wydawała produkty w ramach mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”. Łącznie, w ramach rozdysponowania, Agencja rozliczyła odtłuszczone mleko w proszku w ilości 9 662,250 ton o wartości 72 271 tys. zł, które pochodziło z magazynów zlokalizowanych na terenie Wielkiej Brytanii, Niemiec, Litwy oraz Polski.

3.1.3. Współfinansowanie, płatności uzupełniające oraz podatek VAT od WPR

W 2012 r. na płatności uzupełniające, współfinansowanie oraz podatek VAT od WPR przyznano Agencji środki finansowe w wysokości 95 502 tys. zł. W ramach ww. środków ARR otrzymała z MRiRW kwotę 93 084 tys. zł (kwota 2 418 tys. zł nie została uruchomiona). Ponadto w 2012 r. Agencja z tytułu zwrotu podatku VAT otrzymała 802 tys. zł. Otrzymane środki zostały zwrócone na rachunek dochodów budżetu państwa w MRiRW.

3.1.3.1. Działalność w zakresie współfinansowania mechanizmów z udziałem środków Unii Europejskiej

W 2012 r. na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących, realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych z przeznaczeniem na realizację mechanizmów współfinansowanych, ARR przyznano środki finansowe z dotacji celowej w kwocie 29 974 tys. zł.

W ramach przyznanej dotacji Agencja otrzymała z MRiRW 29 052 tys. zł (kwota 922 tys. zł nie została uruchomiona). Z kwoty tej ARR zrealizowała wypłaty na wsparcie rynku produktów pszczelich – 10 261 tys. zł, wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych – 9 600 tys. zł oraz na program „Owoce w szkole” – 9 191 tys. zł.

Tabela 34. Działalność ARR w 2012 r. w zakresie współfinansowania programów z udziałem środków Unii Europejskiej

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	0
II.	Wpływy ogółem:	29 052
1.	Dotacja celowa	29 052
III.	Wydatki ogółem, z tego:	29 052
1.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	10 261
2.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	9 600
3.	Program „Owoce w szkole”	9 191
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	0

3.1.3.2. Działalność w zakresie płatności uzupełniających dla producentów rolnych

W 2012 r. na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących, realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych z przeznaczeniem na wypłatę płatności uzupełniających dla producentów rolnych, ARR przyznano środki finansowe w ramach dotacji celowej w kwocie 40 043 tys. zł, z tego na płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego – 395 tys. zł oraz na płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej – 39 648 tys. zł.

W ramach przyznanej kwoty Agencja z MRiRW otrzymała łącznie środki finansowe w wysokości 40 013 tys. zł (kwota 30 tys. zł nie została uruchomiona). Z kwoty tej ARR zrealizowała wypłaty w ramach płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego – 368 tys. zł i dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej – 39 645 tys. zł.

Tabela 35. Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	0
II.	Wpływy ogółem:	40 013
1.	Dotacja celowa	40 013
III.	Wydatki ogółem:	40 013
1.	Wydatki w ramach płatności uzupełniających dla producentów rolnych, z tego:	40 013
-	płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	368
-	płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej	39 645
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	0

3.1.3.3. Działalność w zakresie rozliczeń podatkowych – VAT od WPR

W 2012 r. na finansowanie zobowiązań wobec Urzędu Skarbowego oraz beneficjentów z tytułu podatku od wartości dodanej towarów i usług powstałych w związku z działalnością w ramach WPR, Agencji przyznano środki finansowe z dotacji celowej w kwocie 25 485 tys. zł. W ramach przyznanej kwoty Agencja z MRiRW otrzymała łącznie środki finansowe w wysokości 24 019 tys. zł (kwota 1 466 tys. zł nie została uruchomiona).

Ponadto w 2012 r. na rachunek bankowy ARR wpłynęły środki w kwocie 802 tys. zł, z czego 695 tys. zł z tytułu zwrotu od kontrahentów podatku VAT w ramach ostatecznego rozliczenia umów na dostarczenie nadwyżek żywności najuboższej ludności w UE oraz 107 tys. zł z tytułu zwrotu podatku VAT z Urzędu Skarbowego. Otrzymane środki zostały przekazane na rachunek dochodów budżetu państwa w MRiRW.

Tabela 36. Podatek VAT od WPR w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	0
II.	Wpływy ogółem, z tego:	24 821
1.	Dotacja celowa	24 019
2.	Zwrot od beneficjentów z tytułu podatku VAT od pomocy żywnościowej	695
3.	Zwrot podatku VAT z Urzędu Skarbowego	107
III.	Wydatki ogółem, z tego:	24 821
1.	Wydatki z tytułu rozliczeń podatku VAT (podatek przekazany do US i do przedsiębiorców)	24 019
2.	Podatek VAT przekazany do MRiRW	802
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	0

3.1.4. Zabezpieczenia w zakresie mechanizmów WPR

Podmioty uczestniczące w realizacji mechanizmów WPR były zobowiązane do złożenia w ARR zabezpieczenia. Zabezpieczenie mogło mieć formę wpłaty gotówki bądź gwarancji instytucji finansowych wpisanych do wykazu gwarantów uprawnionych do udzielania gwarancji składanych jako zabezpieczenie pokrycia kwot wynikających z długów celnych. Wykaz ten jest prowadzony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Warunkiem przyjęcia przez ARR gwarancji od ww. instytucji finansowych było również podpisanie przez te instytucje umowy z Agencją o współpracy w zakresie gwarantowania mechanizmów WPR. Według stanu na 31 grudnia 2012 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie współpracy pomiędzy instytucjami finansowymi upoważnionymi do gwarantowania długów celnych a Agencją Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 78, poz. 733, z późn. zm.), ARR podpisała umowy o współpracy z 39 instytucjami finansowymi uprawnionymi do udzielenia gwarancji. Rejestr gwarantów przedstawiono w aneksie 3.

Według stanu na 31 grudnia 2012 r. złożone w ARR zabezpieczenia gwarancyjne wyniosły 617 623 tys. zł, natomiast zabezpieczenia gotówkowe – 23 446 tys. zł. W 2012 r. Agencja nie realizowała gwarancji

stanowiących zabezpieczenie mechanizmów WPR od gwarantów, gdyż w przypadku powstania należności, gdzie zabezpieczeniem była gwarancja instytucji finansowej, przedsiębiorcy dokonali wpłat gotówkowych.

3.1.5. Wierzytelności z tytułu WPR

Wartość wierzytelności ARR, związanych z mechanizmami wspólnej polityki rolnej na 31 grudnia 2012 r. wyniosła ogółem 4 692 tys. zł (z tego należność główna – 2 544 tys. zł i odsetki – 2 148 tys. zł).

Tabela 37. Wierzytelności ARR w 2012 r. na działalności WPR

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień		Wzrost/ spadek o (w %)	Udział (w %)	
		31.12.2011 r.	31.12.2012 r.		31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
				2011 = 100		
I.	Wierzytelności ARR ogółem (tys. zł), z tego:	727	4 692	545,4	100,0	100,0
1.	należność główna	521	2 544	388,3	71,7	54,2
2.	odsetki	206	2 148	942,7	28,3	45,8
II.	Liczba dłużników z tytułu wierzytelności ogółem	103	79	-23,3	x	x

Wierzytelności WPR dotyczyły m.in.:

- opłaty wyrównawczej,
- nienależnie zwolnionego zabezpieczenia,
- kar z tytułu wnioskowania o refundację wyższą niż stosowana,
- kar pieniężnych – na podstawie art. 54o. ust. 1 w związku z art. 54l. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 65, z późn. zm.),
- nienależnie i nadmiernie pobranych środków z tytułu: refundacji wywozowych, udzielenia wsparcia producentom mleka oraz wsparcia kryzysowego na rynku owoców i warzyw, a także wypłat w ramach funduszu restrukturyzacji sektora cukru.

Tabela 38. Okresy powstania wierzytelności ARR

Lp.	Okres powstania wierzytelności	Wartość wierzytelności (tys. zł)	Liczba dłużników z tyt. wierzytelności**	Udział (w %)	
				Według wartości	Według liczby
1.	2006*-2007	37	4	0,8	5,0
2.	2008	485	9	10,3	11,4
3.	2009	16	29	0,3	36,7
4.	2010	49	7	1,1	8,9
5.	2011	38	10	0,8	12,7
6.	2012	4 067	20	86,7	25,3
Ogółem		4 692	79	100,0	100,0

* Dane z 2006 r. przedstawiono łącznie z 2007 r., ponieważ wartość wierzytelności w 2006 r. wyniosła 0,2 tys. zł.

** Należności od niektórych dłużników zostały ustalone w różnych latach. W takich przypadkach w kolumnie „Liczba dłużników...” wielkości te przypisano do jednego roku powstania.

Powstałe w ARR wierzytelności objęte są działaniami windykacyjnymi w poszczególnych kategoriach postępowań, a przebieg tych postępowań jest systematycznie monitorowany.

Tabela 39. Wierzytelności ARR w 2012 r. powstałe na działalności WPR wg postępowań

Lp.	Kategoria postępowań	Stan na dzień				Wzrost/spadek o (w %)		Struktura (w %) wg wartości	
		31.12.2011 r.		31.12.2012 r.		2011 = 100		31.12. 2011 r.	31.12. 2012 r.
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)	Wg liczby	Wg wartości		
1.	Postępowanie sądowe	1	438	2	491	100,0	12,1	60,3	10,5
2.	Postępowanie egzekucyjne	52	208	31	78	-40,4	-62,5	28,6	1,7
3.	Postępowanie upadłościowe	5	48	1	7	-80,0	-85,4	6,6	0,1
4.	Porozumienie/decyzja o rozłożeniu na raty	-	-	1	13	-	-	-	0,3
5.	Inne	45	33	44	4 103	-2,2	12 333,3	4,5	87,4
Ogółem		103	727	79	4 692	-23,3	545,4	100,0	100,0

Zgodnie z danymi przedstawionymi w powyższej tabeli w ARR w 2012 r.:

- postępowaniem sądowym zostało objętych dwóch dłużników, a wartość dochodzonej wierzytelności wynosiła 491 tys. zł. Wniesienie powództwa sądowego ma na celu prawne zabezpieczenie długu i niedopuszczenie do przedawnienia roszczeń, a także umożliwia kontynuowanie innych, prawem przewidzianych czynności wobec dłużników. Uzyskanie prawnego tytułu wykonawczego stanowi podstawę do wszczęcia i prowadzenia egzekucji komorniczej;
- postępowaniem egzekucyjnym zostało objętych 31 dłużników, a wartość dochodzonych wierzytelności wynosiła ogółem 78 tys. zł. W ramach tego postępowania Agencja prowadzi egzekucję zgodnie z ustawą o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- postępowaniem upadłościowym został objęty jeden dłużnik, a wartość wierzytelności wynosiła 7 tys. zł. W sprawach objętych tym postępowaniem ARR przystępuje do toczących się postępowań upadłościowych;
- decyzją o rozłożeniu spłaty należności na raty został objęty jeden dłużnik o wartości wierzytelności wynoszącej 13 tys. zł. W celu umożliwienia dobrowolnej spłaty wierzytelności, po rozpatrzeniu wniosku dłużnika, Prezes ARR na mocy decyzji rozłożył spłatę należności na 3 raty;
- postępowaniami „inne” objęto 44 dłużników, a wartość wierzytelności wynosiła ogółem 4 103 tys. zł. Zostali tu zaliczeni kontrahenci, których ze względu na stan prawny nie można zakwalifikować do wymienionych w tabeli postępowań windykacyjnych. W ramach tych postępowań m.in.:
 - nie zostało jeszcze wszczęte postępowanie egzekucyjne – okres po wysłaniu upomnienia i oczekiwaniu na zapłatę lub dłużnik zadeklarował zapłatę,
 - umorzono postępowanie egzekucyjne ze względu na bezskuteczność egzekucji,
 - zakończono bądź umorzono postępowanie upadłościowe.

3.2. Krajowa działalność ARR w 2012 r.

W zakresie działalności krajowej, Agencja wykonywała zadania w ramach: administrowania mechanizmami krajowymi, działalności administracyjnej i inwestycyjnej, pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” oraz realizacji branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych w ramach projektu systemowego Ministerstwa Gospodarki pn: „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych”, poddziałanie 6.5.1 Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka.

3.2.1. Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej

Agencja Rynku Rolnego, w ramach dotacji budżetowych na działalność administracyjną, na realizację mechanizmów krajowych oraz zadań zleconych przez MRiRW w 2012 r., na podstawie umów, dysponowała środkami finansowymi w wysokości 347 263 tys. zł. Powyższe środki zostały uruchomione na podstawie:

1. przyznanej dotacji podmiotowej na realizację działalności administracyjnej oraz finansowanie mechanizmów krajowych w wysokości 335 534 tys. zł, z której ARR wydatkowała 331 507 tys. zł, a różnica w wysokości 4 027 tys. zł została zwrócona do MRiRW (z tego 1 702 tys. zł z działalności administracyjnej i 2 325 tys. zł z mechanizmów krajowych);
2. podpisanej umowy pomiędzy MRiRW a ARR na dotacje celowe na kwotę 11 729 tys. zł, z tego:
 - dotacja celowa przyznana ARR na podstawie umowy na wykonanie zadań z zakresu inwestycji i zakupów inwestycyjnych na kwotę 10 454 tys. zł, z której ARR wydatkowała 8 120 tys. zł, a różnica w wysokości 2 334 tys. zł została zwrócona do MRiRW;
 - dotacja celowa przyznana ARR na podstawie umowy na realizację „Działań informacyjnych i promocyjnych” w ramach PROW na lata 2007-2013 na kwotę 1 230 tys. zł. W ramach realizacji ww. umowy Agencja wydatkowała 1 116 tys. zł, a różnica w wysokości 114 tys. zł została zwrócona do MRiRW;
 - dotacja celowa przyznana ARR na wykonanie zadań wynikających z realizacji programu wieloletniego pod nazwą „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” na kwotę 45 tys. zł, z której ARR wydatkowała 20 tys. zł, a różnica w wysokości 25 tys. zł została zwrócona do MRiRW.

Agencja w 2012 r. uzyskała wpływy w ramach środków własnych w łącznej kwocie 2 227 tys. zł z tytułu otrzymanej dywidendy, odzyskanych wierzytelności oraz odsetek od rachunków bankowych.

Tabela 40. Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	3 250
II.	Wpływy ogółem, z tego:	351 981
1.	Dotacje budżetowe na działalność ARR, z tego:	347 263
1.1.	Dotacja podmiotowa:	335 534
-	na wydatki administracyjne	126 894
-	na finansowanie mechanizmów krajowych	208 640
1.2.	Dotacje celowe:	11 729
-	na pomoc techniczną PROW 2007-2013	1 230
-	w ramach wieloletniego programu „Prezydencja”	45
-	na działalność inwestycyjną	10 454
2.	Środki własne (w tym odsetki od środków własnych):	2 227
-	w ramach działalności administracyjnej	2 004
-	w ramach działalności inwestycyjnej	223
3.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	1 634
4.	Zwroty środków w ramach dotacji z lat ubiegłych	106
5.	Zwroty od beneficjentów mechanizmów krajowych	156
6.	Środki otrzymane z ARiMR w ramach rozliczenia pomocy technicznej PROW 2007-2013	466
7.	Środki otrzymane z MG w ramach rozliczenia branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych	119
8.	Odsetki od środków budżetowych	10
III.	Wydatki ogółem, z tego:	348 146
1.	Wydatki na finansowanie mechanizmów krajowych:	206 471
1.1.	Dopłaty do materiału siewnego – <i>de minimis</i>	98 047
1.2.	Działania ARR w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych	2 291
1.3.	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	106 133
2.	Wydatki administracyjne	128 241
3.	Wydatki inwestycyjne	8 197
4.	Pomoc techniczna PROW 2007-2013	1 116
5.	Program wieloletni „Prezydencja”	20
6.	Branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych	1 382
7.	Zwrot do MRiRW środków otrzymanych w ramach dotacji 2012 - „Prezydencja”	25
8.	Zwrot do MRiRW środków otrzymanych w ramach dotacji z lat ubiegłych w ramach:	2 219
-	wydatków administracyjnych	567
-	wydatków na mechanizmach krajowych	11
-	wydatków na PROW 2007-2013	708
-	wydatków na program „Prezydencja”	8
-	wydatków inwestycyjnych	899
-	projektu „Moldowa”	26
9.	Zwrot do MRiRW środków otrzymanych z ARiMR	466
10.	Przekazanie do MRiRW odsetek od środków budżetowych	9
IV.	Saldo wpływów i wydatków (stan środków na 31.12.2012 r.)	7 085

W ramach wydatków wyszczególnionych w powyższej tabeli, kwota wydatków na dopłaty z tytułu mechanizmów krajowych uwzględnia zwroty od beneficjentów w łącznej wysokości 156 tys. zł.

Saldo wpływów i wydatków na rachunkach bankowych ARR na 31 grudnia 2012 r. wynosiło 7 085 tys. zł. Na tę kwotę składały się środki własne Agencji oraz środki pochodzące z rozliczeń dotacji budżetowych 2012 r.

Dodatkowo na 31 grudnia 2012 r. ARR posiadała na wydzielonych rachunkach bankowych środki finansowe o ograniczonej możliwości dysponowania oraz środki finansowe specjalnego przeznaczenia w łącznej wysokości 1 148 tys. zł, z tego zabezpieczenia umów i wadium – 926 tys. zł oraz Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – 222 tys. zł.

Stan środków na rachunkach bankowych Agencji w Banku Gospodarstwa Krajowego na koniec 2012 r. wyniósł łącznie 8 233 tys. zł.

ARR w 2013 r. zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa w ramach niewykorzystanej dotacji budżetowej 2012 r. kwotę 6 479 tys. zł, która dotyczyła finansowania:

- działalności administracyjnej – 1 706 tys. zł,
- mechanizmów krajowych – 2 325 tys. zł,
- PROW 2007-2013 – 114 tys. zł,
- zakupów inwestycyjnych – 2 334 tys. zł.

3.2.2. Rozliczenie środków finansowych na działalności krajowej w 2012 r.

3.2.2.1. Działalność administracyjna

Na 1 stycznia 2012 r. na rachunkach bankowych ARR na finansowanie działalności administracyjnej pozostawała kwota 1 292 tys. zł, na którą składały się środki własne Agencji w kwocie 825 tys. zł oraz środki pochodzące z rozliczeń dotacji budżetowych z lat ubiegłych w kwocie 467 tys. zł.

Agencja w 2012 r. uzyskała wpływy w wysokości 129 382 tys. zł, z tego:

- w ramach przyznanych środków budżetowych z dotacji podmiotowej na realizację działalności administracyjnej – 126 894 tys. zł,
- w ramach rozliczeń ARR związanych z zapewnieniem obsługi prawnej oraz techniczno-biurowej funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. 2009 Nr 97, poz. 799, z późn. zm.) – 1 634 tys. zł,
- w zakresie środków własnych – 741 tys. zł,
- z tytułu zwrotów środków w ramach dotacji z lat ubiegłych – 103 tys. zł,

- z tytułu odsetek od środków budżetowych – 10 tys. zł.

W 2012 r. Agencja poniosła wydatki administracyjne w łącznej kwocie 126 826 tys. zł (z tego 125 192 tys. zł stanowiła dotacja podmiotowa 2012 r. i 1 634 tys. zł – środki z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych) z przeznaczeniem na:

	(tys. zł)
– materiały i energię, w tym: zakupy materiałów biurowych, materiałów eksploatacyjnych do samochodów, zużycie energii i paliwa	3 187
– remonty, w tym głównie naprawa środków trwałych	279
– pozostałe usługi obce, w tym m.in. na:	38 787
• czynsze	20 537
• usługi informatyczne (m.in. opieka autorska programów komputerowych)	12 429
• usługi pocztowe	1 283
• organizację targów, wystaw i konferencji	378
• telefony (stacjonarne, komórkowe)	829
• łącza dostępowe do Internetu i sieci VAN	739
– podatki i opłaty, w tym wpłaty na PFRON	974
– wynagrodzenia (osobowe i bezosobowe)	66 805
– składki od wynagrodzeń: emerytalne, rentowe, wypadkowe, fundusz pracy	11 870
– pozostałe koszty, w tym: Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, delegacje krajowe i zagraniczne, ubezpieczenia majątkowe, dofinansowanie do nauki dla pracowników, ochrona zdrowia, BHP itp.	3 815
– środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne niskocenne, w których ramach zakupiono m.in.: drobny sprzęt biurowy, asortyment wystawienniczy, sprzęt komputerowy nie zaliczany do środków trwałych	1 109

Wydatki o charakterze stałym stanowiły 90,1% ogółu wydatków administracyjnych ARR.

Dodatkowo ARR w 2012 r. wydatkowała środki własne w wysokości 1 415 tys. zł, m.in. na zapłatę należności głównej i należności odsetkowych na rzecz beneficjentów dotyczących realizacji mechanizmu „Interwencyjny zakup zbóż” w latach ubiegłych, refundacji wywozowych oraz na sfinansowanie różnic kursowych powstałych w wyniku powtórnego przewalutowania PLN/EUR i EUR/PLN płatności na rzecz beneficjentów – podmiotów zagranicznych w mechanizmie „Dostarczanie nadwyżek żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”, a także zapłatę dodatkowych świadczeń zdrowotnych.

Tabela 41. Obrót środkami finansowymi w 2012 r. w ramach wydatków administracyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	1 292
II.	Wpływy ogółem, z tego:	129 382
1.	Dotacja podmiotowa 2012 r.	126 894
2.	Środki własne (w tym odsetki od środków własnych)	741
3.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	1 634
4.	Zwroty środków w ramach dotacji z lat ubiegłych	103
5.	Odsetki od środków budżetowych	10
III.	Wydatki ogółem, z tego:	128 817
1.	Wydatki administracyjne, z tego:	128 241
1.1.	Wydatki administracyjne w ramach środków budżetowych i funduszy promocji produktów rolno-spożywczych:	126 826
-	dotacja podmiotowa na 2012 r.	125 192
-	fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	1 634
1.2.	Wydatki administracyjne ze środków własnych	1 415
2.	Zwrot do MRiRW środków otrzymanych w ramach dotacji z lat ubiegłych	567
3.	Przekazanie odsetek od środków budżetowych do MRiRW	9
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	1 857

Kwota 1 857 tys. zł pozostająca na rachunkach bankowych na 31 grudnia 2012 r. stanowiła:

- środki własne uzyskane na działalności administracyjnej – 151 tys. zł,
- niewykorzystaną dotację podmiotową na wydatki z zakresu działalności administracyjnej w 2012 r. – 1 702 tys. zł,
- zwrot środków od beneficjentów – 4 tys. zł.

Agencja w 2013 r. w ramach rozliczeń dotacji podmiotowej 2012 r. zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa kwotę 1 712 tys. zł, stanowiącą niewykorzystaną dotację otrzymaną na realizację wydatków administracyjnych (w tym środki budżetowe pozostające na rachunku bankowym na 31 grudnia 2012 r. w kwocie 1 702 tys. zł oraz 10 tys. zł środków stanowiących zwrot w ramach rozliczeń administracyjnych 2012 r., które wpłynęły na rachunek bankowy ARR w 2013 r.).

Dodatkowo ARR zwróciła w 2013 r. na dochody budżetu państwa środki pozostające na rachunku bankowym na 31 grudnia 2012 r. w wysokości 4 tys. zł, uzyskane od beneficjentów w ramach rozliczeń dotacji z lat ubiegłych.

3.2.2.2. Działalność w zakresie realizacji mechanizmów krajowych

Agencja w 2012 r. uzyskała wpływy w ramach finansowania mechanizmów krajowych w kwocie 208 799 tys. zł, z tego 208 640 tys. zł jako otrzymane środki budżetowe oraz wpływy stanowiące zwroty z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków w łącznej kwocie 159 tys. zł, na które składało się:

- 156 tys. zł – zwroty, które wpłynęły do ARR w 2012 r. i zostały przeznaczone na finansowanie mechanizmów krajowych w 2012 r., tj. dopłat do materiału siewnego – 155 tys. zł i dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych – 1 tys. zł,
- 3 tys. zł – zwroty, które wpłynęły do ARR w 2012 r. (dotyczące 2011 r.) i zostały przekazane do MRiRW, tj. w ramach dopłat do materiału siewnego – 1 tys. zł i w ramach dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych – 2 tys. zł.

Tabela 42. Obrót środkami finansowymi w 2012 r. w ramach realizacji mechanizmów krajowych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	8
II.	Wpływy ogółem, z tego:	208 799
1.	Dotacja podmiotowa 2012 r.	208 640
2.	Zwroty środków w ramach dotacji z lat ubiegłych	3
3.	Zwroty środków w ramach dotacji z 2012 r.	156
III.	Wydatki ogółem, z tego:	206 482
1.	Wydatki w ramach mechanizmów krajowych, z tego:	206 471
1.1.	Dopłaty do materiału siewnego – <i>de minimis</i> :	98 047
-	finansowane z dotacji 2012 r.	97 892
-	finansowane ze zwrotów środków z dotacji 2012 r.	155
1.2.	Działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych:	2 291
-	finansowane z dotacji 2012 r.	2 291
1.3.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych:	106 133
-	finansowane z dotacji 2012 r.	106 132
-	finansowane ze zwrotów środków z dotacji 2012 r.	1
2.	Zwrot do MRiRW środków otrzymanych w ramach dotacji z lat ubiegłych	11
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	2 325

Łącznie w ramach dotacji 2012 r. ARR poniosła wydatki związane z realizacją mechanizmów krajowych w wysokości 206 471 tys. zł, z tego 206 315 tys. zł stanowiły środki budżetowe, a 156 tys. zł – środki z wpływów uzyskanych z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych dopłat.

ARR w 2013 r., w ramach rozliczeń dotacji podmiotowej 2012 r., zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa dotację na realizację mechanizmów krajowych w kwocie 2 339 tys. zł, z tego środki budżetowe pozostające na rachunku bankowym na 31 grudnia 2012 r. w kwocie 2 325 tys. zł oraz 14 tys. zł (w zakresie dopłat do materiału siewnego), które – w ramach środków dotyczących rozliczeń z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków w 2012 r. – wpłynęły na rachunek bankowy w 2013 r.

3.2.2.3. Działalność w zakresie realizacji pomocy technicznej PROW 2007-2013

Agencja realizowała zadania wynikające z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.), w celu wsparcia procesu

wdrażania działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W 2012 r. ARR, zgodnie z umową na dotację celową, otrzymała środki w wysokości 1 230 tys. zł (z tego: na finansowanie unijne w kwocie 750 tys. zł, na współfinansowanie krajowe w kwocie 250 tys. zł oraz na podatek VAT w kwocie 230 tys. zł).

Tabela 43. Realizacja pomocy technicznej PROW 2007-2013 w ramach dotacji celowej w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Finansowanie pomocy technicznej z UE (tys. zł)	Współ-finansowanie pomocy technicznej (tys. zł)	Podatek VAT (tys. zł)	Ogółem (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	436	145	127	708
II.	Wpływy ogółem, z tego:	1 216	250	230	1 696
1.	Dotacja celowa	750	250	230	1 230
2.	Środki z ARiMR	466	-	-	466
III.	Wydatki ogółem, z tego:	1 584	372	334	2 290
1.	Wydatki w ramach PROW 2007-2013:	682	227	207	1 116
-	- materiały i wyposażenie	56	19	18	93
-	- organizacja i obsługa seminariów oraz opracowanie materiałów szkoleniowych	93	31	28	152
-	- Działania promocyjne w mediach	533	177	161	871
2.	Zwrot środków do MRiRW:	902	145	127	1 174
-	- zwrot do MRiRW środków w ramach dotacji otrzymanych w latach ubiegłych	436	145	127	708
-	- zwrot środków otrzymanych z ARiMR, przekazanych do MRiRW	466	-	-	466
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	68	23	23	114

Z kwoty otrzymanej na realizację wsparcia procesu wdrażania działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach pomocy technicznej PROW 2007-2013, ARR w 2012 r. wydatkowała 1 116 tys. zł.

Niewykorzystane środki w ramach przyznanej dotacji, pozostające na rachunku ARR na 31 grudnia 2012 r. w wysokości 114 tys. zł, zostały zwrócone na rachunek wydatków budżetu państwa w styczniu 2013 r. Ponadto w 2012 r. ARR przekazała na rachunek dochodów budżetu państwa środki finansowe w kwocie 466 tys. zł, które otrzymała od ARiMR na podstawie zatwierdzonego wniosku o płatność pomocy technicznej PROW 2007-2013, dotyczącego refundacji kosztów poniesionych w 2010 r. oraz w 2011 r., w ramach środków otrzymanych z budżetu państwa na finansowanie operacji w części krajowej kosztów kwalifikowalnych.

3.2.2.4. Działalność w zakresie realizacji programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”

W 2012 r. ARR, w ramach umowy na dotację celową, realizowała zadania wynikające z programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej

w II połowie 2011 r.”. Zgodnie z umową ARR uzyskała środki dotacji celowej w łącznej kwocie 45 tys. zł, z czego wykorzystwała 20 tys. zł.

Tabela 44. Realizacja programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” w ramach dotacji celowej w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	8
II.	Wpływy ogółem, z tego:	45
1.	Dotacja celowa	45
III.	Wydatki ogółem, z tego:	53
1.	Wydatki w ramach programu „Prezydencja”	20
-	udział przedstawicieli Agencji w spotkaniach zagranicznych	20
2.	Zwrot środków do MRiRW w ramach dotacji z lat ubiegłych	8
3.	Zwrot środków do MRiRW w ramach dotacji z 2012 r.	25
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	0

3.2.3. Wydatki inwestycyjne

Na 1 stycznia 2012 r. Agencja posiadała środki w kwocie 1 208 tys. zł, z tego dotacja celowa 2011 r. stanowiła kwotę 899 tys. zł oraz środki własne – 309 tys. zł. W 2012 r. ARR otrzymała dotację celową w kwocie 10 454 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych. W ramach otrzymanej dotacji celowej zrealizowano wydatki w kwocie 8 120 tys. zł, które zostały przeznaczone na:

	(tys. zł)
1. Oprogramowanie i infrastrukturę informatyczną, z tego na:	6 565
– rozbudowę/modernizację oprogramowania CAPS i Egeria oraz budowę oprogramowania wspomagającego mechanizmy w ramach Umowy Opieki Serwisowej na rok 2012.	2 292
– zakup licencji, oprogramowania i sprzętu	4 172
– rozbudowę posiadanego sprzętu	101
2. Utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej, z tego na zakup:	600
– sprzętu biurowego	536
– urządzeń technicznych	64
3. Zakup środków transportu	955

Agencja w 2012 r. uzyskała także wpływy w ramach środków własnych w wysokości 223 tys. zł, z tego 209 tys. zł zostało uzyskane z tytułu sprzedaży samochodów i 14 tys. zł z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym. W 2012 r. ARR sfinansowała ze środków własnych (w łącznej kwocie 77 tys. zł) przygotowanie i emisję materiału filmowego z udziałem polskiej branży rolno-spożywczej na targach w Seulu, zakup telewizora, zakup i dostawę instalacji i konfiguracji urządzenia Inbox, a także wycenę samochodów osobowych ARR przeznaczonych do sprzedaży.

Środki finansowe pozostające na rachunku bankowym na 31 grudnia 2012 r. w kwocie 2 789 tys. zł stanowiły:

- 2 334 tys. zł – niewykorzystana w 2012 r. dotacja celowa przyznana na inwestycje i zakupy inwestycyjne, zwrócona na rachunek MRiRW w dniu 4 stycznia 2013 r.,
- 455 tys. zł – środki własne uzyskane na działalności inwestycyjnej.

Tabela 45. Obrót środkami finansowymi w ramach wydatków inwestycyjnych ARR w 2012 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	1 208
II.	Wpływy ogółem, z tego:	10 677
1.	Dotacja celowa 2012 r.	10 454
2.	Środki własne (w tym odsetki od środków własnych)	223
III.	Wydatki ogółem, z tego:	9 096
1.	Wydatki inwestycyjne:	8 197
-	dotacja celowa 2012 r.	8 120
-	środki własne	77
2.	Zwrot do MRiRW środków otrzymanych w ramach dotacji z lat ubiegłych	899
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	2 789

3.2.4. Branżowy program promocji branży polskich specjalności żywnościowych

Prezes Agencji Rynku Rolnego w 2012 r. podpisał umowę z Ministrem Gospodarki na realizację branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych, który realizowany jest w ramach projektu systemowego pn. „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych”, poddziałanie 6.5.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Tabela 46. Obrót środkami finansowymi w 2012 r. w ramach branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2012 r.	0
II.	Wpływy ogółem, z tego:	1 382
1.	Środki własne	1 263
2.	Wpływ z MG – refundacja poniesionych i rozliczonych kosztów	119
III.	Wydatki ogółem, z tego:	1 382
1.	Wydatki na finansowanie programu, z tego:	1 382
1.1.	Wydatki na finansowanie programu	1 250
1.2.	Zapłata wadium w ramach podpisanej umowy	132
IV.	Stan środków na 31.12.2012 r.	0

Zgodnie z zawartą umową Ministerstwo Gospodarki jest zobowiązane do zapłaty na rzecz ARR za prawidłowe i kompletne wykonanie działań promujących określonych w kompetencje A i B. Agencja w ramach ww. umowy rozlicza się z MG na podstawie kwartalnych raportów dotyczących postępów

w realizacji branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych. W 2012 r. Agencja w ramach rozliczenia z MG otrzymała środki w wysokości 119 tys. zł.

W ramach programu ARR poniosła wydatki na komponent A i B w kwocie 1 250 tys. zł, w tym w zakresie komponentu A wydatkowano środki w kwocie 77 tys. zł na delegacje związane z przygotowaniem działań promocyjnych. W ramach komponentu B Agencja wydatkowała środki w kwocie 1 173 tys. zł na przygotowanie działań promocyjnych.

3.2.5. Zabezpieczenia na działalności krajowej

ARR w 2012 r. realizowała obsługę zabezpieczeń dotyczących działalności administracyjnej Agencji zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.). Według stanu na 31 grudnia 2012 r. złożone zabezpieczenia gotówkowe wyniosły 890 tys. zł, a zabezpieczenia gwarancyjne – 3 263 tys. zł. W 2012 r. ARR nie realizowała gwarancji stanowiących zabezpieczenie działalności administracyjnej od gwarantów, gdyż nie wystąpiły przypadki niewywiązania się kontrahentów/wykonawców z przetargów/wykonania umów.

3.2.6. Wierzytelności z tytułu działalności krajowej

Wartość wierzytelności ARR (wg stanu na 31 grudnia 2012 r.) związanych z jej działalnością statutową przed 1 maja 2004 r. wynosiła ogółem 66 258 tys. zł (z tego należność główna – 24 085 tys. zł, a odsetki – 42 173 tys. zł) i w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2011 r. (69 142 tys. zł) zmniejszyła się o 4,2%, tj. o 2 884 tys. zł, przy czym należność główna uległa obniżeniu o 1 806 tys. zł, natomiast odsetki zmalały o 1 078 tys. zł.

Tabela 47. Wierzytelności związane z działalnością statutową ARR przed 1 maja 2004 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień		Wzrost /spadek o (w %)	Udział (w %)	
		31.12.2011 r.	31.12.2012 r.		31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
1.	Wierzytelności ARR ogółem (tys. zł):	69 142	66 258	-4,2	100,0	100,0
-	należność główna	25 891	24 085	-7,0	37,4	36,4
-	odsetki	43 251	42 173	-2,5	62,6	63,6
2.	Liczba wierzytelności ogółem	58	53	-8,6	x	x

Wierzytelności ARR są przedmiotem systematycznych działań windykacyjnych, co pozwala zakwalifikować je do określonego postępowania. Wszystkie wierzytelności ARR są prawnie zabezpieczone i zgodnie ze stanem księgowym na 31 grudnia 2012 r. objęte są postępowaniami windykacyjnymi.

Tabela 48. Wierzytelności związane z działalnością statutową ARR przed 1 maja 2004 r. wg postępowań

Lp.	Kategoria postępowań	Stan na dzień				Wzrost /spadek o (w %) 2011 = 100		Struktura wg wartości (w %)	
		31.12.2011 r.		31.12.2012 r.				31.12. 2011 r.	31.12. 2012 r.
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczby	Wartości		
1.	Postępowanie sądowe	14	26 287	14	26 892	0,0	2,3	38,0	40,6
2.	Postępowanie egzekucyjne	36	37 668	35	38 910	-2,8	3,3	54,5	58,7
3.	Postępowanie upadłościowe	2	4 064	1	121	-50,0	-97,0	5,9	0,2
4.	Porozumienia	5	933	1	143	-80,0	-84,7	1,3	0,2
5.	Inne	1	190	2	192	100,0	1,1	0,3	0,3
Ogółem		58	69 142	53	66 258	-8,6	-4,2	100,0	100,0

Postępowaniem sądowym objętych było 14 dłużników ARR, których zadłużenie wynosiło 26 892 tys. zł. Wniesienie powództwa sądowego ma na celu prawne zabezpieczenie długu i niedopuszczenie do przedawnienia roszczeń, a także pozwala na kontynuowanie innych, prawem przewidzianych czynności wobec dłużników. Uzyskanie prawnego tytułu wykonawczego stanowiło podstawę do wszczęcia i prowadzenia egzekucji komorniczej.

Postępowaniem egzekucyjnym objętych było 35 dłużników ARR, a wartość dochodzonych wierzytelności wynosiła 38 910 tys. zł. W ramach tego postępowania Agencja prowadziła także czynności prawne związane z wyjawieniem majątku przez dłużników, a także wszystkie inne prawem dozwolone czynności, stosownie do statusu prawnego dłużników.

Postępowaniem upadłościowym objęty był 1 dłużnik Agencji, a wartość wierzytelności wynosiła 121 tys. zł. W większości spraw objętych tym postępowaniem ARR przystępuje do toczących się postępowań upadłościowych. Procesy upadłościowe są długotrwałe, a ściągalność kwot nieznaczna z uwagi na zakwalifikowanie wierzytelności ARR do VI i VII kategorii w kolejności zaspokajania z funduszy masy upadłości.

Powyżej wymienione postępowania windykacyjne dotyczyły 50 dłużników, a udział ich w ogólnej kwocie wierzytelności wynosił 99,5%, natomiast na pozostałe postępowania wobec 3 dłużników przypada 0,5% kwoty ogółu wierzytelności, z tego na porozumienia – 1 dłużnik (0,2%) i na „inne” postępowania – 2 dłużników (0,3%).

Splata wierzytelności objętych porozumieniami odbywała się stosownie do ustalonych terminów spłat. Wymienione w powyższej tabeli postępowanie „inne” dotyczyło 2 dłużników ARR, których stan prawny nie pozwolił zakwalifikować do wymienionych wcześniej w tabeli postępowań windykacyjnych. W większości przypadków byli to dłużnicy, z którymi prowadzone były negocjacje na temat uregulowania należności, względnie – w związku z wyczerpaniem czynności prawnych – przygotowywane były dokumenty do spisania z ewidencji księgowej.

Tabela 49. Okresy powstania wierzytelności związanych z działalnością statutową ARR przed 1 maja 2004 r. na działalności krajowej

Lp.	Okresy powstania wierzytelności	Wartość wierzytelności (tys. zł)	Liczba wierzytelności	Udział (w %)	
				Według wartości	Według liczby
1.	1990-2003	59 824	31	90,3	58,5
2.	2004-2012, w tym:	6 434	22	9,7	41,5
-	2005	98	1	0,1	1,9
-	2006	4 369	6	6,6	11,3
-	2007	200	2	0,3	3,8
-	2008	1 081	6	1,6	11,3
-	2009	560	4	0,9	7,5
-	2010	115	1	0,2	1,9
-	2012	11	2	0,0	3,8
Ogółem		66 258	53	100,0	100,0

Z powyższego zestawienia wynika, że w latach 1990-2003 powstało ogółem 31 wierzytelności o wartości 59 824 tys. zł, których udział w ogólnej kwocie wyniósł 90,3%, natomiast na lata 2004-2012 przypadają łącznie 22 wierzytelności o wartości 6 434 tys. zł, przy czym ich udział w ogólnej kwocie wyniósł 9,7%. W 2012 r. powstały dwie wierzytelności w łącznej kwocie 11 tys. zł.

Wzrost wartości wierzytelności w latach 2006-2010 spowodowany był nienależnie pobranymi dopłatami do skupu zbóż w roku 2000, 2001 i 2002, ujawnionymi w wyniku kontroli UKS w Olsztynie i Opolu. Agencja wniosła pozwy sądowe wobec dłużników i sprawy są w toku rozpoznawania.

Tabela 50. Wierzytelności związane z działalnością statutową ARR po 1 maja 2004 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień		Wzrost /spadek o (w %)	Udział (w %)	
		31.12.2011 r.	31.12.2012 r.		31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
1.	Wierzytelności ARR ogółem (w tys. zł):	120	479	299,2	100,0	100,0
-	należność główna	110	438	298,2	91,7	91,4
-	odsetki	10	41	310	8,3	8,6
2.	Liczba wierzytelności ogółem	26	31	19,2	x	x

Przedstawione w powyższej tabeli wierzytelności powstały z tytułu:

- nienależnie wypłaconych środków krajowych w zakresie mechanizmów: „Pomoc dla plantacji trwałych”, „Dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany” i „Rekompensaty dla producentów zrzekających się prawa do indywidualnych ilości referencyjnych” – wartość wierzytelności wynosi 394 tys. zł;
- należności wynikających z niewywiązania się z dostawy materiałów eksploatacyjnych do drukarek i kserokopiarek na potrzeby ARR, niezapłaconych faktur oraz zasądzonych na rzecz ARR kosztów sądowych – wartość wierzytelności wynosi 72 tys. zł;
- należności związanych z pracownikami – wartość wierzytelności wynosi 13 tys. zł.

4. SYSTEM INFORMACYJNY

Zgodnie z zapisami ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych ARR jest zobowiązana do informowania uczestników rynku rolno-żywnościowego o administrowanych mechanizmach WPR i mechanizmach krajowych, a także do udostępniania informacji o aktualnym stanie i perspektywach rozwoju rynku rolno-żywnościowego.

4.1. Cele i formy upowszechniania informacji

System informacji funkcjonujący w ARR służy przygotowaniu producentów, handlowców oraz konsumentów do jak najlepszego wykorzystania środków unijnych i krajowych, oferowanych w ramach mechanizmów realizowanych przez Agencję. Wspomaga również uczestników rynku rolno-żywnościowego, dostarczając im wiedzy o bieżącej i prognozowanej sytuacji na rynkach rolnych.

Agencja realizuje zadania związane z upowszechnianiem informacji przez bieżące publikowanie warunków uczestnictwa w mechanizmach realizowanych przez ARR i regularnie sporządza raporty o sytuacji rynkowej. Raporty zawierają najważniejsze dane dotyczące głównych rynków rolno-żywnościowych, pozyskane ze źródeł krajowych i zagranicznych. Prezentowanie danych o podaży, popycie oraz cenach na rynku krajowym i rynkach zagranicznych na stronie internetowej ARR zapewnia uczestnikom rynku równoczesny dostęp do informacji i może być przydatne w podejmowaniu decyzji gospodarczych. W działaniach informacyjnych, skierowanych do uczestników rynku rolno-spożywczego oraz zainteresowanych środowisk, ARR w 2012 r. wykorzystywała różne narzędzia komunikacji.

Spotkania informacyjne – targi, wystawy, konferencje

Najpopularniejszą formą działań informacyjnych ARR było przygotowywanie stoisk informacyjno-konsultacyjnych podczas targów, wystaw, konferencji, konkursów branżowych i innych wydarzeń o profilu informacyjno-promocyjnym, organizowanych przez różne podmioty sektora rolno-

-spożywczego. W trakcie niektórych wydarzeń, oprócz wystawienia stoiska informacyjnego, ARR była również fundatorem okolicznościowych wyróżnień, np. pucharów, dyplomów, listów gratulacyjnych.

Podobnie jak w ubiegłych latach Agencja, wraz z MRiRW, ARiMR, ANR i KRUS, brała udział w przygotowaniu stoiska resortu rolnictwa podczas trzech wydarzeń targowych, tj. Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH w Kielcach, Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem Rolniczym w Szepietowie oraz Międzynarodowych Targów Rolno-Przemysłowych AGRO-TECH w Minikowie.

Ponadto na terenie całego kraju odbywały się spotkania informacyjne dotyczące warunków uczestnictwa w mechanizmach WPR i krajowych, których głównymi organizatorami były OT ARR. W zależności od potrzeb spotkania przybierały różnorodne formy, np.: szkoleń dla obecnych i potencjalnych beneficjentów ARR oraz zainteresowanych środowisk, spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla producentów, handlowców oraz przetwórców produktów rolno-spożywczych, a także bezpośrednich kontaktów z beneficjentami w punktach konsultacyjnych w OT ARR. Ważnym sposobem docierania z informacją do odbiorców było prowadzenie przez ARR działań reklamowych typu BTL (ang.: below the line), skierowanych do konkretnego klienta, z wykorzystaniem narzędzi reklamy pozamedialnej.

W 2012 r. Agencja zorganizowała ogółem 2,5 tys. różnorodnych działań informacyjnych. Przedstawiciele ARR uczestniczyli w 1,5 tys. spotkań informacyjnych i w ponad 270 konferencjach. Przeprowadzono także 66 akcji e-mailingowych. Podczas blisko 900 imprez wystawienniczo-konferencyjnych, w których ARR wzięła udział, współorganizując je lub aktywnie w nich uczestnicząc, wystawiono 425 stoisk informacyjno-konsultacyjnych.

ARR uczestniczyła w dożynkach ogólnopolskich (na Jasnej Górze i w Spale) oraz w 80 imprezach dożynkowych (gminnych, powiatowych i wojewódzkich).

Działania informacyjne przeprowadzone przez OT ARR obejmowały ponad 4,2 tys. zagadnień związanych z działalnością Agencji. Najwięcej tematów dotyczyło zadań i działań ARR jako agencji płatniczej (1,1 tys.) oraz mechanizmów administrowanych przez ARR, w tym: wsparcia działań informacyjnych i promocyjnych (również w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich) i promocji żywności

(łącznie 0,8 tys.), dopłat do materiału siewnego i programu „Owoce w szkole” (po 0,6 tys.), dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (0,5 tys.) oraz kwotowania produkcji mleka (0,4 tys.).

OT ARR kontynuowały współpracę z jednostkami oświatowymi w zakresie popularyzowania prozdrowotnych programów – „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”, poprzez organizację konkursów plastycznych i literackich dla dzieci, czyli bezpośrednich odbiorców ww. programów wspólnej polityki rolnej.

Ogółem w 2012 r. w wydarzeniach informacyjno-promocyjnych ARR (spotkaniach informacyjnych, konferencjach, targach, wystawach, szkoleniach) wzięło udział ponad 962 tys. uczestników.

Współpraca ARR ze szkołami rolniczymi

ARR kontynuowała współpracę ze szkołami rolniczymi w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych. OT ARR współpracowały ze 131 szkołami o profilu rolniczym, w tym z Zespołami Szkół Centrów Kształcenia Rolniczego znajdującymi się pod patronatem MRiRW. W szkołach rolniczych zorganizowano 192 spotkania, podczas których omówiono 292 tematy z zakresu działalności ARR.

Wydarzenia specjalne w 2012 r.

W 2012 r. minęło 50 lat od wdrożenia wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej, co było tematem wiodącym wielu spotkań informacyjnych. Z tej okazji OT ARR zorganizowały okolicznościowe regionalne uroczystości jubileuszowe, łącząc je z wydarzeniami konferencyjno-targowymi w poszczególnych województwach.

Audycje radiowe i telewizyjne

ARR kontynuowała współpracę z regionalnymi stacjami radiowymi i telewizyjnymi, dzięki czemu powstały 52 audycje radiowe w ośmiu oddziałach terenowych (w Gdyni, Katowicach, Krakowie, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie, Szczecinie i we Wrocławiu) oraz 24 audycje telewizyjne w pięciu oddziałach terenowych (w Gorzowie Wlkp., Łodzi, Olsztynie, Opolu i Poznaniu). Podczas audycji omawiano realizację mechanizmów WPR i krajowych administrowanych przez ARR. Tematami najczęściej poruszonymi w radiu i telewizji były: działalność Agencji w roku obchodów jubileuszu 50-lecia WPR (31 audycji), program „Owoce w szkole” (27), dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE (24), dopłaty do materiału siewnego (17), program „Szkłanka mleka” (16), a także kwotowanie produkcji mleka (11).

Prasa

Działania informacyjne dotyczące ARR prowadzone były w mediach lokalnych, ogólnopolskich i branżowych. W prasie branżowej i specjalistycznej oraz wydawnictwach innych podmiotów (tygodniki, miesięczniki, periodyki, portale internetowe) ukazało się 80 artykułów poświęconych mechanizmom administrowanym przez Agencję. Ogółem w 2012 r. ARR współpracowała z 40 tytułami prasowymi, wydawnictwami innych podmiotów i portalami internetowymi. Informacje o Agencji były także umieszczane w katalogach targowych towarzyszących imprezom wystawienniczym, w których uczestniczyła ARR.

Działalność wydawnicza

Upowszechnianie informacji na temat warunków uczestnictwa w mechanizmach administrowanych przez Agencję odbywało się również za pośrednictwem wydawnictw, takich jak „Biuletyn Informacyjny ARR” oraz broszury tematyczne.

„Biuletyn Informacyjny ARR” ukazywał się w cyklu kwartalnym, w nakładzie 7,7 tys. egzemplarzy. Tytuł był kolportowany nieodpłatnie do odbiorców związanych z branżą rolno-spożywczą oraz do instytucji działających w otoczeniu

rolnictwa, sektora doradczego i naukowo-badawczego. Równolegle z wydaniem drukowanym można było korzystać z wersji elektronicznej zamieszczonej na stronie internetowej ARR, w dziale „Biuletyn Informacyjny”.

W 2012 r. ARR wydała również 32 broszury informacyjne

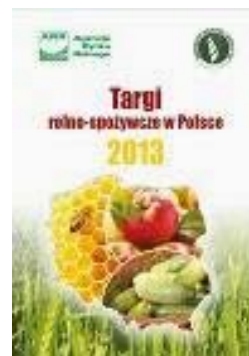
(w łącznym nakładzie 60 tys. egzemplarzy), plakat dotyczący programu „Szklanka mleka” (20 tys. egzemplarzy) i formularze AGREX⁹⁷ (2,5 tys. kompletów).

Wydawnictwa ARR poruszały zagadnienia dotyczące wymiany towarowej z zagranicą, kwotowania produkcji mleka, biogazu rolniczego oraz rynku wina. Ukazała się również kolejna edycja broszur omawiających i promujących działania OT ARR. Informacje o Agencji zawierał także – wydany w czterech wersjach językowych – folder pt. „Agencja Rynku Rolnego”. Wydawnictwa trafiały do odbiorców podczas spotkań krajowych i międzynarodowych, imprez rolniczych oraz konferencji.

⁹⁷ Pozwolenie na wywóz lub świadectwo o wcześniejszym ustaleniu refundacji AGREX.

Bardzo przydatnym tytułem dla przedsiębiorców jest, wydawany przez ARR, obszerny „Informator targowy” przygotowywany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W 2012 r. została wydana dziewiąta jego edycja, zawierająca zestawienie targów i imprez rolno-spożywczych organizowanych w Polsce w 2013 r.

Wszystkie publikacje wydane w 2012 r. zostały udostępnione na stronie internetowej Agencji, w dziale „Wydawnictwa ARR”.

Komunikacja w zakresie programu „Owoce w szkole”

W 2012 r., w związku z rozszerzeniem strategii krajowej wdrożenia w Rzeczypospolitej Polskiej programu „Owoce w Szkole”, Agencji powierzono dodatkowe działania komunikacyjne, w których ramach podjęto współpracę z radiem publicznym. Wyprodukowano spot reklamowy, który został wyemitowany dwukrotnie, w postaci kampanii reklamowych, na antenie trzech ogólnopolskich rozgłośni Polskiego Radia: Jedyńki, Trójki oraz Czwórki.

W ramach realizacji działań z zakresu komunikacji programu „Owoce w szkole” w 2012 r. dodrukowano 500 tys. egzemplarzy broszury „Plan lekcji” oraz wykonano 170 tys. zawieszek odblaskowych w kształcie jabłka i gruszki, które – dystrybuowane na bieżąco do szkół wraz z plakatem i broszurą informacyjną – służyły nie tylko pogłębieniu wiedzy o programie,

lecz także poprawie bezpieczeństwa dzieci.

ARR administrowała również stroną internetową www.owocewshkole.org, na której zamieszczane były informacje przeznaczone dla szkół, dostawców, rodziców i opiekunów oraz gry edukacyjne dla dzieci.

Telefoniczny Punkt Informacyjny

Niesłabnącym zainteresowaniem cieszył się działający w ARR Telefoniczny Punkt Informacyjny. Najczęściej udzielano informacji dotyczących dopłat do materiału siewnego, promocji żywności (w tym funduszy promocji artykułów rolno-spożywczych), kwotowania produkcji mleka, handlu zagranicznego i rejestracji przedsiębiorców. Osoby kontaktujące się z TPI pochodziły głównie z województw: mazowieckiego, wielkopolskiego, łódzkiego, małopolskiego i śląskiego. Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi były publikowane na stronie internetowej ARR. W 2012 r. konsultanci TPI odebrali ponad 15 tys. połączeń telefonicznych. Odpowiedzi na pytania udzielano również za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Witryna internetowa

Strony internetowe Agencji www.arr.gov.pl oraz Biuletynu Informacji Publicznej ARR www.bip.arr.gov.pl stanowią podstawowe źródło informacji o mechanizmach administrowanych przez Agencję. Informacje zamieszczane na ww. stronach, aktualizowane na bieżąco, dostarczają

zainteresowanym osobom wiedzy o działaniach podejmowanych przez Agencję. W 2012 r. na stronie BIP-ARR odnotowano ponad 340 tys. wizyt (631 tys. odsłon).

Patronaty Prezesa Agencji Rynku Rolnego

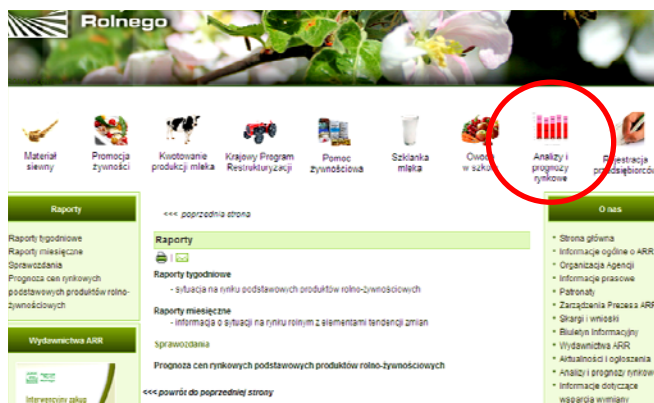
W 2012 r. Prezes Agencji Rynku Rolnego objął honorowym patronatem kilkadziesiąt imprez branżowych (w tym: kampanie, konferencje, kongresy, konkursy, targi, kiermasze, pikniki), m.in.: II edycję konkursu „Jem owoce i warzywa, bo to dobrze na mnie wpływa” w Gdańsku, II Ogólnopolski Kongres Branży Spożywczej w Opolu, Forum „Polska spółdzielczość mleczarska w UE – szanse i zagrożenia” w Białymstoku, XII Konferencję Naukowo-Techniczną pt. „Cyfryzacja jakości zboża, mąki i pieczywa” w Bydgoszczy, Forum Branży Mięsnej – „Chiny szansą na rozwój eksportu polskiego mięsa” w Warszawie, XVII Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną pt. „Kierunki rozwoju technologii dla rolnictwa zrównoważonego” w Warszawie. Patronatem zostały również objęte konferencje organizowane w ramach działań promocyjno-informacyjnych, finansowane ze środków funduszy promocji obsługiwanych przez ARR, np. konferencja prasowa „Smaczne i zdrowe – nasze produkty zbożowe”. Pełny wykaz przedsięwzięć objętych patronatem Prezesa Agencji Rynku Rolnego zamieszczono w aneksie 4.

4.2. Opracowania i informacje przygotowywane przez ARR

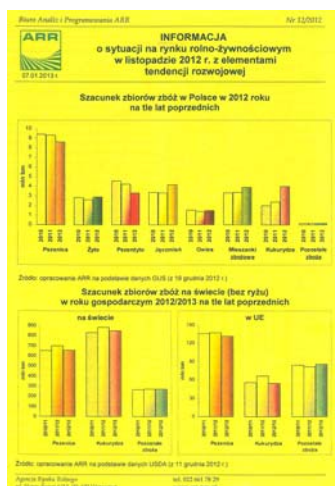
Zgodnie z ustawą o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych jednym z zadań ARR jest gromadzenie, analizowanie, przetwarzanie i udostępnianie informacji rynkowej dotyczącej produktów rolnych i żywnościowych. Realizując zapisy ww. ustawy, w 2012 r. w Agencji na bieżąco przygotowywano raporty dotyczące zmian cen, sytuacji podaży-popytu na podstawowych rynkach rolno-żywnościowych oraz uregulowań WPR, a także prognozy sytuacji rynkowej. Opracowania udostępniano odbiorcom, m.in. na stronie internetowej ARR, w dziale „Analizy i prognozy rynkowe”.

4.2.1. Raporty rynkowe

Raporty rynkowe były przygotowywane przez ARR cyklicznie i miały charakter informacyjno-analityczny. W 2012 r. analitycy Agencji opracowali w cyklu tygodniowym 49 edycji „Sytuacji na rynku podstawowych produktów rolno-żywnościowych”, a w cyklu miesięcznym – 12 edycji „Informacji o sytuacji na rynku rolno-żywnościowym z elementami tendencji rozwojowej”.

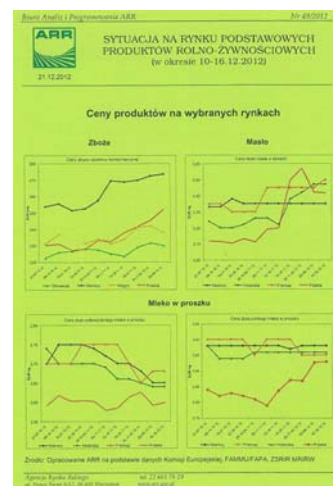

W raportach tygodniowych prezentowano zestawienia cen zbóż, mięsa i produktów mleczarskich, a także bieżącą sytuację cenową dotyczącą podstawowych produktów rolno-żywnościowych w różnych ogniwach i kanałach dystrybucji (skup, zbył, giełdy, targowiska) oraz realizację najważniejszych instrumentów wsparcia. Dla porównania przedstawiane były zarówno ceny w Polsce, jak i w innych krajach UE, a w przypadku zbóż i mleka również na wybranych giełdach światowych.

W raportach miesięcznych analizowano sytuację na rynkach zbóż, mięsa, mleka i cukru w danym miesiącu, jak również wskazywano tendencje rozwojowe w kolejnym miesiącu. W raporcie majowym i wrześniowym z 2012 r. opisano także sytuację na rynku owoców.

W raportach miesięcznych regularnie prezentowano dane o wielkości skupu

i poziomie cen produktów rolnych w kraju, o obrotach towarowych z zagranicą, a okresowo – szacunki zbiorów zbóż i wyniki badań stanu pogłowia zwierząt gospodarskich. Prezentowano również relacje cen warunkujące kierunki rozwoju danej produkcji, tendencje cenowe na rynkach zagranicznych oraz zamieszczano informacje o realizacji przez ARR działań wspierających rynki rolno-żywnościowe.

4.2.2. Opracowania analityczno-prognostyczne

Na podstawie opinii niezależnych ekspertów wchodzących w skład Zespołu ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolniczych, powołanego przez Prezesa ARR, raz na kwartał w Agencji sporządzana była prognoza cen skupu podstawowych produktów rolno-żywnościowych (pszenicy, żyta, żywca wieprzowego i wołowego, kurcząt brojlerów oraz mleka), a także cen zbytu masła w blokach i odtłuszczonego mleka w proszku.

Opracowane prognozy były udostępniane na stronie internetowej Agencji oraz dostarczane bezpośrednio do urzędów centralnych (MRiRW, MF, MG, MPiPS, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów), do Sejmu, Senatu, Krajowej Rady Izb Rolniczych, ARiMR, ANR, ARM, urzędów wojewódzkich, ośrodków doradztwa rolniczego oraz organizacji branżowych.

ARR była również zaangażowana w przygotowywanie, wydawanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, analiz stanu i perspektyw rozwoju 10 najważniejszych rynków rolno-spożywczych, rynku środków produkcji dla rolnictwa, handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi oraz popytu na żywność.

4.3. Nagrody i wyróżnienia

W 2012 r., w trakcie trzeciego Międzybranżowego Spotkania Kadry Zarządzającej Przemysłu Żywnościowego „Forum 100”, ARR otrzymała wyróżnienie „Pro Polonia Opułenta – dla Polski dostatniej” za działania na rzecz polskiej gospodarki żywnościowej oraz współdział w programie edukacyjnym „Trzymaj formę!”.

Z okazji 20-lecia godła „Teraz Polska”, ARR otrzymała dyplom oraz medal za zaangażowanie w rozwój Polskiego Programu Promocyjnego.

Podczas IV Polsko-Rosyjskiego Forum Przedsiębiorców Branży Rolno-Spożywczej, odbywającego się w trakcie XV Międzynarodowych Targów Rolnych „Agrokompleks 2012” z udziałem polskich przedsiębiorców, ARR za wkład w rozwój współpracy między Polską a Obwodem Kaliningradzkim otrzymała nagrodę od Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Konsulatu Generalnego RP w Kaliningradzie.

Zrealizowana przez OT ARR w Opolu, w ramach obchodów rocznicy 50-lecia WPR, konferencja nt. „Zdrowy styl życia inwestycją w przyszłość” została wyróżniona w konkursie Komisji Europejskiej na najlepszy projekt w dziedzinie komunikacji o WPR – w kategorii komunikacja publiczna. Projekt zostanie zamieszczony w budowanej przez KE bazie danych przykładów najlepszych praktyk w dziedzinie komunikacji.

Podczas uroczystej gali ogólnopolskiego konkursu AgroLiga, która odbyła się 16 stycznia 2013 r. w SGGW, ARR otrzymała wyróżnienie jako instytucja, która od wielu lat wspiera merytorycznie i organizacyjnie wydarzenia skierowane do studentów uczelni rolniczych i branży rolno-spożywczej. Ponadto Prezes ARR otrzymał od Zarządu Stowarzyszenia Agro Biznes Klub Honorowy Złoty Laur 20-lecia AgroLigi za wieloletnią współpracę.

4.4. Monitorowanie poziomu zadowolenia klientów ARR

Zgodnie z przyjętą „Polityką Jakości i Polityką Antykorupcyjną Agencji Rynku Rolnego” monitorowano poziom zadowolenia klientów, których większość stanowią beneficjenci mechanizmów rynkowych administrowanych przez ARR. Ankiety stosowane do anonimowego badania satysfakcji klienta były przekazywane przez pracowników podczas targów i spotkań z beneficjentami, a także zamieszczane na stronie internetowej Agencji.

W 2012 r. w anonimowym badaniu satysfakcji klienta ARR wzięło udział blisko 2 tys. respondentów. Wyniki badania wykazały, że spośród ankietowanych, którzy udzielili odpowiedzi na zadane pytania, 95% pozytywnie oceniło współpracę z Agencją. Respondenci wysoko ocenili: terminowość załatwienia sprawy (89%), uprzejmość pracowników i udzieloną pomoc w uzyskaniu pełnej informacji (98%), kompetencje pracowników (99%) oraz dostępność informacji i dokumentów (97%). Spośród ankietowanych 98% nie spotkało się z trudnościami podczas załatwiania spraw w Agencji Rynku Rolnego.

4.5. ARR w opinii badanych mieszkańców wsi

Z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców wsi⁹⁸ wynika, że Agencja Rynku Rolnego cieszy się dobrą opinią w środowisku wiejskim. Wśród producentów rolnych, którzy w okresie 6 miesięcy poprzedzających badanie współpracowali z jednostkami organizacyjnymi ARR, jakość obsługi została oceniona bardzo dobrze oraz raczej dobrze przez 85% respondentów.

Rolnicy pozytywnie odbierają działania podejmowane w ramach mechanizmów administrowanych przez ARR. Wykazują zainteresowanie dopłatami do materiału siewnego, przy czym jedna trzecia z nich zadeklarowała zakup w przyszłości takiego materiału z wykorzystaniem dopłat.

⁹⁸ Badanie „Polska wieś i rolnictwo Jesień 2012” – raport opracowany na podstawie badania wykonanego przez BioStat Sp. J.

Bardzo wysoko oceniane są w środowisku wiejskim programy – „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole” administrowane przez ARR. Za potrzebą kształtowania wśród dzieci i młodzieży nawyków żywieniowych dotyczących spożywania mleka, produktów mlecznych oraz owoców i warzyw opowiedziało się 94% rolników i 90% mieszkańców wsi niebędących rolnikami.

Równie wysoko oceniany jest, administrowany przez ARR program dostarczania żywności najuboższej ludności (94% ocen bardzo dobrych i dobrych). Potrzebę prowadzenia działań mających na celu promocję polskiej żywności widzi 90% rolników i 88% mieszkańców wsi niebędących rolnikami.

Ponad połowa badanych mieszkańców wsi uznała za najważniejszą promocję i rozwój sprzedaży wytwarzanych w kraju produktów na rynkach europejskich, a rozwój sprzedaży tych produktów na rynkach azjatyckich został uznany za najważniejszy przez 1/3 wszystkich respondentów.

5. WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Działania podejmowane w 2012 r. przez ARR w zakresie współpracy z zagranicą to przede wszystkim merytoryczne i techniczne wsparcie zagranicznych instytucji sektora rolnego, upowszechnianie pozytywnego wizerunku polskiego rolnictwa i polskich produktów rolno-spożywczych, wymiana doświadczeń z partnerami zagranicznymi oraz wypracowanie wspólnych stanowisk dotyczących WPR.

Agencja, uczestnicząc w pracach organów przygotowawczych Komisji Europejskiej i Rady UE, brała udział w unijnych pracach legislacyjnych wspólnie z przedstawicielami MRiRW.

Organizowane przez ARR wizyty delegacji zagranicznych, jak również uczestnictwo w konferencjach i spotkaniach służyły poszerzaniu współpracy międzynarodowej oraz kontaktów handlowych z innymi krajami.

5.1. Realizacja programów pomocowych

W 2012 r. ARR prowadziła działania dotyczące projektów realizowanych w ramach programów pomocowych skierowanych do instytucji krajów trzecich. Działania te polegały na uczestnictwie pracowników ARR w pracach w zakresie wsparcia technicznego udzielanego za pośrednictwem Biura Komisji Europejskiej TAIEX⁹⁹ oraz na udziale w projektach na rzecz współpracy dwustronnej.

5.1.1. Wsparcie techniczne udzielane przez ARR za pośrednictwem TAIEX

W 2012 r. w Agencji Rynku Rolnego miała miejsce wizyta studyjna przedstawicieli Departamentu ds. Działań Handlowych Agencji Płatniczej ds. Rolnictwa, Rybołówstwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Republiki Chorwacji. Wizyta została zorganizowana na wniosek strony chorwackiej i dotyczyła praktycznych informacji na temat systemów informatycznych stosowanych przez ARR w zakresie sprawozdawczości dla KE. Przedstawiciele strony chorwackiej zapoznali się z teoretycznymi aspektami

⁹⁹ TAIEX – Biuro Wymiany Informacji nt. Pomocy Technicznej Komisji Europejskiej (Technical Assistance and Information Exchange Office) – komórka w strukturze KE (Dyrekcji Generalnej ds. Rozszerzenia).

funkcjonowania systemu ISAMM¹⁰⁰, systemu AMIS QUOTA¹⁰¹, systemu wymiany danych DEX¹⁰², aplikacji WUSI¹⁰³ oraz uczestniczyli w warsztatach dotyczących wykorzystania tych systemów w praktyce. Zapoznali się również z ogólnymi zasadami funkcjonowania i praktycznymi aspektami obsługi stosowanego przez ARR systemu finansowo-księgowego EGERIA.

5.1.2. Projekty programów pomocowych na rzecz współpracy dwustronnej

ARR realizując w ramach współpracy dwustronnej projekt pt. "Zapoznanie się ze strukturą wynagrodzeń oraz polityką kadrową", przyjęła w sierpniu 2012 r. delegację tureckiej Agencji Wspierania Rolnictwa i Rozwoju Wsi (ARDSI). Strona turecka zapoznała się z funkcjonowaniem systemu kadrowego, w tym z zagadnieniami dotyczącymi m.in.: etatyzacji, rekrutacji, prawa pracy, ochrony praw

pracowniczych, zasad wynagradzania i systemu motywowania pracowników, a także oceny okresowej pracowników i ich rozwoju zawodowego.

5.2. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

5.2.1. Realizacja porozumień o współpracy z instytucjami sektora rolno-spożywczego

W lipcu 2012 r. m.in. w ramach porozumienia z węgierską Agencją Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (MVH)¹⁰⁴ ARR zorganizowała seminarium eksperckie pt. „Rynek cukru w ramach 50 lat WPR – jakie wnioski na przyszłość?”. Tematyka seminarium dotyczyła głównie ewolucji europejskiego rynku cukru, problemów obecnych oraz perspektyw i wyzwań, przed jakimi będzie stał sektor cukru w przyszłości, w kontekście przeprowadzanej reformy WPR i projektowanych zmian w perspektywie budżetowej UE na lata 2014-2020.

ARR w 2012 r. realizowała porozumienie z rumuńską Agencją Rolnej Płatności i Interwencji (APIA)¹⁰⁵, w którego zakresie zorganizowano wizytę delegacji APIA w Warszawie. Stronie rumuńskiej zaprezentowano zasady mechanizmu „Działania informacyjne i promocyjne w ramach PROW na lata

¹⁰⁰ Information System for Agricultural Market Management and Monitoring – Informatyczny System Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym.

¹⁰¹ Agricultural Market Information System Quota – System Informacji o Rynkach Rolnych służący do zarządzania kontyngentami taryfowymi w przywozie towarów rolnych.

¹⁰² DEX – Data Exchange System.

¹⁰³ Web Upload Secure Interface.

¹⁰⁴ Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, strona internetowa www.mvh.gov.hu

¹⁰⁵ Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, strona internetowa www.apia.org.ro

2007-2013” (Działanie 133), zasady funkcjonowania funduszy promocji produktów rolno-spożywczych oraz Elektronicznego Rejestru Nieprawidłowości (ERNI).

W 2012 r. zainicjowano także współpracę z czeskim Krajowym Funduszem Interwencji Rolnej (SZIF)¹⁰⁶ poprzez podpisanie listu intencyjnego w sprawie uczestnictwa w projekcie pt. „Doświadczenia Agencji Płatniczych UE – wymiana wiedzy”, finansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego.

5.2.2. Udział ARR w międzynarodowych konferencjach, seminariach i spotkaniach dotyczących funkcjonowania agencji płatniczych oraz WPR

Przedstawiciele ARR uczestniczyli w licznych międzynarodowych konferencjach i spotkaniach z przedstawicielami instytucji państw członkowskich UE oraz organów unijnych, podczas których wymieniano doświadczenia, a także dobre praktyki związane z realizacją mechanizmów wspólnej polityki rolnej. Uczestniczono m.in. w:

- Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE w Horsens w Danii, zorganizowanej przez duńską agencję płatniczą AgriFish. Omawiano na niej kwestie ekologizacji (w tym „zazielenienia”) i roli LPIS (systemu identyfikacji działek rolnych) w reformie WPR oraz redukcji liczby kontroli na miejscu;
- Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE w Pafos na Cyprze, zorganizowanej przez cypryjską agencję płatniczą CAPO (Cyprus Agricultural Payments Organization), w której trakcie kontynuowano dyskusję rozpoczętą podczas zorganizowanej w Sopocie w 2011 r. Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE na temat strategii wdrożenia postanowień pakietu legislacyjnego wprowadzającego reformę wspólnej polityki rolnej na lata 2014-2020. Omawiano sposoby zapewnienia sprawnego wdrożenia i realizacji mechanizmów WPR, w tym ich nowych elementów, np. ekologizacji, wsparcia obszarowego oraz wsparcia małych gospodarstw;
- Międzynarodowej Konferencji Panta Rhei na Litwie, podczas której zorganizowano warsztaty dotyczące platformy internetowej dla agencji płatniczych, modelu zarządzania IT „Cloud Computing” oraz wspólnej polityki rolnej w latach 2014-2020;
- Międzynarodowej Konferencji Panta Rhei w Bratysławie na Słowacji, podczas której zorganizowano warsztaty dotyczące architektury korporacyjnej IT oraz procedur testowych w systemach teleinformatycznych agencji płatniczych UE;
- Konferencji Agencji Płatniczych Państw Bałtyckich i Polski w miejscowości Vršac w Serbii, na której omawiano zagadnienia: e-usług w kontekście WPR po 2013 r., zarządzania bezpieczeństwem

¹⁰⁶ Státní zemědělský intervenční Fond, strona internetowa www.szif.cz

- informacji, kontroli technicznej i audytu wewnętrznego agencji płatniczych. Zaprezentowano także doświadczenia ARR we wdrażaniu programów WPR: „Owoce w szkole” i „Szkłanka mleka”;
- wizycie studyjnej przedstawicieli ARR we flamandzkiej Agencji ds. Marketingu Rolnego VLAM w Brukseli, której celem było podjęcie współpracy, rozszerzenie wiedzy specjalistycznej i wymiana doświadczeń w zakresie realizacji zadań związanych z promocją produktów rolno-żywnościowych oraz dotyczących pozyskiwania i analizy informacji z obszaru rynków rolnych;
 - spotkaniu pt. „Program Owoce w Szkole – projekt przyszłości” w ramach Międzynarodowych Targów Przemysłu Owocowo-Warzywnego Macfrut 2012 w miejscowości Cesena we Włoszech. Wymieniono doświadczenia związane z realizacją ww. programu oraz przeglądem inicjatyw edukacyjnych i promocyjnych dotyczących zdrowej diety dzieci, w szczególności spożywania przez nie owoców i warzyw;
 - konferencji niemieckich służb celnych w Berlinie, podczas której omawiano kwestie związane ze wspólną organizacją rynków rolnych, w tym głównie problemy sektora cukrowniczego;
 - III Berlińskim Forum Mlecznym „Praktyka mleczarska: jak unikniemy ryzyka” – omawiano m.in. politykę UE w zakresie sektora mleczarskiego, w aspekcie kryzysu finansowego na rynkach rolnych, aktualną sytuację na rynku mleka oraz możliwości zarządzania ryzykiem;
 - konferencji AMADEUS w Tartu w Estonii dotyczącej zagadnień związanych z realizacją zadań audytu wewnętrznego agencji płatniczych UE;
 - wizytach studyjnych w Austrii, Niemczech i Republice Czeskiej, których celem było zapoznanie się z aktualnymi problemami rolnictwa oraz z rozwiązaniami zastosowanymi w krajach UE, zwłaszcza w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz funkcjonowania systemu wzajemnej zgodności i jego kontroli;
 - polsko-niemieckim spotkaniu informacyjnym „Systemy energii odnawialnej przyszłością Polski” w miejscowości Büdelsdorf w Niemczech – omówiono warunki ekonomiczno-prawne inwestycji w odnawialne źródła energii, możliwości uzyskania wsparcia inwestycyjnego oraz uwarunkowania budowy biogazowni rolniczych;
 - targach BioGas World oraz Solar Energy 2012 w Berlinie – zapoznano się m.in. z nowymi technologiami budowy biogazowni rolniczych.

5.2.3. Organizacja wizyt delegacji zagranicznych w ARR

W 2012 r. w ARR organizowane były spotkania z przedstawicielami organów unijnych, instytucji państw członkowskich UE oraz krajów trzecich, tj.:

- piąte spotkanie informacyjne z Attachés ds. Rolnych ambasad unijnych państw członkowskich i krajów kandydujących, poświęcone sytuacji na rynku zbóż, mięsa i mleka w Polsce oraz działaniom promocyjnym na rynku produktów rolno-spożywczych;
- wizyta Dyrektora Departamentu Instrumentów Regulacji Rynku litewskiej agencji płatniczej NMA w związku z przygotowaniem Litwy do objęcia przewodnictwa w Radzie UE w 2013 r. Przedstawiciele ARR podzielili się doświadczeniami w zakresie realizacji zadań na poziomie agencji płatniczej, związanych ze sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w 2011 r.;
- staż konsultanta Głównego Zarządu Zagranicznej Działalności Gospodarczej Ministerstwa Rolnictwa i Wyżywienia Białorusi, obejmujący m.in. zapoznanie się z działalnością ARR, funkcjonowaniem rynków produktów rolnych w Polsce oraz wizytę studyjną w OT ARR w Lublinie i Spółdzielni Mleczarskiej w Rykach.

W ramach obchodów 50-lecia WPR Agencja zorganizowała cykl spotkań poświęconych m.in. ewolucji, zadaniom i roli WPR. Zrealizowana w ramach obchodów tej rocznicy przez OT ARR w Opolu konferencja „Zdrowy styl życia inwestycją w przyszłość” została wyróżniona w konkursie Komisji Europejskiej na najlepszy projekt w dziedzinie komunikacji o WPR – w kategorii komunikacja publiczna.

5.3. Udział ARR w pracach związanych ze stanowieniem prawa Unii Europejskiej

5.3.1. Udział w pracach organów UE oraz w unijnym procesie decyzyjnym

W 2012 r. na adres poczty elektronicznej Agencji wpłynęło 780 dokumentów UE dotyczących sektora rolno-spożywczego. Przekazywano do ARR m.in. unijne projekty aktów prawnych, sprawozdania z obrad organów UE, komunikaty wydawane przez te organy (w tym wykazy przyjętych aktów prawnych), jak również stanowiska poszczególnych państw dotyczące kwestii omawianych na forum organów unijnych. Dokumenty były rejestrowane, poddawane analizie oraz tłumaczone.

Przedstawiciele ARR wzięli udział w pięciu posiedzeniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Horyzontalnych Kwestii Rolnych, podczas których dyskutowano nad technicznymi zagadnieniami związanymi z przyszłymi regulacjami dotyczącymi wspólnej organizacji rynków rolnych. Przedstawiciele ARR wzięli udział w posiedzeniu Grupy Ekspertkiej KE ds. Uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej oraz w dwóch posiedzeniach grupy Learning Network (zrzeszającej agencje płatnicze i jednostki koordynujące państw UE). Celem działania grupy Learning Network jest wzajemne wsparcie i wymiana doświadczeń, wypracowywanie technicznych rozwiązań dla usprawnienia funkcjonowania agencji płatniczych, jak również podejmowanie działań służących wprowadzeniu wypracowanych rozwiązań do unijnego prawodawstwa.

ARR w 2012 r. aktywnie uczestniczyła w pracach organów przygotowawczych Komisji Europejskiej, w tym m.in.: Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych, Komitetu Zarządzającego i Grupy Ekspertów ds. Zagadnień Horyzontalnych ds. Non-Aneks I, Komitetu ds. Funduszy Rolniczych, Komitetu ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich, Grupy Ekspertów ds. Rynków Rolnych, Grupy Ekspertów ds. programu „Owoce w szkole” oraz Grupy Ekspertów ds. monitorowania i oceny WPR. Na forum tych organów omawiane były zagadnienia dotyczące mechanizmów WPR administrowanych przez ARR. Udział Agencji w pracach organów przygotowawczych KE obejmował pozyskiwanie, analizę oraz opiniowanie projektów aktów prawnych i dokumentów roboczych, jak również okresowy udział przedstawicieli ARR w posiedzeniach ww. gremiów w charakterze ekspertów współpracujących. W 2012 r. Agencja pozyskała i poddała analizie 1,2 tys. projektów aktów prawnych i dokumentów roboczych związanych ze 110 posiedzeniami organów przygotowawczych KE, w tym z 27 posiedzeniami, w których wzięli udział przedstawiciele ARR. Pozyskano także kilkanaście not informacyjnych KE zawierających opinię tej instytucji na temat sposobu interpretacji wybranych przepisów prawnych UE.

5.3.2. Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej

Na podstawie dokumentów unijnych przesłanych do ARR drogą elektroniczną przygotowywano:

- tygodniowe kalendarze posiedzeń organów pomocniczych UE, zamieszczane na bieżąco w serwisie internetowym Agencji w dziale poświęconym pracom organów unijnych,
- informacje miesięczne dotyczące przyjętych projektów aktów prawnych i innych istotnych zagadnień dotyczących działań ARR, dyskutowanych w ramach prac organów pomocniczych UE,

- informacje bieżące dotyczące działań podejmowanych na forach UE w odniesieniu do obszarów istotnych z punktu widzenia funkcjonowania Agencji,
- informacje operacyjne i sprawozdania z przebiegu posiedzeń unijnych organów pomocniczych.

Powyższe opracowania przygotowywane były na potrzeby Kierownictwa ARR. Większość z nich była także udostępniana uczestnikom mechanizmów WPR za pośrednictwem serwisu internetowego Agencji Rynku Rolnego.

5.4. Wdrażanie w ARR Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM), Systemu Europejskiej Wymiany Dokumentów – Polska (EWD-P)

5.4.1. System ISAMM

W ARR kontynuowane były prace związane z wdrażaniem kolejnych komunikatów do Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM) opracowanego przez KE w celu automatyzacji sprawozdawczości mechanizmów wspólnej polityki rolnej w państwach członkowskich UE. Systemem objęto kolejną grupę 68 komunikatów, z tego 48 komunikatów na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 666/2012¹⁰⁷ i 20 komunikatów na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 1212/2012¹⁰⁸. Dotyczyły one m.in. mechanizmów handlu zagranicznego na rynkach: wołowiny i cielęciny, mleka i produktów mlecznych oraz produktów pszczelich. W 2012 r. przy pomocy środowiska produkcyjnego systemu ISAMM pracownicy ARR przekazali do KE (DG AGRI) 731 komunikatów. W związku z kontynuacją prac nad wdrażaniem kolejnych komunikatów do systemu i ich dalszym testowaniem, w 2012 r. pracownicy ARR przekazali 3 komunikaty w środowisku przedprodukcyjnym oraz 800 komunikatów w środowisku testowym systemu ISAMM.

5.4.2. System EWD-P

W ARR kontynuowane były prace w ramach Systemu Europejskiej Wymiany Dokumentów – Polska, dotyczące m.in. analizy zagadnień legislacyjnych, wymiany informacji i wypracowania stanowiska ARR (w formie uwag do instrukcji otrzymanej z jednostki wiodącej) w ramach Grup Roboczych Rady

¹⁰⁷ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 666/2012 z dnia 20 lipca 2012 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 2092/2004, (WE) nr 793/2006, (WE) nr 1914/2006, (WE) nr 1120/2009, (WE) nr 1121/2009, (WE) nr 1122/2009, (WE) nr 817/2010 oraz (WE) nr 1255/2010 w odniesieniu do zobowiązań dotyczących przekazywania informacji w ramach wspólnej organizacji rynków rolnych oraz systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników.

¹⁰⁸ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1212/2012 z dnia 17 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 2535/2001, (WE) nr 917/2004, (WE) nr 382/2008, (WE) nr 748/2008, (WE) nr 810/2008 i (WE) nr 610/2009 w odniesieniu do zobowiązań dotyczących przekazywania informacji w ramach wspólnej organizacji rynków rolnych.

Unii Europejskiej. Pracownicy ARR uczestniczyli jako eksperci współpracujący w pracach 21 Grup Roboczych Rady UE, m.in. w następujących obszarach tematycznych: sprawy handlowe, współpraca celna, horyzontalne kwestie rolne, sprawy finansowe w rolnictwie, reforma WPR, promocja produktów rolnych, jakość żywności, pomoc żywnościowa, zwalczanie nadużyć finansowych, produkty pochodzenia zwierzęcego, rośliny uprawne, cukier i izoglukoza, wino i alkohole, owoce i warzywa, oliwa z oliwek. W 2012 r. w ramach systemu pracownicy ARR byli zaangażowani jako eksperci w 1 128 sprawach wchodzących w zakres kompetencji Agencji, obejmujących 2 506 dokumentów, w ramach 58 tematyk znajdujących się w obszarze kompetencji ARR.

5.5. Udział ARR w pracach legislacyjnych oraz zapewnienie obsługi tłumaczeniowej

5.5.1. Udział w pracach legislacyjnych

W 2012 r. eksperci ARR uczestniczyli w pracach dotyczących wypracowania stanowiska Rady UE w zakresie pakietu legislacyjnego dla WPR na lata 2014-2020, przede wszystkim obejmującego zagadnienia związane z przyszłym funkcjonowaniem wspólnej organizacji rynków produktów rolnych.

ARR uczestniczyła także w pracach związanych z technicznym uproszczeniem wspólnej polityki rolnej, dotyczących m.in. interwencyjnego zakupu zbóż oraz działań informacyjnych i promocyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych. Eksperti ARR uczestniczyli również w debatach dotyczących tzw. horyzontalnych kwestii w zakresie wspólnej polityki rolnej, odnoszących się m.in. do kwestii sprawozdawczości do KE, optymalizacji procesów audytowych oraz procedur certyfikacji rachunków agencji płatniczych.

Agencja wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach uczestnictwa w pracach organów przygotowawczych Komisji Europejskiej, zaangażowana była w wypracowanie kształtu wielu unijnych projektów aktów prawnych regulujących zasady realizacji mechanizmów wspólnej polityki rolnej administrowanych przez ARR.

5.5.2. Zapewnienie obsługi tłumaczeniowej

Tłumaczenia pisemne realizowane były głównie na potrzeby terminowego przygotowania, weryfikacji i aktualizacji dokumentów krajowych, a w szczególności warunków udziału beneficjentów w mechanizmach WPR oraz zapisów dotyczących Ksiąg Procedur ARR. W 2012 r. w Agencji

zrealizowano 191 wniosków o dokonanie pisemnych i ustnych tłumaczeń językowych. Realizowane były również tłumaczenia związane z organizacją i udziałem ARR w konferencjach, wizytach studyjnych i spotkaniach technicznych z przedstawicielami innych państw członkowskich UE, jak również z przedstawicielami instytucji państw trzecich.

5.6. Prowadzenie działalności informacyjnej o możliwościach współpracy handlowej i inwestycyjnej z krajami trzecimi w sektorze rolno-żywnościowym

Na bieżąco monitorowano wpływające do ARR informacje o sytuacji na zagranicznych rynkach rolno-spożywczych oraz przeprowadzano ich analizę i dystrybucję wśród zainteresowanych podmiotów. Zbierano także informacje na temat zainteresowania polskich przedsiębiorców rynkami wybranych krajów trzecich w celu

wsparcia ich udziału w przedsięwzięciach dotyczących branży rolno-spożywczej w kraju i za granicą w zakresie handlu zagranicznego oraz inwestycji. Pozyskiwanie i dystrybucję informacji handlowych prowadzono również podczas wydarzeń o charakterze konferencyjno-seminaryjnym.

Dystrybucja informacji o sytuacji na zagranicznych rynkach rolnych oraz o możliwościach nawiązywania kontaktów handlowych była prowadzona przez ARR z wykorzystaniem zakładki „Informacje dotyczące wsparcia wymiany handlowej” na stronie www.arr.gov.pl oraz skrzynki eksporter@arr.gov.pl, z której rozsyłane były szczegółowe informacje o warunkach prowadzenia wymiany handlowej z określonymi krajami, jak również zapytania ofertowe od potencjalnych importerów zagranicznych.

5.6.1. Udział ARR w międzynarodowych seminariach i spotkaniach gospodarczych

Agencja Rynku Rolnego była zaangażowana we wsparcie organizacji XVI Polsko-Białoruskiego Forum Gospodarczego „Dobrosąsiedztwo”, które odbyło się w Mińsku w październiku 2012 r. Podczas forum omówiono możliwości wzajemnej współpracy w zakresie sektora rolno-spożywczego, a także możliwości współpracy polskich i białoruskich przedsiębiorców w sektorze energii odnawialnej oraz wykorzystania polskich doświadczeń i technologii w produkcji bioenergii.

W ramach współpracy z Rosją ARR zaangażowana była w organizację wizyty delegacji Obwodu Kaliningradzkiego w Polsce. Delegacja rosyjska odwiedziła Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. w Broniszach oraz zakład jednego z przetwórców owoców i warzyw.

W 2012 r. odbyło się IV Polsko-Rosyjskie Forum Przedsiębiorców Branży Rolno-Spożywczej, współorganizowane przez ARR i Wydział Promocji Handlu i Inwestycji (WPHiI) Konsulatu Generalnego RP w Kaliningradzie, dotyczące możliwości rozwoju współpracy pomiędzy Polską a Rosją w branży rolno-spożywczej w zakresie handlu i inwestycji. W ramach forum zorganizowano spotkania matchmakingowe, m.in. z importerami, handlowcami, dystrybutorami żywności (zainteresowanymi nawiązaniem współpracy z polskimi firmami) oraz seminarium. Głównym tematem ww. spotkań było omówienie aktualnej sytuacji rynkowej, szans i zagrożeń potencjału eksportowego sektora polskich produktów żywnościowych, ze szczególnym uwzględnieniem rynku mleka i produktów mlecznych, mięsa, owoców i warzyw. Forum zostało zorganizowane równolegle z odbywającymi się w Kaliningradzie XV Międzynarodowymi Targami Rolnymi „Agrokompleks 2012” z udziałem polskich przedsiębiorców. Podczas targów odbyły się pokazy kulinarne promujące kuchnię polską, a polskie potrawy zdobyły nagrodę w kategorii „Najlepszy produkt – 2012”.

5.6.2. Organizacja przez ARR misji gospodarczych dla polskich przedsiębiorców

W marcu 2012 r. w Herning w Danii odbyła się V edycja targów żywnościowych północnej części Europy – FOOD EXPO 2012. Agencja, pełniąc rolę koordynatora udziału polskich przedsiębiorców w targach, przyczyniła się do zapewnienia ekspozycji polskich produktów żywnościowych na stoisku Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kopenhadze.

W kwietniu 2012 r. w Algierze odbyła się X edycja targów sektora rolno-spożywczego DJAZAGRO 2012, w których wzięli udział uczestnicy misji gospodarczej do Algierii, zorganizowanej przez Agencję Rynku Rolnego we współpracy z Wydziałem Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP. W projekcie wzięły udział firmy reprezentujące młynarstwo i branżę mleczarską. W trakcie

misji zorganizowano kilka spotkań biznesowych, w których wzięli udział importerzy i hurtownicy z Algierii zainteresowani współpracą z polskimi firmami.

W maju 2012 r. ARR zorganizowała misję gospodarczą połączoną z udziałem polskich firm w Międzynarodowej Wystawie SIAL Canada 2012 w Montrealu. W projekcie wzięły udział firmy reprezentujące sektor owocowo-warzywny i napojów energetyzujących. Na wspólnym stoisku przygotowanym przez Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Konsulatu RP w Kanadzie oraz ARR

promowane były także firmy, które nie uczestniczyły bezpośrednio w targach, ale przekazały do zaprezentowania ulotki informacyjne i swoje produkty (sery, wędliny, słodyczne, produkty zbożowe, liofilizowane owoce, dżemy, napoje energetyczne i izotoniczne). W ramach projektu zorganizowano spotkanie z importerami, dystrybutorami żywności w Kanadzie, przedstawicielami instytucji zrzeszających importerów i eksporterów kanadyjskich, m.in. Canadian Association of Importers and Exporters, przedstawicielami instytucji rządowych prowincji Quebec, a także członkami Kanadyjsko-Polskiej Izby Handlowej w Montrealu.

W czerwcu 2012 r. w Tallinie odbyła się kolejna edycja Dni Polski – wydarzenia mającego na celu promocję kraju i polskiej żywności, zainicjowanego przez Ambasadę RP w Estonii. ARR uczestniczyła w organizacji stoisk promocyjno-informacyjnych oraz prezentacji polskich producentów żywności. W ramach

projektu zorganizowano spotkania matchmakingowe z kontrahentami z Estonii zainteresowanymi nawiązaniem współpracy z polskimi firmami.

W lipcu 2012 r. w Kuala Lumpur w Malezji odbyły się Międzynarodowe Targi Żywności i Napojów „Malaysia International Food & Beverages Trade Fair”, poświęcone żywności i artykułom spożywczym. Na wspólnym stoisku przygotowanym przez Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kuala Lumpur oraz ARR prezentowane były polskie słodyczne, produkty zbożowe, miody, napoje energetyczne i izotoniczne. Nawiązane zostały kontakty biznesowe z importerami, eksporterami, producentami oraz restauratorami.

6. SYSTEM KONTROLI

6.1. Audyt wewnętrzny

W 2012 r. zadania i czynności audytowe realizowano w Agencji Rynku Rolnego na podstawie „Planu audytu na rok 2012”, zatwierdzonego przez Prezesa ARR, zgodnie z ustawą o finansach publicznych. Przeprowadzone zadania audytowe zapewniające obejmowały niżej wymienione obszary:

- przetwarzanie cukru przemysłowego,
- monitorowanie produkcji biogazu rolniczego,
- działanie 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach PROW 2007-2013,
- dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- wsparcie rynku produktów pszczelich,
- refundacje wywozowe na rynku wołowiny i cielęciny,
- działania doskonalące,
- delegacje służbowe,
- inwentaryzację,
- odzyskiwanie długów i zarządzanie wierzytelnościami,
- zarządzanie aplikacjami wspomagającymi procesy operacyjne,
- zarządzanie ryzykiem w obszarze Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji,
- zarządzanie aspektami technicznymi w zakresie rozwoju i utrzymania systemów informacyjnych.

Zalecenia i spostrzeżenia sformułowane w wyniku realizacji ww. zadań audytowych zostały wykorzystane do wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej, funkcjonujących w ARR. Adekwatność, efektywność i skuteczność mechanizmów kontroli zarządczej została wzmocniona m.in. przez:

- zapewnienie właściwego śladu rewizyjnego,
- aktualizację, przebudowanie, uproszczenie i dostosowanie procedur oraz wzorów dokumentów (np. wniosków) składanych w ARR przez przedsiębiorców,
- dołożenie należytej staranności przy sporządzaniu dokumentów oraz przestrzeganiu terminowości ich sporządzania,
- wzmocnienie nadzoru w zakresie weryfikacji dokumentów,

- zapewnienie przestrzegania przez pracowników zapisów określonych w wewnętrznych aktach prawnych ARR,
- zapewnienie spójności pomiędzy zapisami wewnętrznych aktów prawnych ARR,
- uproszczenie dokumentacji wewnętrznej i prowadzonych postępowań,
- poprawę efektywności realizowanych działań,
- wzmocnienie nadzoru nad zapewnieniem pracownikom szkoleń, umożliwiających pozyskanie specjalistycznej wiedzy w obszarze wykonywanych obowiązków oraz nałożonych uprawnień,
- opracowanie i wprowadzenie do stosowania rozwiązań regulujących niektóre aspekty związane z zarządzaniem ryzykiem,
- właściwe gospodarowanie zasobami ARR,
- poszerzenie zakresu kontroli dotyczącego środków finansowych na rzecz odbiorców końcowych.

Poza ww. zadaniami audytowymi, w ramach audytu wewnętrznego zrealizowano również na bieżąco czynności doradcze: zgłaszano uwagi do projektów aktów prawnych Prezesa ARR, opiniowano Księgi Procedur, zarządzenia, opracowania, broszury Agencji i wytyczne.

Łącznie w 2012 r. przeprowadzono 11 czynności doradczych. Realizowano również czynności sprawdzające wdrożenie zaleceń sformułowanych w ramach 12 zadań audytowych przeprowadzonych w latach 2010-2011.

Wyniki pracy audytu wewnętrznego¹⁰⁹ przedstawiane były dyrektorom komórek i jednostek audytowanych oraz Prezesowi ARR w postaci sprawozdań oraz informacji z czynności sprawdzających. Przeprowadzone audyty wewnętrzne potwierdziły spełnianie przez ARR kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych w obszarach, które były poddane badaniu.

ARR w 2012 r. współpracowała również z zespołami audytowymi i kontrolnymi jednostek zewnętrznych, tj.:

- Komisji Europejskiej – misja audytowa w zakresie:
 - nadzwyczajnych środków wspierania rynku owoców i warzyw w związku z kryzysem spowodowanym szczepem bakterii EHEC w 2011 r.,
 - rozliczenia rachunków Sekcji Gwarancji EFOGR – zgodnie z art. 31, 36, 37 rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005¹¹⁰ – oraz stosowania:
 - rozporządzenia Komisji (UE) nr 1272/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej (przechowywanie publiczne);

¹⁰⁹ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego (Dz. U. Nr 21, poz. 108).

¹¹⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej.

- rozporządzenia Komisji (WE) nr 884/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w odniesieniu do finansowania przez EFRG środków interwencyjnych w postaci składowania w magazynach państwowych i księgowania transakcji składowania w magazynach państwowych przez agencje płatnicze państw członkowskich (przechowywanie publiczne);
- rozporządzeń: Komisji (WE) nr 612/2009, Rady (EWG) nr 386/1990, Komisji (WE) nr 2090/2002, Komisji (WE) nr 1276/2008, Rady (EWG) nr 2913/1992, Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 450/2008 oraz Rady (WE) nr 485/2008 (refundacje wywozowe).
- Europejskiego Trybunału Obrachunkowego – w trakcie wizyt kontrolnych:
 - DAS 2011 – poświadczenie wiarygodności rachunków za rok budżetowy 2011 – kontrola finansowa EFRG,
 - DAS 2012 – poświadczenie wiarygodności rachunków za rok budżetowy 2012 – kontrola finansowa EFRG.
- Ministerstwa Finansów – w ramach zakończenia czynności sprawdzających w zakresie certyfikacji rachunków EFRG Agencji Rynku Rolnego za rok finansowy 2011 oraz przeprowadzenia audytu certyfikacyjnego za rok EFRG 2012.

6.2. Kontrola wewnętrzna

W 2012 r. zadania i czynności kontrolne realizowane były na podstawie zatwierdzonego przez Prezesa ARR planu kontroli oraz wniosków o przeprowadzenie kontroli doraźnych. Przeprowadzone kontrole miały na celu zbadanie prawidłowości realizacji podejmowanych zadań i wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu kontrolowanych jednostek, a także usprawnienie ich działalności poprzez realizację zaleceń pokontrolnych. Przeprowadzone w 2012 r. zadania i czynności kontrolne obejmowały następujące obszary:

- dopłaty do materiału siewnego,
- handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny oraz na rynku wieprzowiny,
- dywersyfikację przemysłu cukrowniczego,
- zarządzanie informacją,
- obsługę prawną,
- proces refundacji kosztów dotyczących organizacji kampanii informacyjnej w ramach mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”,
- wykonywanie zadań wynikających z postanowień umowy zawartej z Ministrem Gospodarki na realizację branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych.

Sformułowane na podstawie wyników kontroli oceny, wnioski i zalecenia pokontrolne służyły ustaleniu stanu realizacji kontrolowanych procesów. Ocena sposobu wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych dokonywana była na podstawie informacji przekazywanych w wyznaczonym terminie przez jednostki kontrolowane oraz w drodze czynności sprawdzających, podejmowanych niezależnie od programu kontroli w trakcie przeprowadzania kolejnej kontroli w danej jednostce organizacyjnej. Stanowiło to element kontroli zarządczej wynikającej z nadzoru nad właściwą realizacją zadań wyznaczonych poszczególnym komórkom organizacyjnym ARR.

W ramach kontroli wewnętrznej w 2012 r. rozpatrywano również skargi i wnioski, które dotyczyły zagadnień związanych z mechanizmami administrowanymi przez ARR. Otrzymane skargi i wnioski poddawano wnikliwej analizie merytorycznej oraz formalnej. Sprawy wykraczające poza kompetencje ARR przekazywano instytucjom według ich właściwości. Do MRiRW przekazano analizę skarg oraz wniosków rozpatrzonych przez Agencję w 2011 r.

W 2012 r. krajowe jednostki kontroli zewnętrznej przeprowadziły w Centrali ARR następujące kontrole:

- Najwyższa Izba Kontroli – w zakresie:
 - wykonania planu finansowego przez ARR w 2011 r.,
 - realizacji programu wsparcia producentów warzyw w związku z kryzysem spowodowanym szczepem bakterii EHEC w 2011 r.,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – w zakresie:
 - prawidłowości rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy oraz zawierania umów z beneficjentami w zakresie działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach PROW 2007-2013,
 - prawidłowości procesu rozpatrywania wniosków o płatność w ramach działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” objętego PROW na lata 2007-2013,
 - prawidłowości realizowania przez ARR zadań wynikających z posiadania udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego w latach 2011-2012,
 - prawidłowości zatrudniania przez Agencję pracowników na wybranych kierowniczych stanowiskach pracy,
 - prawidłowości wydatkowania środków funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, na podstawie wybranych spraw z lat 2010-2012,
 - prawidłowości wydawania decyzji w zakresie refundacji wywozowych do produktów non-aneks I.
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w zakresie kontroli wniosku o płatność z tytułu pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013 oraz weryfikacji poprawności i terminowości wykonywania przez ARR zadań delegowanych w zakresie przeprowadzania czynności kontrolnych i wykonania zaleceń pokontrolnych dla działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne”.

Ponadto Centrala ARR koordynowała przebieg kontroli przeprowadzonych przez Delegatury NIK w OT ARR w Kielcach, Łodzi i Poznaniu w zakresie „Realizacji przez OT ARR programu wsparcia producentów warzyw w związku z kryzysem spowodowanym szczepem bakterii EHEC w 2011 roku”.

Agencja współpracowała również z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Finansów, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Służbą Celną w zakresie realizacji zadań związanych z postanowieniami rozporządzeń: Rady (WE) nr 485/2008¹¹¹ i Komisji (WE) nr 1848/2006¹¹², które obejmowały:

- udostępnianie informacji o płatnościach zrealizowanych w ramach mechanizmów WPR na potrzeby planowania i przeprowadzania kontroli transakcji finansowanych przez EFRG,
- stosowanie dokumentu pt. „System informowania o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji” w zakresie przygotowywania i przekazywania informacji o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w mechanizmach WPR,
- wymianę informacji, w tym uczestnictwo w naradach dyrektorów komórek organizacyjnych realizujących zadania wynikające z rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008,
- przekazywania odpowiedzi na zapytania kierowane do ARR przez Europejskie Biuro ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

W 2012 r. do ARR wpłynęły 52 protokoły z krajowych kontroli ex-post przeprowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 u beneficjentów korzystających w latach poprzednich ze środków finansowych EFRG, z tego 32 protokoły przekazało MRiRW (kontrole ex-post przeprowadzone przez Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych), a 20 protokołów – Służba Celna. Dodatkowo do Agencji, za pośrednictwem Ministerstwa Finansów, zostały przekazane informacje o 2 kontrolach przeprowadzonych przez holenderskie służby kontrolne w siedzibach podmiotów gospodarczych otrzymujących płatności z ARR. Agencja poddawała wszystkie otrzymane protokoły szczegółowej analizie, a w przypadkach potwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości finansowych – podejmowała działania w celu odzyskania nienależnie wypłaconych środków.

W 2012 r. ARR, korzystając z Elektronicznego Rejestru Nieprawidłowości, rejestrowała nieprawidłowości w wykorzystaniu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji.

Agencja realizowała także wytyczne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Ministerstwa Finansów, dotyczące informowania o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania środków EFRROW w 2012 r., w ramach działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne”.

¹¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez państwa członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji.

¹¹² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1848/2006 z dnia 14 grudnia 2006 r. dotyczące nieprawidłowości i odzyskiwania kwot niesłusznie wypłaconych w związku z finansowaniem wspólnej polityki rolnej oraz organizacji systemu informacyjnego w tej dziedzinie i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 595/91.

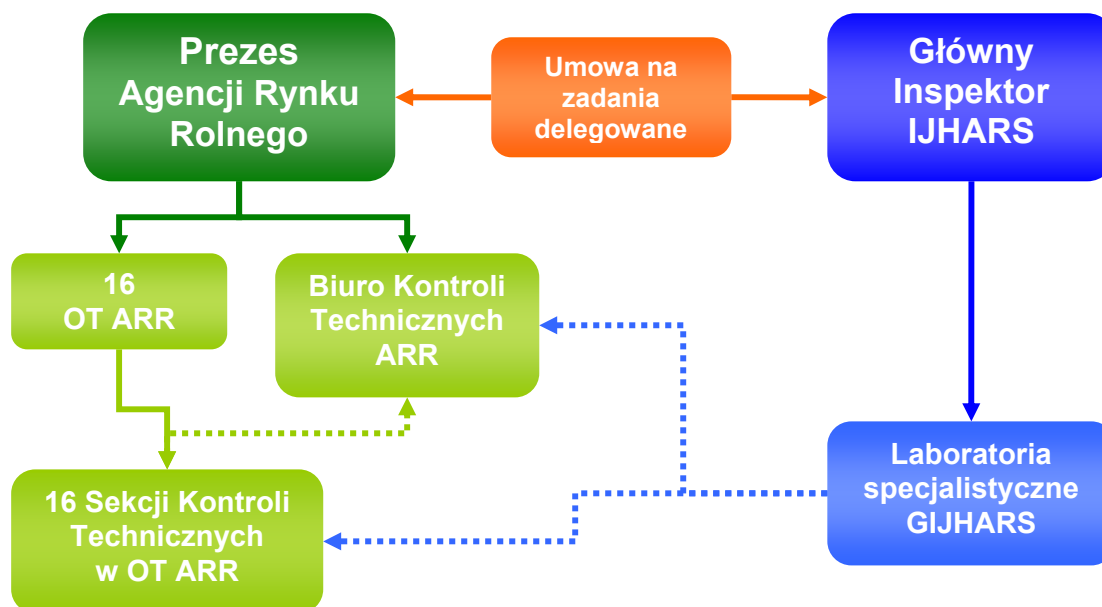
W 2012 r. nie odnotowano nadużyć finansowych i nieprawidłowości w obszarze poboru tradycyjnych środków własnych pochodzących z opłat cukrowych, wiążących się z obowiązkiem przekazywania informacji o nieprawidłowościach w ramach systemu OWNRES.

6.3. Służby techniczne

Zadaniem służb technicznych ARR jest prawidłowe wykonywanie kontroli mających na celu potwierdzenie realizacji wymogów stawianych przez prawodawstwo unijne i krajowe beneficjentom oraz uczestnikom mechanizmów administrowanych przez Agencję. Kontrole techniczne przeprowadzane są na podstawie poleceń kontroli otrzymywanych z biur administrujących mechanizmami lub z OT ARR.

W Agencji Rynku Rolnego funkcjonuje dwustopniowa struktura organizacyjna służb technicznych, a w jej skład wchodzi: Biuro Kontroli Technicznych (BKT) w Centrali oraz Sekcje Kontroli Technicznych (SKT) w OT ARR (podległe organizacyjnie dyrektorom oddziałów terenowych, a merytorycznie nadzorowane przez dyrektora BKT). Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR są bezpośrednimi wykonawcami kontroli, natomiast Biuro Kontroli Technicznych koordynuje i monitoruje pracę kontrolerów. Ponadto badania laboratoryjne delegowane są do instytucji zewnętrznej – Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS).

Wykres 53. Schemat organizacji służb technicznych

W 2012 r. kontrolerzy służb technicznych ARR przeprowadzili ogółem 12,7 tys. kontroli w obszarze 27 mechanizmów administrowanych przez Agencję. Najwięcej kontroli dotyczyło administrowania systemem kwotowania produkcji mleka (4,5 tys. kontroli – 35% wszystkich kontroli), dopłat do materiału siewnego (1,5 tys. kontroli – 12%), dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności

Unii Europejskiej (1,4 tys. kontroli – 11%) oraz odbioru i przetwórstwa surowca tytoniowego (0,8 tys. kontroli – 6%).

Tabela 51. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2012 r. przez służby techniczne ARR w ramach administrowanych mechanizmów

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba kontroli
1.	Kwotowanie produkcji mleka	4 471
2.	Dopłaty do materiału siewnego	1 481
3.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej	1 371
4.	Odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego	816
5.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	738
6.	Obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych	646
7.	Program „Owoce w szkole”	635
8.	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	567
9.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	425
10.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	354
11.	Dofinansowanie z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach	291
12.	Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	123
13.	Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru	123
14.	Kontrole techniczne uzupełniające/dodatkowe	102
15.	Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego	91
16.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	81
17.	Pomoc do plantacji trwałych	69
18.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	56
19.	Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku	50
20.	Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	45
21.	Realizacja Działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013	33
22.	Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych	26
23.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	19
24.	Kontrola wykorzystania roślin energetycznych	12
25.	Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina	11
26.	Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego	10
27.	Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego	8
28.	Handel zagraniczny	6
Ogółem		12 660

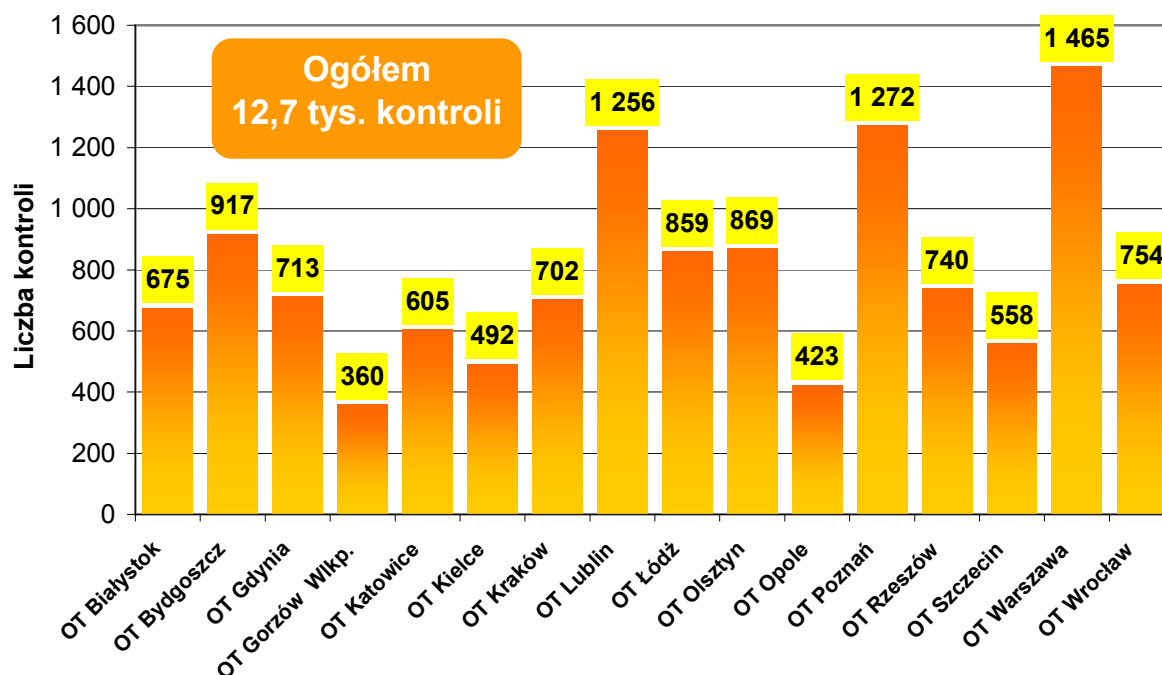
Najwięcej kontroli zleciło Biuro Kwotowania Produkcji Mleka (4,5 tys.), a następnie Biuro Wspierania Konsumpcji (3,6 tys.), Biuro Produktów Roślinnych (2,8 tys.) oraz Biuro Promocji Żywności (0,8 tys. kontroli). Liczba kontroli zrealizowanych w 2012 r. przez poszczególne Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR była zróżnicowana i zależała zarówno od specyfiki, jak i od liczby uczestników mechanizmów w danym województwie. Najwięcej kontroli przeprowadziła SKT OT ARR w Warszawie (1,5 tys. kontroli), a następnie w Poznaniu i Lublinie (po 1,3 tys.), Bydgoszczy oraz Olsztynie (po 0,9 tys. kontroli).

Tabela 52. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2012 r. w ramach mechanizmów administrowanych przez biura ARR

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba kontroli
1.	Biuro Kwotowania Produkcji Mleka	4 471
2.	Biuro Wspierania Konsumpcji	3 602
3.	Biuro Produktów Roślinnych	2 808
4.	Biuro Promocji Żywności	760
5.	Biuro Produktów Zwierzęcych	572
6.	Biuro Cukru i Biopaliw	339
7.	Biuro Wymiany Towarowej z Zagranicą	6
8.	Kontrole uzupełniające/dodatkowe	102
Ogółem		12 660

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w 2012 r. poddała badaniom 464 próbki laboratoryjne pobrane podczas przeprowadzania kontroli technicznych w ramach mechanizmów: „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” (396 próbek), „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła” (41 próbek), „Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno” (14 próbek), „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” (9 próbek) oraz „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” (4 próbki). Pracownicy BKT ARR przeprowadzili merytoryczną i rachunkową weryfikację przedkładanej przez IJHARS dokumentacji, będącej podstawą autoryzacji płatności środków w ramach rozliczania zadań delegowanych.

Wykres 54. Liczba kontroli przeprowadzonych w 2012 r. przez poszczególne Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR

Źródło: dane ARR.

W celu zapewnienia jednolitości postępowania podczas realizacji kontroli w poszczególnych mechanizmach administrowanych przez Agencję, pracownicy BKT ARR koordynowali i monitorowali

wykonywanie zadań kontrolnych prowadzonych przez SKT OT ARR. W 2012 r. przeprowadzono szereg czynności, których celem był m.in. nadzór nad poprawnością wykonywania i dokumentowania kontroli technicznych przez Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR oraz przez jednostki wykonujące zadania delegowane. Monitorowanie czynności kontrolnych realizowane było poprzez wizytacje w SKT OT ARR (w których ramach prowadzone były m.in. kontrole powtórne i wspólne z kontrolerami SKT), jak również w siedzibie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz w laboratoriach realizujących zadania delegowane. Merytoryczny nadzór nad prawidłowością realizacji procesów kontrolnych przez poszczególne SKT OT ARR prowadzony był także poprzez monitorowanie dokumentacji z przeprowadzonych kontroli. W 2012 r. przeprowadzono łącznie 40 zadań monitorujących oraz sprawdzono 655 procesów kontrolnych. Uzyskaniu poprawności wykonania powierzonych zadań służyły również przeprowadzone szkolenia oraz warsztaty organizowane dla służb technicznych.

Przeprowadzone zadania monitorujące zostały opracowane zgodnie z zapisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006¹¹³, co zapewniło wypełnienie wymogów stawianych agencji płatniczej w zakresie funkcjonowania służb technicznych oraz było gwarantem właściwej pracy wszystkich kontrolerów zatrudnionych w Agencji. Wyniki zadań monitorujących potwierdziły pozytywną ocenę pracy zarówno SKT OT ARR, jak i jednostek wykonujących zadania delegowane.

Służby techniczne ARR ze względu na rolę, jaką pełnią w funkcjonowaniu ARR poddawane są cyklicznym kontrolom i audytom jednostek zewnętrznych. Przeprowadzone audyty nie wykazały nieprawidłowości mających wpływ na funkcjonowanie procesów kontrolnych.

Od akcesji Polski do UE służby techniczne ARR wykonały łącznie 169,3 tys. kontroli.

6.4. Funkcjonowanie kontroli zarządczej w ARR

Od 1 stycznia 2010 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) wprowadzające obowiązek zapewnienia kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych.

Zgodnie z zarządzeniem Prezesa ARR nr 186/2010/W z dnia 6 grudnia 2010 r. (z późn. zm.) w ARR dokonano pogrupowania działań realizowanych w ramach kontroli zarządczej według poszczególnych standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, określonych w komunikacie Ministra Finansów (Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r.). Zarządzenie Prezesa ARR określa sposób realizacji poszczególnych standardów kontroli zarządczej w ARR, wskazuje dokumenty opisujące mechanizmy

¹¹³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 885/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie akredytacji agencji płatniczych i innych jednostek, jak również rozliczenia rachunków EFGR i EFRROW.

kontrolne oraz przypisuje odpowiedzialność za poszczególne działania w ramach prowadzenia kontroli zarządczej.

Funkcjonowanie kontroli zarządczej w ARR jest poddawane przeglądowi w ramach procesu przygotowywania „Oświadczenia o stanie kontroli zarządczej w ARR”, sporządzanego po otrzymaniu pisemnej dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. „Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w ARR za 2012 r.” zostało sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oświadczenia o stanie kontroli zarządczej (Dz. U. Nr 238, poz. 1581) i przedłożone do MRiRW w marcu 2013 r.

W ramach przygotowania oświadczenia za 2012 r., dokonano przeglądu wszystkich standardów kontroli zarządczej (określonych w zarządzeniu Prezesa ARR) oraz oceny stanu kontroli zarządczej w ARR w 2012 r. (na podstawie danych i informacji pozyskiwanych w ramach realizacji zadań bieżących oraz otrzymywanych z poszczególnych komórek organizacyjnych Agencji). Przy sporządzaniu oświadczenia wzięto pod uwagę m.in. informacje i dane dotyczące:

- monitoringu realizacji celów i zadań (realizacja zadań w ramach budżetu zadaniowego),
- samooceny kontroli zarządczej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- samooceny audytu wewnętrznego z uwzględnieniem standardów audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych,
- wyników analizy ryzyka,
- wyników zadań audytowych,
- wyników kontroli wewnętrznych,
- wyników audytów i kontroli zewnętrznych realizowanych przez Komisję Europejską, Europejski Trybunał Obrachunkowy, Jednostkę Certyfikującą MF oraz inne organy kontroli zewnętrznej (np. MRiRW, ARiMR, NIK),
- innych informacji wewnętrznych, w tym odnośnie do: Systemu Zarządzania (obejmującego System Zarządzania Jakością i System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym), systemu skarg i wniosków, systemu informowania o nieprawidłowościach, Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

Analiza powyższych informacji i danych dotyczących 2012 r. potwierdziła, że wdrożony i funkcjonujący w ARR system kontroli zarządczej spełnia kryteria adekwatności, skuteczności i efektywności. Agencja posiada skuteczny system wykrywania błędów i uchybień, prowadzi monitoring realizacji zadań oraz wprowadza niezbędne działania naprawcze wynikające z poczynionych ustaleń i zaleceń wewnętrznych i zewnętrznych organów kontrolnych.

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA W ARR

Od 2010 r. w Agencji Rynku Rolnego działa zintegrowany System Zarządzania wdrożony w celu zagwarantowania ARR wiarygodności, nadania jej statusu jednostki przewidywalnej w zakresie jakości, przyjaznej klientowi i otoczeniu oraz działającej w sposób przejrzysty i bezpieczny.

W skład Systemu Zarządzania wchodzi System Zarządzania Jakością (SZJ), działający zgodnie z wymaganiami międzynarodowej normy ISO 9001, oraz System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK), zgodny z wymaganiami dodatkowymi do normy ISO 9001. Sprawnie działający System Zarządzania pozwala na szybkie wykrycie obszarów wymagających poprawy, pomaga w doskonaleniu metod organizacyjnych i uporządkowaniu całego obszaru zarządzania organizacją przez zaangażowanie pracowników w proces ustawicznego doskonalenia.

Zintegrowany System Zarządzania przyczynia się do wzrostu prestiżu i poprawy postrzegania Agencji przez klientów, umożliwia wykorzystanie procesowego i kompleksowego podejścia do zarządzania ARR. Wpływa też na sprawną realizację procesów oraz zwiększenie wydajności administracyjnej. W ramach Systemu Zarządzania funkcjonują w ARR stanowiska i komórki, których zadaniem jest bieżący monitoring przestrzegania zasad i wymagań obowiązujących w Agencji.

Nadrzędnym dokumentem wdrożonego Systemu Zarządzania jest „Polityka Jakości i Polityka Antykorupcyjna ARR”, udostępniona pracownikom ARR oraz beneficjentom, m.in. na stronach internetowych i intranetowych Agencji.

Jednym z elementów, który ma wpływ na zadowolenie klientów, jest funkcjonujący w ARR od 2010 r. Kodeks Etyki, którego celem jest propagowanie wartości etycznych i moralnych, jakimi powinni kierować się pracownicy. Przestrzeganie zasad opisanych w Kodeksie, a także w pozostałej dokumentacji systemowej, jest obowiązkiem każdego pracownika ARR.

Sprawnie działający System Zarządzania, mający na względzie dobro klienta, porządkuje cały obszar działalności ARR, ograniczając do minimum możliwość wystąpienia błędów. Zastosowane w ARR rozwiązania mają wpływ na usprawnienie współpracy na każdym szczeblu organizacyjnym, redukcję obciążeń administracyjnych nakładanych na pracowników i beneficjentów mechanizmów administrowanych przez Agencję oraz utrzymanie wysokiej jakości wykonywanych zadań. W ramach

systemu stale monitorowane są obszary wymagające doskonalenia, co pozwala na bieżące i skuteczne wdrażanie działań doskonalących.

7.1. Odnowienie certyfikacji Systemu Zarządzania

W okresie lipiec-sierpień 2012 r. w Centrali ARR oraz w wybranych OT ARR odbył się audit odnowienia Systemu Zarządzania przeprowadzony przez niezależnych auditorów Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. (PCBC S.A.).

W trakcie auditu nie stwierdzono niezgodności. W jego wyniku Komitet Techniczny ds. Certyfikacji Systemów Zarządzania PCBC S.A. podjął decyzję o przyznaniu ARR po raz kolejny certyfikatów potwierdzających zgodność Systemu Zarządzania Jakością z normą PN-EN ISO 9001:2009 oraz Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym z wymaganiami dodatkowymi do tej normy. Uzyskane certyfikaty dowodzą spełniania przez ARR uznanych międzynarodowych standardów jakości i odpowiedzialności za jakość usług.

7.2. Szkolenia pracowników ARR w zakresie Systemu Zarządzania

W maju 2012 r. dla pracowników ARR, aktywnie pełniących funkcję auditorów wewnętrznych Systemu Zarządzania, zorganizowano warsztaty szkoleniowe. Ich celem było pogłębienie wiedzy praktycznej, poszerzenie umiejętności w zakresie przeprowadzania auditów wewnętrznych oraz wymiana doświadczeń i spostrzeżeń wynikających z codziennej pracy audytora.

Pracownicy ARR w 2012 r. uczestniczyli także w cyklach szkoleń pt. „Urzędnik w sytuacji zagrożeń korupcyjnych” przeprowadzonych przez Centralne Biuro Antykorupcyjne. Szkolenia te w przystępny sposób przybliżyły pracownikom zasady i sposób postępowania w sytuacjach potencjalnie korupcyjnych. Łącznie w dziewięciu cyklach szkolenia uczestniczyło 246 pracowników z Centrali i OT ARR.

7.3. Audyty wewnętrzne w zakresie nadzoru nad Systemem Zarządzania w ARR

W 2012 r. audytorzy wewnętrzni przeprowadzili w Agencji 47 auditów wewnętrznych Systemu Zarządzania, zgodnie z „Programem auditów wewnętrznych na rok 2012”. Celem auditów było sprawdzenie realizacji wymagań określonych w dokumentach Systemu Zarządzania oraz wskazanie obszarów, które należy udoskonalić. Z każdego auditu został sporządzony raport zawierający wnioski i spostrzeżenia. Określono również niezbędne działania korygujące, które zostały skutecznie wdrożone.

7.4. Opracowywanie i weryfikacja dokumentacji Systemu Zarządzania

W 2012 r. Agencja kontynuowała prace w zakresie analizy, weryfikacji i modyfikacji dokumentacji Systemu Zarządzania, mające na celu uproszczenie i optymalizację procesów realizowanych w ARR. Przeprowadzono 60 weryfikacji systemowych, w ramach których obowiązującą w ARR dokumentację zaktualizowano i dostosowano do wymogów Systemu Zarządzania.

Największe zmiany dotyczące konsolidacji i ograniczenia dokumentacji w ARR przypadły na lata 2008-2011. W 2012 r. kontynuowano ten proces, jednak zmiany nie były tak znaczące, jak w latach poprzednich ze względu na dostosowanie dotychczasowej dokumentacji do optymalnej objętości, zapewniającej przejrzystość treści we wszystkich opisanych procesach. Opracowano dodatkowo 11 nowych procedur w ramach procesów dotychczas nieobjętych Księgami Procedur w ARR.

W 2012 r. w stosunku do 2011 r. zmniejszeniu uległa liczba dokumentów dotyczących mechanizmów WPR (z 112 do 105), a zwiększeniu liczba mechanizmów krajowych (z 23 do 24) i procesów wspomagających (ze 107 do 113). Liczba dokumentów w ramach działań PROW nie zmieniła się i wyniosła 3. W latach 2008-2012 liczba procedur i instrukcji zmniejszyła się z 964 do 245 (o 74,6%), a liczba stron dokumentów Systemu Zarządzania o ponad 70% (tj. z 16,8 tys. stron do 5 tys. stron).

Zweryfikowane dokumenty Systemu Zarządzania zawierają skondensowane informacje potrzebne do prawidłowej realizacji zadań ARR. Odpowiednio opracowana i nadzorowana dokumentacja stanowi podstawę sprawnego działania Agencji Rynku Rolnego.

7.5. Ocena skuteczności Systemu Zarządzania

Ocena skuteczności systemu oraz analiza osiągniętych wyników przeprowadzana jest w trakcie przeglądu zarządzania, jak również na naradach oraz spotkaniach Kierownictwa ARR, a decyzje oraz wnioski z nich wynikające stanowią jedną z podstaw do doskonalenia procesów. Podczas przeglądu weryfikowane były także przedstawione przez komórki Centrali i OT propozycje celów jakości oraz zmian w Systemie Zarządzania, służące ciągłemu doskonaleniu i rozwojowi Agencji.

W kwietniu 2012 r. w ARR, zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2009, odbył się przegląd zarządzania, w którego wyniku określono cele jakości oraz kryteria i terminy ich realizacji w roku 2012. Wewnętrzny przegląd zarządzania i audit odnowienia przeprowadzony przez jednostkę certyfikującą PCBC S.A. potwierdziły skuteczność wdrożonego w Agencji Systemu Zarządzania, umożliwiającego wykorzystanie procesowego i kompleksowego podejścia do zarządzania, sprawną i wydajną realizację procesów oraz stały monitoring wysoko ocenianego poziomu dbałości o klienta.

7.6. System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji

System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji jest zgodny z wymaganiami normy ISO/IEC 27002:2005 „Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji”. W 2012 r., w ramach corocznego przeglądu, zaktualizowano dokumenty dotyczące bezpieczeństwa informacji: Politykę Bezpieczeństwa Informacji, Zasady Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji oraz wytyczne bezpieczeństwa informacji dla różnych odbiorców: pracowników, użytkowników komputerów przenośnych, kontrahentów oraz zewnętrznych osób fizycznych.

Realizując wymagania normy PN-ISO/IEC 27005:2010 opracowano i wdrożono księgę procedur „Zarządzanie ryzykiem” oraz przeprowadzono analizę ryzyka zagrożeń siedziby, krytyczności procesów i bezpieczeństwa informacji.

W ARR prowadzony jest rejestr incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji. Wszelkie zdarzenia, które mogły mieć wpływ na bezpieczeństwo informacji, były analizowane celem wdrożenia właściwych zabezpieczeń. Na bieżąco monitorowane było także przestrzeganie obowiązujących zasad bezpieczeństwa informacji. W 2012 r. żadne ze zgłoszonych zagrożeń nie miało wpływu na prawidłowe funkcjonowanie Agencji.

Za pośrednictwem „Platformy edukacyjnej” przeprowadzono cykliczne szkolenia pracowników oraz testy ze znajomości przepisów z zakresu bezpieczeństwa informacji. Dodatkowo, wszystkich nowozatrudnionych pracowników, praktykantów i stażystów objęto wstępnym szkoleniem z zakresu bezpieczeństwa informacji.

7.7. Plan Zachowania Ciągłości Działania

Plan Zachowania Ciągłości Działania (PZCD) był w 2012 r. aktualizowany w zależności od zmieniających się warunków organizacyjnych oraz zasobów kadrowych ARR. Zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem przeprowadzono testowanie 6 procedur awaryjnych, głównie w obszarze systemu informatycznego. W 2012 r. nie wystąpiło zagrożenie, które miałoby wpływ na naruszenie ciągłości działania ARR i nie było konieczności uruchamiania procedur awaryjnych. Na podstawie wymogów normy ISO/IEC 27002:2005 opracowano projekt nowego dokumentu „Zasady Zapewnienia Ciągłości Działania”, których wdrożenie w 2013 r. usprawni zarządzanie Agencją w sytuacji kryzysowej.

8. ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE

8.1. Dostosowania legislacyjne

Agencja Rynku Rolnego jest państwową osobą prawną, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw rynków rolnych, a w zakresie gospodarki finansowej – minister właściwy do spraw finansów publicznych. Agencja prowadzi działania na podstawie przepisów prawa unijnego i krajowego. Posiada status akredytowanej agencji płatniczej UE i jest od 1 stycznia 2012 r. agencją wykonawczą¹¹⁴.

8.1.1. Akty prawne regulujące organizację i zadania ARR

Organizację i zadania Agencji Rynku Rolnego jako unijnej agencji płatniczej w 2012 r. regulowały następujące krajowe akty prawne:

- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 633, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 30, poz. 181, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 76, poz. 713, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Rynku Rolnego akredytacji jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (Dz. U. Nr 204, poz. 1507, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1065),
- Ustawa z dnia 30 lipca 2003 r. o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 166, poz. 1611, z późn. zm.),

¹¹⁴ W rozumieniu art. 92 ust. 1 pkt 1) lit. f) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.).

8.1.2. Akty prawne regulujące działania ARR na rynkach rolnych

W 2012 r. ARR realizowała zadania statutowe w zakresie działań na wybranych rynkach rolnych na podstawie regulacji prawnych zawartych w niżej wymienionych aktach prawa krajowego:

- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 633, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 11, poz. 65, z późn. zm.)¹¹⁵,
- Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 120, poz. 690, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą (Dz. U. Nr 97, poz. 963, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2012 r., poz. 1164, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2011 r., Nr 145, poz. 868, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.).

Z uwagi na nowelizację aktów prawa Unii Europejskiej oraz w związku z potrzebami sektora rolno-spożywczego w Polsce, krajowe akty prawne zawierające zasady regulujące funkcjonowanie mechanizmów administrowanych przez Agencję podlegały w 2012 r. modyfikacjom.

W odniesieniu do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, w 2012 r. weszły w życie dwie nowelizacje wprowadzone:

- ustawą z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 243) – z dniem 1 lipca 2012 r. uchylono zapisy regulujące krajowy rynek skrobi ziemniaczanej. Zgodnie z zapisami ww. ustawy

¹¹⁵ W 2013 r. Agencja realizowała działania na rynku mleka i przetworów mlecznych na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 50).

rok gospodarczy 2011/2012 był ostatnim rokiem obowiązywania kwotowania produkcji skrobi oraz realizacji przez ARR pomocy dla producentów skrobi („premię produkcyjnych”) i krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich związanych z produkcją skrobi ziemniaczanej. Jednocześnie Agencji w zakresie ww. mechanizmów umożliwiono zakończenie realizacji wszystkich postępowań odnoszących się do roku gospodarczego 2011/2012;

- ustawą z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2012 r., poz. 1512) – zmiany objęły rozdział 9b „Udzielanie dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany” i dotyczyły wprowadzenia dwóch odrębnych ewidencji: przedsiębiorców oraz rolników w miejsce istniejących dotychczas rejestrów.

Ustawa o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych była nowelizowana ustawą z dnia 13 kwietnia 2012 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych oraz ustawy o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 574). W wyniku nowelizacji ustawy uchylono przepisy dotyczące pobierania przez podmioty skupujące mleko zaliczek na poczet opłaty za przekroczenie kwoty indywidualnej.

W 2012 r. ustawa o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego była dwukrotnie nowelizowana:

- ustawą z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 243) – wprowadzone zmiany miały na celu m.in. uruchomienie realizacji nowego mechanizmu w ramach tzw. wsparcia specjalnego – płatność do surowca tytoniowego zwanego „płatnością do tytoniu” oraz umożliwienie wprowadzenia oddzielnej płatności do owoców miękkich. Zgodnie z tą ustawą przewidziano, że podmiotami uczestniczącymi w procesie realizacji płatności do tytoniu będą Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencja Rynku Rolnego.

Do zadań ARiMR należy: obsługa wniosków (jeden wniosek wspólny dla wszystkich płatności), przeprowadzanie kontroli kwalifikowalności (z wyłączeniem przeprowadzania kontroli jakości surowca w punktach skupu), kontrola w ramach zasady wzajemnej zgodności u beneficjentów, a także naliczenie oraz wypłata płatności do tytoniu.

Do zadań ARR należy: zatwierdzanie i prowadzenie rejestru pierwszych przetwórców surowca tytoniowego, zatwierdzanie punktów odbioru surowca tytoniowego, przeprowadzanie kontroli pierwszych przetwórców surowca tytoniowego i punktów odbioru surowca tytoniowego oraz

przeprowadzanie kontroli jakości surowca tytoniowego w punktach jego odbioru. W ww. ustawie określono zasady:

- zatwierdzania pierwszych przetwórców surowca tytoniowego i cofania tych zatwierdzeń,
- zatwierdzania punktów odbioru surowca tytoniowego i cofania tych zatwierdzeń,
- oznaczania partii surowca tytoniowego i wydawania zaświadczeń potwierdzających jakość surowca dostarczanego do punktów skupu.

Ustawodawca wprowadził w ustawie definicję pierwszego przetwarzania surowca tytoniowego, co ułatwiało stosowanie przepisów prawnych dotyczących zasad i warunków zatwierdzania pierwszych przetwórców surowca tytoniowego i ich kontroli;

- ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529) – zmiany weszły w życie 1 stycznia 2013 r. i miały charakter porządkowy.

Ustawa o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno była w 2012 r. dwukrotnie nowelizowana:

- ustawą z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 243) – ustawodawca uchylił rozdział dotyczący rynku tytoniu oraz zmienił tytuł ustawy poprzez usunięcie zapisu dotyczącego tego rynku;
- ustawą z dnia 10 października 2012 r. o zmianie ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2012 r., poz. 1258) – wprowadzono zmiany wynikające z rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 543/2011 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw.

Agencja w 2012 r. realizowała działania interwencyjne na podstawie zarządzeń wydanych przez Prezesa ARR. Listę zagadnień uregulowanych tymi zarządzeniami zawiera aneks 5.

8.1.3. Monitorowanie regulacji prawnych UE

Obowiązek wdrożenia procedur koniecznych do zagwarantowania, że każda zmiana w przepisach UE jest rejestrowana, a zalecenia, bazy danych i listy kontrolne są aktualizowane w odpowiednim czasie, wynika z realizacji wymogów akredytacyjnych postawionych unijnym agencjom płatniczym. W związku z tym, w ARR w 2012 r. na bieżąco dokonywano monitoringu aktów prawnych UE ukazujących się

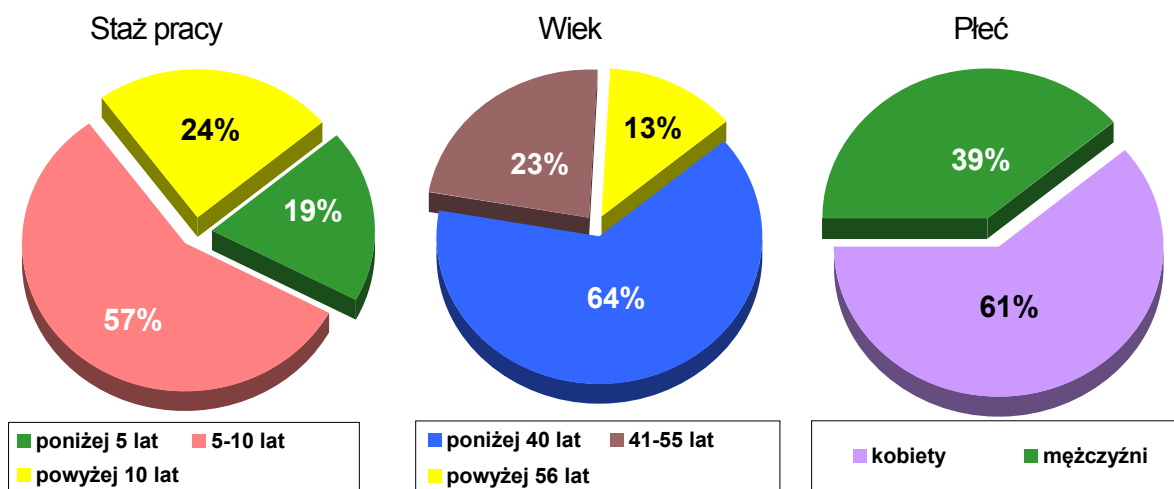
w Dzienniku Urzędowym UE na stronie internetowej <http://eur-lex.europa.eu>. Jednocześnie Agencja pozyskiwała za pośrednictwem MRiRW niepublikowane unijne akty prawne, zawierające informacje dotyczące działań realizowanych w ramach mechanizmów WPR przez nią administrowanych. Dokumenty te były przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Agencji w formie rejestrów zawierających akty publikowane i niepublikowane.

8.2. Zarządzanie kadrami

Celem polityki kadrowej w ARR jest nabór i zapewnienie najlepszego potencjału kadrowego, optymalne jego wykorzystanie i inwestowanie w posiadany kapitał ludzki. Agencja realizuje strategię personalną poprzez pozyskiwanie, rozwój i utrzymanie wysoko wykwalifikowanego kapitału ludzkiego.

Zatrudnienie w ARR, wg stanu na 31 grudnia 2012 r., wyniosło 1 159 osób, z tego: w Centrali – 525 i w OT ARR – 634. Najliczniejszą grupę w strukturze zatrudnienia (57% wszystkich zatrudnionych) stanowili pracownicy o stażu pracy wynoszącym od 5 do 10 lat. Największy odsetek zatrudnionych (64%) należał do grupy wiekowej poniżej 40 roku życia. Kobiety stanowiły 61% pracowników Agencji. Wykształcenie wyższe posiadało ponad 92% pracowników.

Wykres 55. **Struktura zatrudnienia w ARR (wg stanu na 31.12.2012 r.)**

Źródło: na podstawie danych ARR.

Nabór kandydatów na wolne stanowiska pracy w Agencji prowadzony był, zgodnie z ustawą o ARR, w sposób otwarty i konkurencyjny oraz odbywał się na zasadach określonych w procedurze wewnętrznej. Informacje o wolnych stanowiskach pracy były powszechnie dostępne w siedzibach jednostek organizacyjnych ARR prowadzących nabór, w Biuletynie Informacji Publicznej ARR oraz na stronie internetowej www.arr.gov.pl. Do Agencji aplikowało łącznie 540 osób. W wyniku naboru w trybie rekrutacji zewnętrznej zatrudniono 16 pracowników. Wśród nowo zatrudnionych najwięcej osób posiadało wykształcenie ekonomiczne. Jednocześnie w 2012 r. umowę o pracę z Agencją rozwiązały 52 osoby.

W 2012 r. w Agencji pracowało 17 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, z tego 5 osób z niepełnosprawnością w stopniu lekkim, 11 osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i 1 osoba – w stopniu znacznym.

Praktyki studenckie w ARR odbyło 39 studentów (w tym 20 osób w Centrali), a praktyki absolwenckie 9 absolwentów (w tym 7 osób w Centrali). Agencja organizowała również staże dla osób bezrobotnych skierowanych z Urzędów Pracy, w których uczestniczyło 77 osób (z tego 27 w Centrali i 50 w OT ARR). W wyniku współpracy Agencji ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego zorganizowano staże dla 4 osób w Centrali ARR, finansowane w ramach projektu europejskiego „Program unowocześniania kształcenia w SGGW dla zapewnienia konkurencyjności oraz wysokiej kompetencji absolwentów”.

8.3. Szkolenia

ARR wspiera proces rozwoju zawodowego pracowników, umożliwiając im uczestnictwo w szkoleniach grupowych, kierując ich na szkolenia zewnętrzne oraz dofinansując naukę w szkołach wyższych i językowych. Szkolenia przeprowadzone w 2012 r. dotyczyły przede wszystkim tematyki prawnej (m.in. Kodeksu postępowania administracyjnego i Prawa zamówień publicznych), finansowej, administracyjnej i antykorupcyjnej. Zorganizowano szkolenia doskonalące tzw. umiejętności miękkie z zakresu komunikacji interpersonalnej, zarządzania zmianą, zarządzania czasem oraz profesjonalnej obsługi klienta. W ramach projektu „Zespół trenerski ARR” zrealizowano szkolenia grupowe, w których wzięło udział 85 pracowników Agencji.

W 2012 r. dla pracowników OT ARR kontynuowano, we współpracy z lokalnymi firmami szkoleniowymi, organizację szkoleń grupowych mających charakter warsztatowy, m.in. z zakresu efektywnej obsługi klienta oraz komunikacji interpersonalnej.

W szkoleniach grupowych i indywidualnych, w ramach przyznanego na 2012 r. budżetu szkoleniowego, uczestniczyło 1 205 osób.

Pracownicy Agencji, korzystając z dofinansowania, podejmowali oraz kontynuowali naukę, podnosząc kwalifikacje zawodowe na różnego rodzaju kursach językowych i szkoleniach specjalistycznych oraz na studiach podyplomowych i uzupełniających studiach magisterskich. W 2012 r. zawarto 102 umowy, z tego: 40 na szkolenia specjalistyczne, 40 na kursy językowe, 21 na studia podyplomowe i 1 na uzupełniające studia magisterskie.

Ponadto w 2012 r. kontynuowano realizację obligatoryjnych szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) dla osób kierujących pracownikami oraz pracowników kontroli technicznych i administracyjno-biurowych. Łącznie w 42 szkoleniach okresowych z zakresu BHP uczestniczyło 247 pracowników ARR.

8.4. Realizacja programu informatyzacji

Agencja Rynku Rolnego, realizując w 2012 r. program informatyzacji, zarządzała zasobami teleinformatycznymi (serwery, stacje robocze, urządzenia sieciowe, zabezpieczenia, oprogramowanie). Zapewniała sprawne funkcjonowanie systemu informatycznego, realizowała politykę bezpieczeństwa danych, współpracowała przy opracowywaniu wymagań dla systemów teleinformatycznych, wspierała działania użytkowników, a także organizowała systemy wymiany informacji drogą elektroniczną. Infrastruktura techniczna, którą administrowała ARR od strony informatycznej, zapewniała poprawne funkcjonowanie wszystkich komórek organizacyjnych Agencji.

W 2012 r. w ARR prowadzono działania mające na celu utrzymanie ciągłości produkcyjnej i rozbudowę Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI), którego zadaniem było wspomaganie realizacji mechanizmów wspólnej polityki rolnej oraz mechanizmów krajowych. W tym celu utrzymywano systemy tworzone przez zespół projektowo-programistyczny ARR oraz nadzorowano i eksploatowano system zbudowany w ramach umów serwisowych przez podmiot zewnętrzny.

Kontynuowano prace nad systemami informatycznymi budowanymi siłami własnymi ARR, wspomagającymi m.in. następujące mechanizmy WPR i krajowe: „Kwotowanie produkcji mleka”, „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” (w tym e-Szklanka), „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” i program „Owoce w szkole”. Zakończono prace nad nowymi modułami ww. systemów oraz realizowano wnioski o zmianę eksploatowanych modułów tych systemów. Powstała aplikacja wspomagająca kontrole dostaw w ramach mechanizmu „Odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego”. Ponadto realizowano wnioski o zmianę systemu wspomagającego obsługę funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

Prowadzono także prace analityczne, projektowe i wdrożeniowe nowych elementów systemu zbudowanego przez podmiot zewnętrzny, polegające na uszczegółowieniu zapisów analitycznych, weryfikacji modyfikacji zaprojektowanych przez wykonawcę systemu i przeprowadzeniu testów akceptacyjnych rozbudowanych i/lub zmodyfikowanych części systemów.

W 2012 r. zapewniono utrzymanie infrastruktury Systemu Informatycznego ARR na właściwym poziomie, a także prowadzono działania zmierzające do jej modernizacji, zmniejszenia kosztów obsługi związanych z utrzymywaniem infrastruktury serwerów zdalnych, usunięcia problemów z replikacją między OT ARR oraz do podniesienia poziomu bezpieczeństwa informatycznego w Agencji. W ramach ww. działań przebudowano infrastrukturę, przeprowadzono aktualizację oprogramowania i urządzeń systemów bezpieczeństwa, przeprowadzono rekonfigurację notebooków użytkowników korzystających z dostępu zdalnego VPN, wdrożono ochronę komputerów przenośnych i przeprowadzono testy penetracyjne infrastruktury IT. Podniesiono także poziom ochrony przed niepożądaną korespondencją.

8.5. Zamówienia publiczne

ARR w 2012 r. udzielała zamówień publicznych zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759, z późn. zm.). Agencja przeprowadziła 53 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, co stanowiło 69,7% wszystkich postępowań. Tryb zapytania o cenę zastosowano w 12 postępowaniach, a ich liczba wzrosła 4-krotnie w stosunku do poprzedniego roku. W 2012 r. udzielono 8 zamówień w trybie z wolnej ręki. Stanowiły one 10,5% w strukturze udzielonych zamówień. ARR sukcesywnie odstępkuje od prowadzenia postępowań w trybie z wolnej ręki – w 2011 r. stanowiły one 18,3% wszystkich postępowań, a w 2010 r. – aż 33,3%. Ponadto udzielono dwóch zamówień publicznych w ramach konkursu oraz jedno zamówienie w trybie negocjacji z ogłoszeniem.

W 2012 r. Agencja udzieliła łącznie 76 zamówień publicznych wobec 71 zamówień udzielonych w 2011 r. (wzrost o 7%) i 54 zamówień udzielonych w 2010 r. (wzrost o 40,7%). Unieważniono 10 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, z tego 6 postępowań w trybie zapytania o cenę, 3 postępowania w trybie przetargu nieograniczonego i 1 postępowanie w ramach konkursu. W ramach 5 przetargów nieograniczonych unieważniono 16 zadań częściowych.

8.6. Zaangażowanie ARR w spółkę prawa handlowego ELEWARR

W 2012 r. Agencja Rynku Rolnego była zaangażowana kapitałowo w spółkę prawa handlowego ELEWARR Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w której posiadała 100% udziałów. Spółka wraz z czterema innymi spółkami tworzyła Grupę Kapitałową ELEWARR, w której skład wchodziły następujące podmioty:

- ELEWARR Sp. z o.o. (podmiot dominujący),
- TDM ARRTRANS S.A. w Łodzi (100% akcji w posiadaniu spółki ELEWARR),

- Zamojskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o. w Zamościu (100% udziałów w posiadaniu ELEWARR Sp. z o.o.),
- Elewator w Koronowie Sp. z o.o. (30% udziałów w kapitale zakładowym należało do ELEWARR Sp. z o.o.),
- Elewator Sieradz Sp. z o.o. w Sieradzu (26,7% udziałów w posiadaniu ELEWARR Sp. z o.o.).

Wartość udziałów ARR w ELEWARR Sp. z o.o. w 2012 r. wyniosła 139,4 mln zł, co stanowiło 89% wartości aktywów trwałych Agencji. ELEWARR Sp. z o.o. uzyskała w 2012 r. zysk netto w wysokości ponad 3,3 mln zł, tj. powyżej średniego poziomu zysku netto z ostatnich czterech lat.

ELEWARR Sp. z o.o. zajmuje się obrotem i przechowywaniem zbóż, jej kapitał zakładowy wynosił ponad 143 mln zł¹¹⁶, a potencjał przechowalniczy – 623 tys. ton.

8.7. Rejestracja przedsiębiorców

ARR, na podstawie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, prowadziła w 2012 r. działania dotyczące rejestracji przedsiębiorców uczestniczących w mechanizmach administrowanych przez Agencję. Do działań tych należało: prowadzenie i aktualizacja Centralnego Rejestru Przedsiębiorców (CRP), nadawanie numeru rejestracyjnego oraz wydawanie świadectw rejestracji. W Centrali i w OT ARR rejestrowano przedsiębiorców oraz grupy producentów z wykorzystaniem systemu komputerowego CAPS. W 2012 r. w CRP zarejestrowano 14,6 tys. nowych przedsiębiorców. Łącznie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2012 r. zarejestrowano 601 tys. uczestników mechanizmów administrowanych przez ARR.

W przypadku wystąpienia zmian w Podstawowych Danych Rejestracyjnych przedsiębiorca był zobowiązany do ich aktualizacji. Od 1 maja 2004 r. do Agencji wpłynęło 379 tys. dokumentów rejestracyjnych aktualizujących dane przedsiębiorców, w tym 28 tys. w 2012 r. Poza rejestracją przedsiębiorców oraz aktualizowaniem ich danych ARR weryfikowała podstawowe dane rejestracyjne znajdujące się we wnioskach merytorycznych składanych przez przedsiębiorców już uczestniczących w poszczególnych mechanizmach. W 2012 r. przeprowadzono 4,5 tys. postępowań weryfikacyjnych, a w okresie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2012 r. – 59 tys. postępowań.

ARR przyjmowała i rejestrowała w systemie informatycznym CAPS wnioski merytoryczne składane we wszystkich mechanizmach administrowanych przez Agencję. Od przystąpienia Polski do UE przyjęto i zarejestrowano 4,1 mln wniosków, w tym 278,2 tys. w 2012 r.

W Agencji w 2012 r. wydano 233,5 tys. rozstrzygnięć administracyjnych, z tego 217,5 tys. w OT ARR i 16 tys. w Centrali.

¹¹⁶ Dane w podrozdziale 8.6. – według stanu na 31 grudnia 2012 r.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Centra interwencyjne w Polsce
Tabela 2.	Złożone oferty na świadczenie usług przechowalniczych w 2012 r. wg OT ARR
Tabela 3.	Pojemność przechowalnicza w centrach interwencyjnych w sezonie gospodarczym 2012/2013 (wg stanu na 31.12.2012 r.)
Tabela 4.	Ryzyko wystąpienia substancji skażających w ziarnie pszenicy ze zbiorów w 2012 r.
Tabela 5.	Refundacje wywozowe do wieprzowiny wypłacone w 2012 r.
Tabela 6.	Refundacje wywozowe do wołowiny wypłacone w 2012 r.
Tabela 7.	Liczba placówek oświatowych oraz uczniów korzystających z programu „Szkłanka mleka” w roku szkolnym 2011/2012 wg województw
Tabela 8.	Realizacja działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” w 2012 r. wg województw
Tabela 9.	Realizacja działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” w 2012 r. wg województw
Tabela 10.	Realizacja płatności związanej z produkcją – sektor skrobi ziemniaczanej w 2012 r. (za rok gospodarczy 2011/2012) wg OT ARR
Tabela 11.	Realizacja płatności niezwiązanej z produkcją – sektor skrobi ziemniaczanej w 2012 r. (z upraw w 2011 r.) wg OT ARR
Tabela 12.	Płatność niezwiązana z produkcją zrealizowana w 2012 r. dla producentów surowca tytoniowego wg OT ARR
Tabela 13.	Dopłaty do materiału siewnego, mające charakter pomocy <i>de minimis</i> w rolnictwie, zrealizowane w 2012 r.
Tabela 14.	Projekty zgłoszone i objęte umowami w ramach wsparcia pszczelarstwa w sezonie 2011/2012
Tabela 15.	Realizacja mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w sezonie 2011/2012
Tabela 16.	Wypłata środków finansowych na rynku produktów pszczelich w 2012 r. wg kierunków wsparcia (tys. zł)
Tabela 17.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego w 2012 r.
Tabela 18.	Powierzchnia upraw winorośli, zbiory winogron i produkcja wina w roku gospodarczym 2011/2012

Tabela 19.	Powierzchnia upraw winorośli oraz szacunkowa produkcja wina w roku gospodarczym 2012/2013 wg województw (wg stanu na 31.12.2012 r.)
Tabela 20.	Wykaz surowców zużytych do produkcji biogazu rolniczego
Tabela 21.	Energia elektryczna wytworzona z biogazu rolniczego
Tabela 22.	Gotowe artykuły spożywcze dostarczone do magazynów organizacji charytatywnych w ramach programu 2012
Tabela 23.	Wpływy na fundusze promocji produktów rolno-spożywczych w 2012 r. oraz stan rachunków funduszy na 31.12.2012 r.
Tabela 24.	Wypłaty w ramach poszczególnych funduszy promocji w 2012 r.
Tabela 25.	Refundacje wywozowe zrealizowane w 2012 r.
Tabela 26.	Wypłaty refundacji wywozowych w 2012 r. w podziale na województwa
Tabela 27.	Wsparcie sektora rolno-żywnościowego przez ARR w 2012 r. w podziale na działania
Tabela 28.	Wydatki ARR w 2012 r. w podziale na rynki/mechanizmy
Tabela 29.	Środki budżetowe przyznane ARR w 2012 r.
Tabela 30.	Wydatki na realizację działań ARR oraz źródła ich finansowania w 2012 r.
Tabela 31.	Obrót środkami finansowymi na działalności WPR w 2012 r.
Tabela 32.	Wydatki poniesione przez Agencję w 2012 r. na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania
Tabela 33.	Wydatki ARR w 2012 r. wg grup mechanizmów prefinansowanych z WPR
Tabela 34.	Działalność ARR w 2012 r. w zakresie współfinansowania programów z udziałem środków Unii Europejskiej
Tabela 35.	Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w 2012 r.
Tabela 36.	Podatek VAT od WPR w 2012 r.
Tabela 37.	Wierzytelności ARR w 2012 r. na działalności WPR
Tabela 38.	Okresy powstania wierzytelności ARR
Tabela 39.	Wierzytelności ARR w 2012 r. powstałe na działalności WPR wg postępowań
Tabela 40.	Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej w 2012 r.
Tabela 41.	Obrót środkami finansowymi w 2012 r. w ramach wydatków administracyjnych

- Tabela 42. Obrót środkami finansowymi w 2012 r. w ramach realizacji mechanizmów krajowych
- Tabela 43. Realizacja pomocy technicznej PROW 2007-2013 w ramach dotacji celowej w 2012 r.
- Tabela 44. Realizacja programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” w ramach dotacji celowej w 2012 r.
- Tabela 45. Obrót środkami finansowymi w ramach wydatków inwestycyjnych ARR w 2012 r.
- Tabela 46. Obrót środkami finansowymi w 2012 r. w ramach branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych
- Tabela 47. Wierzytelności związane z działalnością statutową ARR przed 1 maja 2004 r.
- Tabela 48. Wierzytelności związane z działalnością statutową ARR przed 1 maja 2004 r. wg postępowań
- Tabela 49. Okresy powstania wierzytelności związanych z działalnością statutową ARR przed 1 maja 2004 r. na działalności krajowej
- Tabela 50. Wierzytelności związane z działalnością statutową ARR po 1 maja 2004 r.
- Tabela 51. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2012 r. przez służby techniczne ARR w ramach administrowanych mechanizmów
- Tabela 52. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2012 r. w ramach mechanizmów administrowanych przez biura ARR

SPIS WYKRESÓW

- Wykres 1. Wsparcie przekazane przez ARR na rzecz sektora rolno-żywnościowego w 2012 r.
- Wykres 2. Ceny skupu zbóż w kraju
- Wykres 3. Pogłowie trzody chlewnej i roczna produkcja żywca wieprzowego w Polsce
- Wykres 4. Skup i ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce
- Wykres 5. Ceny rynkowe wieprzowiny w UE wg wagi poubojowej schłodzonej klasy E
- Wykres 6. Produkcja żywca wołowego i cielęcego oraz ceny skupu bydła w Polsce w latach 2004-2012 (w podziale na półrocza)
- Wykres 7. Ceny rynkowe wołowiny w UE
- Wykres 8. Struktura wydatków ARR na rynku mięsa czerwonego w 2012 r.
- Wykres 9. Skup i ceny skupu żywca drobiowego w Polsce
- Wykres 10. Ceny zbytu tuszek kurcząt (z szyjami) w UE
- Wykres 11. Struktura wydatków ARR na rynku drobiu i jaj w 2012 r.
- Wykres 12. Ceny skupu mleka w kraju
- Wykres 13. Skup mleka w kraju
- Wykres 14. Liczba dostawców mleka (na początku danego roku kwotowego)
- Wykres 15. Ilość mleka skupionego od dostawców hurtowych (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu) w roku kwotowym 2011/2012 wg OT ARR
- Wykres 16. Krajowe kwoty mleczne przysługujące państwom członkowskim UE w latach kwotowych 2004/2005 i 2012/2013
- Wykres 17. Liczba dostawców mleka (na koniec danego roku kwotowego) oraz średnia wielkość dostaw mleka w Polsce
- Wykres 18. Liczba podmiotów skupujących mleko w Polsce na koniec danego roku kwotowego
- Wykres 19. Struktura podmiotów skupujących mleko wg stanu na 31.12.2012 r.
- Wykres 20. Finansowanie programu „Szkłanka mleka”

- Wykres 21. Placówki oświatowe objęte dofinansowaniem w programie „Szkłanka mleka”
- Wykres 22. Placówki oświatowe i uczniowie w programie „Szkłanka mleka”
- Wykres 23. Liczba uczniów korzystających z programu „Szkłanka mleka” wg województw
- Wykres 24. Produkcja masła w Polsce
- Wykres 25. Krajowe i światowe ceny zbytu masła
- Wykres 26. Produkcja OMP w Polsce
- Wykres 27. Krajowe i światowe ceny zbytu OMP
- Wykres 28. Struktura wydatków na rynku mleka w 2012 r.
- Wykres 29. Krajowe ceny zbytu workowanego cukru białego
- Wykres 30. Wydatki ARR na działania objęte Krajowym Programem Restrukturyzacji
- Wykres 31. Wydatki ARR na rynku cukru w 2012 r.
- Wykres 32. Płatność związana z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej w 2012 r. wg OT ARR
- Wykres 33. Struktura wydatków ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2012 r.
- Wykres 34. Wnioski o przyznanie dopłat do materiału siewnego, mających charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie, złożone w 2012 r. wg OT ARR
- Wykres 35. Realizacja dopłat do materiału siewnego
- Wykres 36. Struktura rozliczonych umów w ramach wsparcia pszczelarstwa w sezonie 2011/2012 w podziale na województwa
- Wykres 37. Realizacja działań na rynku produktów pszczelich
- Wykres 38. Realizacja dopłat do przetwórstwa włókna lnianego i konopnego za rok gospodarczy 2010/2011
- Wykres 39. Zakres programu „Owoce w szkole”
- Wykres 40. Budżet programu „Owoce w szkole” w UE w roku szkolnym 2012/2013
- Wykres 41. Uczniowie i szkoły podstawowe korzystające z programu „Owoce w szkole”
- Wykres 42. Liczba dzieci ze szkół podstawowych korzystających z programu „Owoce w szkole” w podziale na województwa
- Wykres 43. Produkcja biokomponentów w Polsce

- Wykres 44. Liczba przedsiębiorstw energetycznych oraz instalacji wpisanych do rejestru biogazowni rolniczych
- Wykres 45. Budżety polskich kampanii branżowych w okresie maj 2004 – grudzień 2012 wg grup produktów
- Wykres 46. Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych – wpływy i wypłaty
- Wykres 47. Liczba pozwoleń wydanych przez ARR w 2012 r. na przywóz/wywóz towarów do/z Polski
- Wykres 48. Struktura procentowa wolumenu produktów, do których ARR wypłaciła refundacje wywozowe w 2012 r.
- Wykres 49. Struktura wypłat refundacji wywozowych w 2012 r. w podziale na produkty
- Wykres 50. Wydatki ARR w 2012 r. w podziale na działania
- Wykres 51. Struktura wydatków ARR w 2012 r. w podziale na grupy działań
- Wykres 52. Struktura wydatków ARR w 2012 r.
- Wykres 53. Schemat organizacji służb technicznych
- Wykres 54. Liczba kontroli przeprowadzonych w 2012 r. przez poszczególne Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR
- Wykres 55. Struktura zatrudnienia w ARR (wg stanu na 31.12.2012 r.)

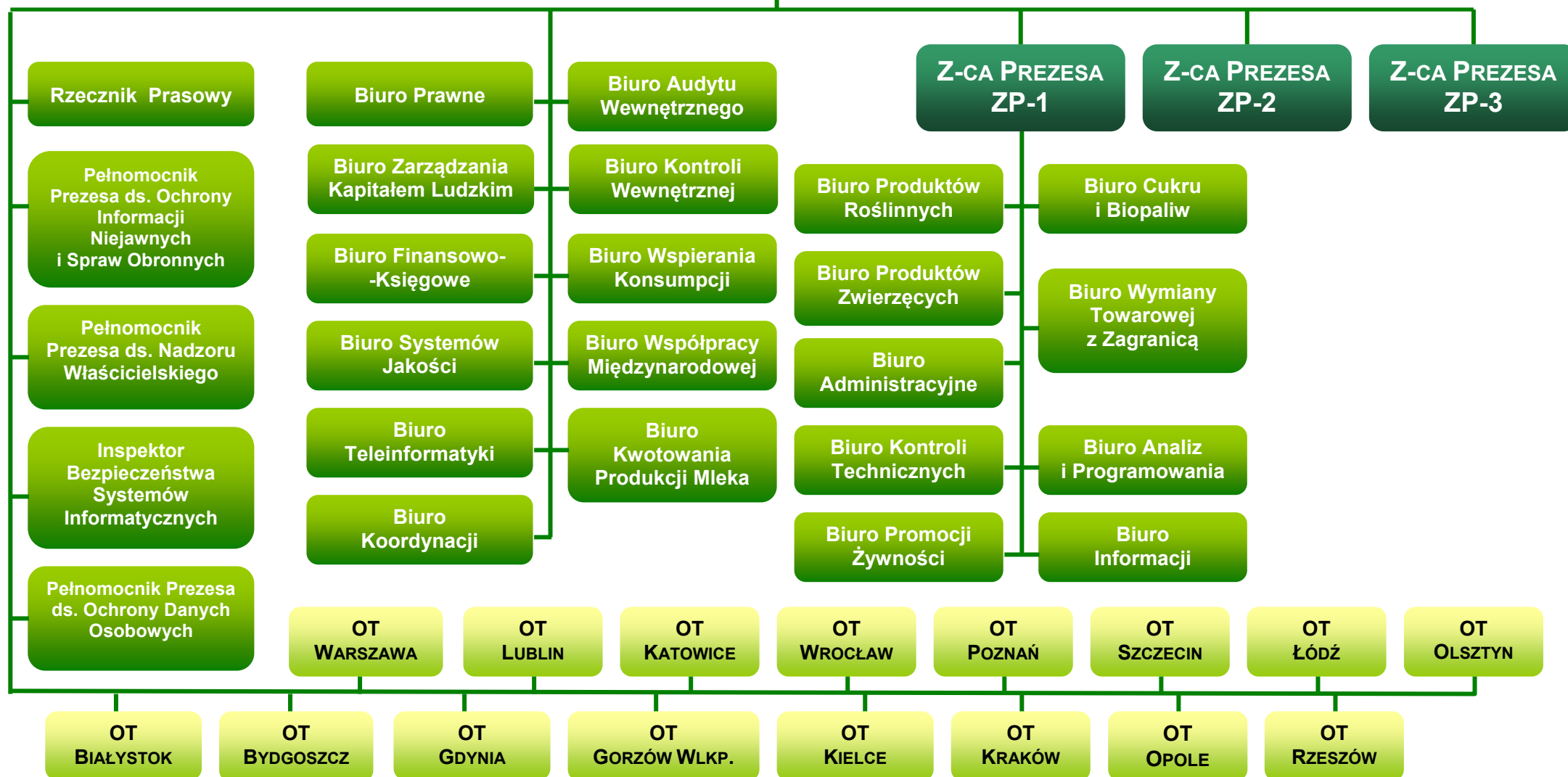
A N E K S Y

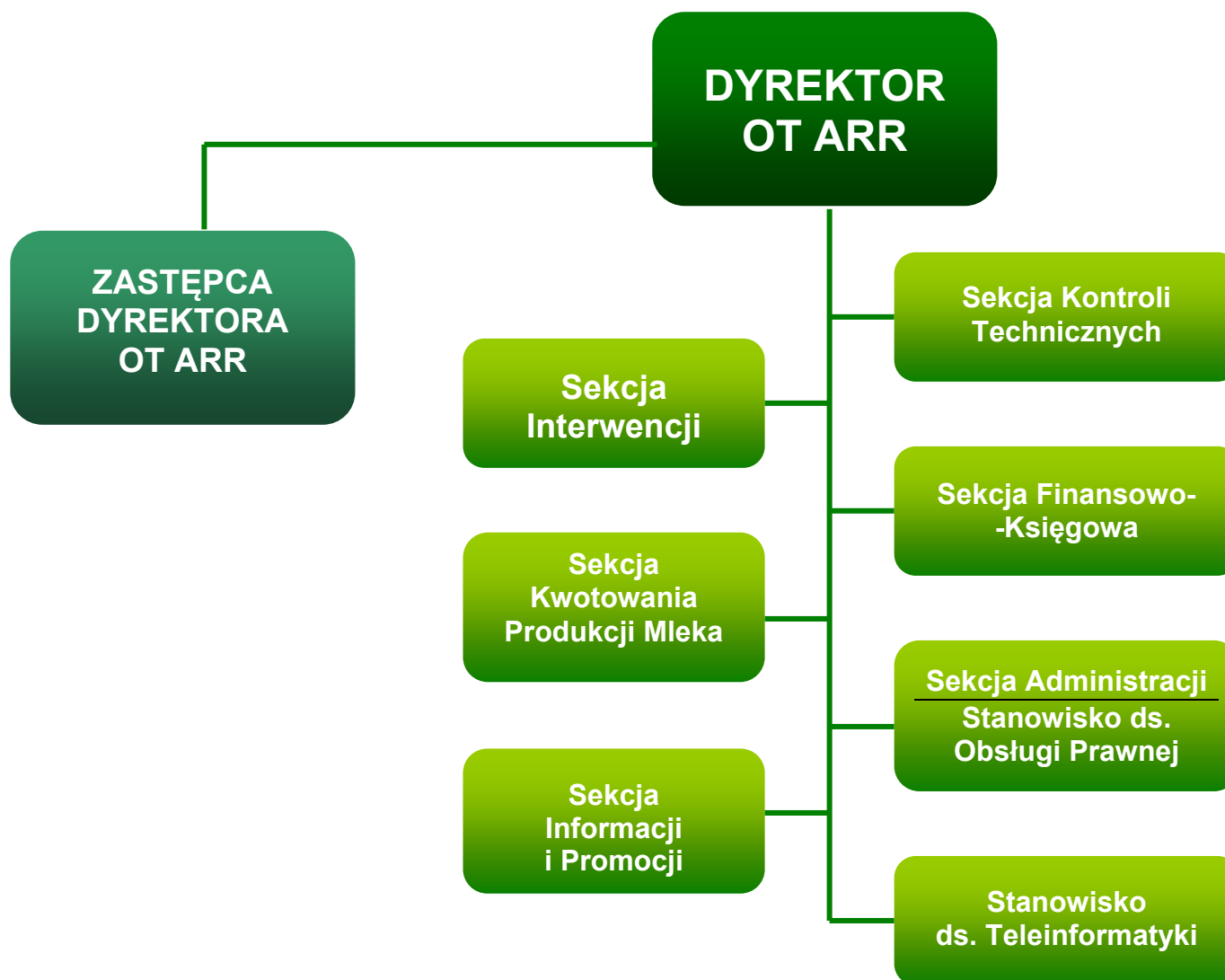
1. Schemat organizacyjny Agencji Rynku Rolnego
2. Schemat organizacyjny Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego
3. Rejestr gwarantów
4. Patronaty Prezesa Agencji Rynku Rolnego
5. Zagadnienia uregulowane zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego

Schemat organizacyjny Agencji Rynku Rolnego

PREZES ARR

Schemat organizacyjny Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego

Rejestr gwarantów*

Rejestr gwarantów ARR zawiera wykaz instytucji finansowych, wpisanych do wykazu gwarantów długów celnych przez Ministra Finansów, które podpisały z Agencją umowy o współpracy w zakresie gwarantowania mechanizmów WPR. W 2012 r. rejestr gwarantów ARR obejmował:

1. RABOBANK POLSKA S.A.
2. DEUTSCHE BANK POLSKA S.A.
3. BANK BPH S.A.
4. BNP PARIBAS BANK POLSKA S.A.
5. INTERRISK TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ S.A. VIENNA INSURANCE GROUP
6. RBS BANK (POLSKA) S.A.
7. RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.
8. BANK MILLENNIUM S.A.
9. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI ALLIANZ POLSKA S.A.
10. ING BANK ŚLĄSKI S.A.
11. BRE BANK S.A.
12. SOCIETE GENERALE S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
13. BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.
14. POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ S.A.
15. BANK GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ S.A.
16. NORDEA BANK POLSKA S.A.
17. SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA S.A.
18. SGB - BANK S.A.
19. DZ BANK POLSKA S.A.
20. KREDYT BANK S.A.
21. BANK ZACHODNI WBK S.A.
22. BANK POLSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI S.A.
23. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
24. POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI S.A.
25. BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.
26. BNP PARIBAS S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
27. CREDIT AGRICOLE CORPORATE AND INVESTMENT BANK S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
28. DANSKE BANK A/S S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
29. HSBC BANK POLSKA S.A.
30. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EULER HERMES S.A.
31. BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
32. SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN AB (SPÓŁKA AKCYJNA) - ODDZIAŁ W POLSCE
33. POLSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SPÓŁKA AKCYJNA
34. BANK DNB NORD POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA
35. ALIOR BANK SPÓŁKA AKCYJNA
36. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EUROPA SPÓŁKA AKCYJNA
37. POLSKI BANK SPÓŁDZIELCZY W CIECHANOWIE
38. HDI ASEKURACJA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SPÓŁKA AKCYJNA
39. CREDIT AGRICOLE BANK POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA

*Według stanu na 31.12.2012 r.

Patronaty Prezesa Agencji Rynku Rolnego

Nazwa przedsięwzięcia	Organizacja wnioskująca	Termin realizacji
5 porcji warzyw, owoców lub soku II	Krajowa Unia Producentów Soku, Warszawa	lipiec 2011 – czerwiec 2012
„Jem owoce i warzywa, bo to dobrze na mnie wpływa”	SALVIT PRIMA, Gdańsk	listopad 2011 – styczeń 2012
Noworoczna Gala Agrobiznesu 2012 oraz Konfrontacje „Drogi do AgroSukcesu”	Stowarzyszenie Agro Biznes Klub, Warszawa	styczeń 2012
Międzynarodowe Targi Mechanizacji Rolnictwa Polagra – Premiery	Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o., Poznań	luty 2012
Ogólnopolski projekt edukacji prozdrowotnej „Czas na zdrowie”	Fundacja Banku Ochrony Środowiska, Warszawa	luty-czerwiec 2012
XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna pt. „Kierunki rozwoju technologii dla rolnictwa zrównoważonego”	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy, Warszawa	marzec 2012
Forum Branży Mięsnej – „Chiny szansą na rozwój eksportu polskiego mięsa”	OpenLinks communication intelligence, Warszawa	marzec 2012
Finał ogólnopolskiego konkursu AgroLiga 2011	Stowarzyszenie AgroBiznesKlub, Warszawa	2012
Konferencja „Jakość wyrobów mięsnych – perspektywy rozwoju i przyszłości branży”	Biuro Promocji Jakości Sp. z o.o., Warszawa	kwiecień 2012
Finał Konkursu Kulinarnego w ramach projektu „Tradycyjne Produkty – Nowoczesna Kuchnia Polska”	Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, Warszawa	kwiecień 2012
Konferencja pt. „Promocja Polski. 5 minut do EURO 2012”	Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”, Warszawa	maj 2012
Ekologiczna Dolina Łaziska – 2012	Stowarzyszenie Wspólnota Samorządowa Województwa Mazowieckiego, Warszawa	czerwiec 2012
Forum Branży Mleczarskiej – „Chiny: nowe możliwości polskiego eksportu”	OpenLinks communication intelligence, Warszawa	czerwiec 2012
XIX Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem Rolniczym	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie	czerwiec 2012
XII Konferencja Naukowo-Techniczna pt. „Cyfryzacja jakości zboża, mąki i pieczywa”	Stowarzyszenie Na Rzecz Nauki i Technologii Zbóż ICC Polska, Bydgoszcz	czerwiec 2012
Jubileusz 60-lecia Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoni	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoni	czerwiec-lipiec 2012

Nazwa przedsięwzięcia	Organizacja wnioskująca	Termin realizacji
Ogólnopolskie spotkanie Ludzi Rolnictwa i Biznesu – „AgroZajazd na Kujawach”	Stowarzyszenie AgroBiznesKlub, Warszawa	sierpień 2012
„Piknik Pomidorowy” w Skansenie Wsi Łowickiej w Maurzycach	Krajowa Rada Izb Rolniczych, Warszawa	sierpień 2012
Dożynki Powiatu Grójeckiego 2012 w Lewiczynie	Starostwo Powiatowe, Grójec	wrzesień 2012
I Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w grillowaniu „SMOKER 2012”	Made In Poland Rafał Rykowski, Żnin	wrzesień 2012
„Piknik Zbożowy”	Zdrowa żywność z polskich zbóż – Krajowa Rada Izb Rolniczych, Warszawa	wrzesień 2012
VII Ogólnopolski Festiwal Paszтетników i Potraw z Gęsi	Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”, Ostrzeszów	wrzesień 2012
Forum „Polska spółdzielczość mleczarska w UE – szanse i zagrożenia”	First Communications, Białystok	wrzesień 2012
Kampania „Fakty i mity o żywności i żywieniu”	Polska Federacja Producentów Żywności, Warszawa	wrzesień-grudzień 2012
„Piknik Mleczny”	Krajowa Rada Izb Rolniczych, Warszawa	październik 2012
„Piknik Drobiowy”	Krajowa Rada Izb Rolniczych, Warszawa	październik 2012
XIV Dni Kukurydzy Województw Mazowieckiego i Łódzkiego w Skrzelewie	Urząd Gminy Teresin	październik 2012
Konferencja pt. „Biopaliwa transportowe. Szanse, zagrożenia, wyzwania”	Stowarzyszenie Krajowej Izby Biopaliw, Warszawa	październik 2012
II Ogólnopolski Kongres Branży Spożywczej	Magazyn Forbes i Urząd Miasta Opola	październik 2012
Konferencja Naukowo-Techniczna: Forum Technologii Serowarskich w Nałęczowie	Agencja Promocji Biznesu s.c., Racibórz	październik 2012
Polish Food Export Forum – „Chiny, nowe możliwości eksportu słodczy i napojów”	OpenLinks communication intelligence, Warszawa	październik 2012
„Piknik Wieprzowy”	Krajowa Rada Izb Rolniczych, Warszawa	październik 2012
XIV Konferencja Naukowa pt. „Rolnictwo ekologiczne – stan obecny i perspektywy rozwoju – techniki, technologie, produkcja żywności”	Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych, Poznań	październik 2012
II edycja konkursu „Jem owoce i warzywa, bo to dobrze na mnie wpływa” pod hasłem „Owocowa ozdoba choinkowa”	SALVIT PRIMA, Gdańsk	listopad 2012 – styczeń 2013
Konferencja prasowa „Smaczne i zdrowe – nasze produkty zbożowe”	Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych, Warszawa	listopad 2012

Zagadnienia uregulowane zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego

W 2012 r. Prezes ARR, działając w zakresie swoich kompetencji, wydał 193 zarządzenia obejmujące w szczególności następujące wewnętrzne uregulowania normatywne:

1. W zakresie działalności interwencyjnej:

1.1. na rynku zbóż:

- warunki uczestnictwa przedsiębiorców w mechanizmie interwencyjnego zakupu pszenicy,
- warunki uczestnictwa przedsiębiorców w świadczeniu usług przechowalniczych,
- ustalające zryczałtowane stawki kosztów transportu zbóż w ramach realizacji mechanizmu interwencyjnego zakupu i sprzedaży zbóż,

1.2. na rynku tytoniu:

- procedury odbioru i przetwórstwa surowca tytoniowego,
- warunki uzyskania zatwierdzenia i prowadzenia punktu odbioru surowca tytoniowego,
- warunki uzyskania zatwierdzenia pierwszego przetwórcy surowca tytoniowego,

1.3. na rynku wina:

- procedury administrowania potencjałem produkcyjnym winorośli i wina,

1.4. na rynku produktów pszczelich:

- ustalające wzory umów na realizację projektów w ramach mechanizmu wsparcia rynku produktów pszczelich,
- powołujące komisję dokonującą wyboru projektów w związku z realizacją mechanizmu wsparcia rynku produktów pszczelich,

1.5. na rynku cukru:

- warunki przetwarzania cukru przemysłowego,
- zasady monitorowania produkcji kwotowej i pozakwotowej oraz pobierania opłat na rynku cukru,

1.6. na rynku mleka i przetworów mlecznych:

- procedury dotyczące kwotowania produkcji mleka,
- procedury dopłat do prywatnego przechowywania masła,
- procedury interwencyjnego zakupu i sprzedaży masła oraz odtłuszczonego mleka w proszku,
- procedury dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,

- procedury udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- procedury dofinansowania z Funduszu Promocji Mleka spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach,
- warunki udzielania dopłat do prywatnego przechowywania masła,
- warunki zakupu masła na zapasy interwencyjne,
- warunki zakupu odtłuszczonego mleka w proszku na zapasy interwencyjne,
- warunki przechowywania masła stanowiącego zapasy interwencyjne,
- warunki przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku stanowiącego zapasy interwencyjne,
- warunki udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- warunki przetargu zamkniętego na wybór chłodni świadczących usługę przechowywania masła na rzecz ARR,
- warunki przetargu zamkniętego na wybór magazynów świadczących usługę przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku na rzecz ARR,
- wprowadzające tryb udzielania dofinansowania z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach,
- wprowadzające plan kontroli w mechanizmie kwotowania produkcji mleka za rok kwotowy 2010/2011,

1.7. na rynku nasion:

- procedury dotyczące dopłat do materiału siewnego,
- warunki uzyskania dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy *de minimis* w rolnictwie,

1.8. na rynku owoców i warzyw:

- procedury dotyczące programu „Owoce w szkole”,
- warunki uczestnictwa w programie „Owoce w szkole”,
- wprowadzające dokumentację przetargową dla przetargu w ramach realizacji działań z zakresu komunikacji programu „Owoce w szkole”,
- powołujące Komisję dokonującą wyboru podmiotów, którym ARR zleci wykonanie materiałów z zakresu komunikacji programu „Owoce w szkole”,

1.9. na rynkach innych produktów nieżywnościowych:

- procedury dotyczące pomocy dla plantacji trwałych,
- procedury monitorowania produkcji biogazu rolniczego,
- procedury monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych,

- warunki uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego,
- zasady składania informacji o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentów do celów związanych z realizacją Narodowego Celu Wskaźnikowego.

2. W zakresie administrowania obrotem towarowym z zagranicą:

- procedury dotyczące handlu zagranicznego,
- powołujące komisję oraz ustalające zasady przeprowadzania losowania w celu wyłonienia przedsiębiorców, którzy otrzymają pozwolenia na wywóz sera w ramach kontyngentów do Stanów Zjednoczonych,
- powołujące komisję oraz ustalające zasady przeprowadzania losowania w celu wyłonienia przedsiębiorców, którzy otrzymają pozwolenia na przywóz ryżu.

3. W zakresie promocji produktów rolnych i pomocy żywnościowej:

- procedury obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- procedury dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej,
- procedury wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych,
- warunki uczestnictwa w mechanizmie WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”,
- zasady obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- wprowadzające dokumentację przetargową dla mechanizmu dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej,
- określające organizację i nadzór nad realizacją branżowego programu promocji branży polskich specjalności żywnościowych w ramach realizowanego przez Ministerstwo Gospodarki projektu systemowego „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych”, poddziałania 6.5.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

4. W zakresie spraw organizacyjnych wprowadzono/ustalono/powołano:

- Regulamin Organizacyjny,
- Regulamin Pracy,
- Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- Zakładowy Regulamin Wynagradzania Pracowników Agencji Rynku Rolnego,
- Zakres kompetencji osób pełniących funkcje kierownicze w ARR,
- Politykę Bezpieczeństwa Informacji,
- Zasady Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji,
- procedury audytu wewnętrznego,
- procedury procesów finansowo-księgowych,

- procedury kontroli wewnętrznej,
- procedury nadzoru właścicielskiego,
- procedury obsługi prawnej,
- procedury planowania,
- procedury zarządzania infrastrukturą i logistyką,
- procedury zarządzania teleinformatyką,
- procedury zarządzania kapitałem ludzkim,
- procedury zarządzania ryzykiem,
- politykę rachunkowości ARR związaną z administrowaniem mechanizmami wspólnej polityki rolnej,
- politykę rachunkowości ARR niezwiązaną bezpośrednio z realizacją mechanizmów wspólnej polityki rolnej,
- zasady rachunkowości w zakresie obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- zasady postępowania w procesie zarządzania kluczami do podpisu elektronicznego,
- instrukcję sporządzania, składania i archiwizacji dokumentacji sprawozdawczej z wyjazdów służbowych za granicę,
- zasady prowadzenia metryk spraw prowadzonych w postępowaniu administracyjnym,
- instrukcję w sprawie zasad delegowania oraz ustalania należności przysługujących pracownikom ARR w związku z realizacją podróży służbowych na obszarze kraju i poza jego granicami,
- instrukcję postępowania pracowników recepcji w Centrali oraz sekretariatów OT ARR w zakresie wejść i wyjść do strefy administracyjnej ARR,
- określające stawki opłat za wykonywanie badań w ramach mechanizmów WPR,
- określające sposób gospodarowania środkami zgromadzonymi na bezosobowym funduszu wynagrodzeń w ARR,
- powołujące Sztab Zachowania Ciągłości Działania wraz z Zespołami Wykonawczymi,
- powołujące Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolniczych,
- powołujące Komisję ds. Sprzedaży,
- powołujące Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- powołujące Komisję Inwentaryzacyjną,
- powołujące Komisje Likwidacyjne,
- powołujące zespół do spraw wiarygodności ARR,
- określające funkcjonowanie kontroli zarządczej w Agencji Rynku Rolnego,
- wprowadzające „Kartę audytu wewnętrznego”.

„Sprawozdanie z działalności Agencji Rynku Rolnego w 2012 roku”

opracowano w Biurze Analiz i Programowania na podstawie informacji z biur ARR.

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

00-400 Warszawa, ul. Nowy Świat 6/12

Prezes	22 661 76 51
Zastępca Prezesa	22 661 76 33
Zastępca Prezesa	22 661 76 23
Rzecznik Prasowy	22 661 76 13
Telefoniczny Punkt Informacyjny	22 661 72 72

Biura:

Administracyjne	22 661 74 10
Analiz i Programowania	22 661 78 29
Audytu Wewnętrznego	22 661 79 05
Cukru i Biopaliw	22 661 71 30
Finansowo-Księgowe	22 661 74 32
Informacji	22 661 72 53
Kontroli Technicznych	22 661 77 76
Kontroli Wewnętrznej	22 661 77 68
Koordinacji	22 661 71 52
Kwotowania Produkcji Mleka	22 661 77 19
Prawne	22 661 73 61
Produktów Roślinnych	22 661 78 10
Produktów Zwierzęcych	22 661 71 09
Promocji Żywności	22 661 71 11
Systemów Jakości	22 661 74 04
Teleinformatyki	22 661 70 24
Wspierania Konsumpcji	22 661 79 79
Współpracy Międzynarodowej	22 661 72 26
Wymiany Towarowej z Zagranicą	22 661 75 90
Zarządzania Kapitałem Ludzkim	22 661 77 44
Pełnomocnik Prezesa ds. Ochrony Informacji Niejawnych i Spraw Obronnych	22 661 74 95
Pełnomocnik Prezesa ds. Nadzoru Właścicielskiego	22 661 75 30
Pełnomocnik Prezesa ds. Ochrony Danych Osobowych	22 661 71 46
Inspektor Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych	22 661 75 00

**Agencja
Rynku
Rolnego**

**Agencja
Rynku
Rolnego**

Agencja Rynku Rolnego
ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa
Telefoniczny Punkt Informacyjny
22 661 72 72
www.arr.gov.pl

Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego

OT Białystok

ul. Komendantów 4
15-102 Białystok
tel. 85 664 31 50
faks 85 664 31 60

OT Bydgoszcz

ul. Kasztanowa 57
85-605 Bydgoszcz
tel. 52 584 92 92
faks 52 584 15 03

OT Gdynia

ul. Kołtąja 1
81-332 Gdynia
tel. 58 669 43 00
faks 58 669 83 21

OT Gorzów Wlkp.

ul. gen. Sikorskiego 20c
66-400 Gorzów Wlkp.
tel. 95 728 26 58
faks 95 728 27 86

OT Katowice

pl. Pod Lipami 5
40-476 Katowice
tel. 32 359 49 00
faks 32 359 49 34

OT Kielce

ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
tel. 41 343 31 90
faks 41 368 70 49

OT Kraków

ul. Mogilska 104
31-546 Kraków
tel. 12 426 56 60
faks 12 426 49 10

OT Lublin

ul. Unicka 4
20-126 Lublin
tel. 81 444 45 30
faks 81 444 45 32

OT Łódź

ul. Wróblewskiego 18
93-578 Łódź
tel. 42 685 52 18
faks 42 685 52 24

OT Olsztyn

ul. Partyzantów 1/2
10-959 Olsztyn
tel. 89 523 78 65
faks 89 527 92 49

OT Opole

ul. Horoszkiewicza 6
45-301 Opole
tel. 77 441 70 00
faks 77 441 70 01

OT Poznań

ul. Marcelińska 90
60-324 Poznań
tel. 61 852 14 33
faks 61 853 67 95

OT Rzeszów

al. J. Piłsudskiego 32
35-001 Rzeszów
tel. 17 864 20 28
faks 17 864 20 30

OT Szczecin

ul. Niedziałkowskiego 21
71-410 Szczecin
tel. 91 464 82 00
faks 91 422 57 76

OT Warszawa

al. Waszyngtona 146
04-076 Warszawa
tel. 22 515 81 32
faks 22 515 81 13

OT Wrocław

ul. Powst. Śląskich 28/30
53-333 Wrocław
tel. 71 335 01 51
faks 71 335 01 79

